

การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของคุณ

นางสาว ศศิธร ยุวโกศล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทสาขาสถาปัตยกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE CONSTRUCTION OF PERSONAL POLITICAL INFORMATION MILIEU

Miss Sasithon Yuwakosol

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Doctor of Philosophy Program in Communication Arts

Faculty of Communication Arts

Chulalongkorn University

Academic year 2007

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์
โดย
สาขาวิชา
อาจารย์ที่ปรึกษา

การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล
นางสาว ศศิธร ยุวโกศล
นิเทศศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ

คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีบัณฑิต

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ)

.....
(รองศาสตราจารย์ จันทนา ทองประยูร)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ)

.....
(รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ อัครดรเดชา)

สถาบันนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นางสาว ศศิธร ยุวโกศล : การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล. (THE CONSTRUCTION OF PERSONAL POLITICAL INFORMATION MILIEU) อ. ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ชาติประเสริฐ, 352 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองและความท่วมตันทางสารสนเทศ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศ รวมไปถึงผลกระทบจากการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศและความท่วมตันทางสารสนเทศ วิธีการเก็บข้อมูลใช้การวิจัยเชิงสำรวจ และการสัมภาษณ์เจาะลึก

ผลการวิจัยพบว่า คนเรามีการประกอบสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของตนเอง โดยกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศประกอบไปด้วย ขั้นตอนการรับรู้ ขั้นตอนการกำหนด และขั้นตอนการใช้จริง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศมี 3 มิติ ใหญ่ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของสื่อและข้อมูล ปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสารของบุคคล และปัจจัยด้านความสามารถในการรับข้อมูลของบุคคล ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการรับรู้ ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของสื่อและข้อมูล ในขณะที่การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการกำหนด และขั้นตอนการใช้จริงนั้น ปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสาร และปัจจัยด้านความสามารถในการรับข้อมูลของบุคคล จะเข้ามามีบทบาทมากกว่าปัจจัยด้านลักษณะของข้อมูลภายนอก

ในด้านของความท่วมตันทางสารสนเทศ กลุ่มตัวอย่างโดยรวมมีอาการความท่วมตันทางสารสนเทศในระดับต่ำ จากการวิเคราะห์แบบจำลองพบว่าอาการความท่วมตันทางสารสนเทศเกิดได้จากสองเส้นทาง คือ เส้นทางแรกเกิดจากปริมาณสื่อและข้อมูลที่มีมากเกินไป เวลาไม่เพียงพอในการเปิดรับ และลักษณะข้อมูล เช่น ละเอียด ซับซ้อนเกินความเข้าใจ เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ฯลฯ ส่วนเส้นทางที่สองเกิดจากการใช้สื่อและติดตามข้อมูลทางการเมืองในปริมาณมาก อย่างไรก็ตาม ปัจจัยที่เข้ามาช่วยลดการเกิดความท่วมตันทางสารสนเทศ คือ ความพอใจในระดับของปริมาณข้อมูลที่ตนติดตามได้

ความท่วมตันทางสารสนเทศไม่มีความสัมพันธ์กับกลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ ได้แก่ การค้นหาข้อมูลทุกทางเลือก การค้นหาข้อมูลเพียงบางทางเลือก และการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด ในขณะที่ความท่วมตันทางสารสนเทศมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเอง

สาขาวิชา.....นิเทศศาสตร์..... ลายมือชื่อนิสิต..... ศศิธร ยุวโกศล
ปีการศึกษา.....2550..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อรุณ ภาณุ

4685452728 : MAJOR COMMUNICATION ARTS

KEY WORD: INFORMATION MILIEU / INFORMATION OVERLOAD / POLITICAL COMMUNICATION / INFORMATION PROCESSING

SASITHON YUWAKOSOL : THE CONSTRUCTION OF PERSONAL POLITICAL INFORMATION MILIEU. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. DUANG-KAMOL CHARTPRASERT, Ph.D., 352 pp.

This objective of this research is to study the construction of personal political information milieu, the relationship between the construction of information milieu and information overload, the factors influencing their construction of political information milieu, and the impact of construction of information milieu and information overload. The study uses – questionnaire-based survey research and in-depth interview.

The research finds that individual constructs their own political information milieu. The process of construction has three phases – perception, choosing their own information, and exposure respectively. The three main factors that influence the construction are following – media and information characteristic, personal information requirement, and information processing capacity. In the perception phase, the media and information characteristic is found to be a major factor. In contrast, in the phases of choosing their own information, and exposure, personal information requirements and information processing capacities are the major factors.

The sample has a low average score of information overload. The model derived from the data analysis indicates that the respondents may experience information overload under two conditions. The first condition is when the respondents feel that they have a lot of information to process, when the information is complex, full of detail and fast changing but that they have limited processing time. The second condition is when the respondents overwhelmingly expose to political media and content. However, the factor that help reduce the level of information overload is the respondents' level of satisfaction with the amount of information they are able to use.

Information overload doesn't have any relationship with these three information search strategies – compensatory search, non-compensatory search, and heuristic strategy. However, the information overload has positive relationship with political efficacy.

Field of studyCommunication Arts..... Student's signature... Sasithon Yuwakosol
Academic year.....2007..... Advisor's signature... Duangkamol Chartprasert

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความเมตตา กำลังใจ ความช่วยเหลือ และคำชี้แนะอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ขาติประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งไม่เพียงประสิทธิ์ความรู้ทางวิชาการ แต่ยังพร่ำสอนความรู้ในการใช้ชีวิตให้มีความสุข ในช่วงตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยเรียนอยู่ที่คณะนิเทศศาสตร์ อาจารย์จึงเป็นทั้งครูแห่งปัญญา และครูแห่งชีวิต ที่ผู้วิจัยจะจดจำตลอดไป

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พีระ จิรโสภณ รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ รองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ อัครดรเดชา รวมถึง รองศาสตราจารย์ จันทนา ทองประยูร ที่ให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์กับผู้วิจัย อีกทั้งยังกรุณารับเป็นประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์คณะนิเทศศาสตร์อีกหลายๆ ท่านที่คอยถามไถ่ และกระตุ้นให้ผู้วิจัยตั้งใจทำวิทยานิพนธ์ให้สำเร็จ

ขอขอบคุณเหล่า “เพื่อนรัก” ทั้งหลาย ได้แก่ จั๋ว น้อง ปอย ดา แวว อู๋ม แหม่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่ก๊วย ที่สละแรงกายในการเก็บข้อมูล ให้คำปรึกษา และอยู่ปลายสายทุกครั้งเมื่อผู้วิจัยต้องการความช่วยเหลือ

นอกจากนี้ ขอขอบคุณบรรดา “น้องรัก JR” “และ” “พี่เจ้าหน้าที่คณะนิเทศศาสตร์” ที่ช่วยเป็นกองหนุนทั้งแรงใจและแรงกาย ซึ่งผู้วิจัยไม่ขอเอ่ยชื่อทั้งหมดในที่นี้ เพราะเนื้อที่คงไม่พอ แต่ผู้วิจัยจะไม่ลืมความช่วยเหลือในครั้งนี้เลย

บุคคลอีกกลุ่มหนึ่งที่สำคัญ และลืมไม่ได้เลยคือ เพื่อนร่วมรุ่นปริญญาเอกทุกคนที่คอยเป็นกำลังใจซึ่งกันและกัน และกอดคอกันฝ่าฝันอุปสรรคจนสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายขอขอบคุณครอบครัว “ยุวโกศล” ทุกคน ที่อดทนกับผู้วิจัยมาโดยตลอด จนถึงวันนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฌ
สารบัญภาพ.....	ถ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
คำถามวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
สารสนเทศทางการเมือง.....	7
การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง.....	19
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล.....	30
การตัดสินใจทางการเมือง.....	43
ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน.....	51
นิยามตัวแปร.....	54
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	59
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	59
เครื่องมือในการวิจัย.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	65
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	67
ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล.....	68
ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย.....	70

1. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง	71
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูล	95
3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมือง.....	165
4. ผลกระทบของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและการประมวลข้อมูลของบุคคลที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน	194
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	270
สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	270
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	309
รายการอ้างอิง	311
ภาคผนวก.....	324
ภาคผนวก ก	323
ภาคผนวก ข	334
ภาคผนวก ค	338
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	352

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่เก็บได้ในแต่ละพื้นที่	68
ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศ	68
ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของอายุ	69
ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา.....	69
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพ	70
ตารางที่ 6 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองด้าน แหล่งข้อมูล	75
ตารางที่ 7 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศแต่ละมิติด้านแหล่งข้อมูล.....	76
ตารางที่ 8 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองด้าน เนื้อหา.....	77
ตารางที่ 9 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติด้านเนื้อหา	79
ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของ ตนเอง	85
ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	88
ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง.....	89
ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ บุคคลเห็นว่าตนควรใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง.....	90
ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของแหล่งข้อมูลที่บุคคลใช้ในการติดตามข่าวสาร	92
ตารางที่ 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับ ความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมือง.....	94
ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทาง สารสนเทศจำแนกตามรายข้อ	97
ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนก ตามรายข้อ.....	98
ตารางที่ 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการ เมืองกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ.....	100
ตารางที่ 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง	100

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านแหล่งข้อมูล.....	115
ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านแหล่งข้อมูล.....	115
ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ในด้านเนื้อหา.....	116
ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ในด้านเนื้อหา.....	116
ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านเนื้อหา.....	117
ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านเนื้อหา.....	118
ตารางที่ 40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามการกำหนดความ จำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง.....	118
ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามความถี่ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมือง.....	119
ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการ ติดตามข่าวสารทางการเมือง.....	119
ตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง กับอาการ ความท่วมท้นทางสารสนเทศ.....	120
ตารางที่ 44 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกลึกหาไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง.....	123
ตารางที่ 45 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมหากรู้สึกกว่าตนตกข่าว.....	123
ตารางที่ 46 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อ ต่างประเภทกัน.....	124
ตารางที่ 47 แสดงจำนวนและร้อยละของความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ ได้รับ.....	126
ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกลึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล.....	127
ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง.....	128

ตารางที่ 64 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณตกข่าวจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง..... 141

ตารางที่ 65 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล..... 142

ตารางที่ 66 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล..... 144

ตารางที่ 67 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล..... 145

ตารางที่ 68 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล..... 145

ตารางที่ 69 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล..... 145

ตารางที่ 70 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง..... 146

ตารางที่ 71 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา..... 147

ตารางที่ 72 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง..... 148

ตารางที่ 73 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง..... 149

ตารางที่ 74 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง..... 150

ตารางที่ 75 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง..... 158

ตารางที่ 76 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณตกข่าว..... 158

ตารางที่ 77 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล..... 159

ตารางที่ 78 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ..... 160

ตารางที่ 79 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล.....	160
ตารางที่ 80 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทาง การเมือง	161
ตารางที่ 81 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกของ บุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะเวลาหนึ่ง	162
ตารางที่ 82 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามพฤติกรรม หากรู้สึกว่าตนตกข่าว	162
ตารางที่ 83 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความคิดเห็นต่อ ความเหมือนหรือต่างของข้อมูล.....	163
ตารางที่ 84 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความกังวลใจต่อ ความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	164
ตารางที่ 85 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกรู้สึกต่อ สถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล.....	164
ตารางที่ 86 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการคำนึงถึงความ น่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง.....	165
ตารางที่ 87 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้าน แหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ.....	168
ตารางที่ 88 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล	168
ตารางที่ 89 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้าน แหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ.....	169
ตารางที่ 90 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล	170
ตารางที่ 91 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้าน แหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ.....	171
ตารางที่ 92 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล	173

ตารางที่ 93 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้าน
แหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ..... 174

ตารางที่ 94 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล 175

ตารางที่ 95 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้าน
เนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ 177

ตารางที่ 96 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา 178

ตารางที่ 97 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้าน
เนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ 179

ตารางที่ 98 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา 180

ตารางที่ 99 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้าน
เนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ 181

ตารางที่ 100 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา 182

ตารางที่ 101 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้าน
เนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ 183

ตารางที่ 102 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา 184

ตารางที่ 103 แสดงจำนวนและร้อยละของความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารที่บุคคลสามารถติดตามได้..... 188

ตารางที่ 104 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามความพอใจต่อ
ระดับของปริมาณข่าวสารที่บุคคลสามารถติดตามได้ 188

ตารางที่ 105 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหากไม่สามารถติดตามข่าวสาร
ทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ..... 189

ตารางที่ 106 แสดงจำนวนและร้อยละของความยากในการตัดสินใจทางการเมือง..... 190

ตารางที่ 107 แสดงจำนวนและร้อยละของความต้องการในการติดตามข่าวสารให้ได้มากกว่าปัจจุบัน 191

ตารางที่ 108 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดการกับสภาวะที่ไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมือง 192

ตารางที่ 109 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ 195

หน้า

ตารางที่ 124 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง.....	208
ตารางที่ 125 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน.....	210
ตารางที่ 126 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	211
ตารางที่ 127 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน	212
ตารางที่ 128 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	213
ตารางที่ 129 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	215
ตารางที่ 130 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ กลาง และสูง	215
ตารางที่ 131 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ กลาง และสูง.....	216
ตารางที่ 132 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองแตกต่างกัน.....	217
ตารางที่ 133 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามกลุ่มของผู้ที่มีระดับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน.....	218
ตารางที่ 134 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีระดับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน.....	218
ตารางที่ 135 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล	222
ตารางที่ 136 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล	223
ตารางที่ 137 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล	223
ตารางที่ 138 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล	224

ตารางที่ 139 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้าง โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา	224
ตารางที่ 140 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้าง โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา	225
ตารางที่ 141 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้าง โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา	225
ตารางที่ 142 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้าง โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา	226
ตารางที่ 143 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการกำหนด ความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	226
ตารางที่ 144 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามความถี่ใน การติดตามข่าวสารทางการเมือง	227
ตารางที่ 145 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามระยะเวลาที่ ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	228
ตารางที่ 146 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง.....	229
ตารางที่ 147 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและ อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง.....	229
ตารางที่ 148 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองกับการเห็น ความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง.....	232
ตารางที่ 149 แสดงค่าสถิติต่างที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานการ วิจัย (แบบจำลองเริ่มต้น) กับข้อมูลเชิงประจักษ์	234
ตารางที่ 150 สรุปผลการวิเคราะห์สถิติระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความ ท่วมท้นทางสารสนเทศ.....	242
ตารางที่ 151 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับอาการความ ท่วมท้นทางสารสนเทศ.....	243
ตารางที่ 152 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความรู้สึกลึกหาก ไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักระยะเวลาหนึ่ง.....	246

ตารางที่ 153	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับพฤติกรรม หากู้สึกว่าตนตกข่าว.....	249
ตารางที่ 154	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความรู้สึกต่อ สถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล.....	251
ตารางที่ 155	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับการคำนึงถึง ความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง.....	253
ตารางที่ 156	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ กับปัจจัย ที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	255
ตารางที่ 157	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ กับ อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	256
ตารางที่ 158	สรุปผลปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง.....	257
ตารางที่ 159	สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการใช้ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจทางการเมือง.....	260
ตารางที่ 160	สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และอาการ ความท่วมท้นทางสารสนเทศ กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	266
ตารางที่ 161	สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความเชื่อมั่น ในประสิทธิภาพทางการเมือง.....	267

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการตัดสินใจและความท่วมท้นของข้อมูล.....	18
ภาพที่ 2 แสดงกรอบการวิจัยใหญ่.....	56
ภาพที่ 3 แสดงละเอียดของตัวแปรภายในกรอบการวิจัยใหญ่	57
ภาพที่ 4 แสดงกรอบการวิจัยย่อยในส่วนของกรสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง.....	58
ภาพที่ 5 แสดงกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง.....	72
ภาพที่ 6 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล	169
ภาพที่ 7 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล	171
ภาพที่ 8 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล	173
ภาพที่ 9 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล	176
ภาพที่ 10 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา.....	178
ภาพที่ 11 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา.....	180
ภาพที่ 12 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา.....	182
ภาพที่ 13 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา.....	185
ภาพที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน	199
ภาพที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน	201
ภาพที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน	204
ภาพที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน	206

หน้า

ภาพที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองแตกต่างกัน.....208

ภาพที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน210

ภาพที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน.....213

ภาพที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองแตกต่างกัน.....217

ภาพที่ 22 แสดงแบบจำลองเริ่มต้นในการวิเคราะห์233

ภาพที่ 23 แบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3).....235

ภาพที่ 24 แบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)236

ภาพที่ 25 แสดงแบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางข้อมูลข่าวสารการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล284

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญ

สังคมข้อมูลข่าวสารหรือสังคมสารสนเทศ เป็นลักษณะของสังคมที่เกิดขึ้นในช่วงปลายศตวรรษที่ 20 ลักษณะทั่วไปที่เป็นพื้นฐานของสังคมสารสนเทศ คือ การให้ความสำคัญแก่ข้อมูลสารสนเทศควบคู่ไปกับการพัฒนาและการเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าเทคโนโลยีสารสนเทศ ทำให้เกิดรูปแบบสังคมที่แตกต่างไปจากสังคมอุตสาหกรรมเดิมในหลายด้าน

ลักษณะอันเป็นธรรมชาติประการหนึ่งของสังคมสารสนเทศ คือ การปฏิวัติข้อมูลข่าวสาร หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการระเบิดของข้อมูลข่าวสาร (information explosion) ซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณของข้อมูลข่าวสารเป็นเท่าตัว ในทุกๆ เวลา 5.5 ปี (Naisbitt, 1982 อ้างถึงใน กิตติ กันภัย, 2543) เราต้องปะทะกับข้อมูลข่าวสารจำนวนมากมายมหาศาลที่ออกมาจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ ทีวี นิตยสาร เทปบันทึกเสียง จดหมาย โทรศัพท์ โฆษณา หนังสือ รายงานของบริษัท ฯลฯ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งจากแหล่งข้อมูลซึ่งเป็นเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ เคเบิลทีวี ฯลฯ (กิตติ กันภัย, อ้างแล้ว)

ในช่วงสามทศวรรษที่ผ่านมา ข้อมูลใหม่ๆ เกิดขึ้นในปริมาณที่มากกว่าในอดีตที่ผ่านมา ตัวอย่างเช่น ภายในหนึ่งปีมีวารสารมากกว่า 9,000 ชื่อฉบับ ตีพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา ภายในหนึ่งวันหนังสือกว่า 1,000 เล่มตีพิมพ์อยู่ทั่วโลก นอกจากนี้ปริมาณข้อมูลที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ทั้งหมดยังเพิ่มขึ้นเป็นเท่าตัวในทุกๆ แปดปี (Wurman, 1989)

การระเบิดของข้อมูลข่าวสารดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับโลกแวดล้อมที่เราใช้ชีวิตอยู่ ทั้งในด้านการทำงาน การศึกษา รวมไปถึงภายในจิตใจของเราเอง เพราะ แม้ช่องทางและปริมาณข้อมูลข่าวสารในสังคมจะเพิ่มปริมาณมากขึ้น แต่คนเรามีเวลา 24 ชั่วโมงเท่าเดิมในการรับข้อมูลเหล่านี้ ซึ่งผลลัพธ์ประการหนึ่งที่เกิดจากการปฏิวัติข้อมูลข่าวสาร คือ *สภาวะของความท่วมท้นทางสารสนเทศ* (information overload)

ความท่วมท้นทางสารสนเทศ หมายถึง สภาวะที่บุคคลรู้สึกว่ามีปริมาณของข้อมูลมีมากเกินไปเกินความสามารถในการประมวลของตน รวมถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ตนต้องการได้ (Christian, Blumenthal, and Patterson, 2000 อ้างถึงใน http://www.slais.ubc.ca/courses/libr500/03-04-wt2/www/K_Woods/contents.htm) ในสถานการณ์ดังกล่าวบุคคลจะมีอาการบางอย่าง เช่น รู้สึกหงุดหงิด สับสน กังวล เป็นต้น (Eurescom, 2001) ซึ่งผลลัพธ์สำคัญประการหนึ่งจากสภาวะความท่วมท้นข้อมูลที่มีผู้ศึกษาไว้ คือ คุณภาพในการตัดสินใจ งานวิจัยจำนวนไม่น้อยชี้ว่า เมื่อปริมาณข้อมูลมีมากเกินไปเกินกว่าความสามารถในการประมวลของบุคคล ความสามารถในการตัดสินใจของบุคคลจะด้อยประสิทธิภาพลง

อีกด้านหนึ่ง Wilson (1976 อ้างถึงใน Tidline, 1999) กลับแย้งว่าความท่วมท้นของสารสนเทศที่หลายคนให้ความสำคัญนั้นเป็นเพียงภาพลวง ความท่วมท้นของสารสนเทศไม่ได้เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่และในสถานการณ์ส่วนใหญ่ Wilson ชี้ว่าคนเรามีแนวโน้มจะเพิกเฉยกับข้อมูลที่ตนไม่ได้ต้องการหรือเห็นว่าไม่เกี่ยวข้อง และเมื่อคนเราถูกคุกคามจากสภาวะข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความท่วมท้น ก็จะมีวิธีการจัดการโดยการหลบเลี่ยงหรือหาข้อมูลอื่นที่จะมาสนับสนุนการกระทำของตน แต่หากคนเราจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าว ก็จะหาวิธีที่ง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลมา ข้อโต้แย้งดังกล่าวก่อให้เกิดคำถามว่าความท่วมท้นทางสารสนเทศเป็นสิ่งที่มืออยู่จริงหรือไม่ในสังคม

การศึกษาด้านผลกระทบของสื่อมีพัฒนาการมายาวนาน ในยุคหนึ่งนักวิชาการศึกษาการสื่อสารโดยให้ความสนใจกับศักยภาพของประเภทของตัวสื่อที่มีต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร การวิจัยจึงมักพยายามเปรียบเทียบว่าผู้รับสารเปิดรับสื่อประเภทใด ด้วยอัตราความถี่มากน้อยเพียงใด ประสิทธิภาพของสื่อแต่ละประเภทในการให้ข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างไร ผู้รับสารในที่นี้จึงมีลักษณะเป็นผู้ตั้งรับสาร (passive audience) จากสื่อเพียงอย่างเดียว (กาญจนา แก้วเทพ, 2543; Baran and David, 2000) อย่างไรก็ตามนักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งเริ่มหันมาให้ความสำคัญแก่ผู้รับสาร โดยมองว่าผู้รับสารมีลักษณะเป็นผู้ใช้สื่อในเชิงรุก (active audience) นักวิชาการกลุ่มนี้สนใจว่าคนเราใช้สื่อต่างๆ ในการจัดการกับชีวิตและประสบการณ์ตนอย่างไร (Lazarsfeld and Stanton, 1942 อ้างถึงใน Baran and David, อ้างแล้ว)

ความแตกต่างของสองแนวคิดข้างต้นคือ การมองความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับผู้รับสาร โดยแนวคิดแรกมองว่าท่ามกลางแหล่งข้อมูลจากสื่อต่างๆ มากมาย ข่าวสารเหล่านี้ไหลไปสู่ผู้รับสารได้มากน้อยเพียงใด และมีผลอย่างไร เช่น คนเราดูข่าวจากโทรทัศน์มากกว่าหนังสือพิมพ์ หนังสือพิมพ์ให้ความรู้ได้มากกว่าสื่อวิทยุ การเปิดรับสื่อมากทำให้มีความรู้มากขึ้น ฯลฯ ลักษณะความสัมพันธ์จึง

เป็นลูกศรทิศทางเดียวจากสื่อไปยังบุคคล แต่แนวคิดที่สองจะให้ความสำคัญกับตัวผู้รับสาร โดยมองว่าพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของมนุษย์เป็นการสร้างความเป็นจริงจากประสบการณ์อัตวิสัย (subjective experience) มนุษย์เป็นผู้มีเป้าหมาย มีความตั้งใจในการสื่อสาร มากกว่าเพียงแต่ผู้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสารจากสื่อ (Infante และคณะ, 2003) ดังนั้นนักวิจัยในแนวทางนี้จึงศึกษาว่าท่ามกลางแหล่งข้อมูลข่าวสารมากมาย เราใช้สื่ออย่างไร ด้วยเหตุผลใด และเข้าใจสารได้อย่างไร ทิศทางของลูกศรระหว่างสื่อและผู้รับสารจึงมีลักษณะสองทาง

แนวคิดของผู้ใช้สื่อในเชิงรุก จึงเป็นแนวทางหนึ่งในการทำความเข้าใจพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของบุคคลในสังคมสารสนเทศ และตอบคำถามว่าความท่วมท้นของข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่อยู่จริงหรือไม่ โดยหากเรามองว่าการสร้างพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของมนุษย์เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมของสารสนเทศที่มีอยู่จริง (information environment) หรือ โลกทางกายภาพ (objective world) กับโลกแวดล้อมของสารเทศที่เราสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง (subjective world) ดังนั้นคนที่เห็นว่าโลกแวดล้อมสารสนเทศของตนเท่ากับโลกแวดล้อมทางกายภาพก็อาจได้รับผลกระทบจากความรู้สึกท่วมท้นของข้อมูล แต่หากคนที่รับรู้ว่ามีเพียงแหล่งสารสนเทศไม่กี่ประเภทก็อาจไม่เกิดความรู้สึกเช่นนั้น หรือหากคนที่ใช้แหล่งสารสนเทศเพียงไม่กี่ประเภทแต่รู้สึกว่าข้อมูลของตนเองรับมีมากเกินไปก็อาจได้รับผลกระทบจากความรู้สึกท่วมท้นได้เช่นกัน การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคลจึงเป็นเรื่องอัตวิสัย

หากเรายอมรับว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลเป็นอัตวิสัย คำถามต่อมาคือ การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศสำคัญอย่างไร

ในบริบทของสังคมประชาธิปไตย ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่สำคัญ เหตุเพราะประชาธิปไตยที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อประชาชนมีความรู้ (well-informed citizen) กิจกรรมทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นหรือการออกเสียงในประเด็นต่างๆ ล้วนต้องอาศัยการได้รับข้อมูลข่าวสารเป็นอย่างดีจึงจะสามารถทำกิจกรรมเหล่านั้นได้อย่างสมบูรณ์

นอกจากนี้สังคมปัจจุบันมีความซับซ้อนมากขึ้น จึงเกิดประเด็นปัญหาสาธารณะใหม่ๆ ที่สืบเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีและสังคม เช่น ปัญหามลพิษ ปัญหาสุขภาพ ปัญหาทางด้านจิตใจอันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ฯลฯ ประชาชนล้วนต้องการข้อมูลข่าวสารในการทำความเข้าใจกับสิ่งต่างๆ เหล่านี้

อย่างไรก็ตาม ดังที่กล่าวแล้วว่าในสังคมสารสนเทศ การไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารอย่างในปริมาณที่มากและรวดเร็วผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ อาจทำบางคนให้เกิดสภาวะของความรู้สึกท่วมท้นทางข้อมูลและนำไปสู่คุณภาพการตัดสินใจที่ไม่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระแสข้อมูลข่าวสารในสังคม ก็อาจนำไปสู่สภาวะดังกล่าวได้เช่นกัน

งานวิจัยของสถาบัน Pew Research Center ในหัวข้อเรื่อง Striking the Balance, Audience Interests, Business Pressures and Journalists' Values (1999) ได้รายงานว่า ความท่วมท้นของข้อมูลเป็นสาเหตุอันดับแรกที่นักข่าวมองว่าทำให้กลุ่มผู้อ่านข่าวมีจำนวนลดลง ซึ่งเหตุผลหนึ่งเนื่องด้วยบุคคลมีขีดความสามารถที่จำกัดในการจัดการกับข่าวสาร ในขณะที่การแสวงหาข่าวสารเพื่อเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจต้องใช้ความพยายามในระดับหนึ่ง บุคคลอาจเห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากการรับข่าวสารไม่คุ้มกับความพยายามที่ต้องลงไป จึงไม่เปิดรับข่าวสารเหล่านั้น (William, 1989 อ้างถึงใน เสถียร เชยประทับ, 2540)

อย่างไรก็ดีแม้ผู้ไม่มีความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศก็อาจมีการตัดสินใจด้วยคุณภาพได้ หากบุคคลมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแบบง่าย ๆ โดยไม่คิดวิเคราะห์ ไม่พิจารณาข้อมูลในทุกแง่มุม ไม่สนใจข้อมูลที่ขัดแย้ง ฯลฯ พฤติกรรมเปิดรับสื่อแบบดังกล่าวอาจทำให้บุคคลเกิดอคติในการตัดสินใจได้เช่นกัน ดังที่ เสถียร เชยประทับ (อ้างแล้ว) กล่าวว่า ถ้าผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งไม่ได้ใช้หรือไม่ค่อยได้ใช้ข้อมูลข่าวเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจทางการเมือง สิ่งที่คุณอาจใช้ในการตัดสินใจ คือ ความผูกพันทางการเมือง แบบตายตัว (stereotype) ของผู้สมัครที่ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงชื่นชอบ ภาวลักษณะของผู้สมัคร ซึ่งเป็นการใช้ทางลัดทางความคิด (heuristic) เพื่อลดการลงทุนลงแรงทางความคิด

อนึ่ง นักวิชาการด้านสื่อสารการเมืองเห็นตรงกันว่าในระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบพลเมืองควรรอบรู้ข่าวสาร และตัดสินใจทางการเมืองหลังการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบแล้ว แต่ในกรณีที่ข่าวสารมีมากเกินไปภายใต้แรงกดดันของเวลาก็อาจทำให้บุคคลเกิดการตัดสินใจผิดพลาดได้ (เสถียร เชยประทับ, อ้างแล้ว) หรืออาจทำให้บุคคลปฏิเสธข่าวนั้นไปเลย (กาญจนา แก้วเทพ, 2539) ในขณะเดียวกัน ผู้ที่มีความรู้ในข่าวสารทางการเมืองน้อยก็เป็นที่มาสำคัญของความนิ่งเฉยทางการเมืองเช่นกัน (Barber, 1969 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2523) ส่วนการใช้ข่าวสารทางการเมืองอย่างง่าย ๆ โดยไม่พินิจวิเคราะห์ข้อมูลก็ทำให้เกิดอคติทางการเมือง สภาวะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนแต่มีผลในทางลบอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย

มีประเด็นที่ถกเถียงกันอยู่เสมอว่าการที่ประชาธิปไตยของไทยดำเนินไปอย่างล้มลุกคลุกคลานอยู่หลายครั้ง นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2547 ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้ และไม่ใส่ใจเรื่องราวทางการเมืองที่เกิดขึ้นหรือไม่ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว) เพราะในสถานะที่ประเทศเกิดความขัดแย้งทางการเมือง วิกฤติทางการเมือง หรือต้องการความคิดเห็นทางการเมืองจากประชาชน ชาวสารจะมีความสำคัญอย่างมากในการให้รายละเอียดเพื่อประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นหากประชาชนไม่มีความรู้ หรือรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวมากกว่าความสามารถของตนในการจัดการก็มีแนวโน้มจะตัดสินใจได้อย่างไม่สมบูรณ์ (Eurescom, อ้างแล้ว) รวมถึงมีแนวโน้มส่งผลต่อความรู้สึกต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (Kenski และ Jomini, 2004) การศึกษาเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคลจึงมีความสำคัญต่อการทำความเข้าใจพฤติกรรมกรรมการสื่อสารการเมืองของบุคคล

ในประเทศไทยมีผู้ทำการวิจัยด้านการสื่อสารการเมืองอยู่มากมาย อย่างไรก็ตาม งานวิจัยส่วนมากให้ความสนใจศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการสื่อสารการเมือง โดยเน้นที่การหาความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างการเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด การใช้ประโยชน์ ความพึงพอใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส่วนประเด็นที่ศึกษาอันดับรองลงไป เช่น การกลมกลืนทางการเมือง เนื้อหาการเมืองในสื่อมวลชน ภาพลักษณ์และการประชาสัมพันธ์ทางการเมือง ส่วนอันดับท้ายคือ ด้านประชาธิปไตย และการโฆษณาชวนเชื่อ (อรรถพร กงวิไล, 2547) ในขณะที่ไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาการเรียนรู้ทางการเมืองด้วยมุมมองของการประมวลข้อมูลข่าวสาร (information processing strategy) แต่อย่างใด

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลว่าบุคคลในสังคมมีการรับรู้แหล่งสารสนเทศ และกำหนดแหล่งสารสนเทศทางการเมืองของตนเองแตกต่างกันเช่นไร การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในที่นี้ยังรวมถึงเรื่องของพฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมืองโดยทั่วไป การกำหนดเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน ซึ่งผู้วิจัยจะพยายามจัดประเภทของแบบแผนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลในสังคมว่ามีลักษณะใดบ้าง

นอกจากนี้การวิจัยนี้ยังมุ่งหาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคล รวมถึงไปถึงความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศที่ต่อกระบวนการประมวลข้อมูล (information processing) ซึ่งในที่นี้คือความทวนทันทางสารสนเทศ และการจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ทางข้อมูลแบบต่างๆ สุดท้ายผู้วิจัยศึกษาว่าการสร้างโลกแวดล้อมทางการเมือง และการประมวลข้อมูลทางการเมืองส่งผลต่อการใช้อ้างอิงข้อมูลในตัดสินใจทางการเมืองหรือ

ประเด็นทางสังคมต่างๆ และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนอย่างไร ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจสภาพพื้นฐานพลเมือง รวมถึงหาแนวทางการพัฒนาประชาชนให้พร้อมเป็นพลเมืองที่พร้อมด้วยความรู้ อันจะสนับสนุนสังคมประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ

คำถามวิจัย

1. บุคคลมีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนอย่างไร
2. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองสัมพันธ์กับการประมวลข้อมูลอย่างไร
3. ปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล
4. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและการประมวลข้อมูลข่าวของบุคคลมีผลกระทบของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนอย่างไร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ให้องค์ความรู้ใหม่ด้านการสื่อสารการเมือง โดยเน้นแนวทางการศึกษาด้านผู้รับสาร
2. เข้าใจสภาพของพลเมืองและการพฤติกรรมสื่อสารทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตยไทย อันนำไปสู่การหาแนวทางพัฒนากระบวนการประชาธิปไตยให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สารสนเทศทางการเมือง

การทำความเข้าใจเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศการเมืองของบุคคล ก่อนอื่นเราต้องทราบถึงความหมายของสารสนเทศ ลักษณะสารสนเทศทางการเมือง สภาพของโลกแวดล้อมทางสารสนเทศปัจจุบัน และแหล่งสารสนเทศทางการเมือง ซึ่งจะมีส่วนช่วยอธิบายกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศการเมืองของบุคคลได้

ความหมายของสารสนเทศ

“สารสนเทศ” หรือ ข้อมูลข่าวสาร (information) เป็นคำที่พบบ่อยในชีวิตประจำวันในสังคมสารสนเทศ Daniel Bell เจ้าของแนวคิด Post-industrial society (อ้างถึงใน พิรงรอง รามสูต, 2545) ได้กล่าวถึงความสำคัญของ “ข้อมูลข่าวสาร” ว่าเป็นรากฐานหลักของโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคมรูปแบบใหม่ที่จะมาแทนที่โครงสร้างเดิมของสังคมยุคอุตสาหกรรม

มีผู้ให้ความหมายของสารสนเทศไว้มากมาย ซึ่งสรุปโดยทั่วไปได้ว่า **สารสนเทศ** คือ ข้อมูล (data) ที่จัดระเบียบไว้เพื่อให้ผู้ใช้เกิดความเข้าใจ หรือให้ความรู้ สารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่มีความหมายมากไปกว่าเครื่องมือต่างๆไป (Green, 2001; Stuhlman, 2005, Oracle Glossary, 2006)

กาญจนา แก้วเทพ (อ้างแล้ว) กล่าวว่า “ข้อมูล” (data) แตกต่างจาก “สารสนเทศ” (information) ตรงที่ ข้อมูลเป็นข้อเท็จจริงเกี่ยวกับสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น แต่สารสนเทศนั้นเป็นข้อมูลที่ได้นำมาประมวลหรือจัดทำอยู่ในรูปแบบที่มีความหมายต่อผู้รับ เพราะฉะนั้น ในขณะที่ “ข้อมูล” เป็นข้อเท็จจริงที่ได้จากแหล่งต่างๆ โดยยังไม่ได้ปรุงแต่ง แต่ “สารสนเทศ” จะต้องผ่านกระบวนการตกแต่งและปรับปรุงเสียก่อนที่จะส่งไปให้ผู้รับ นอกจากนี้ในอีกความหมายหนึ่ง “สารสนเทศ” อาจจะหมายถึงความหมายที่มนุษย์สร้างขึ้นโดยใช้สัญลักษณ์ สัญลักษณ์ หรือเครื่องหมาย ฯลฯ

ในแง่ของการสื่อสารแล้ว ข้อมูลข่าวสารมีลักษณะเป็นสาร (message) อย่างหนึ่งที่ส่งมาตามสื่อต่างๆ ในรูปลักษณะของสัญลักษณ์หรือสัญญาณ (symbol of sign) ดังนั้นข่าวสารจึงหมายถึง เนื้อหา ของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร Wilbur Schramm (1971 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ฝั่งแก้ว, อ้างแล้ว) อธิบายว่า ข่าวสารหมายถึง เนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจ (Uncertainty) หรือจำนวนทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ใน

สถานหนึ่งๆ ช่วยให้คุณสามารถสร้างภาพที่ชัดเจน ขยายสภาพแวดล้อมที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เราควรจะทำในสถานการณ์นั้นๆ

สารสนเทศทางการเมือง

นักรัฐศาสตร์หลายคนจัดเอา “ข่าวสาร” เป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่งซึ่งเป็นตัวกำหนดอำนาจ หรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินสมบัติ ฐานะทางสังคม ตำแหน่งหน้าที่ อำนาจหน้าที่ การศึกษา การครอบครองอำนาจรัฐ ฯลฯ ข่าวสารทางการเมืองจะมีความเกี่ยวข้องอย่างมากกับความสนใจ ความกระตือรือร้นทางการเมือง ข้อมูลข่าวสารจะช่วยลดความไม่แน่ใจ และช่วยให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากขึ้น ความรู้สึกไม่แน่ใจทางการเมือง ความรู้สึกว่าตนเองมีความรู้น้อยทางการเมือง ดูเหมือนจะเป็นที่มาสำคัญของความนิ่งเฉยทางการเมือง ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงไม่สามารถจะเป็นไปได้ ถ้าประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ถึงความเป็นไปของการเมืองการปกครอง (Dahl, 1969; Barber, 1969 อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว)

Easton, 1965 (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ,อ้างแล้ว) กล่าวว่าความรู้เกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองของประชาชนเป็นลักษณะอย่างหนึ่งของความเป็นพลเมืองดี กล่าวคือ พลเมืองดีไม่ได้หมายถึงผู้ที่วางเฉยและมีความสงบเรียบร้อยในทางการเมือง หากแต่หมายถึงบุคคลที่รู้ความเป็นไปของบ้านเมือง หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า informed citizen ซึ่งจะสามารถสนองตอบการปฏิบัติหน้าที่ด้าน “ปัจจัยนำเข้า (input)”สู่ระบบการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติหน้าที่สำคัญดังกล่าวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเมืองทุกระบบ ดังนั้นการมีความรู้ทางการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการประชาธิปไตย

นอกนี้ความรู้ทางการเมืองยังเป็นปัจจัยสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ได้ งานวิจัยจำนวนหนึ่งให้ผลการวิจัยสอดคล้องกันว่า ความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประชาชนที่มีความรู้ทางการเมืองสูงจะมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย (วิชัย ไวกหารดี, 2534; พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว) ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมืองในที่นี้หมายถึงกิจกรรมที่มีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเลือกตัวแทน การพัฒนา การสนับสนุน และการดำเนินนโยบายสาธารณะต่างๆ ผ่านรัฐบาล (เช่น การลงคะแนนเสียง การเป็นสมาชิกพรรคการเมือง การติดต่อกับผู้แทนที่ได้รับเลือก) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมืองยังรวมไปถึงการพูดคุยหรือเข้าร่วมเกี่ยวกับประเด็นสาธารณะด้วยวิธีที่นอกเหนือไปจากการเลือกตั้งและการปกครองจากรัฐบาล เช่น การอาสาทำงานในที่พักพิงของผู้ไร้ที่อยู่อาศัย หรือรวมตัวกันกับเพื่อนบ้านตั้งเป็นเครือข่ายเพื่อสอดส่องและปรึกษาเกี่ยวกับปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น (Delli Carpini, 2004) รวมถึงการติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ได้มาหรือเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตน

หรือกลุ่มปัญหาที่ตนสนใจ เช่น ปัญหาเกี่ยวกับถนนหรือซอยเข้าบ้าน ปัญหาเรื่องที่เรียนของบุตร เป็นต้น (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว)

เสนห์ นนทะโชติ (2524 อ้างถึงใน นิธิกุล ใจอ่อนนุ่ม, 2543) กล่าวว่าการศึกษาที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในลักษณะใด คือ ด้วยความสำนึกของตนเองหรือโดยชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น ย่อมเป็นผลมาจากระดับความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองและความรู้สึกผูกพันกับทางการเมือง หรือความรู้สึกว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตน กล่าวคือ บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆทางการเมือง จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความสำนึกว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน เห็นว่ากิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญที่ตนเองควรมีส่วนกำหนดการตัดสินใจทางการเมือง

โลกแวดล้อมทางสารสนเทศ

ข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาในสังคม ข้อมูลเหล่านี้ถูกเก็บไว้และเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุ ซีดีรอม หรือแม้แต่อินเทอร์เน็ต งานวิจัยชิ้นหนึ่งของมหาวิทยาลัยแคลิฟอร์เนีย เบิร์กลีย์รายงานว่า ระหว่างปี ค.ศ.1999-2002 ข้อมูลใหม่มีปริมาณเพิ่มสูงขึ้นถึง 30 เปอร์เซ็นต์ ต่อปี เมื่อเฉลี่ยจำนวนประชากรโลกกับปริมาณข้อมูลที่ผลิตขึ้นใหม่และถูกบันทึกไว้จะพบว่าในหนึ่งปีข้อมูลสามารถเฉลี่ยให้กับประชากรโลกได้ 800 เมกะไบต์ต่อคน หรือเทียบเท่ากับกองหนังสือสูงถึง 30 ฟุต (Lyman and Varian, 2003)

มีผลการศึกษามากมายที่ชี้ให้เห็นว่าผู้คนในสังคมปัจจุบันใช้เวลาอย่างมากอยู่กับแหล่งสารสนเทศต่างๆ เช่น

งานวิจัยของ Lyman and Varian (อ้างแล้ว) รายงานว่าชาวอเมริกันใช้เวลาจำนวนไม่น้อยไปกับการใช้สื่อสารสนเทศต่างๆ โดยในปี ค.ศ. 2002 ผู้ใหญ่ชาวอเมริกันโดยเฉลี่ยชมโทรทัศน์ 131 ชม. ต่อเดือน ฟังวิทยุ 90 ชั่วโมงต่อเดือน และใช้โทรศัพท์ 16.17 ชั่วโมงต่อเดือน นอกจากนี้ 53 เปอร์เซ็นต์ของประชากรอเมริกันใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้านเฉลี่ย 25 ชั่วโมง 25 นาที ต่อเดือน และ 74 ชั่วโมงต่อเดือนที่ทำงานหรือคิดเป็น 13 เปอร์เซ็นต์ของเวลาทั้งหมดในหนึ่งเดือน

ส่วน Chesebro and Bonsall (1989 อ้างถึงใน กิตติ กันภัย, อ้างแล้ว) ได้สำรวจการใช้สื่อของชาวอเมริกันพบว่า ในปีหนึ่งๆชาวอเมริกันอ่านเอกสารและแบบฟอร์มต่างๆ ประมาณ 3,000 ชิ้น อ่านหนังสือพิมพ์ 100 ฉบับ และนิตยสาร 36 ฉบับ รวมเวลาที่ใช้ในการอ่านสื่อดังกล่าว 645 ชั่วโมง นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวอเมริกันดูทีวี 2,463 ชั่วโมง ฟังวิทยุ 730 ชั่วโมง อ่านหนังสือเกือบ 5 เล่ม คุยโทรศัพท์เกือบ

122 ชั่วโมง และดูโฆษณากว่า 21,170 ชิ้น ชื่อนำสังเกตประการหนึ่งที่พบจากข้อเท็จจริงดังกล่าวคือ กิจกรรมหลักในการใช้สื่อ ได้แก่ การดูโทรทัศน์ การอ่าน และการคุยทางโทรศัพท์ ซึ่งคิดเป็น 36 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนชั่วโมงที่ใช้ไปกับการใช้สื่อในแต่ละปี

แหล่งข้อมูลและปริมาณข้อมูลที่เพิ่มขึ้นมากมายนี้เป็นลักษณะธรรมชาติประการหนึ่งของสังคมสารสนเทศ ที่เรียกว่า *การปฏิวัติข้อมูลข่าวสาร (information revolution)* หรือ *การระเบิดของข้อมูลข่าวสาร (information explosion)* ธรรมชาติดังกล่าวก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณของข้อมูลข่าวสารเป็นเท่าตัว ในทุกๆ เวลา 5.5 ปี (Naisbitt, 1982 อ้างถึงใน กิตติ กันภัย, อ้างแล้ว) ดังนั้นประเด็นปัญหาใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมสารสนเทศ คือ บุคคลต้องเผชิญหน้ากับปริมาณมากมายของแหล่งข่าวสาร รวมไปถึงความสามารถในการเปิดรับข่าวสารจากทุกแหล่ง ในขณะที่สังคมมีความซับซ้อนและบุคคลก็ต้องการข่าวสารเพื่อมาลดความไม่แน่ใจในการดำเนินชีวิตประจำวัน การใช้แหล่งข้อมูลสารสนเทศของบุคคลจึงเป็นเรื่องที่นักการสื่อสารในปัจจุบันให้ความสนใจ

แหล่งสารสนเทศทางการเมือง

แหล่งสารสนเทศทางการเมืองถือเป็นส่วนหนึ่งของโลกแวดล้อมทางสารสนเทศ ซึ่งช่องทางในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองสามารถแบ่งออกตามลักษณะของสื่อได้ 3 ลักษณะคือ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล การสื่อสารทางสื่อเฉพาะกิจ (เจริญญา เจริญสุขใส, 2539) จากสื่อทั้งสามประเภทสื่อมวลชนจัดเป็นสื่อที่แพร่กระจายข่าวสารทางการเมืองได้ในวงกว้างมากที่สุด สื่อมวลชนจึงถือเป็นแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่สำคัญประการหนึ่ง

Sotirovic และ McLeod (2004) กล่าวถึงความสำคัญของสื่อว่า สื่อมีศักยภาพในการให้ความรู้แก่พลเมืองซึ่งเป็นรากฐานในการสนับสนุนหลักการประชาธิปไตย ชื่อนำเสนอเนื้อหาที่กระตุ้นให้ประชาชนคิดและพัฒนาความคิดความสนใจของตนให้กว้างไกลออกไป ด้วยมุมมองที่หลากหลายนี้ประชาชนสามารถเชื่อมโยงข้อเท็จจริงต่างๆ ในสังคม ประเมิน และปรับปรุงความรู้ที่ตนมีอยู่เดิม สูดทำยนำไปสู่ความเข้าใจที่มากขึ้นต่อเหตุการณ์และสาเหตุของเหตุการณ์ต่างๆ

Atkin (1981 อ้างถึงใน Sotirovic และ McLeod, อ้างแล้ว) ได้กล่าวว่าการเปิดรับเนื้อหาสื่อมวลชนมีอิทธิพลสำคัญต่อการขัดเกลาทางการเมืองของคนหนุ่มสาวใน 3 ด้าน คือ ด้านความคิด (เช่น การตระหนักรู้ ภาพลักษณ์ของการเมือง) ด้านอารมณ์ (เช่น ความสนใจ ทัศนคติต่อผู้นำทางการเมือง ความผูกพันกับระบบการเมือง) และด้านพฤติกรรม (เช่น การอภิปรายกับบุคคลอื่น การเข้าร่วมทางการเมือง)

นอกจากนี้งานวิจัยที่ผ่านมาหลายชิ้นชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวจากแหล่งสื่อมวลชน เช่น หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ นิตยสารข่าว กับความรู้ด้านการเมืองและประเด็นสาธารณะด้วย (Chaffee and Frank, 1996 อ้างถึงใน Eveland, 2002)

สื่อมวลชนจึงมีความสำคัญและความสัมพันธ์ต่อกระบวนการทางการเมือง ซึ่ง ประมะ สตะเวทิน (2544) ได้สรุปหน้าที่ของสถาบันสื่อมวลชนในด้านการเมืองการปกครองของประชาชนไว้ดังนี้

1. ทำให้เกิดความสนใจ การเสนอข่าวสาร เรื่องราวต่างๆ ทั้งในแง่ตัวบุคคลซึ่งเป็นผู้นำ นโยบาย ความคิดเห็น เป็นประจำสม่ำเสมอและต่อเนื่อง ย่อมทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารด้านการเมืองการปกครองโดยอัตโนมัติ และค่อยๆสะสมจนเกิดเป็นความสนใจขึ้นมา
2. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่ค่อนข้างสลับซับซ้อนและเข้าใจยากสำหรับคนทั่วไป การได้รับข่าวสารอยู่เป็นประจำจากสื่อมวลชนทั้งทางหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และนิตยสาร ซึ่งช่วยอธิบายเรื่องการเมืองการปกครองซ้ำแล้วซ้ำเล่า ย่อมเป็นโอกาสที่ดีที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจขึ้นทีละน้อย จนถึงขั้นใช้งานได้
3. ทำให้เกิดทัศนคติ การนำเสนอข่าวสาร ความคิดเห็น และข้อโต้แย้งทางการเมือง สื่อมวลชนอาจช่วยกำหนดทัศนคติ ค่านิยม และการตัดสินใจแก่ประชาชนได้ ทัศนคติต่างๆทางการเมือง เช่น สำนึกทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง หน้าที่และความรับผิดชอบในฐานะที่เป็นพลเมือง เป็นต้น สามารถปลูกฝังได้โดยอาศัยการเผยแพร่ผ่านสื่อมวลชน
4. ทำให้เกิดการปฏิบัติ เมื่อประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจ ยอมรับทัศนคติใหม่แล้ว สื่อมวลชนก็ทำหน้าที่เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่กระตุ้นให้ประชาชนลงมือปฏิบัติต่อไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการวิพากษ์วิจารณ์ การแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นทางการเมือง หรือนโยบายการปกครองของรัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน การออกเสียงเลือกตั้ง การสมัครรับเลือกตั้ง การเข้าเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น การแสดงสาธารณสมบัติ เป็นต้น

ดังที่กล่าวมาแล้วว่า แหล่งข้อมูลข่าวสารในสังคมปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกขณะ แหล่งสารสนเทศทางการเมืองซึ่งก็เป็นหนึ่งในแหล่งสารสนเทศทั้งหมดก็ย่อมมีปริมาณมากมายไม่แตกต่างกันไปด้วย มีนักวิชาการมากมายกล่าวถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อบุคคลจากรับข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก และบุคคลไม่สามารถแยกแยะหรือประมวลข้อมูลเหล่านั้นได้ สภาวะดังกล่าวเรียกว่า สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ (information overload) ซึ่งถือเป็นปัญหาหนึ่งของสังคมสารสนเทศ

ความท่วมท้นทางสารสนเทศ (Information Overload)

ทุกวันนี้เราถูกถาโถมไปด้วยข้อมูลข่าวสารมากมายในทุกรูปแบบ ในตอนเช้าเราหยิบหนังสือพิมพ์ขึ้นมาอ่าน ดูข่าวในโทรทัศน์ ฟังวิทยุ เมื่อออกจากบ้านก็พบกับโฆษณาบนแผ่นป้ายข้างทางหรือบนรถเม็ตในที่ทำงานก็เต็มไปด้วยจดหมายอิเล็กทรอนิกส์อีกหลายฉบับ เอกสาร รวมไปถึงในสิ่งงาน นอกจากนี้ยังมีหนังสือที่ต้องอ่าน แบบฟอร์มที่ต้องกรอก รวมไปถึงการค้นหาข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต เราต้องเผชิญ ต้องย่อยประมวล และทำความเข้าใจกับข้อมูลต่างๆ ดังกล่าวอยู่ทุกเมื่อเชื่อวัน

Christian, Blumenthal, and Patterson (2000) กล่าวว่า เมื่อใดก็ตามที่ข้อมูลมากเกินไปจนจะย่อยได้ บุคคลจะไม่สามารถบอกและทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ต้องการได้ และเมื่อใดที่บุคคลไม่สามารถประมวลข้อมูลปริมาณมหาศาลได้ **ภาวะท่วมท้น (overload)** ก็จะเกิดขึ้น (อ้างถึงใน School of Information Management and Systems University of California, Berkeley)

นักวิชาการในสาขาการตลาดได้นิยามสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศโดยใช้การเปรียบเทียบระหว่างปริมาณข้อมูลที่ได้รับการหยิบยื่นให้ กับความสามารถในการประมวลข้อมูลของบุคคล สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศจะเกิดขึ้นเมื่อข้อมูลที่ได้รับการหยิบยื่นให้มากเกินไปจนความสามารถในการประมวลข้อมูลของบุคคล ผลลัพธ์ทางลบที่เกิดขึ้นตามมา คือ ความเครียด ความกังวล รวมไปถึงคุณภาพการตัดสินใจที่ลดลง

นิยามของสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศอีกนิยามหนึ่งที่ถือว่าเป็นนิยามดั้งเดิม คือ นิยามของ Galbraith (1974 อ้างถึงใน Eppler and Mengis, 2004) เขาอธิบายสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศว่าเกิดขึ้นจากการเปรียบเทียบระหว่างความสามารถในการประมวลข้อมูลของบุคคล (ปริมาณของข้อมูลที่คุณสามารถนำมาใช้ในกระบวนการตัดสินใจในช่วงเวลาหนึ่งๆ) ความต้องการในการประมวลข้อมูล (ปริมาณข้อมูลที่คุณต้องการเพื่อทำงานหนึ่งๆให้ลุล่วง)

ต่อมา Tushman และ Nadler (1978อ้างถึงใน Eppler and Mengis, อ้างแล้ว) พัฒนานิยามดังกล่าวให้ชัดเจนขึ้น พวกเขาชี้ว่าสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศอธิบายได้จากสูตรต่อไปนี้

ความต้องการในการประมวลข้อมูล > ความสามารถในการประมวลข้อมูล

ความต้องการในที่นี้หมายถึง ปริมาณข้อมูลที่บุคคลจำเป็นต้องประมวลภายในช่วงเวลาหนึ่งๆ หากบุคคลมีความสามารถประมวลข้อมูลได้เพียงปริมาณเล็กน้อยสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศก็จะเกิดขึ้น Tushman และ Nadler นิยามว่าการประมวลข้อมูลในที่นี้หมายถึง การรวบรวม ดีความ สังเคราะห์ ข้อมูลในบริบทของการตัดสินใจในองค์กร

ต่อมาได้มีผู้ขยายขอบเขตนิยามของสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ พวกเขาศึกษาพบว่า ความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เกิดขึ้นจากมิติด้านปริมาณของข้อมูลอย่างเดียวเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้จาก มิติด้านคุณลักษณะของข้อมูลด้วย Keller และ Staelin (1987) ใช้คำว่าคุณภาพของข้อมูลโดยรวมหรือ ความมีประโยชน์ของข้อมูล ส่วน Schneider (1987, อ้างถึงใน Eppler and Mengis, อ้างแล้ว) ก็ชี้ว่าความ ใหม่ ความกำกวม ความไม่แน่นอน หรือความซับซ้อนของข้อมูล สามารถนำไปสู่สภาวะของความท่วมท้น ทางสารสนเทศได้เช่นกัน

ความหมายของความท่วมท้นทางสารสนเทศ (information overload)

นักวิชาการที่ศึกษาเรื่องของปรากฏการณ์สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศมีแนวทางการศึกษา การเกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศออกเป็นสองแนวทางใหญ่ แนวทางแรกเรียกว่าแนวทางแบบ วัตถุวิสัย (objectivity) กลุ่มนี้ศึกษาสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งจะ สร้างสถานการณ์โดยสร้างตัวแปรเงื่อนไข เช่น ปริมาณข้อมูลที่ประมวล ความซับซ้อนของข้อมูล ฯลฯ แล้ว วัดว่าบุคคลได้รับผลกระทบใดตามมา ในขณะที่อีกแนวทางหนึ่ง เรียกว่าแนวทางแบบอัตวิสัย (subjectivity) นักวิชาการในกลุ่มนี้มองว่า “ความรู้สึกของบุคคล” ต่างหาก เช่น ความเครียด ความสับสน ความกดดัน ความวิตกกังวล ฯลฯ เป็นตัวบ่งบอกหรือให้สัญญาณของการเกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ วิธีการวิจัยที่นักวิชาการกลุ่มนี้ใช้ในการศึกษา คือ การสัมภาษณ์หรือการวิจัยเชิงสำรวจ (Eppler and Mengis ,อ้างแล้ว)

จากนิยามของสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศที่มีผู้กล่าวถึงไว้มากมาย ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยนำมา สรุปเป็นนิยามซึ่งใช้ในการศึกษาคั้งนี้ว่า *สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ* หมายถึง สภาวะที่บุคคล เกิดผลกระทบทางจิตใจ เช่น เครียด สับสน กังวล ฯลฯ จากความรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ตนต้องการมี มากเกินความสามารถในการประมวลข้อมูลเหล่านั้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ รวมไปถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถ ใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ การประมวลในที่นี้คือ การค้นหา ติดตาม เข้าใจ ดีความ เก็บ และนำ ข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใหม่

สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศได้รับการศึกษาในหลายแวดวงหรือหลายบริบท ซึ่งในบางบริบทอาจใช้ชื่อเรียกสภาวะดังกล่าวนี้แตกต่างกันไป ในทางจิตวิทยามีการใช้คำว่า ความเหนื่อยล้าจากข้อมูล (information fatigue) ในทางการจัดการข้อมูลและการสื่อสารมีผู้ใช้คำว่าความวิตกกังวลต่อข้อมูล (information anxiety) หมอกควันหรือมลพิษทางข้อมูล (data smog)

นักวิชาการบางท่านกล่าวว่า ปรากฏการณ์ความท่วมท้นของข้อมูลไม่ใช่เรื่องใหม่ จากประวัติศาสตร์ที่ผ่านมา เราได้เคยกล่าวถึงผลกระทบของข้อมูลที่ได้ถูกสร้างขึ้น รวมไปถึงตั้งคำถามเกี่ยวกับผลกระทบนั้นต่อจิตใจมนุษย์ Neil Postman นักทฤษฎีการเมือง กล่าวถึงสังคมสารสนเทศของเยอรมันในปี 1990 ว่าพวกเรากำลังให้ข้อมูลกับตัวเองจนถึงขั้นอาจตายได้ เขาได้เถียงว่าการพัฒนาทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ไม่ได้ก่อให้เกิดผลด้านดีอย่างที่มีคนพูดกันมาก่อนหน้านี้ แต่เรากำลังถูกริบความเป็นมนุษย์โดยการให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี เรากำลังจมอยู่ในข้อมูลที่ไม่ได้ให้คำมั่นสัญญาว่าจะปรับปรุงชีวิตเราให้ดีขึ้น (Postman, 1990 อ้างถึงใน http://www.slais.ubc.ca/courses/libr500/03-04-wt2/www/K_Woods/contents.htm)

ความท่วมท้นของข้อมูลไม่ได้จำกัดอยู่เพียงในที่ทำงานหรือสถานศึกษาเท่านั้น แหล่งข้อมูลสำคัญอีกแหล่งหนึ่งในชีวิตของคนเราคือ สื่อ ประสบการณ์ของเราจากสื่อมวลชนเป็นฐานของการสร้างความรู้ของเราต่อโลก หลายคนใช้สื่อเพื่อสร้างแบบแผนทางความรู้ของตนต่อโลกแวดล้อม (Richard J. Harris, 1994) สภาวะความท่วมท้นของข้อมูลจึงแพร่เข้ามาสู่บริบทของสื่อด้วย ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีส่งผลให้วงการการสื่อสารเติบโตอย่างมาก ข้อมูลได้รับการนำเสนอผ่านสื่อที่มากมายหลากหลายช่องทาง เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับการเลือกข้อมูลจากสื่ออันมากมายดังกล่าว ดังนั้นการศึกษาเรื่องความท่วมท้นของข้อมูลข่าวสารในบริบทของการใช้สื่อจึงเป็นเรื่องสำคัญและน่าสนใจ

ภาระทางความคิด (Cognitive Load)

ในบริบทของการเรียนรู้จากสื่อ ภาระทางความคิด (Cognitive Load) หมายถึงปริมาณของความพยายามทางความคิดที่ใช้ในการหาข้อมูลและทำความเข้าใจว่าเราควรตอบสนองอย่างไรต่อข้อมูลอันมหาศาลเหล่านั้น (Eveland and Dunwoody, 2001)

นักจิตวิทยาจำนวนมากเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถของในการประมวลข้อมูลอย่างจำกัด และบ่อยครั้งที่มนุษย์รู้สึกท่วมท้นจากข้อมูลที่มีอยู่รอบตัว (Lang, 2000) ข้อจำกัดดังกล่าวทำให้มนุษย์ไม่สามารถใช้ความพยายามทางความคิดอย่างสูงสุดได้กับทุกๆ งาน นอกจากนี้งานวิจัยจำนวนหนึ่งชี้ว่างานที่ทำให้เกิดภาระทางความคิดมาก (cognitive load) สามารถขัดขวางการเรียนรู้ของบุคคลได้ โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ (Mayer และคณะ, 1999, Tuovinen และ Sweller, 1999 อ้างถึงใน Eveland

และDunwoody, อ้างแล้ว) เนื่องจากผู้ที่ไม่มีความรอบรู้จะมีแบบแผนในการรับรู้ที่น้อยกว่าผู้ที่รอบรู้ในเรื่องหนึ่งๆ พวกเขาจำเป็นต้องจดจ่อกับเรื่องดังกล่าวมากเพื่อหลีกเลี่ยงความผิดพลาด และอาจประสบความสำเร็จยากลำบากในการตอบสนองกับเรื่องเหล่านั้น (Cooper, 1998)

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมตันทางสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลและศักยภาพในการใช้ข้อมูลของบุคคลแล้ว กล่าวได้ว่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดสภาวะความท่วมตันของข้อมูล ได้แก่ (Eurescom, อ้างแล้ว)

1. ปริมาณ (Volume) กล่าวคือ บุคคลรู้สึกว่าจำนวนของข้อมูลมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการประมวล (การเข้าถึง การทำความเข้าใจ การเก็บ และการตอบสนองต่อข้อมูล)
2. ความเข้าใจ (comprehension) คือ บุคคลรู้สึกว่าข้อมูลมีความซับซ้อนหรือมีรูปแบบที่ไม่เข้ากับความต้องการของบุคคล และ/หรือทักษะทางความคิดของบุคคลที่ต้องใช้ในการประมวลข้อมูลดังกล่าว
3. การหลอมรวม (Integration) คือ บุคคลรู้สึกว่าข้อมูลมาจากแหล่งสารหลายแหล่ง บุคคลจึงต้องปรับตัวทั้งในด้านเนื้อหาและความต้องการที่มาจากแหล่งสารแต่ละแหล่ง
4. การปรากฏอยู่ของข้อมูล (Location) คือ บุคคลไม่รู้ว่าข้อมูลที่ตนเองต้องการสืบค้นหรือค้นหา มีอยู่จริงหรือไม่
5. การเข้าถึง (Access) คือ สภาวะที่บุคคลไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลที่มีอยู่ได้
6. ความสัมพันธ์ (Relevance) กล่าวคือ บุคคลไม่สามารถถ่วงนกรองได้ว่าข้อมูลใดเกี่ยวข้องหรือไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ตนติดตาม
7. การพิสูจน์ (Verification) หมายถึง สภาวะที่บุคคลไม่สามารถตัดสินคุณภาพหรือความถูกต้องของข้อมูลที่ตนเข้าถึง

Eppler and Mengis (อ้างแล้ว) ได้ศึกษางานวิจัยและสรุปสาเหตุหลัก 5 ประการ ที่สามารถนำไปสู่การเกิดสภาวะความท่วมตันทางสารสนเทศในบริบทขององค์กร พวกเขาชี้ว่าสภาวะความท่วมตันอาจไม่เกิดจากเพียงปัจจัยใดปัจจัยหนึ่ง แต่เกิดจากหลายปัจจัยผสมกัน ปัจจัยเหล่านั้นได้แก่

1. ลักษณะของข้อมูล เป็นปัจจัยที่มีผู้กล่าวถึงไว้มากกว่าเป็นสาเหตุของความท่วมตันทางสารสนเทศ ลักษณะของข้อมูลในที่นี้หมายถึง ปริมาณของข้อมูลที่มีอยู่ ความซับซ้อน กำกวม ความใหม่ของข้อมูล และยิ่งรวมไปถึงปริมาณของข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้อง
2. ตัวผู้รับสาร หมายถึง ทักษะ ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ประสิทธิภาพ แรงจูงใจที่มีต่อข้อมูล

3. งานที่ต้องใช้ข้อมูลประกอบ หมายถึง งานที่บุคคลต้องการทำให้เสร็จ ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลมาเป็นส่วนประกอบ

4. ลักษณะขององค์กร ปัจจัยหนึ่งนี้อาจทำให้เกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศคือ รูปแบบขององค์กร องค์กรที่ทำงานแบบรวมศูนย์ หรือเป็นหน่วยงานกลาง สามารถนำไปสู่สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศได้ เพราะองค์กรลักษณะนี้ต้องมีการติดต่อประสานงานค่อนข้างสูง จึงเผชิญกับข้อมูลปริมาณไม่น้อย

5. เทคโนโลยีสารสนเทศ การพัฒนาของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็น อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต โดยเฉพาะอย่างยิ่งอีเมล นับเป็นปัจจัยที่ถูกมองอย่างกว้างขวางว่าเป็นสาเหตุหลักของการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

อาการจากสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ

งานวิจัยส่วนหนึ่งศึกษาถึง อาการหรือผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลประสบกับสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ Eurescom (อ้างแล้ว) ระบุว่าเมื่อบุคคลเผชิญกับข้อมูลที่มากเกินไปเกินความสามารถในการประมวล อาจส่งผลให้บุคคลเกิดอาการบางประการ เช่น

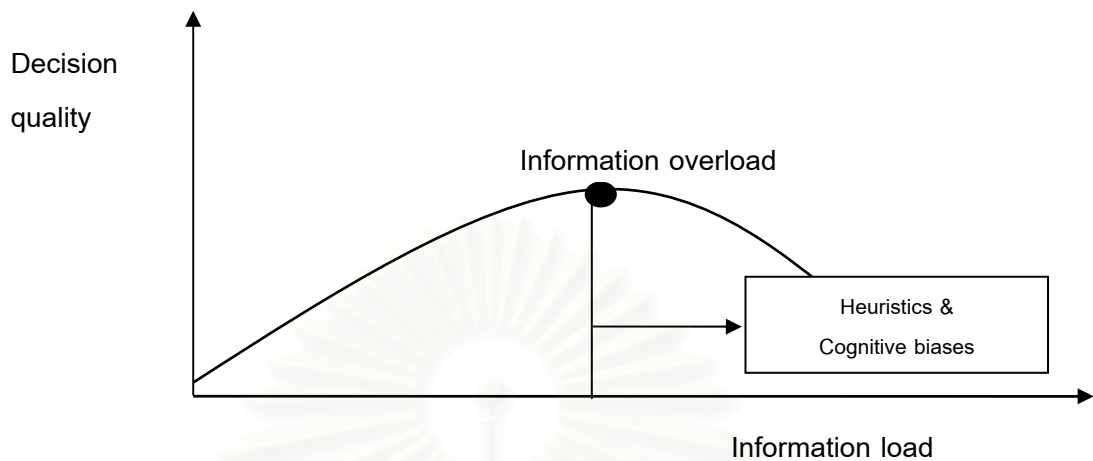
1. ทำให้ความดันโลหิตสูง หัวใจเต้นแรงหรือ ทำให้อวัยวะอื่นเกิดความตึงเครียด (Cardiovascular stress)
2. นักวิจัยชาวญี่ปุ่นพบหลักฐานว่าช่วง 30 ปีที่ผ่านมา คนเรามีความไวของสายตาเสื่อมลง สาเหตุจากการจ้องมองที่หน้าจอมากขึ้น (Reduce vision)
3. เกิดความสับสน และไม่สามารถจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลได้ (Confusion and loss of priority)
4. เกิดความหงุดหงิด หรือโกรธ (Frustration/anger)
5. เมื่อข้อมูลมีความท่วมท้นจนเกินระดับหนึ่งๆ จะทำให้การตัดสินใจของบุคคลลดลง (Impaired judgment)
6. บุคคลที่เกิดความรู้สึกท่วมท้นจะไม่ค่อยสนใจต่อการขอความช่วยเหลือของผู้อื่น (Decreased benevolence)
7. เมื่อมีข้อมูลมากก็ยิ่งทำให้บุคคลมีความเชื่อมั่นในการตัดสินใจเพิ่มขึ้น ทั้งๆที่ความถูกต้องในการตัดสินใจไม่ได้เพิ่มขึ้น (Overconfidence)
8. บุคคลจะรู้สึกสูญเสียความควบคุม (Feeling out of control)

ในบริบทขององค์กร Eppler and Mengis (อ้างแล้ว) ได้รวบรวมผลกระทบจากสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศที่เกิดขึ้นในระดับบุคคลเป็นด้านต่างๆดังนี้

1. การค้นหาข้อมูลและการดึงข้อมูลมาใช้มีความจำกัด เช่น ใช้การค้นหาข้อมูลแบบบางทางเลือก แทนการค้นหาข้อมูลแบบทุกทางเลือก ระบุหรือเลือกข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ยากขึ้น ทำความเข้าใจเป้าหมายของผู้ส่งสารได้ยากขึ้น ฯลฯ
2. สภาวะทางจิตใจของบุคคล เช่น ไม่พึงพอใจ ตึงเครียด สับสน ปวดหัว รู้สึกควบคุมสถานการณ์ไม่ได้และนำไปสู่การหยุดการสื่อสาร ขาดแรงจูงใจ ฯลฯ
3. ตัดสินใจอย่างไม่เหมาะสม เช่น การทำงานไม่มีประสิทธิภาพ การตัดสินใจมีประสิทธิภาพต่ำลง ความถูกต้องหรือคุณภาพในการตัดสินใจต่ำลง
4. วิเคราะห์ข้อมูลและจัดระบบข้อมูลอย่างไม่มีเหตุผล ไม่มีประสิทธิภาพ เช่น เพิกเฉยกับบางข้อมูล หรือเลือกที่จะละเว้นข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูลได้ไม่ดี ขาดประเมินข้อมูลแบบวิเคราะห์วิจารณ์ ใช้เวลาในการจัดการข้อมูลมากขึ้นและมักทำงานได้ไม่ทัน ฯลฯ

เห็นได้ว่าอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศส่งผลกระทบต่อทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมไปถึงส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูล อย่างการตัดสินใจ นักจิตวิทยาทางความคิดได้ศึกษาผลกระทบทางความคิดของผู้ประสบกับสภาวะข้อมูลท่วมท้น จากภาพที่ 1 คุณภาพในการตัดสินใจจะเพิ่มขึ้นเมื่อบุคคลมีข้อมูลมากขึ้น แต่เมื่อถึงจุดที่ข้อมูลมีมากเกินไป บุคคลจะหันไปใช้วิธีลัดต่างๆ เพื่อลดความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดการข้อมูล เช่น การสร้างกรอบความคิด (framing) การสรุปรวม (generalisation) เป็นต้น เพื่อลดการลงแรงในการตัดสินใจ (Eurescom, อ้างแล้ว)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพการตัดสินใจและความท่วมท้นของข้อมูล

นักวิชาการกลุ่มหนึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศกับการตัดสินใจ และสรุปว่ามนุษย์ทุกคนเป็นผู้ประมวลข้อมูลได้อย่างจำกัด ในขั้นแรกการมีข้อมูลเพิ่มเติมจะช่วยพัฒนาการตัดสินใจของบุคคล แต่เมื่อใดที่ปริมาณข้อมูลเพิ่มเติมมากขึ้นจนเกินความสามารถในการประมวล เมื่อนั้นระดับของการประมวลจะลดลง ซึ่งสภาวะดังกล่าวเป็นปฏิกริยาต่อสภาวะความท่วมท้นของข้อมูล (Schroder และคณะ, 1967)

กาญจนา แก้วเทพ (อ้างแล้ว) ได้กล่าวถึงผลกระทบของเทคโนโลยีการสื่อสารในยุคสังคมสารสนเทศต่อภาวะทางจิตใจ ของปัจเจกบุคคลว่า ก่อให้เกิดภาวะแวดล้อมที่มีการกระตุ้นมากเกินไป ข่าวสารข้อมูลมีมากจนเกินไป จนไม่รู้ว่า จะจัดการอย่างไรดี ทางเลือกต่างๆ มีให้มากเกินไป มีการศึกษาด้านจิตวิทยา รายงานผลว่า การตัดสินใจของปัจเจกบุคคลจะด้อยประสิทธิภาพลงเมื่ออยู่ในภาวะที่ถูกกระตุ้นมากเกินไป และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงทั้งหมดซึ่มีลึกลงอยู่ในสังคมที่บุคคลไม่มีทางจะหลีกเลี่ยงได้ เมื่อถูกบังคับให้ต้องตัดสินใจภายใต้เงื่อนไขที่กดดัน บางคนจึงมีปฏิกริยาด้วยการปฏิเสธอย่างสิ้นเชิง

ในงานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงศึกษาสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศทั้งในส่วนของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศ เพื่อให้ได้ภาพครบทั้งสองส่วน

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ข่าวการเมืองเป็นข่าวที่นำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวต่างๆของการเมืองการปกครองของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านนโยบาย เหตุการณ์ และตัวบุคคล ความเคลื่อนไหวต่างๆทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับระบบอื่นๆของประเทศ เช่น เศรษฐกิจ การศึกษา และการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ฯลฯ ดังนั้นการเมืองจึงล้วนมีผลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม อย่างไรก็ตามสิ่งที่กล่าวแล้วว่าในสังคมสารสนเทศ การไหลบ่าของข้อมูลข่าวสารอย่างในปริมาณที่มากและรวดเร็วผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ อาจทำบางคนให้เกิดสภาวะของความรู้สึกท่วมท้นทางข้อมูลและนำไปสู่คุณภาพการตัดสินใจที่ไม่มีประสิทธิภาพ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระแสข้อมูลข่าวสารในสังคม ก็อาจนำไปสู่สภาวะดังกล่าวได้เช่นกัน

สถาบัน Pew Research Center for the People & the Press (2003) ได้ศึกษาพฤติกรรม และทัศนคติของชาวอเมริกันต่อข่าว โดยเก็บข้อมูลภายหลังเหตุการณ์การก่อวินาศกรรม 11 กันยายน 1999 คือตั้งแต่ปี 2000 – 2002 พบว่า การเปิดรับข่าวยังคงเป็นกิจวัตรประจำวันหลักของชาวอเมริกันส่วนใหญ่ พวกเขายังคงเชื่ออยู่เสมอว่าข่าวเป็นสิ่งสำคัญ แม้ว่ากว่าครึ่งหนึ่งจะชี้ว่าตนเองประสบปัญหาเรื่องไม่มีเวลาในการติดตามข่าว นอกจากนี้ในปี 2002 เกือบครึ่งหนึ่งของชาวอเมริกันตอบว่ารู้สึกพอใจและเพลิดเพลินอย่างมากกับติดตามข่าว ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2002 ประมาณ 3 เปอร์เซ็นต์ อย่างไรก็ตามหนึ่งในสี่ของชาวอเมริกันรายงานว่าตนเองเกิดความรู้สึกท่วมท้นทางข้อมูล (*information overload*)

งานวิจัยในด้านการเปิดรับสื่อทางการเมืองพบว่า คนไทยรับข่าวสารการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์มากกว่าแหล่งข่าวสารทางการเมืองอื่นๆ อย่างไรก็ตามผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงจะเปิดรับข่าวสารการเมืองจากแหล่งข่าวสารหนังสือพิมพ์มากที่สุด รองลงมาคือการสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับการเมืองกับบุคคลอื่น และ วิทยุโทรทัศน์ ในด้านความรู้ทางการเมืองของคนไทยจัดอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้ที่มีระดับการศึกษายังสูงจะมีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงกว่าผู้มีการศึกษาระดับต่ำ (ชัยวัฒน์ รัฐขจร, 2522; พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ่างแล้ว; จริญญา เจริญสุขใส, อ่างแล้ว)

ในขณะที่ สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร (2545) กล่าวว่า การเปิดรับสื่อของผู้รับสารแต่ละคนอาจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความรู้ในสารสนเทศของบุคคล ซึ่งในที่นี้สามารถจัดแบ่งประเภทของผู้เปิดรับสื่อทางการเมืองได้เป็น 3 ลักษณะ

1. กลุ่มที่ไม่สนใจจะรับรู้ทางการเมือง เป็นบุคคลที่แปลกแยกจากระบบการเมืองต่างๆ ที่บุคคลเหล่านี้อยู่ท่ามกลางข่าวสารการเมืองเป็นจำนวนมาก ความแปลกแยกดังกล่าวนอกจากทำให้

คนกลุ่มนี้ไม่สนใจสารสนเทศทางการเมืองแล้ว ยังชอบที่จะต่อต้านข่าวสารบ้านเมืองหากู้ว่ามีข้อผิดพลาดในข่าวสารนั้น

2. กลุ่มบุคคลที่พอจะสนใจทางการเมือง บุคคลกลุ่มนี้คล้ายคลึงกับบุคคลในกลุ่มแรก ตรงที่ไม่สนใจกิจกรรมทางการเมืองแต่ก็ยังมีติดตามข่าวสารบ้านเมืองบ้าง ถึงแม้บุคคลกลุ่มนี้จะไม่ต่อต้านข่าวสารการเมืองเช่นกลุ่มแรก แต่ก็ยังเชื่อว่าการเลือกตั้งไม่อาจช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองไปสู่สิ่งที่ดีกว่าเดิมได้
3. กลุ่มบุคคลที่มีความกระตือรือร้นสนใจข่าวสารทางการเมือง บุคคลกลุ่มนี้ติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ มีการถกเถียงและวิพากษ์วิจารณ์ข่าวสารการเมืองอยู่เสมอ จึงเป็นกลุ่มที่รับผลกระทบทางการเมืองได้โดยง่าย แต่จากงานวิจัยพบว่าผลกระทบที่ได้รับมักมิได้มาจากพฤติกรรมในการเปิดรับสื่อ หากแต่เกิดจากทัศนคติและความเชื่อที่มีอยู่เดิมของบุคคลนั้นที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าความเป็นคนขี้ระแวงสงสัยจึงทำให้บุคคลกลุ่มนี้ระมัดระวังในการเปิดรับสื่อ

ข้อสังเกตจากตัวอย่างการจัดประเภทของผู้เปิดรับสื่อทางการเมืองข้างต้นชี้ให้เห็นร่องรอยว่า แม้อีเมลมวลชนจะเป็นแหล่งสารสนเทศหลักของข้อมูลข่าวสารทางการเมือง แต่ไม่ใช่ทุกคนที่รับเอาสารสนเทศเหล่านั้นเข้ามาใช้ทั้งหมด บุคคลต่างก็แตกต่างกันในการเลือกกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเอง

ประชาชนในสังคมปัจจุบันต้องพบกับการไหลบ่าของข้อมูลผ่านช่องทางสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ และสื่อใหม่อื่นๆ อย่างไรก็ตามเราคงปฏิเสธไม่ได้ว่าประสบการณ์ส่วนหนึ่งในชีวิตเราได้รับมาจากสื่อ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคล และบุคคลต้องใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประกอบการตัดสินใจต่างๆ ในชีวิตอย่างใดอย่างหนึ่ง รวมไปถึงการตัดสินใจทางการเมือง เช่น การเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหน้าที่หนึ่งของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การศึกษาเรื่องการใช้อีเมลจึงมีความสำคัญ

นักวิชาการด้านสื่อมวลชนในยุคหนึ่ง ศึกษาการสื่อสารโดยให้ความสนใจกับศักยภาพของประเภทของตัวสื่อที่มีต่อประสิทธิภาพของการสื่อสาร ดังนั้นการวิจัยจึงมักพยายามเปรียบเทียบว่าผู้รับสารเปิดรับสื่อประเภทใด ด้วยอัตราความถี่มากน้อยเพียงใด ผู้รับสารจึงมีลักษณะเป็นผู้รับเพียงอย่างเดียว (กาญจนา แก้วเทพ, อ้างแล้ว; Baran and David, อ้างแล้ว) อย่างไรก็ตาม นักวิชาการอีกกลุ่มหนึ่งเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับผู้รับสาร (active audience) โดยสนใจว่าคนเราใช้สื่อในการจัดการกับชีวิตและประสบการณ์ตนอย่างไร (Lazarsfeld and Stanton, 1942 อ้างถึงใน Baran and David, อ้างแล้ว)

ในงานวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล โดยพิจารณาว่าบุคคลมีการจัดการกับโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของตนเช่นไรในสังคมสารสนเทศปัจจุบัน โดยมุ่งหาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมือง และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศด้วย

การจัดการสารสนเทศทางการเมือง

ความเชื่อเบื้องต้นประการหนึ่งเกี่ยวกับความสามารถในการจัดการกับข้อมูลของมนุษย์คือ ประการแรกมนุษย์เป็นนักประมวลข้อมูล (information processor) แต่มนุษย์มีความสามารถในการประมวลข้อมูลที่จำกัด การประมวลข้อมูลต้องอาศัยการใช้ความคิด ซึ่งมนุษย์มีทรัพยากรทางความคิดที่จำกัด เราอาจมีเรื่องต้องคิดถึงหนึ่งเรื่อง สองเรื่อง หรือเจ็ดเรื่องในเวลาเดียวกัน แต่เราจะไม่สามารถคิดเรื่องๆหนึ่งโดยไม่ทิ้งเรื่องเดิมไปได้ (Lang, อ้างแล้ว) เมื่อคนเราไม่สามารถรับและทำความเข้าใจข้อมูลได้ทั้งหมดที่พบในชีวิตประจำวัน ก็จะต้องหากลวิธีต่างๆ ในการจัดการกับข้อมูลและควบคุมข้อมูลเหล่านั้นได้

ท่ามกลางแหล่งข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่อย่างมากมาย คำถามที่เกิดขึ้น คือคนเรามีปฏิสัมพันธ์ต่อแหล่งข้อมูลข่าวสารที่แวดล้อมตัวเราอยู่นั้นอย่างไร

นักทฤษฎีสื่อสารมวลชนในแนววัฒนธรรมศึกษาได้กล่าวถึงเรื่องการใช้สื่อและการรับข่าวสารของผู้รับสารว่า ผู้รับสารนั้นไม่ได้เป็นฝ่ายตั้งรับให้สื่อมวลชนเป็นฝ่ายสร้างความเป็นจริงมารอบล้อมตัวเองอยู่ฝ่ายเดียว ในอีกด้านหนึ่ง ผู้รับสารจะมีลักษณะ active และได้ใช้เนื้อหาจากสื่อมวลชนมาสร้างสิ่งแวดล้อมของตนเองเช่นกัน (Mead, G.M. อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2541) นอกจากนี้ท่ามกลางสภาวะความต้องการข้อมูลข่าวสารสื่อมวลชนไม่ได้เป็นทางเลือกเดียวของบุคคล หากทว่าเป็นเพียงตัวเลือกหนึ่งท่ามกลางตัวเลือกอื่นๆ อีกด้วย (กาญจนา แก้วเทพ, อ้างแล้ว)

ส่วน Baran และ David (อ้างแล้ว) ระบุว่าผู้รับสารไม่ได้เพียงแค่รับสารจากสื่อหรือแหล่งข้อมูลต่างๆ มาเก็บไว้ในตู้ความคิดของตนเท่านั้น แต่พวกเขาจะมีการประมวล ปรับปรุง และเก็บไว้เฉพาะส่วนที่สนองความต้องการเท่านั้น

ด้านนักทฤษฎีกลุ่มปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic interaction) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มวัฒนธรรมศึกษา เสนอว่า ความหมายที่มนุษย์ให้กับสารที่ตนรับนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งที่เรียกว่า ความเป็นจริงในชีวิต (the reality of everyday life) สารเดียวกันอาจให้ความหมายที่แตกต่างกันในแต่ละคนซึ่งมีความเป็น

จริงของชีวิตแตกต่างกัน ตัวอย่างเช่น ชาวภาคคำรายงานบริษัทเคมีภัณฑ์แห่งหนึ่งตัดสินใจจะเปิดโรงงานแห่งใหม่ในเมือง บุคคลที่ฟังข่าวเดียวกันนี้อาจให้ความหมายแตกต่างกันไป โดยผู้ที่ตกงานอาจรู้สึกมีความหวังว่าจะมีงานทำ ส่วนนักสิ่งแวดล้อมอาจรู้สึกเป็นห่วงเรื่องปัญหาทางมลพิษ ส่วนเจ้าหน้าที่รัฐอาจมองในแง่การเก็บภาษีได้มากขึ้น

นักทฤษฎีกลุ่มนี้เสนอเพิ่มเติมอีกว่าพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์เป็นการสร้างความเป็นจริงจากประสบการณ์อัตวิสัย (subjective experience) มนุษย์เป็นผู้มีเป้าหมาย มีความตั้งใจในการสื่อสารมากกว่าเพียงแต่ผู้ตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสารจากสื่อ สำหรับมนุษย์แล้วมีกระบวนการทางจิต (*Mental process*) เป็นตัวคั่นกลางอยู่ระหว่างนั้น กล่าวง่ายๆ คือ ก่อนจะลงมือทำอะไรนั้น มนุษย์ได้คิด ได้ให้ความหมาย ตีความกับสิ่งเหล่านั้นเสียก่อน (*Infante และคณะ, อ้างแล้ว*)

จากแนวความคิดข้างต้น กล่าวได้ว่า แม้สื่อมวลชนจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารในสังคม แต่บุคคลเป็นผู้เลือกสร้างโลกแวดล้อมทางข้อมูลของตนขึ้นมาเอง ซึ่งแต่ละบุคคลก็อาจเลือกใช้สื่อ เลือกใช้สารสนเทศ และจัดการกับสารสนเทศที่เหมือนหรือแตกต่างกันไป พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์จึงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมของสารสนเทศที่มีอยู่จริง (*information environment*) หรือ โลกทางกายภาพ (*objective world*) กับโลกแวดล้อมของสารเทศที่เราสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง (*subjective world*)

ที่ผ่านมานักวิชาการด้านการสื่อสารจำนวนไม่น้อยได้เสนอสมโนทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการจัดการข้อมูลจากสื่อของบุคคล เพื่อชี้ให้เห็นว่ามนุษย์ไม่ได้ตอบสนองสารจากสื่อในลักษณะ Stimulus – Response แต่มีกระบวนการทางจิตใจที่คั่นกลางอยู่ระหว่างนั้น และทำให้บุคคลมีการสร้างรูปแบบการใช้สื่อและสารสนเทศที่เหมือนหรือต่างกันไป สมโนทัศน์ดังกล่าวได้แก่ กระบวนการทางความคิด

กระบวนการทางความคิด (Cognitive process)

นักวิชาการด้านการสื่อสารการเมืองให้ความสนใจศึกษาผลกระทบของสื่อมาเป็นเวลานาน และเมื่อไม่นานมานี้งานวิจัยได้พบหลักฐานว่าสื่อไม่ได้มีผลกระทบต่อบุคคลในลักษณะเดียวกันทั้งหมด แต่มีผลกระทบในลักษณะที่เป็นเงื่อนไข (*Eveland และคณะ, 2003*) เงื่อนไขหนึ่งก็คือกระบวนการทางความคิด (*cognitive process*) ที่บุคคลใช้ในการจัดการกับข้อมูลที่ได้รับ นักวิจัยเชื่อว่ากระบวนการทางความคิดช่วยอธิบายว่าเหตุใดการสื่อสารจึงทำให้เกิดผลแบบต่างๆกัน รวมถึงเข้าใจธรรมชาติของการใช้สื่อ (*Kraus และ Perloff, 1985*) และการเรียนรู้จากสื่อของบุคคลด้วย (*Eveland และคณะ, อ้างแล้ว*)

Miller และ Asp (1985) เชื่อว่าการเรียนรู้จากแหล่งสื่อมวลชนต่างๆ ของคนเราไม่ได้ขึ้นอยู่กับเพียงองค์ประกอบด้านลักษณะของสื่อ และปัจจัยทางสังคมแวดล้อมเท่านั้น แต่รวมถึงโครงสร้างทางความคิดของบุคคลด้วย ดังนั้นการศึกษาเรื่องของการใช้สื่อและการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคลปัจจุบันจึงต้องพิจารณาถึงปัจจัยด้านผู้รับสารด้วย

นักปัญญานิยม (cognitivist) เป็นกลุ่มผู้สนใจศึกษากระบวนการภายในความคิด ซึ่งบุคคลใช้เพื่อทำความเข้าใจกับโลก (Schnaitter, 1987 อ้างถึงใน Jefferes, 1997) ในขณะที่นักพฤติกรรมนิยม (Behaviorist) เน้นศึกษาว่าสารมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลอย่างไร นักทฤษฎีทางกระบวนการทางความคิดกลับสนใจว่ากระบวนการดังกล่าวนำไปสู่การสร้างความจริงของบุคคลอย่างไร ไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเชื่อเกี่ยวกับตนเอง สิ่งแวดล้อม และภาพลักษณ์ต่างๆ ที่มาจากการเปิดรับสื่อ กระบวนการทางความคิดช่วยอธิบายว่ามนุษย์เราคิดได้อย่างไร ความคิดถือเป็นกระบวนการทางสัญลักษณ์ การรับรู้คือการเลือกและการรับสัญลักษณ์เข้าสู่ระบบประสาท และถ่ายทอดเป็นการรับรู้ภายในสมอง ความคิด (cognition) เริ่มจากการแปลงข้อมูลดิบสู่รหัสซึ่งเป็นพื้นฐานของการทำงานทางสัญลักษณ์ที่เก็บรวบรวม แปลง ลด ไตร่ตรอง และกู้คืนข้อมูล (Jefferes, อ้างแล้ว)

แนวทางศึกษาด้านกระบวนการทางความคิดจึงถูกนำมาใช้ในงานวิจัยด้านการสื่อสาร โดยมองว่าพฤติกรรมสื่อสารของมนุษย์ไม่ใช่เพียงการกระทำที่แสดงออกมาเท่านั้น แต่เกี่ยวข้องกับความคิดในสมองของบุคคลด้วย เราสื่อสารโดยอาศัยพื้นฐานจากสิ่งที่เรารู้เกี่ยวกับโลก และจากสิ่งที่เรารู้เกี่ยวกับการสื่อสาร นอกจากนี้ส่วนใหญ่แล้วพฤติกรรมสื่อสารของเราเกิดขึ้นผ่านกระบวนการทางความคิด โดยทั่วไปงานพื้นฐานของการสื่อสารคือ เราต้องเข้าใจ (making sense) สารที่เราได้รับ ขณะเดียวกันเราต้องสร้างสาร (producing message) เพื่อแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก หรือความตั้งใจ สิ่งเหล่านี้ล้วนใช้กระบวนการทางความคิดทั้งสิ้น (Hawkins และ Daly, 1988)

กลไกทางความคิดที่เป็นพื้นฐานสำคัญประการหนึ่งในการอธิบายการเข้าใจสารและการสร้างสารดังกล่าว ได้แก่

ความใส่ใจ (attention)

ความใส่ใจ เป็นวิธีที่เราใช้ในการประมวลผลข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลที่มีอยู่อย่างมหาศาล วิธีการดังกล่าวทำโดยผ่านประสาทสัมผัส ความจำ และกระบวนการทางความคิดอื่นๆ (Duncan, 1999;

Motter, 1999; Posner และ Fernandez-Duque, 1999 อ้างถึงใน Sternberg, 2003) Graber (1988) ซึ่งว่าการกระตุ้นความใส่ใจเป็นขั้นแรกของการนำข้อมูลมาประมวล

ความใส่ใจประกอบด้วยกระบวนการสองส่วน ได้แก่ กระบวนการใส่รหัส (encoding process) และกระบวนการรู้ (consciousness) (Fiske และ Taylor, 1991, Kahneman, 1973 อ้างถึงใน Fiske, 1995)

กระบวนการใส่รหัส เป็นกระบวนการที่บุคคลรับเอาข้อมูลจากภายนอกเข้ามาสู่สมอง เช่น บุคคลเข้าใจความหมายของรูปภาพที่เข้าสู่สายตาและสามารถแสดงถ่ายเป็นรหัสที่นำไปคิดต่อได้

กระบวนการรู้ เป็นกระบวนการที่ขึ้นอยู่กับความทรงจำ คนเราอาจตื่นขึ้นมาในห้องมืดสนิทโดยที่ยังคงคิดหรือให้ความใส่ใจในกับสิ่งๆหนึ่ง ความคิดที่อยู่ภายในสมองถูกดึงเข้าสู่กระบวนการคิดที่มีสติ

สิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ ความใส่ใจเป็นกระบวนการที่มีขีดจำกัด คนเรามีความสามารถในการประมวลข้อมูลอย่างจำกัด ดังนั้นความใส่ใจจึงเป็นกระบวนการเลือก (selective) อย่างหนึ่ง ตัวอย่างเช่น สายตาของมนุษย์สามารถมองได้เพียงจุดเดียวในช่วงเวลาหนึ่ง หรือเมื่อเราอยู่ท่ามกลางเหตุการณ์สังคม เราก็จะมีปฏิกิริยาโต้ตอบกับเฉพาะสิ่งที่เราดึงความใส่ใจของเรา เป็นต้น (Fiske, อ้างแล้ว)

ในบริบทของการสื่อสาร นักวิชาการศึกษาความใส่ใจในฐานะปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการใช้สื่อ เนื่องจากคนเราประมวลข้อมูลได้อย่างจำกัด เช่น เราไม่สามารถฟังวิทยุ ชมโทรทัศน์ หรืออ่านหนังสือพิมพ์ ทั้งหมดได้ในเวลาเดียวกัน ดังนั้นคนเราจึงต้องอาศัยการเลือก (Jefferes, อ้างแล้ว) Basil (1994 อ้างถึงใน Jefferes, อ้างแล้ว) กล่าวว่าคนเราสามารถพิจารณาสิ่งต่างๆได้มากกว่าหนึ่งอย่างในเวลาเดียวกัน แต่เราไม่สามารถเข้าใจมันได้ทั้งหมด แม้เราจะตั้งใจเปิดรับอยู่ที่สื่อเดียว เช่น โทรทัศน์ เราก็มองไม่เห็นสิ่งที่ปรากฏบนโทรทัศน์ได้ การเลือกใส่ใจจึงเป็นการเลือกประมวลข้อมูลจากแหล่งข้อมูล โดยแหล่งข้อมูลที่ว่าประกอบไปด้วยแหล่งข้อมูลภายใน เช่น ความทรงจำ ความรู้ และแหล่งข้อมูลภายนอก เช่น สิ่งของ และเหตุการณ์ต่างๆ ความใส่ใจเป็นปัจจัยหลักในการศึกษาผลกระทบของสื่อมวลชนต่อการรับรู้ ความรู้ ของบุคคล

นักทฤษฎีบางคนเสนอว่า ความใส่ใจ เป็นกระบวนการจัดสรรทางความคิดอย่างหนึ่ง Dhillon and Dong (1995 อ้างถึงใน Jefferes, อ้างแล้ว) พบว่าผู้ชมโทรทัศน์จะใช้ศักยภาพทางความคิดของตนอย่างสูงต่อสารที่เป็นสิ่งเร้าทางบวก ในขณะที่จะใช้ศักยภาพของตนน้อยต่อสารที่เป็นสิ่งเร้าทางลบ

Geiger (1993อ้างถึงใน Jefferes, อ้างแล้ว) กล่าวว่าความใส่ใจ เป็นกระบวนการอัตโนมัติ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นกระบวนการที่ควบคุมได้ ความใส่ใจแบบอัตโนมัติถูกกำหนดโดยตัวสาร ส่วนความใส่ใจที่ควบคุมได้ ต้องอาศัยความพยายามทางความคิด (mental effort) และถือว่าเป็นผลลัพธ์มาจากจุดมุ่งหมายของผู้บริโภค

ในขณะที่นักทฤษฎีบางคนมองว่าความใส่ใจเป็นกระบวนการเลือกและเป็นผลมาจากกระบวนการอื่นๆ นักทฤษฎีอีกกลุ่มมองว่าความใส่ใจเป็นกระบวนการที่เป็นเหตุเป็นผล อันมีอิทธิพลต่อความเข้าใจและผลลัพธ์อื่นๆ จากการใช้สื่อ กล่าวได้ว่า นักทฤษฎีในกลุ่มแรกมองว่าความใส่ใจถูกกำหนดโดยสารและสิ่งแวดล้อม เช่น การพาดหัวข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้ ในขณะที่นักทฤษฎีในกลุ่มที่สองมองว่าความใส่ใจถูกกำหนดโดยจิตสำนึก (conscious) และปัจจัยภายในบุคคลอื่นๆ เช่น ความชื่นชอบ และแบบแผนการรับรู้ในสมองของเราเป็นตัวบอกเราว่าเนื้อหาใดที่ไม่เข้ากับความคิดของเรา (Jefferes, อ้างแล้ว)

แบบแผนการรับรู้ (Schema)

แบบแผนการรับรู้ คือ โครงสร้างของความรู้ที่อยู่ในสมองหรือความนึกคิดของคน แบบแผนการรับรู้จะกำหนดและควบคุมการรับรู้สิ่งใหม่ๆ ช่วยให้เราทำความเข้าใจสิ่งที่สลับซับซ้อน คาดเดาสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น อนุมานเหตุการณ์ที่ไม่เห็นหรือไม่มีข้อมูลสมบูรณ์ ตลอดจนอนุมานแรงจูงใจของบุคคล และโยงความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ได้ นอกจากนี้แบบแผนการรับรู้ยังช่วยให้จดจำเนื้อหาสารได้มากขึ้นด้วย (Hawkins และ Daly, อ้างแล้ว)

ปกติบุคคลมักใช้แบบแผนการรับรู้ในการประมวลข้อมูล โดยแบบแผนการรับรู้ช่วยให้บุคคลทำนาย คาดเดา จดจำเหตุการณ์ และนำไปสู่การประมวลข้อมูลที่รวดเร็ว ง่าย และมีประสิทธิภาพ งานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าแบบแผนการรับรู้ช่วยให้บุคคลสามารถประมวลข้อมูล และทำความเข้าใจเหตุการณ์ได้เร็วและง่ายขึ้น และใช้ความพยายามในการประมวลน้อยลง (Cantor, Mischel, และ Schwartz, 1982 อ้างถึงใน Hawkins และ Daly, อ้างแล้ว)

งานวิจัยด้านการสื่อสารการเมืองชี้ว่า ทุกวันผู้คนต้องเผชิญกับข้อมูลจากสื่อและแหล่งข่าวสารอื่นๆ ในเรื่องต่างมากมาย บุคคลจึงให้ความสนใจกับประเด็นบางเรื่องมากกว่าเรื่องอื่นๆ พวกเขาจะเปิดรับและนำข้อมูลในเหล่านั้นเก็บไว้ในรูปแบบที่สามารถนำมาใช้ได้ง่ายในการตีความเรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่คล้ายกันในอนาคต รูปแบบดังกล่าวก็คือ แบบแผนการรับรู้ (Miller และ Asp, อ้างแล้ว) ดังนั้นผู้ที่มีแบบ

แผนการรับรู้ด้านการเมืองมากก็จะใส่ใจต่อข่าวการเมือง มีกรอบความคิดที่พร้อมนำเรื่องราวใหม่ทางการเมืองที่ได้เข้าไปผสม และสามารถจดจำข้อมูลได้มาก งานวิจัยที่ผ่านมาชี้ว่าผู้ที่มีแบบแผนการรับรู้ด้านการเมืองอยู่มากจะให้ความสนใจและเข้าร่วมทางการเมืองมาก รวมถึงติดตามข่าวการเมืองมากด้วย (Fiske et al, 1983 อ้างถึงใน Miller และ Asp, อ้างแล้ว)

การเลือกรับข้อมูล (Selectivity)

จากที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่าพฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางความคิด นอกจากนี้การใช้ข้อมูลของบุคคลมีลักษณะของการเลือกรับ ดังที่ Larzarsfeld, Berelson และ Gaudet (1944 อ้างถึงใน Knobloch และคณะ, 2003) ได้กล่าวไว้ว่า “การเปิดรับคือการเลือกเสมอ” ดังนั้นการเลือกรับ (selection) จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่คนเราใช้การจัดการกับข้อมูลในสังคม

นักวิชาการจำนวนมากมาที่ผ่านมามีพยายามศึกษาว่าบุคคลเลือกเข้าหาหรือรับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ ทำไมและอย่างไร ในยุคแรกของการบุกเบิกแนวคิดเรื่องการเลือกเปิดรับข่าวสารนั้น Festinger ได้เสนอทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด ซึ่งกล่าวว่าบุคคลจะหลีกเลี่ยงข้อมูลที่ไม่สอดคล้องกับความคิดความเชื่อหรือทัศนคติของตน ต่อมาสมมติฐานช่องว่างทางความรู้ก็มุ่งอธิบายการหลบหลีกข้อมูลและการขาดข้อมูลเดิมอันนำไปสู่ช่องว่างทางความรู้ที่มากขึ้นระหว่างผู้ที่มีสถานะทางเศรษฐกิจสังคมสูงและต่ำ อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นถัดๆ มาเสนอหลักฐานโต้แย้งว่าความสนใจในประเด็นหรือเรื่องราวต่างหากที่มีอิทธิพลต่อการเลือกเปิดรับ แรงจูงใจจึงเข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญในการต้องการใช้สื่อของบุคคล และเกิดคำศัพท์มากมายที่ใช้ในการอธิบายแรงจูงใจ เช่น ความสำคัญ ความสนใจ ประโยชน์ ฯลฯ (Knobloch และคณะ, อ้างแล้ว)

แนวทางศึกษาการใช้สื่อและความพึงพอใจ (Blumler และ Katz, 1974) เป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่พยายามอธิบายการใช้สื่อและข้อมูลของบุคคล แนวคิดดังกล่าวชี้ว่าบุคคลจะเลือกแสวงหาข่าวสารและใช้สื่อประเภทใดนั้นเกิดจากความต้องการของบุคคลเป็นเหตุสำคัญ ซึ่งความต้องการจะแปรเป็นแรงจูงใจผลักดันให้บุคคลเลือกใช้สื่อต่างๆ

ด้าน Atkin (1973) กล่าวว่า บุคคลจะต้องการข้อมูลเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจ (uncertainty) หรือขาดความรู้ที่จะนำมาใช้ในการตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือใช้ในการปรับตัวทางจิตวิทยา ซึ่งความต้องการจะนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหาข่าวสารต่อไป

ความต้องการข่าวสารสามารถอธิบายได้ด้วยเงื่อนไขของการใช้ประโยชน์ (utility) ซึ่งแบ่งออกเป็น

1. การใช้ประโยชน์เชิงอรรถประโยชน์ (instrumental utility) คือความต้องการข่าวสารเพื่อใช้ประโยชน์ทางสังคม การดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น ข่าวสารเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการบริโภค ข่าวสารเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำงานของรัฐ
2. การใช้ประโยชน์ด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล (non-instrumental utility) คือ ความต้องการข่าวสารเพื่อประโยชน์ด้านความพึงพอใจ การเติมเต็ม ความเพลิดเพลินยินดี

อย่างไรก็ดีความต้องการข่าวสารอาจไม่ได้นำไปสู่การแสวงหาข่าวสารหรือเลือกข่าวสารในทุกกรณี แต่ละบุคคลจะคำนึงถึงผลตอบแทนหรือผลที่ได้รับว่าคุ้มค่ากับความพยายามที่ต้องใช้ในการแสวงหาข่าวสารหรือไม่ ถ้าผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับสูงกว่าการลงทุนลงแรงหรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น แต่หากบุคคลเห็นว่าการเปิดรับข่าวสารนั้นอาจก่อให้เกิดพันธะผูกพัน เช่นทำให้เกิดความไม่สบายใจ ไม่พอใจ ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น (Information Avoidance) แต่ถ้าหากการพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้นต้องใช้ความพยายามมาก บุคคลนั้นก็จะใช้วิธียอมรับข่าวสารนั้นอย่างไม่เต็มใจ (Information Yielding)

Informational Utility Model (Knobloch และคณะ, 2005) เป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับ Atkin ในเรื่อง instrumental utility แนวคิดดังกล่าวชี้ว่าข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเผชิญอุปสรรคหรือโอกาสของบุคคลจะเป็นข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อบุคคลนั้น ซึ่งประโยชน์ดังกล่าวจะเพิ่มขึ้นตาม 1. การรับรู้ความสำคัญของอุปสรรคหรือโอกาส (magnitude) 2. การรับรู้ความเป็นได้ของอุปสรรคหรือโอกาส (likelihood) 3. การรับรู้ความใกล้ชิดหรือความเร่งด่วนของอุปสรรคหรือโอกาส (immediacy) ตัวอย่างเช่น การรายงานข่าวเกี่ยวกับโรคชนิดใหม่ที่อาจทำให้ผู้ป่วยเสียชีวิต ถือเป็นข่าวที่มีประโยชน์ด้านข้อมูลแก่ผู้อ่าน เพราะโรคดังกล่าวส่งผลถึงตาย (magnitude) ซึ่งเป็นผลกระทบทางสุขภาพที่ร้ายแรงที่สุด ในทางตรงกันข้ามหากข่าวเสนอว่าโรคนี้แพร่กระจายในดินแดนห่างไกลแถบเอเชียก็จะมีผลสำคัญต่อชาวอเมริกันลดลง (likelihood) แต่หากข่าวเสนอว่าโรคดังกล่าวแพร่กระจายอย่างรวดเร็ว และอาจระบาดมาถึงอเมริกาในอีกไม่นาน (immediacy) ข้อมูลดังกล่าวก็จะมีประโยชน์ทางข้อมูลมาก

Informational Utility Model จึงมองว่าผู้ใช้สื่อคือผู้แสวงหาข้อมูลและต้องการเนื้อหาที่ช่วยพวกเขาปรับตัวต่อสภาพแวดล้อม อย่างไรก็ตามแนวคิดดังกล่าวไม่ได้อธิบายไปถึงประโยชน์ของข้อมูลในด้านอื่น เช่น ด้านความบันเทิง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ด้านหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้สื่อเปิดรับหรือแสวงหาข้อมูล

จากแนวคิดต่างๆ ของนักวิชาการข้างต้นสรุปได้ชัดเจนว่า ท่ามกลางแหล่งข้อมูลมากมายเราไม่ได้เปิดรับสื่อและข้อมูลทุกแหล่ง คนเราเลือกใช้แหล่งข้อมูลดังกล่าวอย่างแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล และ

เป็นการใช้ข้อมูลอย่างมีจุดประสงค์ อย่างไรก็ตามการเลือกเปิดรับเป็นเพียงขั้นแรกเริ่มของกระบวนการจัดการกับข้อมูลหรือการประมวลข้อมูลอันนำไปสู่การเรียนรู้ และความรู้

กลยุทธ์การประมวลข้อมูล (Information Processing Strategies)

ในชีวิตจริงทั้งผู้อ่านและผู้ชมข่าวต่างต้องการทราบและเข้าใจเรื่องราวความเป็นไปต่างๆ ในโลก บุคคลจึงใช้สื่อเพื่อช่วยให้บรรลุจุดประสงค์เหล่านั้น แต่ในทางปฏิบัติบุคคลส่วนใหญ่ไม่สามารถติดตามข่าวได้ตลอดเวลาจากทุกสื่อ เพราะข่าวมีปริมาณมากมาย และบุคคลมีเวลาจำกัดจึงไม่สามารถใช้ข้อมูลเหล่านั้นได้หมด ดังนั้นจึงต้องค้นหากลวิธีในการจัดการกับข้อมูลที่เผชิญในแต่ละวันและวิธีทำความเข้าใจ (make sense) กับข้อมูลที่ต้องการ (Kociski และ McLeod, 1990)

นักวิชาการจำนวนไม่น้อยพยายามเสนอแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการทางความคิดที่บุคคลใช้ในการจัดการกับข้อมูลที่ได้รับจากสื่อ โดยมุ่งศึกษาว่าบุคคลทำอะไรกับเนื้อหาที่ได้รับบ้าง กระบวนการทางความคิดนี้เรียกอีกอย่างหนึ่งได้ว่ากระบวนการประมวลข้อมูล (information processing)

Kociski และ McLeod (ข้างแล้ว) กล่าวว่า *กลยุทธ์หรือกลวิธีในการประมวลข้อมูล* หมายถึง วิธีที่บุคคลใช้ในการจัดการกับข้อมูลมากมายหลากหลายประเภทที่ได้รับจากสื่อในแต่ละวัน ซึ่งความเชื่อเบื้องต้นหลักๆ ของกลยุทธ์การประมวลข้อมูล ได้แก่

1. บุคคลมีการใช้สื่อในเชิงรุก และค้นหาวิธีต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการกับข้อมูลอยู่ตลอดเวลา กลวิธีเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นเพราะบุคคลมีความสามารถในการประมวลข้อมูลที่จำกัด รวมถึงมีเวลาในการใช้สื่อที่จำกัดด้วย
2. กลวิธีทางความคิดเหล่านี้เป็นพฤติกรรมที่ใช้ทั่วไปในชีวิตประจำวัน บุคคลใช้กลวิธีเหล่านี้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพราะเห็นว่าวิธีเหล่านี้มีประโยชน์ นอกจากนี้บุคคลแต่ละคนอาจใช้กลวิธีเหล่านี้ในปริมาณและรูปแบบที่ต่างกันไป
3. บุคคลสามารถกำกับกระบวนการคิดและกลวิธีทางความคิดของตน
4. กระบวนการคิดมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อ นอกจากนี้รูปแบบวิธีการประมวลข้อมูลของบุคคลหนึ่งๆ จะค่อนข้างเหมือนกันในข่าวประเภทเดียวกัน

ข้อสรุปสำคัญเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสื่อ คือ ประการแรก ข้อมูลข่าวสารจากสื่อมีจำนวนมากเกินกว่าที่บุคคลส่วนใหญ่จะให้ความสนใจได้ทั้งหมด แม้ข้อมูลเหล่านั้นจะมีความน่าสนใจอย่าง

มาก ประการที่สอง ชาวไม่ได้มาสู่ผู้ใช้สื่อในรูปแบบที่พร้อมใช้ได้ทันที (ready-to-eat) ผู้ใช้สื่อบางคนต้องตีความหมายจากข่าวอีกที่ Graber (อ้างแล้ว) เรียกปัญหาดังกล่าวว่า “ความยากลำบากในการประมวลข้อมูล” ตัวอย่างของปัญหาที่ทำให้บุคคลประมวลข้อมูลได้ยาก เช่น การหลอกลวงจากแหล่งข่าว การขาดข้อมูลภูมิหลังเกี่ยวกับประเด็น ความรู้สึกที่ข่าวมีความซับซ้อน เป็นต้น ประการที่สาม บุคคลมีการใช้ความคิดไตร่ตรองข่าวและพูดคุยเรื่องดังกล่าวกับผู้อื่น แม้หลังจากเปิดรับสื่อเสร็จสิ้นไปแล้ว กระบวนการดังกล่าวมีความสำคัญต่อการเข้าใจการเรียนรู้จากสื่อ เพราะระหว่างที่บุคคลพยายามใช้ความคิดนั้น บุคคลที่เห็นว่าข้อมูลมีความสำคัญหรือควรให้ความใส่ใจจะหลอมรวมเอาข้อมูลที่ได้รับมาใหม่เข้ากับสิ่งที่ตนเองเคยรู้เกี่ยวกับโลกมาก่อนหน้านี้

จากข้อสรุปที่กล่าวมาข้างต้น Kosicki, McLeod และ Amor (1988) ได้เสนอกลวิธีในการประมวลข้อมูลทางการเมืองจากสื่อไว้ 3 มิติ คือ

มิติแรก ลักษณะการรับข้อมูล (selective scanning) เป็นกลวิธีเบื้องต้นในการตอบสนองต่อข้อมูลจากสื่อ โดยบุคคลจะเลือกข้อมูลที่ไม่น่าสนใจหรือไม่มีประโยชน์กับตนเองออกไป วิธีการนี้เป็นการจัดการกับปริมาณของข้อมูลข่าวสารจำนวนมากที่ได้รับผ่านสื่อ ในขณะที่บุคคลมีเวลาจำกัดในการใช้สื่อ

มิติที่สอง การจัดการข้อมูล (active processing) เป็นความพยายามของผู้ใช้สื่อในการทำความเข้าใจกับเรื่องราว ซึ่งมากกว่าเพียงแค่ข้อมูลที่ได้รับ บุคคลจะพยายามคิดว่าเหตุการณ์คืออะไร สิ่งไหนที่ชาวไม่ได้นำเสนอ รวมไปถึงการตีความข้อมูลตามความต้องการของผู้ใช้สื่อเอง

มิติที่สาม การครุ่นคิดและอภิปราย (reflective integration) หลังการเปิดรับข้อมูล ข้อมูลที่มีความเด่นจะยังคงติดอยู่ในความคิดของบุคคล บุคคลจะมีการครุ่นคิด และมีการนำข้อมูลใหม่เหล่านี้รวมเข้ากับกรอบความคิดที่บุคคลมีอยู่เดิมเกี่ยวกับโลกเพื่อทำความเข้าใจต่อประเด็นหรือเหตุการณ์ รวมถึงนำไปใช้ในการสนทนาอภิปรายกับผู้อื่น

จากมโนทัศน์ทั้งหมดเกี่ยวกับกระบวนการจัดการข้อมูลที่กล่าวมา สามารถสรุปหลักการสำคัญอันเกี่ยวข้องกับปฏิกริยาของบุคคลต่อข้อมูลข่าวสารที่แวดล้อมตัวเราอยู่ได้ว่า

1. มนุษย์มีความสามารถในการประมวลข้อมูลอย่างจำกัด
2. มนุษย์มีการใช้สื่อในเชิงรุก
3. มนุษย์มีกลวิธีในการจัดการข้อมูลของตนเอง

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล

ดังที่กล่าวมาแล้วในตอนต้นว่าบุคคลมีการสร้างรูปแบบการใช้สื่อและสารสนเทศของตนเองแตกต่างกันไป ซึ่งสิ่งที่ตามต่อมาก็คือปัจจัยใดที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อของบุคคล ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยที่น่าจะเกี่ยวข้องได้ดังนี้

1. ความรู้ทางการเมือง

งานวิชาการที่ผ่านมาชี้ว่าความรู้ทางการเมืองสัมพันธ์กับการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมือง รวมถึงการตีความและใช้ประโยชน์จากข้อมูลทางการเมือง (Tewksbury , อ้างแล้ว) Fiske และ Taylor (1991 อ้างถึงใน Tewksbury, 1999) ชี้ว่าผู้ที่มีความรู้ในด้านหนึ่งๆ มีแนวโน้มจะมีแบบแผนการรับรู้ (schema) ในด้านนั้นๆ อยู่มาก และสามารถการประยุกต์แบบแผนการรับรู้ที่เข้ากับการสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วน Graber (อ้างแล้ว) กล่าวว่า ความรู้หรือข้อมูลที่มีอยู่เดิมมีผลกระทบต่อประเภทของข้อมูลที่บุคคลจะรับมา และมุมมองที่มีต่อข้อมูลหรือเรื่องเหล่านั้น รวมถึงเป็นตัวกำหนดว่าเรื่องใดจะได้รับการประมวลหรือเรื่องใดจะถูกเพิกเฉย นอกจากนี้ความรู้ที่มีอยู่เดิมยังเป็นตัวสร้างแบบแผนการรับรู้ ที่ช่วยในการหลอมรวมข้อมูลใหม่ๆ ของบุคคล

ดังนั้นกล่าวได้ว่าผู้เชี่ยวชาญกับผู้ไม่เชี่ยวชาญทางการเมืองนั้นมีความแตกต่างกันอย่างน้อยในสองเรื่อง เรื่องแรกคือ ปริมาณความรู้ที่มี ประการถัดมาคือวิธีในการสร้างและจัดการข้อมูลในความทรงจำ วิธีการสร้างข้อมูลและการจัดการข้อมูลมีประโยชน์ในการช่วยดึงข้อมูลและการตีความข้อมูลใหม่ๆ เข้ากับโครงสร้างความรู้เดิม หรือที่เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าแบบแผนการรับรู้ (schema) Lau และ Erber (1985) พบว่าผู้เชี่ยวชาญทางการเมืองจะใช้ประโยชน์จากข้อมูลมากมายในการประเมินหรือตัดสินใจมากกว่าผู้ไม่รอบรู้ในด้านของการใช้สื่อ นอกจากนี้ยังพบว่าผู้เชี่ยวชาญจะใช้ประเด็นเนื้อหามากมายในการประเมิน ผู้สมัครเลือกตั้ง ขณะที่ผู้ไม่รอบรู้จะใช้ประเด็นเพียง 1-2 ประเด็นในการประเมิน ส่วน Tewksbury (อ้างแล้ว) พบว่าความรอบรู้ทางการเมืองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความระมัดระวังในการประมวลข่าวสารการเมืองของบุคคล

Atkin และคณะ(1974) ศึกษาพบว่า การเปิดรับสื่อ และความสนใจ ความรู้ทางการเมือง มีความสัมพันธ์กันในลักษณะสองทาง กล่าวคือ การเปิดรับสื่อสามารถนำไปสู่ความรู้ทางการเมือง และความสนใจที่เพิ่มมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกัน ผู้ที่มีความรู้ และความสนใจทางการเมืองมากก็จะพยายามเปิดรับสื่อมากขึ้นเช่นกัน

ผลการวิจัยของ Hendriks Vettehen (2004) ให้หลักฐานที่สนับสนุนว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเมือง เมืองมากก็จะมี การเปิดรับสื่อที่มากด้วยเช่นกัน โดยเขาพบว่าเมื่อควบคุมระดับการศึกษา อายุ เพศ และ รายได้แล้ว ความรู้ทางการเมืองมีความสัมพันธ์การใช้สื่อในทิศทางบวก กล่าวคือยิ่งมีความรู้มากก็ยิ่งใช้ สื่อในทางการเมืองมาก เช่นเดียวกับ พลุ ชัยเวฬุ (2541) ศึกษาพบว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองสูงจะมีการ ใช้ประโยชน์จากการเปิดรับชมข่าวสารการเมืองจากโทรทัศน์

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรความรู้เข้ามาเป็นศึกษาว่าเป็นตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับ การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองหรือไม่ในลักษณะใด

2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของกระบวนการ ทางการเมือง เนื่องจากรูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเฉพาะการเสนอข้อ เြยกร้อง และการสนับสนุน จะเป็นสิ่งที่แสดงออกซึ่งการดำรงอยู่ของระบอบการเมือง หรือทำให้ระบบ การเมืองอยู่ในสภาวะดุลยภาพได้ ซึ่งหากระบบการเมืองปราศจากสิ่งเหล่านี้แล้วก็ไม่สามารถดำรงอยู่ได้ (Easton, 1965)

Mc Crosky (1968 อ้างถึงใน นิลนุบล ใจอ่อนนุ่ม, 2543) ชี้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง คือ กิจกรรมต่างๆ ที่กระทำโดยสมัครใจ ซึ่งสมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยอ้อมในการเลือก ผู้ปกครองประเทศ การกำหนดนโยบายสาธารณะ การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การติดตามข่าวสาร การ อภิปราย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การเข้าร่วมประชุม การบริจาคเงินและการติดต่อกับ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ลักษณะความกระตือรือร้นของการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง อาจพิจารณา ได้จากการสมัครเป็นสมาชิกพรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ อาจพิจารณาได้จากการสมัครเป็นสมาชิก พรรคการเมืองอย่างเป็นทางการ ลงคะแนนเสียงตามบัญชี การเขียนและกล่าวสุนทรพจน์ การรณรงค์หา เสียง การแข่งขันกันเป็นเจ้าหน้าที่พรรคหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ แต่ไม่รวมถึงกิจกรรมที่ไม่สมัครใจ เช่น การ เสียภาษี การเป็นทหาร และหน้าที่ด้านศุลกากร

การที่บุคคลจะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ย่อมจะเป็นผลมาจากระดับความรู้ ความเข้าใจ และ ความผูกพันกับการเมือง หรือความรู้สึกรู้ว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน กล่าวคือ บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่างๆทางการเมือง จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยความ สำคัญว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของตน และเห็นว่ากิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เป็นสิ่ง

สำคัญที่ตนเองควรมีส่วนกำหนดการตัดสินใจทางการเมือง (เสนห์ นนทะโชติ, 2524 อ้างถึงใน นิลุบล ใจอ่อนนุ่ม, อ้างแล้ว)

งานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง Shy (2004) ซึ่งว่าการเปิดรับสื่อเป็นตัวแปรด้านจิตวิทยาทางการเมืองที่สำคัญตัวแปรหนึ่งในการทำนายการมีส่วนร่วมทางการเมือง รวมไปถึงความรู้ทางการเมืองด้วย ด้าน อุษา ไหราวเรือง (2540) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา พบว่าระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองของนักศึกษามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักศึกษา ส่วน นิลุบล ใจอ่อนนุ่ม (อ้างแล้ว) ศึกษาการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมืองและความเข้าใจวิธีการเลือกตั้งแบบใหม่ ซึ่งพบเช่นกันว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง Delli Carpini (อ้างแล้ว) ซึ่งว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากมักจะติดตามเรื่องราวสาธารณะต่างๆ ในสื่อต่างๆ และเมื่อบุคคลติดตามข่าวสารมากก็จะเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นไปอีก

Delli Carpini (อ้างแล้ว) ซึ่งว่าความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับสื่อและการมีส่วนร่วมทางการเมืองมีลักษณะสองทาง กล่าวคือ ประชาชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองมากย่อมต้องการติดตามข่าวสารการเมืองหรือประเด็นสาธารณะต่างๆ จากสื่อมวลชน และในอีกทางหนึ่ง การเปิดรับสื่อทางการเมืองก็ส่งผลต่อการเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองได้เช่นกัน

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมา ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมืองเข้ามาศึกษาว่ามีความสัมพันธ์ต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองหรือไม่

3. ความสนใจทางการเมือง

ความสนใจในเรื่องการเมืองและกิจการสาธารณะมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของพลเมือง โดยทั่วไปแล้วความสนใจทางการเมืองเป็นตัวกระตุ้นให้คนมีการติดตามการเมืองและกิจการสาธารณะจากสื่ออยู่เสมอ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการมีส่วนร่วมในระดับต่างๆ เช่นการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง การลงคะแนนเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง การเข้าร่วมลงชื่อตามกฎหมายหรือการเข้าร่วมชุมนุมทางการเมือง

ความสนใจทางการเมือง หมายถึง ระดับความสนใจและความใส่ใจในกิจการรัฐบาลและกิจการสาธารณะของปัจเจกบุคคล ซึ่งความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมากต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองและการมีส่วนร่วมตามลํานีคของพลเมือง ความสนใจจัดเป็นตัวกระตุ้นให้มีการติดตามการเมืองและกิจการสาธารณะจากสื่อ (คมสัน รัตนะสิมะกุล, 2549)

Graber (อ้างแล้ว) ความสนใจเป็นตัวแปรทางจิตวิทยาที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้จากข่าว เมื่อควบคุมตัวแปรด้านความรู้และระดับการศึกษาแล้ว ผู้ที่มีความสนใจในเรื่องหรือข่าวหนึ่งๆจะมีการเรียนรู้มากกว่าผู้ที่ไม่สนใจ ผู้ที่มีความสนใจน้อยหรือไม่สนใจจะไม่สามารถสร้างความใส่ใจได้ อนึ่ง ความสนใจเป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจ เพราะเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจก็จะมี ความสนใจเปิดรับข่าวสารด้วย

Delli Carpini (อ้างแล้ว) รวบรวมงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับความสนใจทางการเมืองการใช้สื่อ เขาชี้ว่าโดยทั่วไปแล้ว ความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้สื่อการเมืองหรือประเด็นสาธารณะ สอดคล้องกับงานของ Becker และ Preston (1969 อ้างถึงใน พสุ ชัยเวฬุ, อ้างแล้ว) ว่า การศึกษา การใช้สื่อมวลชน และความสนใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กัน และผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองหรือเคยร่วมกิจกรรมทางการเมืองจะมีความสนใจข่าวสารการเมืองสูงกว่าผู้ที่ไม่มีความสนใจทางการเมือง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงนำเอาตัวแปรเรื่องความสนใจเข้ามาศึกษา โดยคาดว่าผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองน่าจะมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองสูง มีความพยายามในการติดตามข่าวสาร และใช้สื่อทางการเมืองได้มากด้วย

4. แรงจูงใจในการแสวงหาข้อมูล

ในบริบทของการศึกษาด้านแสวงหาและประมวลข้อมูล ข้อมูล (information) หมายถึง สิ่งที่ได้รับสารยังไม่ทราบมาก่อน บุคคลจะรู้สึกถึงเลหรือไม่แน่ใจเมื่อตนเองมีความรู้ไม่เพียงพอต่อสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ แนวความคิด เหตุการณ์ สิ่งของ หรือบุคคล ที่อยู่รอบตัวบุคคล เมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกถึงเลหรือไม่แน่ใจก็จะเปิดรับหรือแสวงหาข้อมูล เพื่อลดความไม่แน่ใจดังกล่าว

สื่อมวลชนถือเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญแหล่งหนึ่งของบุคคล ซึ่ง Atkin (อ้างแล้ว) ได้อธิบายองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการ ของความต้องการของบุคคลต่อข้อมูลจากสื่อมวลชน อันนำไปสู่การเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน ได้แก่

1. extrinsic uncertainty เกิดขึ้นจากความขัดแย้งกันระหว่างระดับความแน่ใจและความต้องการในการปรับตัว (adaptive requirement) ต่อสิ่งต่างๆรอบตัว extrinsic uncertainty เป็นสภาวะที่เกิดขึ้นจากการขาดความรู้เกี่ยวกับสิ่งหนึ่งสิ่งใด และบุคคลก็เกิดต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการปรับตัวต่อปัญหาในสิ่งแวดล้อมประจำวัน หรือปัญหาทางจิตใจ
2. intrinsic uncertainty เกิดขึ้นจากความสนใจของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด
3. intrinsic desire เกิดขึ้นจากความต้องการด้านความบันเทิงของบุคคล

ความต้องการข้อมูลในองค์ประกอบแรกเรียกอีกอย่างหนึ่งคือ แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ (instrumental utilities) เพราะบุคคลต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ รอบตัวประจำวัน หรือเพื่อปกป้องจุดยืนส่วนตัวใดๆ ของตน ส่วนสององค์ประกอบที่เหลือ เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล (non-instrumental utility) หรือ consummatory gratification โดยบุคคลเปิดรับข้อมูลเพื่อสนองความสนใจส่วนบุคคล หรือความต้องการด้านความบันเทิง แต่ไม่ได้ประยุกต์ข้อมูลเหล่านั้นไปใช้ในการแก้ปัญหาใดๆ

ในส่วนของความต้องการข้อมูลเพื่อประโยชน์ด้านอรรถประโยชน์ (instrumental utilities) นั้น Atkin (อ้างแล้ว) ได้แบ่งย่อยประเภทของความต้องการดังกล่าวออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่

1. **ความต้องการในการปรับตัวด้านความคิด (Cognitive adaptation)** เมื่อบุคคลรับรู้ว่ามีสิ่งที่อยู่แวดล้อมอาจมีผลกระทบต่อก่อน เขาจะต้องการทราบและเข้าใจสิ่งเหล่านั้น และโดยพื้นฐานแล้ว บุคคลปรารถนาที่จะสร้างทิศทางความคิด (cognitive orientation) ที่ถูกต้องต่อสิ่งเร้าต่างๆที่กระทบต่อความอยู่ดีมีสุขของตน จุดประสงค์ที่ต้องการทราบหรือเข้าใจสิ่งแวดล้อมนี้เรียกได้ว่าเป็น**ความต้องการข้อมูลด้านการเฝ้าระวัง (Surveillance information)**
2. **ความต้องการในการปรับตัวด้านอารมณ์ (Affective adaptation)** บุคคลอาจรู้สึกว่าการสร้างทัศนคติ คุณค่า ความคิดเห็น อารมณ์ หรือการตัดสินใจ เป็นเรื่องสำคัญ เมื่อบุคคลต้องเผชิญกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งและต้องการสร้างความมั่นใจตนเข้าไปเกี่ยวข้องกับสิ่งนั้นอย่างเหมาะสม ในสภาวะดังกล่าวเขาจะเกิดความไม่แน่ใจทางการเมือง จึงต้องการข้อมูลที่ทำให้การแนะนำแก่เขา (guidance information)
3. **ความต้องการในการปรับตัวด้านพฤติกรรม (Behavioral adaptation)** ในบางครั้งบุคคลอาจขาดความรู้เพื่อใช้ในการแสดงการกระทำบางอย่าง และหากพฤติกรรมดังกล่าวมีความสำคัญมาก บุคคลก็จะต้องการความคิดที่แน่ชัดเพื่อกระทำหรือแสดงพฤติกรรม ความไม่

แนใจในที่นี้จึงก่อให้เกิดความต้องการข้อมูลในการแสดงพฤติกรรม performance information)

4. **ความต้องการในการปรับตัวด้านการปกป้องตนเอง (Defensive adaptation)** เมื่อได้ก็ตามที่บุคคลมีการสร้างทิศทางทางความคิดหรือได้แสดงพฤติกรรมของตนแล้ว เขาก็ต้องการความมั่นใจว่าความคิดหรือการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งถูกต้อง บุคคลจึงต้องการข้อมูลเพื่อตอกย้ำ (reinforcement information) และลดความสงสัยในตนเองลง

ความต้องการข้อมูลมีความสัมพันธ์กับการเลือกรับข้อมูลและ ประมวลข้อมูล โดยความต้องการข้อมูลเป็นแรงจูงใจนำไปสู่การเปิดรับข้อมูล และกระบวนการประมวลข้อมูลต่อไป ทฤษฎีทางจิตวิทยาด้านการประมวลข้อมูลหลายทฤษฎีชี้ว่าตัวแปรสำคัญของประการในการเรียนรู้ ได้แก่ แรงจูงใจ (จุดมุ่งหมาย) และการประมวลข้อมูล โดยแรงจูงใจเป็นตัวผลักดันให้เกิดการประมวลข้อมูล และการประมวลข้อมูลก็นำไปสู่การเรียนรู้ (Eveland, อ้างแล้ว)

งานวิจัยจำนวนหนึ่งศึกษาพบว่าแรงจูงใจด้านการเฝ้าระวัง (surveillance motive) มีความสัมพันธ์กับการกระบวนการประมวลข้อมูล โดยเมื่อบุคคลมีแรงจูงใจในการรับข้อมูลจากสื่อ บุคคลก็จะมีสมาธิและการพิจารณาไตร่ตรองต่อเนื้อหาที่ได้รับมากขึ้นด้วย(Eveland, อ้างแล้ว; Eveland และคณะ, อ้างแล้ว) งานวิจัยในกลุ่มการใช้สื่อและความพึงพอใจระบุว่าแรงจูงใจต่อการเฝ้าระวังเป็นเหตุผลที่ถูกอ้างบ่อยสำหรับการใช้สื่อ (Becker, 1979; McLeodและBecker,1981 อ้างถึงใน Eveland และคณะ, อ้างแล้ว)

Graber (อ้างแล้ว) กล่าวว่า บุคคลจะให้ความสนใจกับข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต รวมถึงข้อมูลที่ทำให้ความพึงพอใจทางจิตใจด้วย เช่น บุคคลเปิดรับข่าวบางเรื่องเพราะเกี่ยวข้องกับงาน หรือเพราะข่าวนั้นสนองความต้องการในการทำตนเป็นพลเมืองดีที่ให้ความสนใจกับเรื่องราวสาธารณะที่สำคัญๆ ความพึงพอใจอีกประการคือ การช่วยลดความลังเลหรือความไม่แน่ใจในเรื่องที่อยู่ระหว่างการตัดสินใจ เช่น ข้อมูลในการเลือกตั้ง สภาพอากาศ ข้อมูลในการลงทุน ฯลฯ

แต่แม้แรงจูงใจจากความต้องการข้อมูลจะเป็นตัวกำหนดการเลือกเปิดรับข้อมูลของบุคคล แต่ปัจจัยด้านค่าใช้จ่าย (expenditure) ในการรับสารก็เป็นอีกตัวแปรที่สัมพันธ์กับการเลือกเปิดรับ ปัจจัยด้านค่าใช้จ่ายประกอบไปด้วยต้นทุนของสาร (เช่น ราคา ความยาว ความเข้าใจง่าย ความชัดเจน การเข้าถึงความเด่น) และทรัพยากรของบุคคล (เช่น เงิน เวลา พลังงานความสามารถ) หากบุคคลต้องลงทุนค่าใช้จ่ายเกินกว่าผลตอบแทนหรือประโยชน์ (ในที่นี้คือความต้องการข้อมูล) ที่ได้ บุคคลก็อาจไม่เปิดรับหรือแสวงหาข้อมูลข่าวสาร

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเอาตัวแปรแรงจูงใจมาวิเคราะห์ว่ามีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมหรือไม่ ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งแรงจูงใจออกเป็นสองประเภทตามแนวคิดของ Atkin คือ แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ (instrumental utilitie) และ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล (non-instrumental utilities)

5. ทักษะต่อการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

นักวิชาการได้ให้ความหมายของทัศนคติไว้มากมาย Fishbein & Ajzen (1975) ระบุว่า ทัศนคติ คือ โลกทัศน์ที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งต่างๆ ว่าชอบหรือไม่ชอบ ส่วน Eagly & Chaiken (1993) ให้นิยามไว้คล้ายคลึงกันว่า แนวโน้มทางจิตวิทยาของบุคคลที่แสดงออกมาโดยการประเมินระดับความชอบหรือไม่ชอบสิ่งต่างๆ และ Littlejohn (2002) ระบุว่า ทัศนคติ คือ การรวบรวมข้อมูลของบุคคลเกี่ยวกับ สิ่งของ บุคคล สถานการณ์ หรือประสบการณ์ และมีแนวโน้มที่จะแสดงออกในทางบวกหรือลบต่อสิ่งต่างๆ ที่กล่าวมา โดยรวมแล้ว ทัศนคติ (attitude) จึงหมายถึงแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทางบวก ลบ หรือกลาง นอกจากนี้แนวโน้มที่จะตอบสนองนั้นไม่ใช่เกิดขึ้นแล้วหายไป แต่เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและคงอยู่ในตัวคนอย่างมั่นคงยาวนาน

โดยทั่วไปแล้ว นักวิชาการเชื่อว่าทัศนคติของเราประกอบขึ้นจาก 3 ส่วน (Petty, 1995; Schunk, 2004)

ส่วนแรก คือ องค์ประกอบทางปัญญา (cognitive component) คือ ความคิด ความเชื่อ ที่มีต่อสิ่งที่เราประเมิน (attitude object) เมื่อเรามีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเรามักจะมีความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งนั้นอยู่ด้วย เช่น เรามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อรถยนต์รุ่นหนึ่งเพราะเราเชื่อว่าไม่ได้ออกแบบโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเพียงพอ

ส่วนที่สอง คือ องค์ประกอบทางอารมณ์ (affective component) คือ ความรู้สึกที่เรามีต่อสิ่งที่เราประเมิน ทัศนคติมักมีส่วนเกี่ยวข้องกับความรู้สึกด้วย เช่น รู้สึกเกลียด ชอบ หรือเมื่อเรารู้สึกเบื่อ สิ่งที่เราเบื่อนั้นจะเร้าความรู้สึกด้านลบในตัวเราด้วย องค์ประกอบทางอารมณ์นี้จะมีทั้งทิศทางและความเข้มข้น เช่น เราอาจจะรักมาก หรือไม่ค่อยชอบ เป็นต้น

ส่วนที่สาม คือ องค์ประกอบทางพฤติกรรม (behavior component) คือ แนวโน้มของพฤติกรรมที่เรามีต่อสิ่งที่เราประเมิน เช่น เรามีแนวโน้มจะเดินหนีคนที่เราไม่ชอบ หรือเรามีแนวโน้มจะเปิดดูรายการข่าวที่เราชอบ

คุณลักษณะสำคัญของทัศนคติประการหนึ่งก็คือ ทัศนคติมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม มีงานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยในหลากหลายสาขาวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรม ซึ่งในด้านการศึกษา มีงานวิจัยที่พบความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ เช่น Yasuhiro (1999) พบว่าทัศนคติต่อประเทศอเมริกาและชาวอเมริกามีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเปิดรับรายการโทรทัศน์และภาพยนตร์อเมริกัน ส่วน Knobloch-Westerwick (2006) พบว่าอารมณ์ของผู้บริโภคสื่อมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเลือกรับสารว่าจะรับหรือไม่รับสารใด

Graber (อ้างแล้ว) กล่าวว่า ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารเป็นอีกปัจจัยสำคัญต่อการเรียนรู้จากข่าว ผู้รับสารหลายคนมองว่าบางครั้งข่าวมีการบิดเบือน ไม่สมดุล และมีอคติ อย่างไรก็ตามเรื่องหรือข่าวหนึ่งๆ จะยังคงน่าเชื่อถือจนกว่าบุคคลจะมีประสบการณ์ตรงที่ขัดแย้งกับเรื่องที่ถูกนำเสนอ

นอกจากนี้ Graber ยังชี้ว่าบุคคลปฏิเสธข้อมูลที่ไม่ต้องการเนื่องด้วยเหตุผลเฉพาะตน เช่น บางเรื่องมีเนื้อหาที่ทำให้บุคคลรู้สึกถูกรบกวนใจ บางเรื่องเป็นเรื่องที่เกลียด หรือซับซ้อนเกินไป บางเรื่องมีแหล่งข่าวที่น่าสงสัย และบางเรื่องก็ไม่คุ้มกับเวลาและพลังงานที่ต้องใช้ในการเปิดรับ ซึ่งบุคคลจะให้ความสนใจต่อข่าวที่พวกเขา รู้สึกสนใจ ง่ายในการทำความเข้าใจ และเชื่อถือได้

ดังนั้นในที่นี้ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรเรื่องทัศนคติเข้ามาศึกษาว่ามีความสัมพันธ์การสร้างโลกแวดล้อมสารเทศทางการเมืองของบุคคลหรือไม่ โดยตัวแปรด้านทัศนคติที่นำมาศึกษาในที่นี้ประกอบด้วย การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง อารมณ์ที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง และความน่าเชื่อถือต่อแหล่งข่าวสารทางการเมือง

6. การรักษาความคงเส้นคงวาทางความคิด (Cognitive Consistency)

ความคงเส้นคงวาทางความคิดเป็นมโนทัศน์ที่อธิบายถึงแนวโน้มที่บุคคลจะรักษาหรือกลับสู่สภาวะความสมดุลทางความคิด บุคคลพยายามรักษาความคงเส้นคงวาหรือสม่ำเสมอของทัศนคติตน เพราะมนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและมีความคิด รวมถึงพยายามให้เหตุผลต่อสิ่งที่ตนคิด รู้สึก หรือกระทำ ผลลัพธ์ของความพยายามทางความคิดเพื่อประพฤตินอนอย่างมีเหตุผลคือ บุคคลจะสร้างและตีความโลก

แวดล้อมเพื่อให้เกิดความคงเส้นคงวาในสิ่งที่ไม่คงเส้นคงวา (Cialdini and de Nicholas, 1989 อ้างถึงใน www.furthereducationlessontrader.co.uk/cognitive_consistency_and_attitudes.html)

แนวคิดเรื่องความคงเส้นคงวาอธิบายว่าบุคคลพยายามรักษาความคงเส้นคงวาระหว่าง 1. ความเชื่อ ค่านิยม และ ทศนคติ 2. ทศนคติ และพฤติกรรม 3. ทศนคติที่แตกต่างกัน

การจัดการทศนคติ ค่านิยม และความเชื่อ ให้มีความคงเส้นคงวาจึงเป็นการเน้นถึงความมีเหตุมีผลของมนุษย์ เมื่อบุคคลรู้สึกถึงความไม่คงเส้นคงวา บุคคลมีแนวโน้มจะถูกกระตุ้นให้ลดหรือหลีกเลี่ยงความรู้สึกดังกล่าว เพราะคนเราไม่ชอบสภาวะขัดแย้งภายในจิตใจ (เช่น รู้สึกผิด อาย หรือความล้มเหลว)

งานวิจัยของ Lazarsfeld (Baran และ David, อ้างแล้ว) พบว่าคนเรามีแนวโน้มแสวงหาข้อมูลจากสื่อที่เข้ากันได้กับความเชื่อค่านิยมที่มีอยู่เดิม หรืออนุมานได้ว่าคนเราพยายามรักษาความคิดที่ตนมีอยู่เดิมโดยหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ขัดแย้ง

แนวคิดเรื่องความคงเส้นคงวาทางความคิดมีการขยายออกเป็นทฤษฎีหลายทฤษฎี ซึ่งทฤษฎีที่ได้รับความนิยม และอธิบายมากที่สุด คือ **ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด** (Cognitive Dissonance) ทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิดเป็นทฤษฎีหนึ่งในกลุ่มทฤษฎีความคงเส้นคงวาทางความคิดที่มุ่งอธิบายกระบวนการทางความคิดของมนุษย์ Festinger (1957) ผู้เสนอทฤษฎีดังกล่าวชี้ว่าในระบบความคิดของมนุษย์ หากองค์ประกอบ 2 ส่วน (เช่น ความเชื่อและทศนคติ หรือทศนคติกับพฤติกรรม) แปรผันไปตามกันถือว่าเป็นภาวะที่สอดคล้อง เช่น ฉันเป็นพลเมืองดี ฉันไปเลือกตั้ง แต่ถ้าองค์ประกอบดังกล่าวไม่สอดคล้องกัน เช่น ฉันเป็นพลเมืองดี ฉันไม่ไปเลือกตั้ง ในภาวะเช่นนี้บุคคลจะเกิดความไม่สบายใจ อึดอัด หรือตึงเครียดทางจิตใจ เรียกว่า ภาวะไม่สอดคล้องทางความคิดหรือ Cognitive Dissonance หลักการสำคัญของทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด คือ ยิ่งบุคคลเกิดความรู้สึกไม่สบายใจหรือไม่สอดคล้องทางจิตใจ ก็จะมีถูกกระตุ้นให้เปลี่ยนแปลงสิ่งบางอย่างหรือหาวิธีเพื่อลดความไม่สบายใจดังกล่าว และสามารถกลับสู่ภาวะที่สอดคล้อง (Festinger, อ้างถึงใน Infante, อ้างแล้ว) ประเด็นสำคัญประการหนึ่งคือ ความไม่สอดคล้องจะถูกตัดสินโดยตัวบุคคลเท่านั้น ถ้าบุคคลไม่รู้สึก หรือไม่ตระหนักก็จะไม่เกิดภาวะความไม่สอดคล้องทางความคิด

จากผลการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิธีการที่บุคคลใช้ในการลดความไม่สอดคล้องทางความคิด พบว่าบุคคลจะใช้วิธีการต่อไปนี้อย่างใดอย่างหนึ่ง หรืออาจใช้หลายวิธีร่วมกัน ได้แก่ การลดความสำคัญกับข้อมูลที่ขัดแย้ง การเพิ่มความสำคัญหรือปริมาณของข้อมูลหรือความคิดที่สนับสนุนความเชื่อ ทศนคติ

หรือพฤติกรรมเดิม เลือกลงเปิดรับ หรือตีความการหลบเลี่ยงการเผชิญเหตุการณ์ที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งในจิตใจ ซึ่งหากวิธีดังกล่าวยังไม่สามารถลดความรู้สึกไม่สอดคล้องได้ บุคคลจะพยายามเพิกเฉยหรืออาจเปลี่ยนความเชื่อ ทักษะคติ หรือพฤติกรรมตามข้อมูลใหม่ที่ขัดแย้งนั้น

อย่างไรก็ดี การศึกษาต่อมาพบว่าในกรณีที่บุคคลเลือกหรือยินยอมเปิดรับสารที่รู้ว่าจะไม่สอดคล้องกับทัศนคติเดิมของตน จะมีเหตุผลจาก (Festinger, 1964 อ้างถึงใน ธีระพร อุวรรณโณ, 2535)

1. ข่าวสารนั้นมีศักยภาพที่จะเป็นประโยชน์ หากข้อมูลใดๆ ที่สามารถเตือนบุคคลล่วงหน้าได้เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค (ข้อมูลเหล่านี้จะทำให้บุคคลเกิดความไม่คล่องจงทางปัญญาขึ้น) จะถูกรับรู้ว่ามีประโยชน์มากกว่าข้อมูลที่บอกบุคคลว่างานนั้นง่ายแค่นั้น

2. ความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการจัดการกับข้อมูลที่ไม่สอดคล้องนั้นได้ หากบุคคลขาดความเชื่อมั่นในตนเองในการจัดการกับข่าวสารที่ไม่คล่องจง เขาจะหลีกเลี่ยงข่าวสารที่ไม่คล่องจงและชอบข่าวสารที่คล่องจงมากกว่า ในทางกลับกันหากบุคคลมีความเชื่อมั่นในตนเองเกี่ยวกับการจัดการกับข่าวสารที่ไม่คล่องจง เขาก็น่าจะชอบที่จะรับข่าวสารที่ไม่คล่องจง เพื่อที่จะได้โต้แย้งให้เขามีความคล่องจงมากขึ้น

มีงานวิจัยที่ชี้ว่าประโยชน์ของข้อมูลหนึ่งๆ จะเอื้อให้บุคคลเลือกเปิดรับสารดังกล่าว แม้ว่าสารนั้นจะทำให้บุคคลเกิดความไม่สอดคล้องทางความคิด ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Canon และ งานวิจัยของ Freedman (อ้างถึงใน Knobloch และคณะ, อ้างแล้ว) พบว่าประโยชน์ของข้อมูลสามารถเอาชนะความไม่สอดคล้องที่ผลักดันให้บุคคลหลีกเลี่ยงการเปิดรับสาร ในงานวิจัยของ Canon กลุ่มตัวอย่างถูกทำให้เชื่อว่าพวกเขาต้องปกป้องจุดยืนของตนในประเด็นที่กำลังถกเถียง หรือต้องให้เหตุผลต่อจุดยืนของตน จากนั้นกลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกรับข้อมูลที่ตรงข้ามหรือสนับสนุนทัศนะของตน ซึ่งภายใต้สภาวะดังกล่าวข้อมูลที่ตรงข้ามจะมีประโยชน์มากกว่าข้อมูลที่สนับสนุนจุดยืน และผลการวิจัยพบว่าบุคคลจะเลือกข้อมูลที่ให้ประโยชน์ (แม้ว่าจะทำให้เกิดความไม่สอดคล้อง) มากกว่าข้อมูลที่สนับสนุนจุดยืนตนเองอยู่แล้ว

ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด (Preference for consistency)

แม้ว่าบุคคลจะรู้ถึงความไม่คงเส้นคงวา แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะมีประสบการณ์ความไม่สบายอกไม่สบายใจหรือคับข้องใจในระดับเดียวกัน หลายครั้งในชีวิตเราต้องเผชิญกับความไม่คงเส้นคงวาทางปัญญา เช่น ขณะดูรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับการลงโทษประหารชีวิต เราอาจจะมี ความขัดแย้งทางความคิดระหว่างความต้องการให้ผู้กระทำผิดถูกลงโทษกับความรักในชีวิตเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ความคิดที่ไม่คงเส้นคงวานี้อาจเป็นก่อให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์ที่ผสมผสานอันนำไปสู่สภาวะไม่สบายอกไม่สบายใจหรือ

คับข้องใจ แต่เมื่อรายการจบและความคิดของเราเริ่มหันเหไปสู่อาหารในตู้เย็น ความรู้สึกคับข้องใจดังกล่าวก็อาจหายไป นอกจากนี้บางคนอาจไม่รู้สึกรับข้องใจแต่อย่างใด แม้จะตระหนักถึงความไม่คงเส้นคงวาทางความคิดของตนเกี่ยวกับโทษประหารชีวิต (Newby-Clark และคณะ 2002)

ข้อสันนิษฐานที่ว่าความไม่คงเส้นคงวาทางปัญญาเป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ต้องการนั้นจึงถูกนำมา ทบทวนใหม่ในวงการศึกษาด้านความไม่สอดคล้องทางความคิด (Cognitive Dissonance) Cialdini และ คณะ (1995 อ้างถึงใน Barrett และคณะ, 2005) ได้เสนอแนวคิด **ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด** (preference for consistency) ซึ่งช่วยอธิบายความคลุมเครือและไม่ชัดเจนของงานวิจัยด้าน ความไม่สอดคล้องทางความคิด พวกเขา (1995 อ้างถึงใน Newby-Clark และคณะ, อ้างแล้ว) ชี้ว่าบุคคล มีความแตกต่างในระดับของความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด (preference of consistency) พวกเขาได้สร้างแบบวัดเรื่องดังกล่าวขึ้น และพบว่าผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงจะ มีการแสดงออกเพื่อลดความไม่สอดคล้องมากกว่า

นอกจากนี้ Cialdini และคณะ (1995 อ้างถึงใน Barrett และคณะ, อ้างแล้ว) เสนอสมภาวะ 3 ประการที่ทำให้บุคคลต้องการความลงรอยทางความคิด ได้แก่

1. ความคงเส้นคงวาภายใน (internal consistency) คือ ความต้องการความคงเส้นคงวาภายใน ทัศนคติ ความคิด ความเชื่อ ของตนเอง
2. ความคงเส้นคงวากับผู้อื่น (public consistency) คือ ความต้องการที่จะสอดคล้องกับผู้อื่น
3. ความคงเส้นคงวาของผู้อื่นที่เกี่ยวข้อง (others' consistency) คือ ความต้องการให้บุคคลอื่นที่ เกี่ยวข้องกับตนมีความสอดคล้องหรือคงเส้นคงวากับตน

Newby-Clark และคณะ (อ้างแล้ว) ทำการวิจัยโดยอาศัยพื้นฐานจากทฤษฎีความไม่สอดคล้อง ทางความคิด (dissonance theory) ว่าบุคคลจะมีแรงจูงใจการขจัดความไม่คงเส้นคงวาทางปัญญา ต่อเมื่อพวกเขามีประสบการณ์อารมณ์ทางลบต่อความไม่สอดคล้องนั้น พวกเขาจึงได้นำเอาตัวแปรด้าน ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด (preference for consistency) เข้ามาศึกษาด้วย และได้ข้อ ค้นพบว่าผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงจะมีประสบการณ์อารมณ์ทางลบต่อความไม่ สอดคล้องมากกว่าผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่ำ และรู้ตัวว่าตนมีความขัดแย้งทาง ปัญญาสูงด้วย เนื่องจากผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่ำจะไม่กังวลหรือใส่ใจต่อ ความคงเส้นคงวาทางปัญญาเท่ากับบุคคลที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูง นอกจากนี้ พวกเขาอภิปรายเพิ่มว่าความไม่แน่ใจหรือความขัดแย้งอันเกิดจากความไม่ลงรอยในการประเมินเป้าหมาย

เจตคติอาจเป็นตัวขัดขวางต่อกระบวนการตัดสินใจของบุคคลและเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแสดงพฤติกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

ในบริบททางการเมือง Cialdini และคณะ (1995 อ้างถึงใน Brown และคณะ, 2005) ศึกษาพบว่าบุคคลที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงจะรู้สึกเป็นข้อผูกพันในการสนับสนุนการรณรงค์ทางการเมืองของพรรคการเมืองที่ตนได้เคยสนับสนุนไว้แต่แรก ในขณะที่ผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่ำจะตัดสินใจสนับสนุนการรณรงค์ทางการเมืองที่เป็นอิสระจากพรรคการเมืองที่ตนเคยสนับสนุนไว้ นอกจากนี้บุคคลที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงจะตอบสนองกับข้อมูลที่เข้ากับสิ่งที่ตนได้ตัดสินใจหรือทำไปแล้ว เช่น ดีความข้อมูลทางการเมืองที่สื่อเสนอไม่ชัดเจน ว่าจะให้ข้อมูลสนับสนุนพรรคการเมืองที่ตนชื่นชอบ ในขณะที่ผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่ำจะมีการตอบสนองที่ทำหายความคิดที่ตนมีอยู่ เช่น บางคนแสวงหาข้อมูลของพรรคการเมืองฝ่ายตรงข้ามเพื่อจะเรียนรู้มุมมองที่แตกต่างในเรื่องหนึ่งๆให้มากขึ้น

ดังนั้นแนวคิดเรื่องความคงเส้นคงวาทางความคิดจึงน่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ช่วยอธิบายว่าท่ามกลางข้อมูลทางการเมืองที่หลากหลายและขัดแย้งกันนี้ บุคคลที่มีระดับของความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่างกันน่าจะมีการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศแตกต่างกันไปด้วย

7. การชอบใช้ความคิด (need for cognition)

การชอบใช้ความคิด คือแนวโน้มที่บุคคลจะกระทำและชอบทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด (Cacioppo และ Petty, 1982) นั้นมีรากฐานทางความคิดมาจากแนวคิดของ Cohen ที่ว่าเมื่อมนุษย์ต้องเผชิญกับสถานการณ์ที่ไม่สามารถอธิบายเรื่องราวบางอย่างได้จะเกิดความเครียดขึ้น ซึ่งความเครียดที่เกิดขึ้นนี้ก่อให้เกิดความคับข้องใจ ดังนั้นเพื่อลดความคับข้องใจลงจึงพยายามหาความรู้เพิ่มเติมเกิดเป็นความต้องการทางปัญญาขึ้น

ผู้ที่ชอบใช้ความคิดสูงและผู้ที่ชอบใช้ความคิดต่ำจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของแนวโน้มที่จะรับรู้ความหมาย การนำมาปรับใช้และแก้ปัญหาในความหมายที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งลักษณะของผู้ที่ชอบใช้ความคิดสูงนั้นเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจภายในที่จะคิดวิเคราะห์ ชอบงานที่ยาก ทำหายปัญญาความคิด โดยทั่วไปมีแนวโน้มที่จะกระตือรือร้น ค้นพบความคิดใหม่ ๆ คิดสิ่งต่าง ๆ โดยการใช้อนุญา รู้จักเก็บข้อมูลจากสิ่งรอบ ๆ ตัว นอกจากนี้ผู้ที่ชอบใช้ความคิดสูงมักใช้ความพยายามในการเสาะแสวงหาข้อมูล เหตุผลแก้ปัญหาเพื่อจัดการกับสถานการณ์โน้มน้าวใจ ในขณะที่ผู้ที่ชอบใช้ความคิดต่ำจะเลือกวิธีลัดทาง

ความคิด (mental shortcuts) เช่น ความน่าเชื่อถือของแหล่งสาร มากกว่า (Petty และ Janis, 1995; Cacioppo et.al., 1996; Priester และ Petty, 1995 อ้างถึงใน Franzoi ,2000)

งานวิจัยด้านการชอบใช้ความคิดส่วนหนึ่งชี้ว่าการชอบใช้ความคิดเป็นตัวทำนายพฤติกรรมของบุคคลในการจัดการกับงานและข้อมูลทางสังคมต่างๆ (Cacioppo และคณะ,1984) นอกจากนี้งานวิจัยด้านการเมืองส่วนหนึ่งชี้ว่าการชอบใช้ความคิดมีอิทธิพลต่อการใส่ใจต่อการรณรงค์ทางการเมืองและทัศนคติทางการเมือง เช่น Ahlering, 1987 (อ้างถึงใน Franzoi,อ้างแล้ว) พบว่าในช่วงการอภิปรายเพื่อหาเสียงเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐฯ ปี 1984 ผู้ลงคะแนนที่เป็นคนชอบใช้ความคิดสูงจะชมรายการดังกล่าวและมีความเชื่อต่อผู้สมัครมากกว่าผู้ที่ชอบใช้ความคิดต่ำ ดังนั้นความต้องการทางปัญญาจึงเกี่ยวข้องกับ การเปิดรับและแสวงหาข่าวสารของบุคคล

7. ความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศ

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าความท่วมท้นทางสารสนเทศเกิดขึ้นเมื่อบุคคลรู้สึกว่ามีข้อมูลมากเกินไปเกินกว่าความสามารถที่ตนจะค้นหา ดึงออกมาใช้ ประมวล เก็บ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใหม่ได้ ความท่วมท้นของสารสนเทศจึงเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้ได้กับบริบทของการสื่อสารต่างๆ ไม่เว้นแม้ในบริบทของข่าวสารทางการเมือง

แหล่งข่าวสารทางการเมืองในสังคมไทยมีอยู่มากมาย และเมื่อเกิดสถานการณ์สำคัญทางการเมืองต่างๆ เช่น การชุมนุมประท้วง การเลือกตั้ง หรือความขัดแย้งของรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ฯลฯ ข้อมูลข่าวสารจะแพร่กระจายผ่านสื่อต่างๆ อย่างรวดเร็ว ทั้งสื่อเดิมอย่าง โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อใหม่อย่าง อินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูลขนาดใหญ่ และมีข้อมูลหมุนเวียนอยู่ตลอดเวลา

ความรู้สึกท่วมท้นของข้อมูลจึงเป็นสภาวะที่อาจเกิดขึ้นได้กับหลายคน ซึ่งผลลัพธ์ที่เกี่ยวข้องในเชิงการสื่อสารคือ บุคคลจะหาวิธีการจัดการกับสภาวะดังกล่าวด้วยวิธีการต่างๆ เช่น อาจเลือกเปิดรับเพียงบางสื่อ หรือข้อมูลเพียงบางส่วน หรือไม่เปิดรับข้อมูลเลย ดังเช่น ผลการสำรวจของศูนย์วิจัย The Pew Research Center (1999) ถึงสาเหตุที่องค์กรข่าวเผชิญกับปัญหากลุ่มผู้อ่านน้อยลงว่า ความท่วมท้นของข้อมูลเป็นสาเหตุอันดับต้นของปัญหาดังกล่าว โดยมากกว่าครึ่งของหนังสือพิมพ์ระดับประเทศและสามในห้าของหนังสือพิมพ์ท้องถิ่นออกมามากกว่าผู้อ่านและผู้ชมชาวชาวอเมริกันรู้สึกว่ามีข้อมูลที่น่าสนใจก่อให้เกิดความท่วมท้น ผู้สื่อข่าวรายเพิ่มอีกว่าผู้คนมีทางเลือกด้านข่าวสารมากขึ้น พวกเขาปิดข่าวโทรทัศน์ทั่วไปและหันไปหาอินเทอร์เน็ตหรือเคเบิลทีวีแทน

ในการวิจัยเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศครั้งนี้จึงนำตัวแปรเรื่องความรู้สึกท่วมท้นของข้อมูลเข้ามาศึกษาด้วยว่ามีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลอย่างไร

การตัดสินใจทางการเมือง

มโนทัศน์เกี่ยวกับการจัดการข้อมูลที่กำลังกล่าวมาก่อนหน้านี้ พยายามอธิบายถึงการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคล รวมไปถึงกระบวนการที่บุคคลรับ และประมวลข้อมูล อันนำไปสู่การเรียนรู้หรือเข้าใจข่าวหรือข้อมูลที่รับจากสื่อมวลชน แต่การเรียนรู้หรือเข้าใจข่าวไม่ได้จำกัดอยู่เพียงความทรงจำในสมองเท่านั้น ประโยชน์ของการเรียนรู้ข้อมูลต่างๆ ก็เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจ เช่น การตัดสินใจเชื่อหรือไม่เชื่อข้อมูลที่ตนได้รับ การสร้างทัศนคติต่อเหตุการณ์หรือบุคคล การตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง การตัดสินใจเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง การตัดสินใจทำตามนโยบายของรัฐ ฯลฯ ซึ่งท่ามกลางสารสนเทศทางการเมืองมากมายที่ทั้งสนับสนุนและขัดแย้งกันนี้ การเข้าใจวิธีการตัดสินใจทางการเมืองของบุคคลจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการพัฒนาระบบประชาธิปไตย

กระบวนการตัดสินใจ

การตัดสินใจ เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกี่ยวข้องกับการเลือกของบุคคลท่ามกลางชุดของทางเลือกต่างๆ ที่มี Beach และ Mitchell, Einhorn และ Payne (อ้างถึงใน Duangkamol Chartprasert, 1991) กล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจเป็นการแก้ปัญหาในรูปแบบหนึ่ง ซึ่งผู้ทำการตัดสินใจจะมีกลวิธีในการตัดสินใจท่ามกลางสถานการณ์ตัวเลือกต่างๆ

กระบวนการตัดสินใจเริ่มจากบุคคลพบปัญหาที่ต้องทำการตัดสินใจ จากนั้นบุคคลจะมีการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง สร้างแผนการเลือก ทำการวิเคราะห์-สังเคราะห์ เลือกทางเลือกที่ดีที่สุด และสุดท้ายคือปฏิบัติตามสิ่งที่ตนตัดสินใจ (Toda, 1976 อ้างถึงใน Duangkamol Chartprasert, อ้างแล้ว)

กระบวนการที่ข้องเกี่ยวกับการตัดสินใจของบุคคลสามารถแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ การตัดสินใจแบบบรรทัดฐาน (normative decision making) และการตัดสินใจในชีวิตจริง (descriptive decision making)

การตัดสินใจแบบบรรทัดฐาน มีความเชื่อเบื้องต้นในควมมีเหตุมีผลของมนุษย์ มนุษย์ตัดสินใจอย่างมีเหตุผลและกระทำในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การตัดสินใจแบบประโยชน์นิยม Utility theory (Bayesian decision theory) มีแนวคิดที่มีรากฐานมากจากกลุ่มการตัดสินใจแบบบรรทัดฐาน นักวิชาการ

กลุ่มนี้เชื่อว่าการตัดสินใจต้องอาศัยการแสวงหาข้อมูลและใช้ความสามารถในการคิดคำนวณ อันจะนำไปสู่การตัดสินใจที่ดีที่สุด

อย่างไรก็ตาม นักวิชาการอีกกลุ่มโต้แย้งว่าทั้งสองแนวคิดยังไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการตัดสินใจได้อย่างแท้จริง เพราะในการตัดสินใจในชีวิตจริงบุคคลก็ไม่ได้ตัดสินใจเลือกในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ดังนั้นนักวิชาการจึงหันความสนใจไปยังการอธิบายกลไกการประมวลข้อมูลแบบเน้นประโยชน์รอง (suboptimal) หรือที่เรียกว่าการตัดสินใจในชีวิตจริง (descriptive decision making)

Simon (1955, อ้างถึงใน Duangkamol Chartprasert, อ้างแล้ว) ได้อาศัยการสังเกตการเลือกต่างๆของบุคคล และเสนอว่าบุคคลตัดสินใจโดยอาศัยหลักเกณฑ์ของความพึงพอใจหรือความปรารถนา ดังนั้นแทนที่จะพิจารณาข้อมูลที่มีอยู่และเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดบุคคลกลับเลือกตัวเลือกที่เห็นว่าถูกใจ

Loomes และ Sugden (1982, อ้างถึงใน Sternberg และ Ben-Zeer, 2001) ได้เสนอทฤษฎี Regret theory ซึ่งชี้ว่าบางครั้งการตัดสินใจของบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากความคาดหวังว่าจะได้รับความรู้สึกเสียใจหรืออื่นเรื่อง เช่น เราจะไปเที่ยวที่ลอนดอน ก็จะต้องเผชิญกับการตัดสินใจว่าจะเข้าร่วมไปด้วยหรือเข้าร่วมที่ไว้ที่โรงแรม เพราะหากเข้าร่วมไปด้วยฝนก็อาจไม่ตก แต่ถ้าไม่เอาไปแล้วฝนตกก็ต้องวิ่งหลบฝน ในกรณีนี้เมื่อต้องตัดสินใจบุคคลมีแนวโน้มจะให้น้ำหนักระหว่างความรู้สึกเสียใจกับดีใจค่อนข้างมากเกินปกติด้วย

กระบวนการทางปัญญากับการตัดสินใจ

งานวิชาการในด้านการตัดสินใจมักกล่าวว่ากระบวนการตัดสินใจประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญคือการระบุปัญหา ความต้องการข้อมูล การประมวลข้อมูล และการตัดสินใจเลือก เมื่อพบปัญหาบุคคลจะมีการให้คุณค่าต่อคุณสมบัติต่างๆ ที่แต่ละทางเลือกมีอยู่ จากนั้นบุคคลจะมีการเปรียบเทียบทางเลือก โดยอาศัยการชั่งน้ำหนักคุณค่าของคุณสมบัติของแต่ละทางเลือก คำนวณคุณค่าเหล่านั้นด้วยวิธีใดวิธีหนึ่ง หนึ่งบุคคลอาจมีการกำหนดระดับความสำคัญของแต่ละคุณสมบัติไว้ต่างกัน กลวิธีการตัดสินใจจึงหมายถึงหนทางที่บุคคลแสวงหาข้อมูล อันช่วยในการกำหนดคุณค่าต่อคุณสมบัติของทางเลือก และหนทางในการรวมหรือคำนวณคุณค่าเหล่านั้นเพื่อประเมินทางเลือกแต่ละทาง (Duangkamol Chartprasert, อ้างแล้ว)

Klayman (1985 อ้างถึงใน Duangkamol Chartprasert, อ้างแล้ว) ได้เสนอองค์ประกอบสำคัญ 2 ประการของกลวิธีการตัดสินใจ ได้แก่

1. **การค้นหาข้อมูล (Information search)** หมายถึง จำนวนและลำดับของข้อมูลในแต่ละทางเลือกซึ่งบุคคลได้รวบรวมก่อนทำการตัดสินใจเลือกครั้งสุดท้าย ซึ่งรูปแบบของการค้นหาข้อมูลมี 3 ประเภทหลักคือ

การค้นหาข้อมูลทั้งหมด (Thorough information search) วิธีนี้ผู้ทำการตัดสินใจต้องการข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับคุณสมบัติสำคัญของแต่ละทางเลือกอย่างเท่าเทียมกันก่อนการตัดสินใจ วิธีการนี้เป็นที่มักใช้ในการตัดสินใจที่เน้นประโยชน์สูงสุด (optimal decision making)

การค้นหาตามความพึงพอใจ (Satisfying pattern) วิธีนี้มีจุดประสงค์เพื่อหาทางเลือกที่น่าพึงพอใจ (satisfactory alternative) ดังนั้นบุคคลจะหยุดค้นหาทันทีเมื่อพบทางเลือกที่อยู่ในระดับที่ตนปรารถนามากกว่าที่จะพิจารณาทางเลือกจนครบทุกทาง

การค้นหาแบบหลายขั้นตอน (Multistage search) ในเบื้องต้นบุคคลจะค้นหาทางเลือกทุกทางอย่างพอสังเขปในคุณสมบัติสำคัญๆ จากนั้นบุคคลจะเริ่มพิจารณาอย่างละเอียดจากข้อมูลที่ได้มา การค้นหาข้อมูลด้วยวิธีนี้มีข้อจำกัดตรงที่เราจะได้ข้อมูลเกี่ยวกับทางเลือกแต่ละทางอย่างไม่สมบูรณ์

2. กลยุทธ์ในการประเมินข้อมูล

นักวิจัยได้เสนอหลักการเลือกตัวเลือกต่างๆ ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่คือ

Compensatory rule วิธีการนี้คุณค่าของคุณสมบัติในแต่ละทางเลือกจะถูกเปรียบเทียบกันโดยเรียงลำดับ เช่น ต้องการเลือกผู้สมัครที่มีแนวคิดอนุรักษ์นิยม ผู้ทำการตัดสินใจก็จะนำเอาคุณสมบัติข้อนี้ของแต่ละผู้สมัครมาเรียงลำดับกัน

Noncompensatory rule วิธีการนี้จะไม่ได้เปรียบเทียบระหว่างคุณสมบัติของทางเลือกไปเรื่อยๆ แต่จะกำจัดทางเลือกที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำในคุณสมบัติที่ผู้ทำการตัดสินใจเห็นว่าสำคัญออกไปก่อน ดังตัวอย่างข้างต้น ผู้ทำการตัดสินใจก็จะตัดผู้สมัครที่ไม่มีแนวคิดอนุรักษ์นิยมออกไปก่อนเลย

การเลือกใช้วิธีในการประเมินข้อมูลมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับรูปแบบการค้นหาข้อมูล รูปแบบการค้นหาข้อมูลทั้งสองวิธีมีความแตกต่างกันตรงปริมาณที่ทางเลือกแต่ละทางจะได้รับการค้นหาในกรณีของ Noncompensatory rule ทางเลือกแต่ละตัวจะได้รับการพิจารณาในปริมาณที่ต่างกัน ทางเลือกใดมีคุณสมบัติไม่ถึงเกณฑ์ยอมรับก็就会被ตัดออกก่อนการพิจารณา ทางตรงกันข้าม Compensatory rule ทุกทางเลือกจะได้รับการพิจารณา ดังนั้นทั้งข้อดีและเสียของแต่ละทางเลือกจะถูกนำมาพิจารณาพร้อมกัน นอกจากนี้ในกระบวนการตัดสินใจแต่ละครั้งบุคคลอาจมีการเปลี่ยนรูปแบบการค้นหาและวิธีในการประเมินข้อมูล

จิตวิทยาทางความคิด (cognitive psychology) ได้พยายามทำการศึกษาเพื่อเข้าใจพฤติกรรม การตัดสินใจของมนุษย์ โดยมุ่งอธิบายกระบวนการทางจิตที่เป็นพื้นฐานของพฤติกรรมมนุษย์ งานวิจัยทางด้าน การตัดสินใจได้นำเอาแนวคิดกระบวนการประมวลข้อมูลมาใช้ภายใต้ความเชื่อเบื้องต้น 2 ประการ คือ 1. กิจกรรมทางความคิดสามารถวิเคราะห์หรือออกมาเป็นขั้นตอนต่างๆได้ 2. การประมวลข้อมูลที่เกิดขึ้นมีความจำ กัด ความเชื่อเบื้องต้นประการแรกสนับสนุนให้นักวิจัยในการระบุขั้นตอนต่างๆของกิจกรรมทาง จิตที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ความเชื่อเบื้องต้นที่สองบอกนัยยะว่าข้อจำกัดทางการใช้ความคิดของ มนุษย์เป็นตัวป้องกันผู้ทำการตัดสินใจจากการตัดสินใจที่ดีที่สุด ซึ่งข้อจำกัดด้านการใช้ความคิดหรือการ ประมวลข้อมูลนี้ทำให้มนุษย์มีการพัฒนาวิธีการประมวลข้อมูลแบบต่างๆ เพื่อให้สามารถตัดสินใจได้อย่าง รวดเร็วและสะดวกขึ้น

ความสามารถในการประมวลข้อมูล (Information processing capacity) กับการตัดสินใจ

ข้อมูลมีความสำคัญต่อบุคคลในการลดความไม่แน่ใจเมื่อต้องทำการตัดสินใจเลือก อย่างไรก็ตาม หลักฐานหลายชิ้นชี้ว่าบุคคลมักไม่ได้ใช้ข้อมูลที่มีทั้งหมดในการเพิ่มความถูกต้องของการตัดสินใจ เหตุหนึ่ง เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์จะเป็น cognitive miser คือจะพยายามใช้ความคิดให้น้อยที่สุดเท่าที่ทำได้แต่ ให้ได้รับผลตอบแทนที่มากที่สุด ดังนั้นมนุษย์จึงหาทางลัดเพื่อจัดการกับข้อมูล เช่น การใช้วิธีคิดแบบ heuristic ซึ่งค่อนข้างก่อให้เกิดอคติในการตัดสินใจ

Hogarth (1987 อ้างถึงใน Duangkamol Chartprasert, อ้างแล้ว) ได้ชี้ถึงปัจจัย 4 ประการที่มี อิทธิพลต่อการจำกัดความสามารถในการประมวลข้อมูลของมนุษย์ ดังนี้

1. การรับรู้ข้อมูลของมนุษย์เป็นการเลือกรับ เพราะข้อมูลที่เผชิญในแต่ละวันมีปริมาณมาก ดังนั้น จึงต้องเลือกเฉพาะบางข้อมูลที่บุคคลจะสามารถจัดการได้ในเวลาที่มี เหตุผลในการเลือกของ บุคคลมีทั้งเหตุผลด้านกายภาพ และแรงจูงใจ และบางครั้งบุคคลก็ไม่ได้เลือกข้อมูลส่วนที่เป็น ประโยชน์ที่สุดต่อเป้าหมาย
2. โดยธรรมชาติของการประมวลข้อมูล บุคคลไม่สามารถรวมเอาข้อมูลจำนวนมากเข้าไว้ในเวลา เดียวกัน ดังนั้นกระบวนการประมวลข้อมูลจึงมีลักษณะเป็นขั้น การประมวลข้อมูลตามลำดับ จึงอาจก่อให้เกิดอคติในการตัดสินใจได้ เช่น เราอาจมีการสร้างทัศนคติขึ้นจากประมวลข้อมูล ส่วนแรก ซึ่งอาจส่งผลต่อการรับรู้และตีความข้อมูลในลำดับต่อไป
3. บุคคลไม่ได้คิดคำนวณข้อมูลด้วยวิธีคำนวณที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด แต่บุคคลใช้วิธี หรือทางลัด ง่ายๆ ในการประมวลข้อมูลเพื่อลดความพยายามทางความคิด
4. บุคคลมีข้อจำกัดในการจดจำ ดังนั้นทำให้บุคคลตัดสินใจโดยอาศัยประสบการณ์ในอดีต เพื่อ ลดความท่วมท้นของข้อมูลในความทรงจำ ซึ่งการใช้ประสบการณ์ในอดีตเป็นตัวตัดสินใจจะมี

ความผิดพลาดหากบุคคลไม่ตระหนักถึงความแตกต่างของคุณลักษณะระหว่างประสบการณ์ในอดีตกับเหตุการณ์ปัจจุบัน

ปัจจัยทั้ง 4 ประการช่วยให้เราเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจของบุคคลมากยิ่งขึ้น งานวิจัยหลายชิ้นชี้ว่าหลักการประเมินข้อมูลแบบ compensatory rule จะนำไปสู่การตัดสินใจทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะเป็นการนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาชั่งน้ำหนัก ในขณะที่ noncompensatory rule จะละเลยข้อมูลที่เป็นคุณสมบัติบางประการไป แต่หลายครั้งที่บุคคลเลือกที่จะใช้ noncompensatory rule เพราะไม่ต้องการลงทุนลงแรงทางความคิดมากเท่า compensatory rule ดังนั้นสิ่งที่นักวิชาการพยายามค้นหาคือ บุคคลจะเลือกใช้การประเมินข้อมูลแบบใดภายใต้เงื่อนไขใด

Duangkamol Chartprasert (อ้างแล้ว) พบว่า เมื่องานที่ต้องตัดสินใจมีความซับซ้อนแล้วบุคคลมีแนวโน้มจะใช้กลวิธีการประมวลข้อมูลที่ง่ายมากกว่าเมื่องานที่ต้องตัดสินใจมีความยาก นอกจากนี้บุคคลมีแนวโน้มจะเลือกใช้กลวิธีการประมวลที่ซับซ้อนเมื่องานที่ต้องตัดสินใจนั้นมีความสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ Kilari (1989) ว่าการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ตัดสินใจรับรู้ความสำคัญของข้อมูล ไม่ใช่ปริมาณข้อมูล

กระบวนการตัดสินใจทางการเมือง

จากแนวคิดเรื่องของการประมวลข้อมูลและการตัดสินใจข้างต้นสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในบริบทของการสื่อสารทางการเมืองได้ เพราะอย่างน้อยในช่วงชีวิตหนึ่งบุคคลที่อยู่ในสังคมประชาธิปไตยต้องมีโอกาสประสบกับสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจทางการเมืองในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง บุคคลต้องเผชิญกับข้อมูลที่ท่วมท้น เกี่ยวกับผู้สมัครและพรรคการเมือง ก่อนการตัดสินใจว่าจะเลือกผู้สมัครคนใด ดังนั้นบุคคลย่อมต้องหาหนทางจัดการกับข้อมูล ภายใต้ข้อจำกัดด้านความสามารถในการประมวลข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งการตัดสินใจสุดท้าย แนวทางการศึกษาเกี่ยวกับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงของบุคคลมีการพัฒนาและแยกออกเป็นหลายกระบวนการที่ค้น ซึ่ง Herstein (1985) ได้สรุปไว้ดังนี้

1. Nonrational Voting

นักวิจัยทางด้านสื่อมวลชนได้ศึกษาถึงพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงของประชาชนมาเป็นเวลานาน งานวิจัยเชิงประจักษ์ชิ้นแรกๆ ที่เป็นที่ยุ้จักคือ งานวิจัยของ Larzarfeld และคณะ (1944) ซึ่งในโมเดลของเขาประกอบไปด้วยกระบวนการสองขั้น คือ 1. ความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล (political

predisposition) ถูกกระตุ้น 2. ผู้สมัครถูกนำไปจับคู่กับความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคล ผู้สมัครที่มีลักษณะตรงกับความโน้มเอียงทางการเมืองของบุคคลจะได้รับการลงคะแนนเสียง

Campbell และคณะ (1960) ได้เสนอโมเดลการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของชาวอเมริกัน ซึ่งมีรายละเอียดชัดเจนกว่าของ Larzarfeld ว่าความโน้มเอียงทางการเมืองไม่ได้เข้ามาเป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลตรงต่อพฤติกรรมการลงคะแนน แต่ความโน้มเอียงทางการเมืองเป็นตัวกำหนดการระบุคุณลักษณะของพรรคการเมือง การระบุคุณลักษณะของพรรคการเมืองก็ไปกำหนดทัศนคติที่มีต่อผู้สมัคร และนำไปสู่พฤติกรรมการลงคะแนนเสียงในที่สุด ดังนั้นโมเดลของ Campbell และคณะ จึงประกอบไปด้วยสองส่วนคือ 1. การสร้างทัศนคติ 2. การเปรียบเทียบทัศนคติที่มีต่อผู้สมัคร

อย่างไรก็ตามทั้งสองโมเดลมีรากฐานมาจากมุมมองสังคมเป็นตัวกำหนด การตัดสินใจทางการเมืองเป็นกระบวนการทางความคิดที่ค่อนข้างตรงไปตรงมาชัดเจน อย่างไรก็ตามทั้งสองโมเดลค่อนข้างกว้างเกินไปและกระบวนการในโมเดลส่วนมากถูกกำหนดขึ้นมาก่อนแล้ว กล่าวคือ ความโน้มเอียงทางการเมืองถูกกำหนดขึ้นมาก่อน ส่วนทัศนคติก็เกิดมาจากการระบุคุณลักษณะของพรรคการเมือง ในขณะที่โมเดลที่จะกล่าวต่อไปค่อนข้างเป็นกระบวนการทางความคิดที่ซับซ้อนกว่านี้

2. Rational Voting

มโนทัศน์เกี่ยวกับการลงคะแนนเสียงแบบ rational voting เกิดขึ้นเมื่อ Downs (1957) ได้เสนอทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ประชาธิปไตย (Economic Theory of Democracy) Downs ได้ยืมโมเดลด้านพฤติกรรมมนุษย์ของนักเศรษฐศาสตร์มาใช้ และเสนอแนวคิดพฤติกรรมการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งที่เน้นประโยชน์สูงสุด และลดต้นทุนให้เหลือน้อยที่สุด Shapiro (1969) ได้ทดสอบโมเดลโดยยึดพื้นฐานของ Downs บวกกับทฤษฎีทางจิตวิทยาสังคม โมเดลของ Shapiro มีชื่อว่า Spatial Model ซึ่งเสนอว่าการประเมินผู้สมัครแต่ละคนขึ้นอยู่กับว่าผู้สมัครมีลักษณะที่ใกล้เคียงกับผู้สมัครในอุดมคติแค่ไหน โดยผู้ลงคะแนนเสียงจะมีการคำนวณข้อมูลของผู้สมัครแต่ละคนเพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ

3. Heuristic Voting

งานวิจัยใหม่ๆเกี่ยวกับกระบวนการลงคะแนนเสียงได้มุ่งศึกษาที่หลักเกณฑ์หรือวิธีที่บุคคลใช้ในการตัดสินใจมากกว่าศึกษาตัวข้อมูลที่บุคคลจะนำไปใช้ในการตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผล Brody และ Page (1973) ได้เสนอแนวคิดแบบ heuristic voting หรือเส้นทางลัดในการลงคะแนนเสียง กล่าวคือบุคคลจะตัดสินใจอย่างง่ายๆ โดยเลือกผู้สมัครที่ตนประเมินได้สูงที่สุด แต่ถ้าหากว่าผู้สมัครได้รับการประเมินที่เท่าๆกัน บุคคลก็จะสุ่มเลือกขึ้นมา

Kelley และ Miller (1974) ได้ปรับปรุงโมเดลข้างต้น โดยเสนอว่าให้เอาเหตุผลที่จะเลือกกับด้วย เหตุผลที่จะไม่เลือกผู้สมัครแต่ละคนก็จะได้ออกมาเป็นค่าคะแนนของผู้สมัครแต่ละคน ผู้สมัครที่ได้คะแนน สูงสุดก็คือคนที่จะถูกเลือก

4. Cognitive Processing Model of Voting

Herstein (ข้างแล้ว) ได้วิจารณ์แนวทางการศึกษาพฤติกรรมกรรมการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้ง 3 แบบข้างต้นว่ายังไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น rational model ที่กล่าวว่าเป็นวิธีการตัดสินใจที่ได้มาซึ่ง ทางเลือกที่ดีที่สุด เพราะได้พิจารณาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนในทุกแง่มุม แต่ในความเป็นจริงบุคคลกลับไม่ได้ใช้ วิธีการตัดสินใจเช่นนี้ทุกครั้งไป เนื่องจากธรรมชาติของบุคคลมีข้อจำกัดในการประมวลข้อมูล การมีข้อมูล ที่ต้องพิจารณาไม่เพียงทำให้การประมวลยากขึ้น แต่ยังลดประสิทธิภาพของการตัดสินใจด้วย ส่วน แนวคิดแบบ heuristic voting ของ Brody และ Page มีปัญหาในเรื่องการขาดสมมติฐานสนับสนุนว่า กระบวนการประเมินเกิดขึ้นได้อย่างไร เพราะพวกเขาเสนอเป็นกระบวนการเปรียบเทียบการประเมิน ผู้สมัครโดยรวมๆ ไม่ใช่การเปรียบเทียบคุณลักษณะของผู้สมัคร เป็นต้น

Herstein (ข้างแล้ว) สรุปว่าโมเดลที่ผ่านๆมา ยังให้ความสนใจเพียงเล็กน้อยต่อความเชื่อเบื้องต้น ด้านการประมวลความคิด ซึ่งทำให้เราขาดความเข้าใจว่าสื่อหรือตัวแปรกระตุ้นอื่นๆมีอิทธิพลต่อกระบวนการ ความคิดของผู้ลงคะแนนเสียงได้อย่างไร Herstein จึงสร้างโมเดลเกี่ยวกับการตัดสินใจขึ้นมาใหม่ ซึ่ง ลักษณะโดยทั่วไปของโมเดลการประมวลข้อมูลของบุคคลคือ ความเชื่อว่าคุณคนจะเลือกใช้กระบวนการ ตัดสินใจที่ง่ายที่สุด ประการถัดมา กระบวนการตัดสินใจจะต้องเริ่มจากการได้รับข้อมูล ซึ่งอาจได้รับมาจากการ แสวงหาหรือความบังเอิญก็ได้ และข้อมูลเหล่านั้นต้องจัดเก็บอยู่ในความทรงจำระยะยาวของบุคคล ข้อมูลที่ได้รับเป็นได้ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสถานะของผู้สมัคร ผลงานที่ผ่านมา พรรคการเมือง ลักษณะทาง กายภาพ ฯลฯ เมื่อถึงเวลาที่บุคคลจะต้องตัดสินใจก็จะเรียกใช้ข้อมูลเหล่านี้จากความทรงจำและเข้าสู่การ ประมวล ซึ่งส่วนใหญ่แล้วบุคคลไม่ได้ใช้ข้อมูลทั้งหมดที่มีในการประมวล

โมเดลที่ Herstein เสนอมีชื่อว่า Cognitive Processing Model of Voting โดยหลักการของ โมเดลประกอบไปด้วย 1. ผู้ตัดสินใจจะมีการเปรียบเทียบผู้สมัครทุกคนไปที่ละคุณสมบัติมากกว่าจะ ประเมินผู้สมัครทีละคนในทุกคุณสมบัติแล้วค่อยเปรียบเทียบ 2. ความรู้สึกลงในทางลบต่อผู้สมัครมีบทบาท สำคัญต่อการตัดสินใจ 3. การประมวลข้อมูลของผู้ตัดสินใจเป็นไปอย่างจำกัด

จากหลักการข้างต้น หัวใจสำคัญของโมเดลสามารถสรุปได้ดังนี้

ประการแรก ถ้าผู้สมัครได้รับการประเมินโดยรวมในทางลบ บุคคลจะต่อต้านผู้สมัครคนนั้น

ประการที่สอง บุคคลจะประเมินผู้สมัครในเพียงไม่กี่มิติ จากนั้นจะเลือกผู้สมัครที่ได้รับการประเมินดีที่สุด

Herstein ได้ทำการทดสอบโมเดลของตนหลายครั้ง และได้ข้อสรุปจากผลการวิจัยว่า 1. ผู้ลงคะแนนเสียงจะให้ความสำคัญหรือความเด่นกับคุณสมบัติเพียงบางมิติแล้วเปรียบเทียบกับระหว่างผู้สมัครมากกว่าจะประเมินผู้สมัครแต่ละคนในทุกมิติแล้วค่อยนำมาเปรียบเทียบกับกัน 2. การถูกประเมินทางลบมีบทบาทต่อการตัดสินใจเลือก 3. ผู้ลงคะแนนเสียงจะใช้ข้อมูลเพียงบางส่วนในการตัดสินใจ ไม่ใช่ข้อมูลทั้งหมด ซึ่งผลการวิจัยข้อนี้สนับสนุนแนวคิดเรื่องข้อจำกัดในการประมวลผลข้อมูลของมนุษย์ได้เป็นอย่างดี

โลกแวดล้อมทางสารสนเทศกับการตัดสินใจ

การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคลส่วนหนึ่งสะท้อนออกมาในรูปแบบของปริมาณข้อมูลและประเภทของข้อมูลที่บุคคลรับจากสื่อ และจากที่กล่าวแล้วในส่วนหนึ่งของแนวคิดเรื่องความท่วมท้นทางสารสนเทศ บุคคลที่รู้สึกท่วมท้นกับข้อมูลข่าวสารมีแนวโน้มจะตัดสินใจที่ด้อยประสิทธิภาพลง หรือใช้วิธีคิดแบบเส้นทางการลัด (heuristics) มากกว่าจะใช้ข้อมูลที่มีทั้งหมดในการพิจารณา (Eurescom, อ้างแล้ว) หรือแม้บุคคลจะไม่รู้สึกท่วมท้นทางข้อมูลแต่มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแบบง่าย ๆ โดยไม่สนใจวิเคราะห์ เปรียบเทียบข้อมูล หรือแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม ก็ขาดข้อมูลบางส่วนที่อาจเป็นประโยชน์ไปใช้ในการตัดสินใจเช่นกัน

สเตียร์ เซยประทับ (อ้างแล้ว) กล่าวว่า นักวิชาการด้านการสื่อสารการเมืองเห็นว่าในระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งควรรอบรู้ข่าวสาร และตัดสินใจทางการเมือง หลังจากตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบแล้ว แต่ในระบบประชาธิปไตยที่เป็นจริง จะพบว่าผู้มีสิทธิ์ออกเสียงไม่ทราบหรือไม่ค่อยทราบข้อมูลข่าวสาร และตัดสินใจทางการเมืองโดยมิได้วิเคราะห์ข้อมูลข่าวสาร เพราะฉะนั้นจึงมีคำถามว่าถ้าผู้มีสิทธิ์ออกเสียงไม่ได้ใช้หรือไม่ค่อยได้ใช้ข้อมูลข่าว เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจทางการเมือง บุคคลเหล่านี้ใช้อะไรเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจ สิ่งที่คุณใช้อาจใช้ในการตัดสินใจ คือ ความผูกพันทางการเมืองแบบตายตัว (stereotype) ของผู้สมัครที่ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงชื่นชอบ ภาพลักษณ์ของผู้สมัคร รวมไปถึงปัจจัยระยะสั้นที่มีผลกระทบต่อตัดสินใจของผู้มีสิทธิ์ออกเสียง เช่น เศรษฐกิจตกต่ำ เงินเฟ้อ การว่างงาน การเอาที่ดินของรัฐไปออกเอกสารสิทธิ์ให้กับพรรคพวกของรัฐบาล เป็นต้น

ดังนั้นการใช้ข้อมูลข่าวสารจึงสัมพันธ์ต่อกลยุทธ์การตัดสินใจทางการเมืองและคุณภาพการตัดสินใจทางการเมืองของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าบุคคลที่มีการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองแตกต่างกัน และมีระดับความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันจะมีวิธีการใช้

ข้อมูลทางการเมืองเพื่อการตัดสินใจเหมือนหรือต่างกันอย่างไร โดยวิธีการใช้ข้อมูลในที่นี้แบ่งออกเป็น 3 แบบคือ การใช้ข้อมูลแบบทุกทางเลือก (compensatory search) การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก (non-compensatory search) และการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด (heuristic)

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (Political Efficacy)

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาว่าได้รับอิทธิพลจากการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศการเมือง การประมวลข้อมูลหรือไม่

Campbell และคณะ (1954) นิยามความหมายของ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองไว้ในหนังสือ The Voter Decides ว่า คือ ความรู้สึกของบุคคลว่าพฤติกรรมทางการเมืองของตนมีอิทธิพลหรือไม่มีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง

ส่วน Prewitt (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง คือ ความรู้สึกที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง เป็นความรู้สึกของพลเมืองว่าการกระทำของเขาสามารถส่งผลต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง เป็นความเชื่อของบุคคลว่าความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมสามารถเกิดขึ้นโดยการกระทำของตน และสามารถทำให้ผู้มีอำนาจทำตามที่ต้องการได้

แนวคิดความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนแบ่งออกได้ 2 มิติ (Sullivan และ Riedel, อ้างแล้ว) คือ

1. ความเชื่อภายในตนเอง (internal efficacy) หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการรับรู้ตนเองกล่าวได้ว่า ความเชื่อภายในตนเอง มีความเชื่อมโยงกับความสนใจ ความรู้ หรือการเข้าร่วมทางการเมือง
2. ความเชื่อภายนอก (external efficacy) หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับการตอบสนองของรัฐหรือผู้มีอำนาจรัฐต่อความต้องการของพลเมือง ความเชื่อว่ารัฐสามารถดูแลสวัสดิการของพลเมืองได้ มีงานวิจัยที่ชี้ว่า external efficacy เชื่อมโยงได้กับแนวคิดความไว้วางใจทางการเมือง (political trust) (Kenski และ Jomini, อ้างแล้ว)

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคลถือเป็นหนึ่งแนวคิดหลักที่อธิบายว่าทำไมพลเมืองคนหนึ่งจึงเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ (Shyu, อ้างแล้ว) กล่าวว่า งานวิจัยด้านการสื่อสารทางการเมืองส่วนหนึ่งชี้ให้เห็นว่าความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคลเป็น

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Rosenberg อ้างถึงใน Reymond, 1974) ซึ่งการมีส่วนร่วมทางการเมือง ถือเป็นกิจกรรมสำคัญของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษาเฉพาะมิติของความเชื่อภายในตนเอง(internal efficacy) เนื่องจากเป็นด้านที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับความเชื่อต่อตนเองซึ่งเป็นรากฐานของแนวคิดความเชื่อในประสิทธิภาพของตน (efficacy) ของ Bandura (1997) ในขณะที่ความเชื่อภายนอกเป็นความเชื่อที่มีต่อสิ่งเร้าภายนอก นอกจากนี้งานวิจัยที่ผ่านมายังพบว่ามิติความเชื่อภายในตนเองมีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าความเชื่อภายนอก (Kenski และ Jomini, อ้างแล้ว)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

การศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจสังคม เพศ เชื้อชาติ และวัฒนธรรม (Kenski และ Jomini, อ้างแล้ว) เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน ในขณะที่เดียวกันการใช้สื่อมวลชนเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง โดยทั่วไปผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนสูงจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการใช้สื่อเพื่อประเด็นสาธารณะสูง นอกจากนี้มีหลักฐานว่าความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนกับการใช้สื่อ ถูกคั่นกลางด้วยตัวแปรความรู้ กล่าวคือ การใช้สื่อเพื่อประเด็นสาธารณะมากจะนำไปสู่ความรู้ที่มากขึ้น และสุดท้ายก็นำไปสู่ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนที่เพิ่มขึ้น (Delli Carpini และ Keeter, 1996 อ้างถึงใน Delli Carpini, อ้างแล้ว)

Newhagen (1994) ศึกษาการใช้สื่อ และการประเมินประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล ในกลุ่มเชื้อชาติและสถานะทางสังคมต่างๆ ผลการวิจัยพบว่าการใช้สื่อเป็นตัวทำนายความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคลในแง่ความสามารถในการจัดการกับระบบการเมือง (internal efficacy) กล่าวคือ ปริมาณการเปิดรับข้อมูลจากสื่อที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับการประเมินประสิทธิภาพตนเองที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม การประเมินประสิทธิภาพของตนเองจะลดลงหากมีการเปิดรับรายการบันเทิงทางโทรทัศน์มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้สื่อและความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนยังเกี่ยวข้องกับเนื้อหาของข้อมูลที่เสนอด้วย เช่น Miller, Goldenberg และ Erbring (1979 อ้างถึงใน Delli Carpini, อ้างแล้ว) พบว่าความใส่ใจต่อการข่าวเชิงลบทางการเมืองในหน้าหนังสือพิมพ์ทำให้ลดระดับของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน ในทำนองเดียวกัน การชมโฆษณาพรรคทางการเมืองในเชิง

ลบก็ลดความรู้สึกของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเช่นกัน (Ansolabehere และ Iyengar, 1995 ; Ansolabehere, Iyengar และ Simon, 1999 อ้างถึงใน Delli Carpini, อ้างแล้ว) ส่วนงานวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งพบว่าการอภิปรายหรือสนทนาทางการเมืองจะเพิ่มความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (Delli Carpini, อ้างแล้ว)

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนอีกตัวหนึ่ง คือ ความเป็นผู้รอบรู้ทางการเมือง ซึ่งหมายถึง ผู้ที่มีความรู้ ความสนใจและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง บุคคลกลุ่มนี้จะเปิดรับข้อมูลและใช้ประโยชน์จากข้อมูลมากมายในการประเมินหรือตัดสินใจ งานวิจัยของ Kenski and Jomini (อ้างแล้ว) พบว่าความรู้ทางการเมืองสูงมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล ดังนั้นเราอาจอนุมานได้ว่าผู้รอบรู้ทางการเมืองซึ่งเป็นผู้มีความรู้ทางการเมืองก็มีความน่าจะเป็นที่จะมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนสูงด้วยเช่นกัน

ในด้านของความสัมพันธ์ระหว่างการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง แม้ยังไม่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ชี้ชัดว่าความท่วมท้นทางสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน แต่จากแนวคิดเรื่องความท่วมท้นทางสารสนเทศ ชี้ว่าเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความสามารถพอในการประมวลข้อมูลที่มีได้ บุคคลจะเกิดความรู้สึกสับสน สูญเสียการควบคุม รวมถึงอาจเกิดความตื่นเครียด ไม่สามารถตัดสินใจคุณภาพหรือความถูกต้องของข้อมูลได้ นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ชี้ถึงผลกระทบจากความท่วมท้นทางสารสนเทศต่อการรับรู้ความสามารถของตนเอง (self-efficacy) เช่น งานวิจัยของ Hunter (2004) พบว่าความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศส่งผลต่อการรับรู้ความสามารถของตนเองที่ต่ำลง นอกจากนี้ การรับรู้ความสามารถของตนเองยังเป็นตัวแปรคั่นกลางระหว่างความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศและประสิทธิภาพในการทำงานด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาถึงอิทธิพลของตัวแปรการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศ และความท่วมท้นทางสารสนเทศที่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

สรุปกรอบการวิจัย

การวิจัยเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อค้นหารูปแบบการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่แตกต่างกันของคนในยุคสังคมสารสนเทศ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังศึกษาถึงความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการ

ประมวลข้อมูล ซึ่งในการประมวลข้อมูลประกอบไปด้วยสภาวะของความท่วมท้นทางสารสนเทศ และพฤติกรรมที่บุคคลมีเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองลักษณะต่างๆ

ผู้วิจัยยังศึกษาเพิ่มเติมถึงตัวแปรปัจจัยต่างๆ ที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูล และสุดท้ายผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองและความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคลอย่างไร เนื่องจากตัวแปรทั้งสองดังกล่าวเกี่ยวข้องกับคุณภาพของความพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นิยามตัวแปร

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง คือ การรับรู้ กำหนด และใช้แหล่งข้อมูลทางการเมืองและเนื้อหาทางการเมืองของบุคคล ซึ่งการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในที่นี้ประกอบไปด้วย 3 ระดับ คือ

1. **การทราบแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมือง** คือ ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

2. **การกำหนดแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองของตน** คือ การเลือกกำหนดสัดส่วนแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองในแง่ต่างๆ โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ในสังคม

3. **การใช้แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมือง** คือ สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับ

ก. แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม

ข. แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

การประมวลข้อมูลทางการเมือง หมายถึง ประสบการณ์ และความรู้สึกรู้สึกของบุคคลจากการเปิดรับข้อมูลทางการเมือง ตลอดจนพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในลักษณะต่างๆ บริบทของการประมวลข้อมูลทางการเมืองในที่นี้ประกอบไปด้วย

1. **ความท่วมท้นทางสารสนเทศ** หมายถึง สภาวะที่บุคคลเกิดผลกระทบทางจิตใจ เช่น เครียด สับสน กังวล ฯลฯ จากความรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ต้องใช้หรือติดตามมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการติดตาม ค้นหา เข้าใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใช้ใหม่ นอกจากนี้ยังรวมถึง สภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น ข้อมูลได้รับมีความละเอียด ซ้ำซ้อน เกินความเข้าใจ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

2. **การจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ** หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลมีเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองลักษณะต่างๆ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง หมายถึง ปัจจัยที่ส่งผลต่อความแตกต่างในการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของบุคคล ปัจจัยในที่นี้ประกอบไปด้วย ปัจจัยด้านความรู้ทางการเมือง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยา ได้แก่ การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ และแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนบุคคล ได้แก่ การเป็นคนชอบใช้ความคิด และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

กลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ คือ กลวิธีแสวงหาข้อมูลของบุคคลในการประเมินตัวเลือกต่างๆ เมื่อต้องตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งในที่นี้แบ่งออกเป็น การใช้ข้อมูลแบบทุกทางเลือก การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก และการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด

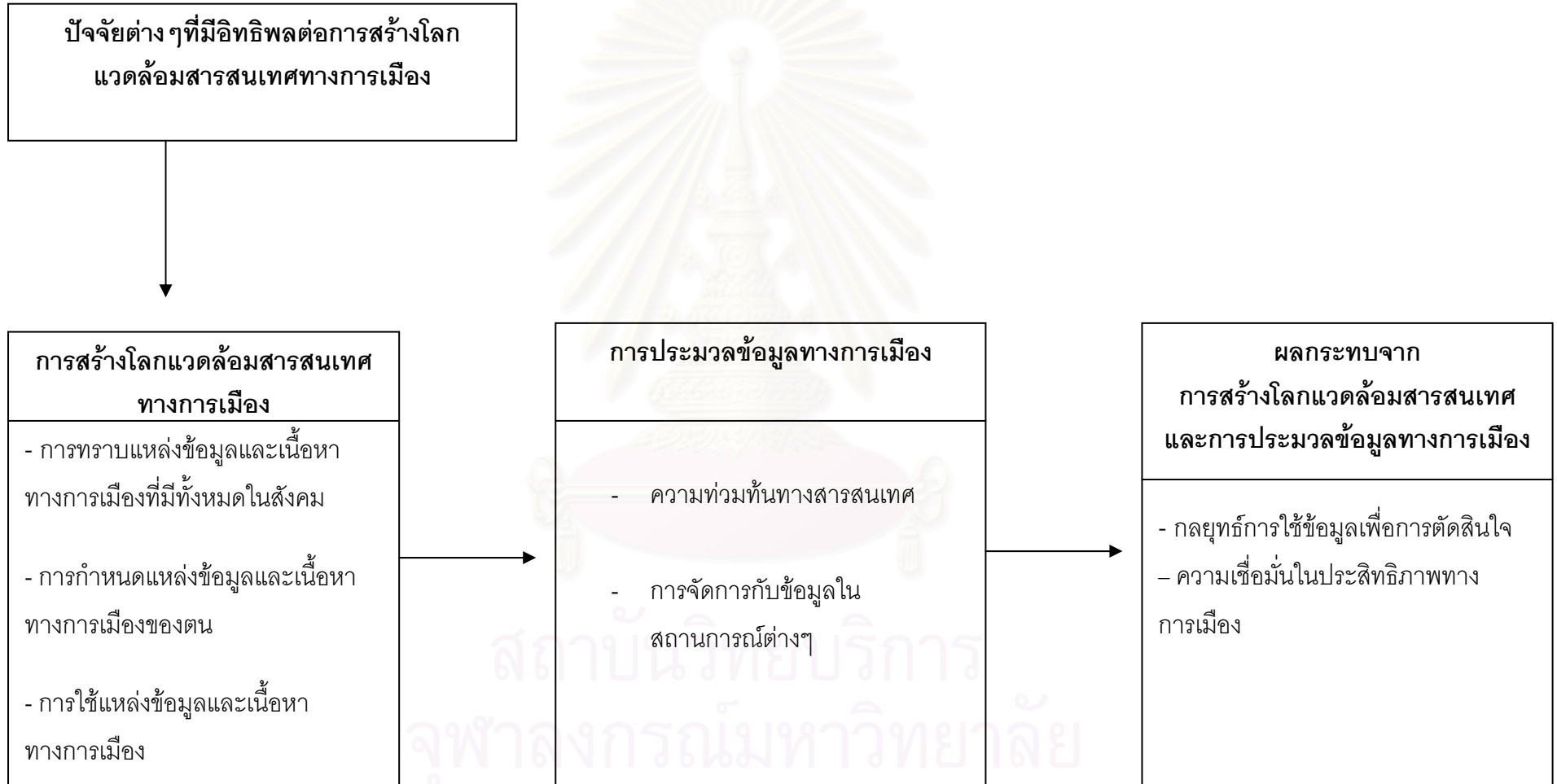
การใช้ข้อมูลแบบทุกทางเลือก คือ การสืบค้นและนำข้อมูลทุกทางเลือกมาเปรียบเทียบกันอย่างเท่าเทียม

การใช้ข้อมูลแบบบางทางเลือก คือ การสืบค้นและนำข้อมูลเพียงบางทางเลือกมาเปรียบเทียบกัน

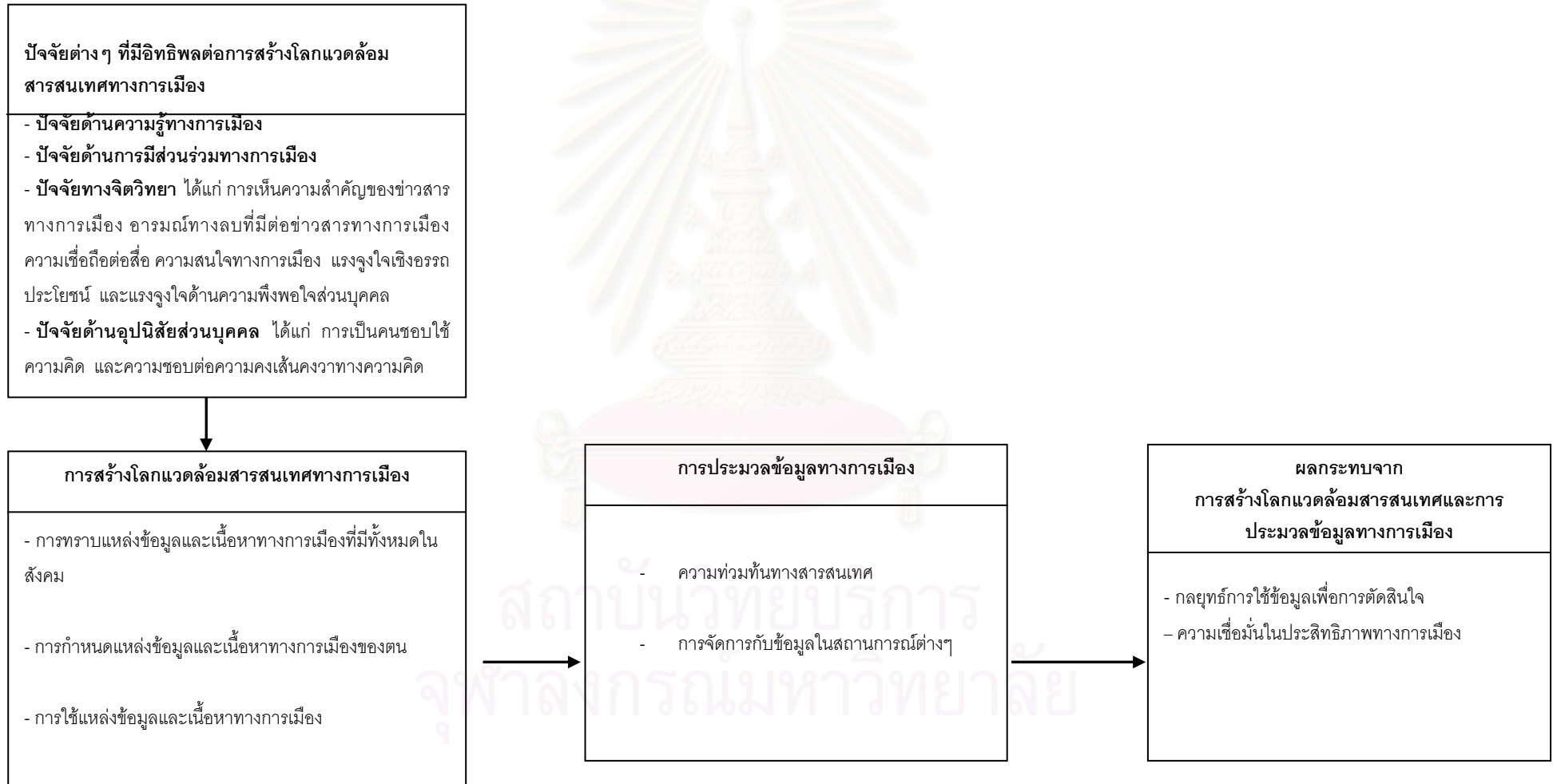
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด คือ การสืบค้นหรือเลือกใช้ข้อมูลอย่างง่าย ๆ โดยไม่พยายามหาข้อมูลเพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น ใช้ข้อมูลเท่าที่มี เชื่อตามบุคคลอื่น ฯลฯ

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน คือ ความเชื่อของบุคคลว่าการกระทำของตนสามารถส่งผลต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง

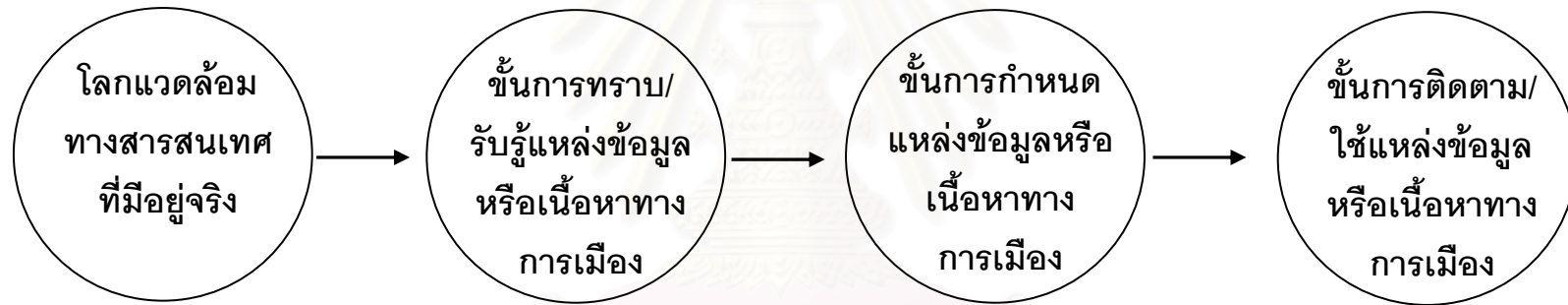
ภาพที่ 2 แสดงกรอบการวิจัยใหญ่

ภาพที่ 3 แสดงละเอียดของตัวแปรภายในกรอบการวิจัยใหญ่

ภาพที่ 4 แสดงกรอบการวิจัยย่อยในส่วนของกรสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศที่สัมพันธ์กับการประมวลข้อมูล การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยทั้งการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อให้สามารถตอบคำถามวิจัยได้ดีที่สุด โดยการวิจัยเชิงคุณภาพผู้วิจัยเลือกใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเลือกใช้การสำรวจ รายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยแต่ละวิธีมีดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือประชาชนทั่วไปในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ที่มีอายุเกิน 18 ปี และเป็นผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้ง การเลือกกลุ่มตัวอย่างสามารถแบ่งตามระเบียบวิธีวิจัยแต่ละประเภทได้ ดังนี้

1. **การสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview)** กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์จะใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจงและแบบอาสาสมัคร จำนวน 30 คน โดยพยายามให้ได้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะทางประชากรที่หลากหลาย (ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบให้สัมภาษณ์ดูในภาคผนวก)

2. **วิธีวิจัยเชิงสำรวจ** กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนทั้งสิ้น 435 คน ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่คำนวณได้ว่าต้องใช้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ความคลาดเคลื่อนที่ 5% และกำหนดความน่าเชื่อถือไว้ 95 % แสดงได้ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง กำหนดให้เท่ากับ 0.05

N = ขนาดของประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

จำนวนขนาดของประชากรในการวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 6,355,144 คน (ข้อมูลประชากรกรุงเทพมหานคร จากสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี 2543) เมื่อนำมาคำนวณตามสูตรจะได้ ดังนี้

$$n = \frac{6,355,144}{1 + 6,355,144 (0.05)^2}$$

$$n = 399.99993$$

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยแบ่งพื้นที่การเก็บข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ กรุงเทพมหานครชั้นใน ชั้นกลาง ชั้นนอก และจังหวัดปริมณฑล ในพื้นที่แต่ละส่วนใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยพยายามให้มีจำนวนกลุ่มตัวอย่างกระจายในทุกพื้นที่ทั้ง 4 ส่วน (รายละเอียดการแบ่งพื้นที่เก็บข้อมูลได้ในภาคผนวก)

เครื่องมือในการวิจัย

1. คำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยตั้งประเด็นคำถามตามกรอบแนวคิดและคำถามนำวิจัย และนำคำตอบที่สรุปได้ส่วนหนึ่งไปพัฒนาเพิ่มเติมในส่วนของแบบสอบถามด้วย

2. แบบสอบถาม ประกอบด้วยข้อคำถามที่วัดตัวแปรดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ส่วนที่ 2 ความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้น และอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ส่วนที่ 3 ระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเองและการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจ

ส่วนที่ 4 การจัดการกับสถานการณ์ทางข้อมูลลักษณะต่างๆ

ส่วนที่ 5 ความรู้ทางการเมือง

ส่วนที่ 6 ทศนคติ แรงจูงใจ ความสนใจ กลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ส่วนที่ 7 บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล

ส่วนที่ 8 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ความเที่ยงของเครื่องมือวัด

ผู้วิจัยทดสอบความเที่ยง (reliability) ของเครื่องมือในการวิจัยโดยนำแบบสอบถามไปทดสอบเบื้องต้น (pretest) กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นคนละกลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างจริงในการวิจัย ซึ่งผลพบว่าข้อคำถามในแต่ละส่วนมีค่าสถิติ Cronbach 's alpha เกิน .70 ผู้วิจัยได้ปรับแก้ในบางรายชื่อที่มีค่าสหสัมพันธ์ภายในระหว่างข้อคำถามในส่วนเดียวกันต่ำและทดสอบซ้ำ จากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปใช้จริงต่อไป

ความตรงของเครื่องมือวัด

1. ผู้วิจัยทดสอบความตรงของเครื่องมือวัด (face validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้อง ความสอดคล้องกับเนื้อหา ความครอบคลุมของประเด็น ตลอดจนความครอบคลุมของข้อคำถามในการวัดประเด็นต่างๆ ของตัวแปรในการวิจัย
2. ผู้วิจัยตรวจสอบความเข้าใจของข้อคำถาม ด้วยการให้กลุ่มตัวอย่างอ่านข้อคำถามในแบบสอบถาม จากนั้นถามความเข้าใจของคำถาม เพื่อตรวจสอบว่ากลุ่มตัวอย่างเข้าใจคำถามตรงกับที่ผู้วิจัยต้องการ
3. ประเด็นคำถามบางส่วนได้พัฒนามาจากแบบวัดที่มีผู้ทดสอบความเที่ยงและความตรง และใช้กันอย่างแพร่หลายแล้ว ดังนั้นจึงถือว่ามี ความตรงในระดับหนึ่ง

การวัดตัวแปรในแบบสอบถาม

ตัวแปรที่ศึกษา	การสร้างคำถาม
<u>ส่วนที่ 1 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง</u>	
1. หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาแหล่งข้อมูลที่ควรใส่ใจใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	สรุปจากการสัมภาษณ์เจาะลึก คำถามปลายเปิดจากการ pretest เครื่องมือ และงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง
2. โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง	สร้างจากแนวคิดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องการใช้สื่อและข้อมูลของบุคคล (รายละเอียดอธิบายในด้านล่าง)
3. การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	สร้างจากนัยยะที่ได้จากผลการสัมภาษณ์เจาะลึก
4. พฤติกรรมการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ประกอบไปด้วยคำถามในเรื่องความถี่ในการติดตามข่าวสาร ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร

5. สื่อที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	รวบรวมจากสื่อต่างๆที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม
ส่วนที่ สอง ความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง	
1. ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	พัฒนาจากการรวบรวมของ Eurescom (2001) และ Eppler and Mengis (2004) โดยแบ่งออกเป็นปัจจัยด้านของตัวผู้รับสารและด้านลักษณะของข้อมูล
2. อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	พัฒนาจากการรวบรวมของ Eurescom (2001) และ Eppler and Mengis (2004) โดยแบ่งออกเป็นอาการทางจิตใจ และอาการทางพฤติกรรม
ส่วนที่ 3 ระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนและการจัดการกับสภาวะความไม่พึงพอใจ	
1. ระดับความพอใจจากการติดตามข้อมูล	พัฒนาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
2. การจัดการกับสภาวะความไม่พึงพอใจ	พัฒนาจากการสัมภาษณ์เจาะลึกและแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
ส่วนที่ 4 การจัดการกับสถานการณ์ทางข้อมูลลักษณะต่างๆ	
คำถามในส่วนนี้เกี่ยวข้องกับทัศนคติและพฤติกรรมที่บุคคลมีเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมทางการเมืองในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การขาดการติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะ ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือความต่างของข้อมูลที่ได้รับจากสื่อประเภทต่างๆ ความรู้สึกเมื่อเผชิญข้อมูลที่ขัดแย้งกัน	คำถามในส่วนนี้มาจากการสังเกตลักษณะของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนออยู่ในปัจจุบัน และการสัมภาษณ์เจาะลึก
ส่วนที่ 5 ความรู้ทางการเมือง	
ประกอบไปด้วยคำถามจำนวน 5 ข้อ	สร้างคำถามจากเหตุการณ์ทางการเมืองที่สำคัญ และความรู้เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในรัฐธรรมนูญ
ส่วนที่ 6 ทัศนคติ แรงจูงใจ ความสนใจ กลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง	
1. ทัศนคติต่อข่าวสารทางการเมือง	ประกอบไปด้วยคำถามเรื่อง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง อารมณ์ที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง ความน่าเชื่อถือของสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมือง

2. แรงจูงใจในการแสวงหาข้อมูล	พัฒนาจากแนวคิดของ Atkin (1973)
3. ความสนใจทางการเมือง	พัฒนาจากงานวิจัยต่างๆที่ศึกษาเรื่องความสนใจทางการเมือง
4. กลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ	พัฒนาจากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ
5. ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน	* พัฒนาจากแบบวัดของ Campbell และคณะ (1954)
6. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	รวบรวมจากกิจกรรมทางการเมืองที่ประชาชนสามารถทำได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม
ส่วนที่ 7 บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล	
1. ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	พัฒนาจากแบบวัดของ Cialdini และคณะ(1995)
2. การชอบใช้ความคิด	พัฒนาจากแบบวัดของ Cacioppo และ Petty (1982)
ส่วนที่ 8 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล	
1. ลักษณะทางประชากร	ประกอบไปด้วย เพศ อายุ อาชีพ การศึกษา เขต และจังหวัดที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน

ในส่วนของรายละเอียดเกี่ยวกับการวัดตัวแปรด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ผู้วิจัยได้แบ่งการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองออกเป็น 4 มิติ และแบ่งออกเป็นด้านแหล่งข้อมูลและด้านเนื้อหา ดังต่อไปนี้

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 1 (ขั้นการรับรู้) หมายถึง ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม

คำถามที่ใช้ในการวัดคือ

“ท่านคิดว่าสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน” (ด้านแหล่งข้อมูล)

“ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน” (ด้านเนื้อหา)

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 2 (ขั้นการกำหนด) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

คำถามที่ใช้ในการวัดคือ

“หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ท่านควรใส่ใจใช้ เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม” (ด้านแหล่งข้อมูล)

“หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านควรใส่ใจติดตาม เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคม” (ด้านเนื้อหา)

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 3 (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม

คำถามที่ใช้ในการวัดคือ

“หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนเองเปิดรับได้จริงนั้น เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณสื่อที่ท่านคิดว่าตนควรใส่ใจใช้” (ด้านแหล่งข้อมูล)

“หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านติดตามได้จริงนั้น เทียบได้เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใด ของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านควรใส่ใจติดตาม” (ด้านเนื้อหา)

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 4 (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

คำถามที่ใช้ในการวัดคือ

“ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองเปิดรับได้จริง เทียบได้ เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม” (ด้านแหล่งข้อมูล)

“ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองติดตามได้จริงนั้น เทียบได้ เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด ที่นำเสนออยู่ใน” (ด้านเนื้อหา)

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างตอบคำถามเหล่านั้น โดยให้ตัวเลือกคำตอบระหว่าง “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “น้อยที่สุด” และนำมาให้ค่าคะแนนดังนี้

มากที่สุด	= 5 คะแนน
มาก	= 4 คะแนน
ปานกลาง	= 3 คะแนน
น้อย	= 2 คะแนน
น้อยที่สุด	= 1 คะแนน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ** : จากข้อมูลการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ข้อมูล ควบคู่ไปกับผลการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสอดคล้อง ข้อสังเกตที่พบ เหตุผล ของผู้ให้สัมภาษณ์ และรายละเอียดเพิ่มเติมที่จะช่วยให้ผลการวิจัยเชิงปริมาณชัดเจนขึ้น
2. **การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ** : จากการศึกษาเชิงสำรวจด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยแบ่งการ วิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น
 - **การวิเคราะห์เชิงพรรณนา** แบบสอบถามในแต่ละส่วนจะใช้การวิเคราะห์ด้วยค่า ร้อย ละ การแจกแจงความถี่ และค่าเฉลี่ย เพื่อรายงานข้อมูลเบื้องต้น
 - **การวิเคราะห์เชิงอนุมาน** ในการหาความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ตามกรอบการวิจัย ผู้วิจัยจะใช้สถิติเชิงอนุมานดังต่อไปนี้
 - : การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Anova) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างกลุ่ม
 - : การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ Mixed model Anova เพื่อเปรียบเทียบความ แตกต่างระหว่างกลุ่ม โดยตัวแปรอิสระเป็นคนละกลุ่ม แต่ตัวแปรตามเป็นกลุ่ม เดียวกัน

- : การวิเคราะห์สัดส่วน (Chi-square) เพื่อเปรียบเทียบสัดส่วนความแตกต่างระหว่างกลุ่ม
- : การวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression analysis) เพื่อดูเส้นทางอิทธิพลของตัวแปรอิสระหลายตัวที่มีต่อตัวแปรตาม

- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น(LISREL) เพื่อค้นหาแบบจำลองของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูลของบุคคล โดยนำเอาตัวแปรหลักที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูลของบุคคลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมลิสเรล (LISREL)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล การประมวลข้อมูลทางการเมือง ตลอดจนปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศและการประมวลข้อมูล และผลกระทบอันเกิดจากการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศและการประมวลข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวมข้อมูลสองวิธี คือ การวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 435 คน เพื่อให้ได้ภาพเชิงกว้าง และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้ภาพเชิงลึกของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลและประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิจัยทั้งส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณ และส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กันไปตามประเด็นที่ศึกษา ซึ่งผลการวิจัยสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัย

แบบสอบถามในครั้งนี้ประกอบไปด้วยส่วนของคำถามปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยได้แบ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวออกเป็นสามส่วนใหญ่ ได้แก่ ส่วนแรกเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่สองเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัยด้วยสถิติเชิงอนุมาน ส่วนที่สาม เป็นการค้นหาแบบจำลองการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลของบุคคล

คำถามในการสัมภาษณ์เจาะลึกจะสอดคล้องไปกับคำถามในแบบสอบถาม แต่จะมีเนื้อหาเพิ่มมากขึ้นในส่วนของข้อมูลเชิงลึกที่ผู้วิจัยสอบถามเพิ่มเติมเกี่ยวกับเหตุผลของคำตอบต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกควบคู่ไปกับข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเชิงสำรวจ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 435 ชุด ผู้วิจัยกระจายพื้นที่การเก็บข้อมูลออกเป็น 4 ส่วน คือ เขตกรุงเทพมหานครชั้นใน ชั้นกลาง ชั้นนอก และจังหวัดปริมณฑล โดยในแต่ละพื้นที่ จะใช้การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ ซึ่งรายละเอียดของจำนวนแบบสอบถามที่เก็บได้ในแต่ละพื้นที่มีดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่เก็บได้ในแต่ละพื้นที่

	จำนวน	ร้อยละ
เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นใน	167	38.4
เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นกลาง	160	36.8
เขตกรุงเทพมหานคร ชั้นนอก	39	9.0
จังหวัดปริมณฑล	69	15.9
รวม	435	100.0

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครชั้นใน จำนวน 167 คน (ร้อยละ 38.4) เขตกรุงเทพมหานครชั้นกลาง จำนวน 160 คน (ร้อยละ 36.8) เขตกรุงเทพมหานครชั้นนอก จำนวน 39 คน (ร้อยละ 9.0) และจังหวัดปริมณฑล จำนวน 69 คน (ร้อยละ 15.9)

ข้อมูลพื้นฐานส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในที่นี้ ประกอบไปด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. เพศ

กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 คน เป็นเพศหญิงจำนวน 282 คน (ร้อยละ 64.8) และเพศชายจำนวน คน 153 (ร้อยละ 35.2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
หญิง	282	64.8
ชาย	153	35.2
รวม	435	100.0

2. อายุ

กลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ยอยู่ที่ 31.34 ปี อายุน้อยที่สุดคือ 18 ปี ส่วนอายุมากที่สุดคือ 62 ปี

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุดของอายุ

	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	S.D.
อายุ	435	18	62	30.87	8.77

3. ระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 55.2 รองลงมาคือ ระดับปริญญาโทขึ้นไป ร้อยละ 26.2 ระดับอนุปริญญาหรือ ปวส. ร้อยละ 9.4 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ร้อยละ 6.7 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 1.4 และประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า ร้อยละ 0.9 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า	4	0.9
มัธยมต้น	6	1.4
มัธยมปลาย หรือ ปวช.	29	6.7
อนุปริญญา หรือ ปวส.	41	9.4
ปริญญาตรี	240	55.2
ปริญญาโท หรือ สูงกว่า	114	26.2
ไม่ระบุ	1	0.2
รวม	348	100.00

4. อาชีพ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 33.8 ตามด้วย นิสิต/นักศึกษา ร้อยละ 25.1 ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ พนักงานของรัฐ ร้อยละ 21.4 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 6.4 ประกอบธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 5.5 แม่บ้าน / พ่อบ้าน ร้อยละ 3.7 และสื่อมวลชน ร้อยละ 1.6 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ มีปริมาณร้อยละ 2.5 ซึ่งประกอบอาชีพอิสระ หรือว่างงาน

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ข้าราชการ /พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ พนักงานของรัฐ	93	21.4
พนักงานบริษัทเอกชน	147	33.8
ประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก (รวมถึง พ่อค้า/แม่ค้า)	24	5.5
รับจ้างทั่วไป	28	6.4
แม่บ้าน / พ่อบ้าน	16	3.7
นิสิต/ นักศึกษา	109	25.1
สื่อมวลชน	7	1.6
อื่นๆ	11	2.5
รวม	435	100.0

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบคำถามวิจัย

ผลการวิจัยจากนี้ไป เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อมุ่งตอบคำถามวิจัยดังต่อไปนี้

1. บุคคลมีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนอย่างไร
2. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองสัมพันธ์กับการประมวลข้อมูลอย่างไร
3. ปัจจัยใดบ้างที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ
4. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและการประมวลข้อมูลข่าวของบุคคลมีผลกระทบของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนอย่างไร

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับของคำถามวิจัยแต่ละข้อ และจะสรุปภาพรวมเป็นแบบจำลองในผลการวิจัยส่วนที่สามเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนว่าบุคคลในสังคมสารสนเทศปัจจุบันมีกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางข้อมูลข่าวสารการเมืองของตนในลักษณะใดบ้าง

ผลการวิจัยในเบื้องต้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

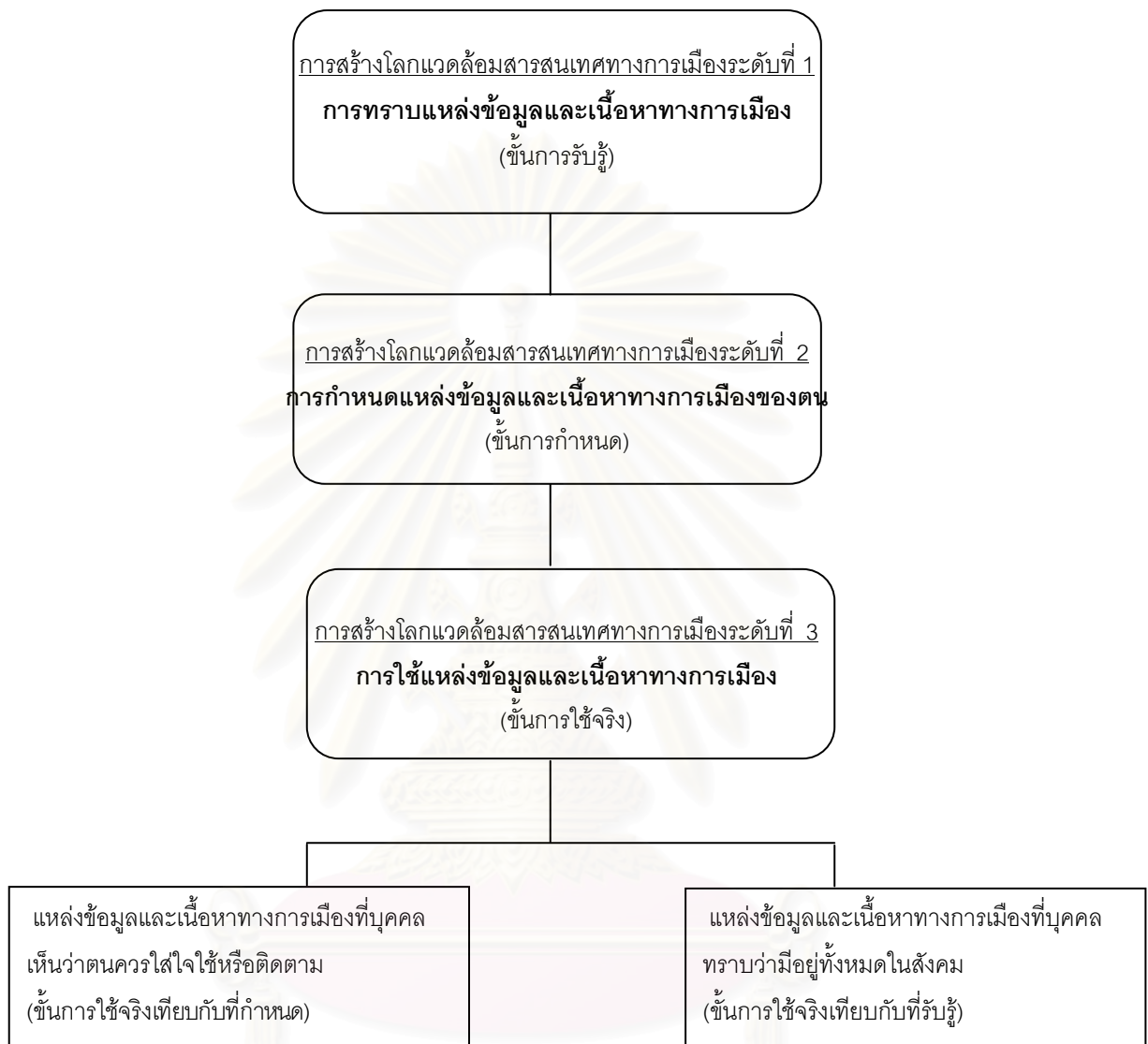
1. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง คือ การรับรู้ กำหนด และใช้แหล่งข้อมูลทางการเมือง และเนื้อหาทางการเมืองของบุคคล ซึ่งการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในที่นี่ ประกอบไปด้วย 3 ระดับ คือ

1. การทราบแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมือง (ขั้นการรับรู้) คือ ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม
2. การกำหนดแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองของตน (ขั้นการกำหนด) คือ การเลือกกำหนดสัดส่วนแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม เป็นประโยชน์ต่อตนเองในแง่ต่างๆ โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ในสังคม
3. การใช้แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมือง (ขั้นการใช้จริง) คือ สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับ
 - ก. แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม
 - ข. แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 5 แสดงกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

จากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 3 ระดับ ผู้วิจัยได้แบ่งการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองออกเป็น 4 มิติ ซึ่งจะใช้ตัวแปรทั้ง 4 มิติในการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามตามประเด็นคำถามวิจัยที่ได้ตั้งไว้ การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 มิติ มีดังต่อไปนี้

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 1 (ขั้นการรับรู้) หมายถึง ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามิได้อยู่ทั้งหมดในสังคม

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 2 (ขั้นการกำหนด) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 3 (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม

หากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับสูงสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเกิดช่องว่างระหว่างแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตามกับความสามารถในการใช้หรือการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาเหล่านั้นมาได้ แต่หากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับต่ำสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลไม่เกิดช่องว่างระหว่างแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตามกับความสามารถในการใช้หรือการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาเหล่านั้นมาได้

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมิติที่ 4 (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้) หมายถึง สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม

หากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับต่ำสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเกิดช่องว่างระหว่างความสามารถในการใช้หรือการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหา กับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่บุคคลรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม แต่หากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับสูงสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลไม่เกิดช่องว่างระหว่างความสามารถในการใช้หรือการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหา กับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่บุคคลรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

การวัดการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ประกอบไปด้วย 8 ข้อคำถาม โดยแบ่งเป็นการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองด้านของแหล่งข้อมูล 4 ข้อ และโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองด้านของเนื้อหา 4 ข้อ ตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 ระดับ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างคำถามดังกล่าวว่า “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” หรือ “น้อยที่สุด” ผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า**ภาพรวมของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้งด้านแหล่งข้อมูลและเนื้อหาเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่า

แหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองมีปริมาณมาก และจากแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมนั้น กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจใ้้นั้นอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ในขณะที่สัดส่วนของการติดตามใช้แหล่งข้อมูลและเนื้อหาเหล่านั้นได้จริง อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย ซึ่งรายละเอียดของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้งในด้านแหล่งข้อมูลและเนื้อหาดังต่อไปนี้

- **ด้านแหล่งข้อมูล**

ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีปริมาณมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ที่ 3.88 (ร้อยละ 59.8) และมีเพียงผู้เดียวที่ตอบว่าปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคมมีปริมาณน้อยที่สุด

ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนปานกลางของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม (ร้อยละ 45.5) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ที่ 3.23 อันดับรองลงมาเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนมากของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม (ร้อยละ 32.6) และไม่ค่อยมีผู้ใดตอบว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนน้อยที่สุดของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม

ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถเปิดรับสื่อที่ตนคิดว่าควรใส่ใจใช้ได้จริงในสัดส่วนปานกลาง (ร้อยละ 44.8) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นได้ 3.04 ในขณะที่ผู้ตอบว่าตนเองสามารถเปิดรับสื่อที่ตนคิดว่าควรใส่ใจใช้ได้จริงในสัดส่วนน้อยและมากมีปริมาณเกือบเท่ากัน คือ ร้อยละ 26.3 และ ร้อยละ 24.3 ตามลำดับ

ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างคิดเปรียบเทียบว่าสื่อที่ตนเองเปิดรับได้จริงอยู่ตอนนี้ถือเป็นสัดส่วนเท่าใดของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองที่ตนทราบว่ามีอยู่ในสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าปานกลาง (ร้อยละ 37.0) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นได้ 2.83 กลุ่มตัวอย่างอันดับรองลงมาเห็นว่าสื่อที่ตนเองเปิดรับได้จริงอยู่ตอนนี้ถือเป็นสัดส่วนน้อยของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม (ร้อยละ 32.4) ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่เห็นว่าปริมาณสื่อที่ตนเปิดรับได้จริงอยู่ตอนนี้เทียบกับปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคมแล้วถือว่าเป็นสัดส่วนมากที่สุดนั้นมีเพียงร้อยละ 1.6

ตารางที่ 6 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของโลกแวดล้อมสารสนเทศ
ทางการเมืองด้านแหล่งข้อมูล

	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	จำนวน (ร้อยละ)	ค่า เฉลี่ย	S.D.
1. ท่านคิดว่าสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน	68 (15.6)	<u>260</u> (59.8)	96 (22.1)	10 (2.3)	1 (0.2)	435 (100.0)	3.88	.69
2. หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ท่านควรใส่ใจ ใช้ เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม	19 (4.4)	142 (32.6)	<u>198</u> (45.5)	73 (16.8)	3 (0.7)	435 (100.0)	3.23	.80
3. หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนเองเปิดรับได้จริง นั้นเทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณสื่อที่ท่านคิดว่าตนควรใส่ใจใช้	14 (3.5)	106 (26.3)	<u>204</u> (44.8)	107 (24.3)	4 (1.2)	435 (100.0)	3.04	.80
4. ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองเปิดรับได้จริง เทียบได้ เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม	7 (1.6)	102 (23.4)	<u>161</u> (37.0)	141 (32.4)	24 (5.5)	435 (100.0)	2.83	.90

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศระดับต่างๆ ด้านแหล่งข้อมูล พบว่าโลกแวดล้อมสารสนเทศในแต่ละระดับมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ยกเว้นขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กับ ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) กล่าวคือ

ผู้ที่รับรู้ว่าจะแหล่งข้อมูลทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ก็มีแนวโน้มจะเห็นว่าแหล่งข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีมาก และเปิดรับแหล่งข้อมูลนั้นๆ ได้มากด้วย แต่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ในที่นี่ถือว่ามีระดับไม่สูง อย่างไรก็ตามผู้ที่รับรู้ว่าจะแหล่งข้อมูลทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมากหรือน้อยไม่ได้สัมพันธ์กับสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม (โลกแวดล้อมสารสนเทศ มิติที่ 4)

เมื่อพิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 2 3 และ 4 จะพบว่า ผู้ที่เห็นว่าแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมีปริมาณมาก จะมีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจใช้มากตามไปด้วย และมีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมมากด้วย

ตารางที่ 7 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศแต่ละมิติด้านแหล่งข้อมูล

	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมือง ในมิติที่ 1	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 2	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 3	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 4
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 1	1.00			
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 2	.240(**)	1.00		
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 3	.158(**)	.329(**)	1.00	
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 4	.090	.409(**)	.640(**)	1.00

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

● ด้านเนื้อหา

ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าสนใจในสังคมมีปริมาณมาก โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ที่ 3.86 (ร้อยละ 56.3) และไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีปริมาณน้อยที่สุด

ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนปานกลางของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดในสังคม (ร้อยละ 51.3) ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นอยู่ที่ 3.26 ส่วนอันดับรองลงมาตอบ

ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนมากของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดในสังคม (ร้อยละ 32.6) ในขณะที่ไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนมากที่สุดของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดในสังคม

ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองตนคิดว่าควรใส่ใจใช้ได้จริงในสัดส่วนปานกลาง (ร้อยละ 46.4) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นได้ 2.99 ส่วนกลุ่มตัวอย่างอันดับรองลงมาตอบว่าตนเองสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนคิดว่าควรใส่ใจใช้ได้จริงในสัดส่วนน้อย คือ ร้อยละ 26.0

ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) ผู้วิจัยได้ให้กลุ่มตัวอย่างคิดเปรียบเทียบว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองติดตามได้จริงตอนนี้ถือเป็นสัดส่วนเท่าใดของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าปานกลาง (ร้อยละ 39.3) และมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นได้ 2.74 กลุ่มตัวอย่างอันดับรองลงมาตอบว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองติดตามได้จริงตอนนี้ถือเป็นสัดส่วนน้อยของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคม (ร้อยละ 33.3) ในขณะที่มีกลุ่มตัวอย่างส่วนน้อยที่ตอบว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองติดตามได้จริงตอนนี้ถือเป็นสัดส่วนมากที่สุดของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ (ร้อยละ 1.8)

ตารางที่ 8 แสดงร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองด้านเนื้อหา

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน	72 (16.6)	245 (56.3)	105 (24.1)	13 (3.0)	0 (0.0)	435 (100.0)	3.86	.71
2. หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านควรใส่ใจติดตาม เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่นำเสนออยู่ในสังคม	17 (3.9)	138 (31.7)	223 (51.3)	57 (13.1)	0 (0.0)	435 (100.0)	3.26	.73

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
3. หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านติดตามได้จริงนั้นเทียบได้เป็นส่วนมากน้อยเพียงใด ของ ปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านควรใส่ใจติดตาม	15 (3.4)	96 (22.1)	202 (46.4)	113 (26.0)	9 (2.1)	435 (100.0)	2.99	.83
4. ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเองติดตามได้จริงนั้น เทียบได้เป็นส่วนมากน้อยเพียงใดของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด ที่นำเสนออยู่ในสังคม	8 (1.8)	80 (18.4)	171 (39.3)	145 (33.3)	31 (7.1)	435 (100.0)	2.74	.90

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศมิติต่างๆ ด้านเนื้อหา ซึ่งผลการวิเคราะห์เป็นไปในลักษณะเดียวกับกับด้านแหล่งข้อมูล คือ โลกแวดล้อมสารสนเทศในแต่ละมิติมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ยกเว้นขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กับ ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) กล่าวคือ

ผู้ที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอในสังคมมีปริมาณมาก ก็มีแนวโน้มจะเห็นว่าข่าวสารที่ตนควรใส่ใจมีมาก และติดตามข่าวสารนั้นๆ ได้มากด้วย อย่างไรก็ตามผู้ที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมากหรือน้อยไม่ได้สัมพันธ์กับสัดส่วนการติดตามข่าวสารได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม (โลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 4)

เมื่อพิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 2 3 และ 4 จะพบว่าผู้ที่เห็นว่าข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก จะมีสัดส่วนการติดตามข่าวสารที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตาม มากตามไปด้วย และมีสัดส่วนการติดตามข่าวสารได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมมากด้วย

ตารางที่ 9 แสดงค่าสหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติด้านเนื้อหา

	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 1	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 2	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 3	โลกแวดล้อม สารสนเทศ ทางการเมืองใน มิติที่ 4
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 1	1.00			
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 2	.316(**)	1.00		
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 3	.140(**)	.380(**)	1.00	
โลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองในมิติที่ 4	.057	.350(**)	.667(**)	1.00

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกให้ภาพของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกับการวิจัยเชิงสำรวจ ในภาพรวมผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่เห็นว่า**ปริมาณสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองและเนื้อหาทางการเมืองมีปริมาณมาก** ผู้ให้สัมภาษณ์ชี้ว่า ช่องทางสื่อปัจจุบันมีมากมาย โทรศัพท์มีหลายช่อง หนังสือพิมพ์หลายชื่อฉบับ นอกจากนี้ยังมีวิทยุ อินเทอร์เน็ต และเคเบิลทีวี ในขณะที่เนื้อหาก็มีปริมาณมากตามสื่อ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สื่อมีมากนะ อย่างองค์กรหนังสือพิมพ์ก็ทำทั้งหนังสือพิมพ์กระดาษ นิตยสารข่าว บางทีก็ทำเป็นเว็บของตัวเองอีก และในเว็บก็แยกย่อยเป็นเว็บบอร์ดอีก ซึ่งมันคือแหล่งข่าวทั้งนั้น ทีนี้หนังสือพิมพ์ก็มีอีกหลายฉบับ แคนันมันก็เยอะพออยู่แล้ว แถมยังมีโทรศัพท์อีกหลายช่อง เคเบิลอีกหลายช่อง เคเบิล วิทยุอีกก็เยอะเลย”

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านเห็นว่าแม้สื่อและเนื้อหาจะมีมากในเชิงปริมาณ แต่**ไม่ได้มากในเชิงคุณภาพ** เช่น สื่อมีหลายประเภทแต่รูปแบบการนำเสนอก็เหมือนกัน หรือเนื้อหาที่มีปริมาณมาก

แต่เรื่องที่น่าเสนอก็เป็นเรื่องเดียวกัน ต่างกันเพียงรายละเอียดเล็กน้อย ตัวมูมมมหรือประเด็นของข่าวจริงๆ มีไม่มาก

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สื่อมีเยอะมาก เยอะไปหมด แต่มันซ้ำๆในรูปแบบการนำเสนอ อย่างโทรทัศน์ก็เสนอเป็นภาพเป็นแบบเดียวกัน คือ มีคนพูดขึ้นมา มีเนื้อหาแล้วก็สรุป ส่วนหนังสือพิมพ์ก็พาดหัวข่าวและเนื้อหาแล้วก็สรุป มันเป็น pattern เดียวกันหมด อยากให้มีอะไรแหวกแนว”

“เนื้อหามีปริมาณมากแต่ไม่มีคุณภาพ เนื้อหาซ้ำๆ ทุกช่องผัดกันแค่รายละเอียดนิดเดียว อย่างเช่น ช่วงเลือกตั้งที่มีปราศรัยใหญ่ของคุณสุวิทย์ เกือบทุกช่อง ทุกฉบับถ่ายภาพคุณสุวิทย์และลงนโยบายที่พูด”

“ข่าวสารมีเยอะ แต่ซ้ำๆกัน เหมือนกันทุกช่อง ทุกสื่อ”

การรับรู้ปริมาณสื่อและเนื้อหาในที่นี้เป็นเรื่องของการรับรู้ที่เป็นอัตวิสัย ไม่ได้สัมพันธ์กับปริมาณของสื่อที่ระลึกถึงจริง กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีปริมาณมาก แต่เมื่อให้นึกถึงสื่อเหล่านั้นบางท่านอาจนึกถึงสื่อได้หลายประเภทมาก บางท่านอาจนึกถึงได้น้อยประเภท ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีปริมาณปานกลาง แต่เมื่อให้นึกถึงสื่อเหล่านั้นกลับนึกถึงสื่อได้หลายประเภทมากกว่าผู้ที่ตอบว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีปริมาณมาก

ในด้านของโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 หรือ การเลือกกำหนดสัดส่วนแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามียุอยู่ในสังคมนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่เห็นว่าสื่อที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณปานกลางไปจนถึงมาก

เหตุผลของผู้ที่เห็นว่าสื่อที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณปานกลางไปจนถึงมากมีหลายเหตุผล ได้แก่ ความเป็นคนสนใจข่าวการเมือง จึงต้องพยายามตามรู้ แต่อาจไม่ถึงกับทุกสื่อ การเมืองเป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นต่อเรา แม้ข้อมูลบางเรื่องไม่ได้เป็นประโยชน์ต่อเราโดยตรง แต่ก็ยังเป็นประโยชน์ของประเทศชาติ ความชอบติดตามข่าวสารเมืองเป็นนิสัยอยู่แล้ว

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สื่อที่ควรใส่ใจใช้มีไม่น้อยหรอก ถ้าเทียบในความอยากใช้ก็สัก 70% คิดว่าต้องตามให้รู้ แต่ไม่ต้องครบทุกสื่อ”

“เนื้อหาที่ควรใส่ใจก็ร้อยเปอร์เซ็นต์ค่ะ เพราะมีประโยชน์กับเรา เป็นสิ่งที่ต้องทราบ น่าจะเป็นหน้าที่ที่ต้องติดตามเหมือนกฎหมาย”

“สื่อและเนื้อหาที่ควรใส่ใจใช้คิดว่าปานกลางถึงมาก สัก 70% ยิ่งช่วงสถานการณ์ไม่ปกติก็จะประมาณ 75-80% เหตุเพราะประการหนึ่งจากความชอบส่วนตัว ประการสองข่าวสารทางการเมืองจำเป็นกับเรา ต้องเอามาใช้ในการทำงาน และตัดสินใจ เช่น จะลงทุนกับกองทุนต่างๆก็ต้องขึ้นกับสภาวะทางการเมือง”

“ชอบเป็นนิสัยอยู่แล้วค่ะ เวลาเลือกตั้งจะได้เลือกถูก บางข่าวก็ใช้ในการทำงาน”

ส่วนเหตุผลของผู้ให้สัมภาษณ์ที่เห็นว่าสื่อและเนื้อหาที่ควรใส่ใจมีปริมาณปานกลางค่อนข้างน้อย ไปจนถึงน้อย ได้แก่

1. การไม่เห็นความสำคัญหรือประโยชน์ของข่าวสารการเมือง ไม่สนใจเรื่องราวทางการเมือง กล่าวคือ ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นว่าข่าวสารการเมืองไม่ได้สำคัญหรือมีประโยชน์กับชีวิตตนเอง เป็นเรื่องไกลตัวติดตามไปแล้วบางครั้งก็ไม่ได้ใช้ประโยชน์ แม้ว่าบางเรื่องอาจกระทบเราแต่เราเป็นปลายลูกโซ่ที่ทำอะไรไม่ได้ คนในกลุ่มนี้จะติดตามข่าวสารการเมืองต่อเมื่อเรื่องนั้นกระทบโดยตรงกับตัวเองอย่างเป็นรูปธรรม อย่างเช่นเกิดการปฏิวัติแล้วไม่สามารถออกไปทำงานได้ หรือการคอร์รัปชัน การเลือกตั้ง ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“สื่อที่นำเสนอข่าวการเมืองมีเยอะ เนื้อหาที่เยอะพอกับสื่อ เพียงแต่เราไม่สนใจ สื่อและเนื้อหาที่คิดว่าตัวเองควรใส่ใจใช้หรืออยากติดตามก็เพียง 30% ซึ่งเป็นประเด็นที่เกี่ยวกับเราโดยตรง อย่างเลือกตั้งหรือการโกงกินจะสนใจ แต่ถ้านายกไปต่างประเทศก็ไม่สนใจแล้ว ”

“เนื้อหาส่วนที่เกี่ยวกับเรา ที่เราคิดว่าต้องติดตามก็สัก 30% เพราะมันก็มีส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่บ้าง แต่ไม่คิดว่าต้องติดตามทุกวันหรือติดตามให้ครบ บางครั้งรู้มากไปก็ไม่ได้ใช้ บางเรื่องฟังไปก็ไม่รู้เรื่อง”

“ไม่ต้องรู้หมด เอาแต่อันไหนที่คิดว่าเกี่ยวข้องกับตัวเอง... ชาวสารการเมืองไม่จำเป็นกับตนเท่าใด มันไม่ได้มีประโยชน์อะไรกับเราตรงๆ ”

“จะติดตามข่าวการเมืองเมื่อมันเกี่ยวกับเราตรงๆ อย่างการปฏิวัติแล้วเราเดินทางไปทำงานไม่ได้ ตรงนี้เราถึงจะคิด แบบว่าเกิดอะไรขึ้น จะโดนลูกหลงไหม มันกระทบชีวิตเรา เราถึงกระตือรือร้น”

2. เรื่องของปริมาณสื่อที่มากเกินไปจนการติดตาม กล่าวคือ เห็นว่าสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีจำนวนมาก ไม่มีทางที่ใครจะไปตามใช้ได้หมดอยู่แล้ว ดังนั้นตนจึงเลือกใช้เพียงบางสื่อ หรือเลือกรับเฉพาะบางข้อมูล

“สื่อที่สนใจติดตามก็สัก 10% ถือว่าน้อยเมื่อเทียบกับที่มีอยู่ทั้งหมด เพราะเราไม่สามารถติดตามได้หมดอยู่แล้ว ”

3. สื่อนำเสนอเนื้อหาซ้ำๆ ไม่หลากหลายกล่าวคือ สื่อมีแนวโน้มจะเสนอเนื้อหาคล้ายกัน แม้จะเป็นสื่อต่างประเภทกันแต่เสนอซ้ำๆ ไม่ได้มีอะไรแปลกไปกว่าสื่ออื่นๆ ดังนั้นจึงติดตามจากเพียงไม่กี่สื่อก็เพียงพอ นอกจากนี้รูปแบบการนำเสนอของสื่อก็มีลักษณะเดิมๆ ไม่แปลกใหม่

“บางครั้งข้อมูลมันซ้ำกัน รับแล้วจากสื่อหนึ่งก็ไม่ต้องดูอีกสื่อ”

“ข่าวการเมืองที่ออกมามันคล้ายกันไม่มีอะไรที่โดดเด่นมา แม้ว่าบางตัวสื่อจะสามารถนำเสนอได้ลึกมากกว่านั้นแต่เมื่อเปรียบเทียบกับแล้วก็คล้ายคลึงกันไปหมด คิดว่าเราสามารถจะรับรู้จากสื่อไหนก็ได้ในระดับของข้อมูลที่เหมือนกัน ไม่ได้มีอะไรแตกต่างอย่างลึกซึ้ง อย่างที่รับ SMS เราอ่านข่าวหนึ่งบรรทัดจบ เราไปดูในโทรทัศน์ มันก็คือสรุปประเด็นจากตรงนั้น มันจะมีประเด็นชูโรงแค่หนึ่งหรือสองประเด็นเท่านั้น ไม่ใช่ว่าในโทรทัศน์มีรูปภาพมีเสียงแล้วจะมีอะไรมากกว่า เพราะพอลับมาดูใน SMS มันก็เหมือนกับที่เค้าพูด”

“หากเทียบกับสื่อที่มีทั้งหมด คิดว่าควรใส่ใจสัก 30-40% คิดว่าน้อยนะ เพราะรูปแบบมันซ้ำๆ ไม่ได้มีอะไรฉีกไป หรือแหวกแนวไป เช่น อยากให้ทีวีมีขึ้นเป็นการ์ตูนหรือคำวิจารณ์”

4. คุณภาพของสื่อ สื่อไม่มีความน่าเชื่อถือ ไม่น่าไว้วางใจในการนำเสนอข่าว

“เนื้อหาที่ควรใส่ใจก็สัก 40 เปอร์เซ็นต์ของทั้งหมด เพราะเราเลือกแล้ว เช่น อันไหนเราเห็นว่ามันเป็น *propaganda* เราก็ไม่บริโภค ซึ่งเนื้อหาแบบนี้มีไม่น้อย”

“ไม่คิดว่าจำเป็นต้องติดตามสื่อหลายๆสื่อ เราฟังวิทยุ และ SMS ก็พอแล้วทีวีไม่ค่อยติดตาม เพราะเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยเชื่อถือ ไม่ไว้วางใจ อย่าง SMS ที่ได้มามันก็รวมเอายอดๆที่สำคัญๆมาแล้ว ”

ข้อสรุปที่ได้จากการเปรียบเทียบข้อมูลคือ ในกลุ่มผู้ที่ตอบว่าสื่อและข้อมูลข่าวสารที่ควรใส่ใจมีปริมาณปานกลางไปจนถึงค่อนข้างมากจะเป็นผู้ที่เห็นว่าข่าวการเมืองมีความสำคัญหรือจำเป็นกับตนเองหรือประเทศ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่ตอบว่าสื่อและเนื้อหาที่ควรใส่ใจมีปริมาณน้อยมีแนวโน้มจะเป็นกลุ่มผู้ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของข่าวการเมืองต่อตนเอง อย่างไรก็ตามมีผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวการเมือง แต่เห็นว่าสื่อที่ควรใส่ใจมีปริมาณไม่มาก ซึ่งคนกลุ่มนี้ให้เหตุผลว่า สื่อมีการแตกตัวในแนวนอน กล่าวคือเนื้อหาเดียวกันแต่เสนอในหลายสื่อ ข้อมูลจึงซ้ำกัน ดังนั้นจึงเห็นว่าควรใส่ใจใช้เพียงสื่อเดียวหรือสองสื่อก็เพียงพอ นอกจากนี้บางคนเห็นว่าสื่อไม่มีคุณภาพ ไม่เป็นกลาง หรือสื่อตลาดเสนอเนื้อหาเหมือนๆ กัน ดังนั้นดูเพียงฉบับเดียวก็พอไม่ต้องตามอ่านทั้งหมด นอกจากนี้ในส่วนของเนื้อหาที่มีปะปนทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์จริงๆกับส่วนที่ไร้สาระ เช่น ข่าวนักการเมืองทะเลาะกัน ข่าวชีวิตส่วนตัว ฯลฯ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สื่อที่ควรใส่ใจใช้ก็สัก 20% ของที่มีอยู่ทั้งหมดในสังคม เราไม่ต้องรู้หมด ปัจจุบันสื่อมีให้เลือกเยอะ แต่เราเลือกใส่ใจ เพราะบางสื่อไม่เป็นกลาง นอกจากนี้เดี๋ยวนี้สื่อมันแตกตัวในแนวนอน บริษัทเดียวแต่แตกแขนงหลายสื่อ โดยใช้เนื้อหาเดียวกัน ดังนั้นดูแค่สื่อเดียวของเขาก็พอแล้ว”

“ไม่จำเป็นต้องติดตามใช้สื่อให้ได้เยอะ พี่รับ SMS ของผู้จัดการ กับ INN แล้ววิทยุคลื่นประจำที่มีวิเคราะห์ข่าวการเมือง ก็รู้แล้ว ทีวีไม่ค่อยติดตามแล้วถ้าไม่จำเป็น เดี่ยวนี้ไม่ค่อยเชื่อถือทีวี ข่าวจริงๆไม่ลง แบบว่ามีพรรคมีพวก เราก็เลยไม่ค่อยจะเชื่อใจ เลยเอาเท่าที่ใช้ตอนนี่”

“เนื้อหาที่ควรใส่ใจที่คิดว่าเป็นเนื้อหาเน้นๆจริงมีสัก 40% เพราะที่มีทั้งหมดมันเยอะไป ประกอบไปด้วยส่วนของการทะเลาะเบาะแว้ง ซึ่งเราไม่ได้อยากรู้ไม่สนใจ เย็นเยื่อ”

ในด้านของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในอีกมิติถัดมา คือ เปรียบเทียบสัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริง ในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจ ติดตาม ซึ่งหากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับสูงสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลเกิดช่องว่างระหว่าง ข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตามกับความสามารถในใช้หรือการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาเหล่านั้น มาได้ แต่หากสัดส่วนโดยเปรียบเทียบอยู่ในระดับต่ำสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลไม่เกิดช่องว่างระหว่างข้อมูล ที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตามกับความสามารถในการใช้หรือการติดตามข้อมูลเหล่านั้นมาได้

จากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีทั้งผู้ที่สามารถติดตามสื่อหรือข้อมูลข่าวสาร การเมืองได้สูงพอๆกับที่ตนอยากติดตาม ผู้ที่สามารถติดตามได้ในสัดส่วนกลางๆ และผู้ที่สามารถติดตาม ได้สื่อหรือข้อมูลข่าวสารได้เท่าที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตามได้เพียงส่วนน้อย

ด้านเหตุผลของการติดตามสื่อหรือข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ ได้ในสัดส่วน ต่างๆกัน คือ ในกลุ่มผู้ที่เปิดรับและติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้ในสัดส่วนเท่าๆ กับที่เห็น ว่าควรใส่ใจให้เหตุผลว่า หากเป็นเรื่องที่ตนเห็นว่าเป็นประโยชน์หรือควรรู้ ตนก็จะพยายามติดตามมาให้ได้ ในขณะที่ผู้ที่เปิดรับและติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้เพียงสัดส่วนน้อยของที่คิดว่าตนควร ใส่ใจ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในเรื่องไม่มีเวลาเพียงพอในการติดตาม ข่าวสารที่ต้องการติดตามมีปริมาณ มากเกิน

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างบางคนให้เหตุผลว่า ตนไม่สามารถทนฟังเรื่องราวที่สื่อนำเสนอ หรือ รูปแบบการนำเสนอได้ แม้จะรู้ว่าข่าวสารนั้นควรติดตาม เหตุผลนี้สะท้อนถึงแนวคิดเรื่องของความไม่ สอดคล้องทางความคิด (cognitive dissonance) กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้สึกอึดอัดซับซ้อนใจจากสภาวะไม่ สอดคล้องทางความคิด ซึ่งในที่นี้คือ ความไม่ชอบในประเด็นเนื้อหาข่าว กับความรู้สึกว่าควรใส่ใจใน ประเด็นนั้นๆ บุคคลมีแนวโน้มจะถูกกระตุ้นให้ลดหรือหลีกเลี่ยงความรู้สึกดังกล่าว เพื่อขจัดสภาวะอึดอัด ภายในจิตใจ ดังนั้นผู้ให้สัมภาษณ์จึงเลือกไม่ติดตามข่าวสารส่วนนั้น ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สื่อที่ติดตามได้จริง ก็สัก 60% ของที่คิดว่าอยากใช้ ไม่มีเวลาติดตามได้ครบ ส่วนเนื้อหาติดตาม ได้สักครึ่งหนึ่ง ส่วนที่ขาดหายไป เพราะทนฟังข่าวเหล่านั้นไม่ได้ คิดว่าควรรู้ควรใส่ใจแต่มันทนไม่ได้ ถ้าทน ฟังตลอดก็คงได้ครบ”

“ติดตามได้ประมาณ 70 เปอร์เซ็นต์ ที่ขาดไปคือนำเสนอในเวลาที่เราไม่สะดวก หรือเนื้อหา นั้น นำเสนอในสื่อที่เราไม่ชอบ”

จุดเน้นสำคัญประการหนึ่งในที่นี้คือ การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศที่กล่าวมาทุกระดับนั้น เป็นเรื่องอัตวิสัย เป็นการเลือกกำหนด และเป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีต่อสิ่งแวดล้อมทางข้อมูลของตนเอง ซึ่งอาจสัมพันธ์หรือไม่สัมพันธ์กับการใช้สื่อหรือเนื้อหาที่วัดแบบรูปธรรม ตัวอย่างเช่น บุคคลสองที่เห็นว่าข่าวสารการเมืองที่ควรใส่ใจมีปริมาณมากเหมือนกัน แต่เมื่อให้ทั้งสองคนกล่าวถึงสื่อเหล่านั้น ทั้งสองคนอาจบอกมาในจำนวนที่ไม่เท่ากัน แต่สื่อเหล่านั้นถือว่ามีมากในการรับรู้ของแต่ละคน

นอกเหนือจากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 มิติด้านบนแล้ว ผู้วิจัยยังได้ศึกษาโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองโดยวัดจาก การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกแหล่งข้อมูลทางการเมืองของตน และสุดท้ายคือสื่อที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง รายละเอียดของผลการศึกษามีดังนี้

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

ในส่วนของ การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง ซึ่งถือเป็นการสร้างโลกแวดล้อมแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเองในอีกแง่หนึ่ง โดยใช้คำถามว่า “ในสถานการณ์บ้านเมืองปกติ โดยส่วนตัวท่านแล้ว ท่านคิดว่าตนเองต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมดที่มีในสังคมอย่างน้อยเพียงใด” ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ (ร้อยละ 36.3) รองลงมาคือ รู้เท่าที่อยากรู้ (ร้อยละ 27.1) รู้เท่าที่เกี่ยวกับตัวเอง (ร้อยละ 23.0) ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน (ร้อยละ 8.7) และสุดท้ายคือ ต้องรู้ทั้งหมด (ร้อยละ 4.6)

ตารางที่ 10 แสดงจำนวนและร้อยละของการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
ต้องรู้ทั้งหมด	20	4.6
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	158	36.3
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	100	23.0
รู้เท่าที่อยากรู้	118	27.1
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	38	8.7
ไม่ระบุ	1	0.2
รวม	435	100.0

ในส่วนของเหตุผลในการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง ผู้วิจัยสามารถสรุปจากคำถามปลายเปิดได้ดังนี้

- ผู้ที่ตอบว่า “ตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด” ให้เหตุผลไว้หลายประการ ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ประเด็น ได้ดังนี้

ประเด็นด้าน *ความรู้* ถือเป็นเหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างกล่าวถึงมากที่สุด โดยระบุว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด เพื่อให้ทันเหตุการณ์ ไม่ตกข่าว นอกจากนี้การรู้ข่าวสารมากเพื่อจะได้มีข้อมูลหลายแหล่งมาเปรียบเทียบกัน หาความน่าเชื่อถือของข่าว

ประเด็นด้าน *ความจำเป็นหรือความต้องการเชิงอรรถประโยชน์* กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าตนต้องรู้ข่าวสารเพื่อให้สามารถเตรียมตัวกับเหตุการณ์ต่างๆที่จะเกิดขึ้นได้ ตลอดจนตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่บ้านเมือง นอกจากนี้เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องสำคัญมีผลกระทบต่อตนเอง จำเป็นต้องใช้ข่าวสารทางการเมืองในการทำงาน ดังนั้นจึงต้องติดตาม

ประเด็นด้าน *ความพึงพอใจ หรือ สนองความสนใจส่วนบุคคล* ได้แก่ ความสนใจส่วนตัว และเห็นว่าการทราบข่าวสารการเมืองของประเทศถือเป็นหน้าที่หนึ่งของพลเมือง

- ผู้ที่เห็นว่า “ตนต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้” ให้เหตุผลไว้หลายประการเช่นกัน ซึ่งสามารถจัดหมวดหมู่ประเด็น ซึ่งค่อนข้างคล้ายคลึงกับผู้ที่ตอบว่า “ตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด” ได้ดังนี้

ประเด็นด้าน *ความรู้* ได้แก่ เพื่อทันเหตุการณ์ รู้ความเคลื่อนไหวของบ้านเมือง เอาไว้ประดับความรู้เผื่อไว้ใช้ในอนาคต

ประเด็นด้าน *ความจำเป็นหรือความต้องการเชิงอรรถประโยชน์* ได้แก่ เตรียมตัวกับเหตุการณ์ทางการเมืองต่างๆที่เกิดขึ้น เพื่อเข้าใจเหตุการณ์ และใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจทางการเมือง ติดตามการทำงาน ตรวจสอบการทำงานของเจ้าหน้าที่ ต้องใช้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในการเรียน หรือทำงาน ตลอดจนเห็นว่าข่าวสารการเมืองมีความสำคัญ เพราะการเมืองเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และสังคม และจะได้ไม่ถูกเอาเปรียบจากอำนาจรัฐและกลุ่มคนต่างๆของบ้านเมือง

ประเด็นด้าน *ความพึงพอใจ หรือ สนองความสนใจส่วนบุคคล* ได้แก่ เอาไว้พูดคุยกับผู้อื่น และเห็นว่าข่าวสารการเมืองเป็นสิ่งที่พลเมืองควรรู้

- ผู้ที่ตอบว่า "รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง" กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในกลุ่มนี้ให้เหตุผลว่าตนคิดว่าต้องรู้ข่าวสารทางการเมืองในระดับเท่าที่เกี่ยวกับตนเอง โดยเหตุผลที่ให้มีสองทิศทางหลัก

ประการแรก เป็นแนวทางที่เห็นว่าข้อมูลมีมากหรือไม่มีคุณภาพ ดังนั้นจึงเปิดรับเท่าที่เกี่ยวกับตนเอง ตัวอย่างเช่น ข้อมูลมีเยอะ ไม่สามารถรู้ได้หมด เพราะไม่มีเวลามากพอ ดังนั้นเลือกเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับตน เรื่องที่ตัวเองจะได้ประโยชน์สูงสุด เรื่องไหนไม่เกี่ยวข้อง รู้ไปก็เสียเวลา นอกจากนี้ ข่าวการเมืองเสนอซ้ำๆ บางเรื่องไร้สาระ เช่น ชีวิตส่วนตัวนักการเมือง

ประการที่สอง เป็นแนวทางที่เห็นว่าข่าวการเมืองมีผลกระทบต่อตนเอง มีประโยชน์ต่อตัวเอง เลยติดตาม เพื่อให้ทันเหตุการณ์ เตรียมรับมือกับสถานการณ์ และใช้ประกอบการตัดสินใจ

- ผู้ที่ตอบว่า "รู้เท่าที่อยากรู้" เหตุผลของผู้ที่ตอบว่าตนคิดว่ารู้เท่าที่อยากรู้ แบ่งออกได้เป็นสี่ประเด็น คือ

ประเด็นแรก การไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญของข่าวสารการเมือง กล่าวคือ การเมืองเป็นเรื่องไกลตัว ไม่น่าสนใจ ข่าวสารบางเรื่องไร้สาระ น่าเบื่อ ไม่ชอบข่าวการเมือง จะติดตามเฉพาะเรื่องใหญ่ๆที่เป็นกระแส

ประเด็นสอง การติดตามข่าวสารมากทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อตนเอง เช่น ความเครียด อึดอัดปวดหัว

ประเด็นที่สาม ลักษณะของข่าวสารการเมือง กล่าวคือ ข่าวสารการเมืองบางอย่างยาก สับสน ซับซ้อนเกินเข้าใจ เลยติดตามเท่าที่อยากรู้ สนใจ หรือที่ตนเข้าใจเท่านั้น

ประเด็นที่สี่ เวลาไม่เพียงพอในการติดตาม และข้อมูลข่าวสารมีมากเกินไปในการติดตาม และจากสภาวะดังกล่าวบางคนจึงเห็นว่าตนไม่จำเป็นต้องรู้ทั้งหมด เอาเท่าที่สนใจ

- ผู้ที่ตอบว่า "ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน" ให้เหตุผลที่ใกล้เคียงกับผู้ตอบว่ารู้เท่าที่อยากรู้ ได้แก่

ประเด็นแรก การไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญของข่าวสารการเมือง กล่าวคือ การเมืองเป็นเรื่องไกลตัว ไม่สนใจเรื่องการเมือง

ประเด็นที่สอง การติดตามข่าวสารมากทำให้เกิดผลกระทบทางลบต่อตนเอง กล่าวคือ การเมืองน่าเบื่อ รุนวาย เรื่องซ้ำๆ ติดตามมากแล้วปวดหัว

ประเด็นที่สาม เวลาไม่เพียงพอในการติดตาม

ประเด็นที่สี่ สถานการณ์แวดล้อมทางสังคมขณะนั้น ถ้าเป็นช่วงวิกฤติหรือสถานการณ์บ้านเมืองมีปัญหาจะติดตามมาก

ประเด็นที่ห้า คิดว่าประชาชนธรรมดาอย่างตนเองไม่สามารถเปลี่ยนแปลงอะไรทางการเมือง ได้ดังนั้นจึงติดตามผ่านๆ

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางการเมือง 3-5 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 32.2) รองลงมาคือ 6 วัน- ทุกวันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 28.3) 1-2 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 26.4) น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน (ร้อยละ 9.0) ผู้ตอบแบบสอบถามที่ตอบว่าตนเองแทบไม่เคยติดตามข่าวสารทางการเมือง มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.1

ตารางที่ 11 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
แทบไม่เคยเลย	18	4.1
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	39	9.0
1-2วันต่อสัปดาห์	115	26.4
3-5 วันต่อสัปดาห์	140	32.2
ทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์	123	28.3
รวม	435	100.0

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง

เมื่อสอบถามถึงระยะเวลาที่บุคคลใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งน้อยกว่า 30 นาที (ร้อยละ 28.3) รองลงมาคือ 30-59 นาที (ร้อยละ 27.6) 1-1.59 ชั่วโมง (ร้อยละ 25.3) 2-3 ชั่วโมง (ร้อยละ 15.2) และสุดท้ายคือ มากกว่า 3 ชั่วโมง (ร้อยละ 3.2)

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 นาที	123	28.3
30-59 นาที	120	27.6
1-1.59 ชั่วโมง	110	25.3
2-3 ชั่วโมง	66	15.2
มากกว่า 3 ชั่วโมง	14	3.2
ไม่ระบุ	2	.5
รวม	435	100.0

หลักเกณฑ์ในการตัดสินแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงหลักเกณฑ์ที่ตนเองใช้ในการพิจารณาว่าจะเลือกใช้แหล่งข้อมูลใดในการติดตามข่าวสารการเมือง พบว่า ส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเรื่องของความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือที่น่าเสนอ เป็นอันดับแรกๆ ซึ่งถือว่าเป็นหลักเกณฑ์ในด้านของคุณภาพข้อมูล นอกจากนี้ปัจจัยด้านความสะดวกในการเข้าถึง ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาและความรวดเร็วในการรายงานก็ได้รับการพิจารณาเป็นลำดับต้นๆ (ตารางที่ 13)

ส่วนหลักเกณฑ์ในด้านของการนำเสนอจะได้รับการพิจารณาเป็นลำดับรองลงมา เช่น ความรวดเร็วในการรายงาน ความหลากหลายของเนื้อหา ความน่าดึงดูดใจของวิธีนำเสนอ

ในขณะที่หลักเกณฑ์ในด้านของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นสื่อที่คนอื่นในสังคมเปิดรับกันทั่วไป และนำเสนอมุมมองที่ตรงกับตัวท่าน กลับได้รับการพิจารณาเป็นลำดับท้ายๆ

ส่วนปัจจัยอื่นๆที่ผู้ตอบแบบสอบถามระบุเพิ่มเติม ได้แก่ ความเป็นกลาง จรรยาบรรณ ไม่มีผลประโยชน์ทางการเมืองแอบแฝง ผู้รายงานไม่ใส่ความคิดเห็นของตนเอง นำเสนอมุมมองที่แปลกใหม่ นำเอาไปใช้ประโยชน์ในชีวิต และค่าใช้จ่ายในการเข้าถึงสื่อ

ตารางที่ 13 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจแหล่งข้อมูล
ทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

หลักเกณฑ์	ค่าเฉลี่ย	S.D.	จำนวน
1. ความถูกต้อง	4.17	.84	435
2. ความน่าเชื่อถือ	4.09	.86	435
3. ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาที่นำเสนอ	4.06	.74	435
4. ความสะดวก	3.97	.82	435
5. ความรวดเร็วในการรายงาน	3.97	.82	435
6. ความครบถ้วนของเนื้อหาที่นำเสนอ	3.87	.83	435
7. ความหลากหลายของเนื้อหา	3.81	.80	435
8. ความลึกซึ้งของเนื้อหา	3.79	.84	435
9. ความน่าดึงดูดใจของวิธีนำเสนอ	3.78	.83	435
10. ความละเอียดของเนื้อหาที่นำเสนอ	3.72	.83	435
11. ความเคยชิน/คุ้นเคย	3.71	.80	435
12. เป็นสื่อที่คนอื่นในสังคมเปิดรับกันทั่วไป	3.61	.84	435
14. ความหลากหลายของรูปแบบการนำเสนอ เช่น เสียง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ	3.57	.90	435
15. คุณภาพของพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ	3.55	.90	435
16. นำเสนอมุมมองที่ตรงกับตัวท่าน	3.22	.96	435
17. อื่นๆ	4.79	.42	14

ด้านผลจากการสัมภาษณ์พบว่า บุคคลต่างก็มีเหตุผลหรือหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจแหล่งข้อมูล
ทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันไปเช่นกัน ซึ่ง
ค่อนข้างสอดคล้องกับผลการวิจัยในเชิงปริมาณ โดยเหตุผลอันดับแรกที่หลายคนอ้างถึง คือ ความสะดวก
ในการเข้าถึงสื่อ บางท่านแม้ทราบว่าสื่ออื่นมีคุณภาพดีกว่า แต่ก็เลือกความสะดวก เช่น เลือกติดตามจาก
โทรทัศน์ แม้จะทราบว่าหนังสือพิมพ์ให้รายละเอียดเยอะกว่า แต่ตนต้องเสียเวลาออกไปซื้อ

ส่วนบางท่านให้เหตุผลเรื่องคุณภาพของสื่อและเนื้อหา และเรื่องของการนำเสนอ ฯลฯ
นอกจากนี้บางคนยังให้เหตุผลในเรื่องของการนำเสนอ ที่ไม่ตรงกับอัธยาศัยความชอบ จึงไม่เปิดรับแม้
เนื้อหาจะดี

ด้านความสะดวก

“ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นหลัก เพราะสะดวก ดูได้ในเวลาที่ว่าง ปกติทำงานใช้คอมพิวเตอร์ทั้งวันด้วย และอินเทอร์เน็ตก็รวดเร็ว ไม่ต้องรอรอบเช้ากรอบบ่าย เวลาที่มีประเด็นร้อนทันใจดี ที่สำคัญเปรียบเทียบได้หลายสำนักข่าวง่ายดี”

“สะดวกกับชีวิตประจำวัน เพราะพีจะว่างเข้ากับกลางคืน สื่ออื่นต้องรับที่ทำงาน ซึ่งไม่ค่อยมีเวลา”

“หลักๆ คือจาก นสพ. จะอ่าน the nation กับ Bangkok post ส่วนภาษาไทยอ่านโพสต์ทูเดย์ ที่วีไม่ค่อยได้ดู เพราะไม่รู้ว่าข่าวไหนจะมาเมื่อไหร่ ราคาในการติดตามดูมันมาก ไม่รู้ว่าเมื่อไหร่มันจะออก ต้องนั่งดูต่อเป็นชั่วโมง ขณะที่ นสพ. เราสามารถกวาดสายตาดูได้ว่าจะอ่านเรื่องนี้มากน้อยเรื่องนี้น้อยน้อย”

ด้านคุณภาพสื่อและเนื้อหาข่าว

“... พวกรายการคุยข่าวไม่ค่อยดู และมีข้อเสียคือมันหลายรอบมาก คนๆหนึ่งอ่าน นสพ. แล้วเอามาอ่านให้คนฟังอีก มันมีโอกาสบิดเบือนเยอะ”

“ทีวีเดี๋ยวนี้ไม่ค่อยติดตามแล้ว ไม่ค่อยเชื่อถือ ทีวีที่ลงนะเดี๋ยวนี้ข่าวจริงๆไม่ลง แบบว่ามีพรรคพวกกัน เราก็ก่อนไม่ค่อยจะเชื่อใจ เลยใช้สื่อเท่าที่ใช้ในตอนนี่ คือ วิทยู และ SMS”

“ไม่ได้คิดว่าต้องใส่ใจทุกสื่อ เลือจากความเป็นกลางที่สื่อไหนๆมี ความรอบด้าน ส่วนความสะดวกเป็นอันดับรองๆ ด้วยสถานะของสังคมเมืองที่มีเทคโนโลยีสารสนเทศมากพอควร ทำให้เรามีสื่อให้ได้เลือกเยอะ ไม่เหมือนต่างจังหวัดที่มีตัวเลือกน้อยเลยจำเป็นต้องเปิดรับสื่อเหล่านั้น”

ด้านรูปแบบการนำเสนอ

“ช่อง 11 นี้ เนื้อหาดี แต่เซมมาก เนื้อหาที่ค่านำเสนอก็ก็น่าแบบเนื้อๆเข้มๆ ไม่มีน้ำ ซึ่งเป็นสิ่งดี แต่ดูแล้วอึดอัด เหมือนนั่งฟังเลคเชอร์ ดูตอนกินข้าว อาจทำให้กินไม่ลงเลยทีเดียว”

“ติดตามจากทีวีเป็นหลัก เพราะมันง่ายสุด เห็นภาพ แล้วก็ไม่ต้องอ่านเอง มีคนพูดให้ฟัง”

จากผลการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพสรุปได้ว่า แม้คนเราส่วนใหญ่จะนำหลักเกณฑ์ในแง่ของคุณภาพข้อมูลมาใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลในการติดตามข่าวสารการเมือง แต่ในขณะเดียวกันหลักเกณฑ์ประเมินแบบง่าย ๆ อย่างเรื่องของความสะดวกและความรวดเร็วในการรายงานก็ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลเป็นอันดับต้น ๆ เช่นกัน แม้ว่าในบางครั้งบุคคลรับรู้ว่าคุณสมบัติที่ตนเลือกนั้นมีสะดวกในการเข้าถึงแต่ไม่มีคุณภาพเท่าสื่ออื่น

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

แหล่งข้อมูลหรือสื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุดคือ โทรทัศน์ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล วิทยุ อินเทอร์เน็ต นิตยสารข่าว ส่วนแหล่งข้อมูลที่กลุ่มตัวอย่างใช้น้อยที่สุดคือ บริการข่าวสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS)

นอกจากนี้วิเคราะห์ว่ากลุ่มตัวอย่างใช้สื่อประเภทใดบ้างแล้ว ผู้วิจัยยังวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยว่ากลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการใช้สื่อประเภทใดเป็นหลักมากกว่ากัน ตัวอย่างเช่น กลุ่มตัวอย่างท่านหนึ่งอาจใช้ทั้งโทรทัศน์และวิทยุ แต่ใช้สื่อโทรทัศน์ในการติดตามมากกว่า เป็นต้น ผลจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า สื่อโทรทัศน์ยังคงเป็นสื่อที่กลุ่มตัวอย่างใช้เป็นหลักในการติดตามข่าวสารทางการเมือง รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ สื่อบุคคล อินเทอร์เน็ต วิทยุ นิตยสารข่าว และบริการข่าวสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS) ตามลำดับ

ตารางที่ 14 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ยของแหล่งข้อมูลที่บุคคลใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ประเภทของแหล่งข้อมูล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ได้ใช้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
โทรทัศน์	<u>209</u> (48.0)	120 (27.6)	69 (15.9)	22 (5.1)	12 (2.8)	3 (0.7)	435 (100.0)	4.11	1.06
หนังสือพิมพ์	61 (14.0)	<u>156</u> (35.9)	130 (29.9)	60 (13.8)	20 (4.6)	8 (1.8)	435 (100.0)	3.35	1.13
สื่อบุคคล	29 (6.7)	101 (23.2)	<u>176</u> (40.5)	74 (17.0)	41 (9.4)	14 (3.2)	435 (100.0)	2.91	1.15
วิทยุ	19 (4.4)	52 (12.0)	109 (25.1)	<u>119</u> (27.4)	73 (16.8)	63 (14.5)	435 (100.0)	2.16	1.35

ประเภทของแหล่งข้อมูล	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ได้ใช้	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
อินเทอร์เน็ต	47 (10.8)	79 (18.2)	<u>122</u> (28.0)	74 (17.0)	48 (11.0)	65 (14.9)	435 (100.0)	2.56	1.54
นิตยสารข่าว	10 (2.3)	49 (11.3)	95 (21.8)	<u>110</u> (25.3)	83 (19.1)	88 (20.2)	435 (100.0)	1.92	1.36
บริการข่าวสั้นทางโทรศัพท์มือถือ (SMS)	11 (2.5)	27 (6.2)	47 (10.8)	60 (13.8)	68 (15.6)	<u>222</u> (51.0)	435 (100.0)	1.13	1.42

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ด้านแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง พบว่า สื่อที่ใช้กันแทบทุกคน คือโทรทัศน์ ซึ่งเหมือนกับผลที่ได้จากการแบบสอบถาม อย่างไรก็ตามเมื่อให้จัดลำดับแหล่งข้อมูลที่บุคคลใช้เป็นหลักในการติดตามข่าวสารทางการเมือง แต่ละคนจะมีสื่อที่ใช้เป็นหลักแตกต่างกันไป ขึ้นกับปัจจัยต่างๆ ซึ่งโดยส่วนมากจะได้แก่ ความสะดวก ความเชื่อถือในคุณภาพของสื่อต่างๆ ซึ่งเห็นได้ว่าคุณภาพสื่อค่อนข้างสัมพันธ์กับคำตอบในด้านของหลักเกณฑ์ที่ใช้พิจารณาสื่อที่ควรใส่ใจในข้างต้น

จุดประสงค์ในการเปิดรับข่าวสารการเมือง

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมถึง จุดประสงค์ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ส่วนใหญ่จะตอบว่าตนเปิดรับข่าวสารทางการเมือง เพื่อติดตามข่าวสารบ้านเมือง ให้ทันเหตุการณ์ มีบางคนเพิ่มเติมว่าสนองความสนใจ เป็นกิจวัตรประจำวัน เอาไว้ไปใช้พูดคุยกับคนอื่น ซึ่งมักจะเป็นคนที่เปิดรับข่าวสารเมืองค่อนข้างมาก ในขณะที่บางส่วนต้องเอาไปใช้ในการทำงาน ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เวลาอยู่กับคนอื่นจะต้องมีคุยกันเรื่องต่างๆ ดังนั้นจุดประสงค์นอกเหนือจากการในการติดตามข่าวสารการเมืองคือ เอาไปใช้พูดคุยกับคนอื่น จะได้มีเรื่องไปคุยกับคนอื่น บางทีเพื่อนร่วมงานหรือคนรู้จักก็เกิดความคาดหวังว่าคุยกันแล้วก็น่าจะมีความเห็นด้านที่คุยกันได้ เช่น เราวิจารณ์รัฐบาลหรือ กทม. เรื่องรถดับเพลิง ถ้าเพื่อนร่วมงานคุณขึ้นมาแล้วเราไม่รู้เรื่อง มันก็คุยยังไงอยู่”

นอกจากนี้ มีอีกประเด็นที่ผู้วิจัยสังเกตพบในการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลคือ ผู้ที่เห็นว่าสื่อและแหล่งข้อมูลที่ควรใส่ใจมีปริมาณมาก มีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่เปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองพอสมควร ผู้วิจัยจึงได้ลองหาความสัมพันธ์ดังกล่าวจากข้อมูลในเชิงปริมาณ ว่ามีหลักฐานที่สอดคล้องกันหรือไม่ ผลการวิจัยแสดงได้ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่าความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในทุกระดับ ยกเว้นระดับของการรับรู้ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่มีอยู่ทั้งหมดในสังคม (ตารางที่ 15)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากมีแนวโน้มจะเป็นผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้มีปริมาณมาก นอกจากนี้ยังมีสัดส่วนของการเปิดรับ หรือติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้จริงสูงด้วย (โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม และแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม)

ตารางที่ 15 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมือง

	ความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมือง (ค่า r)	ค่า Sig.
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล (ขั้นการรับรู้)	.065	.174
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล (ขั้นการกำหนด)	.096	.044(*)
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด)	.121	.012(*)
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล (ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้)	.191	.000(**)
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา (ขั้นการรับรู้)	.089	.064
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา (ขั้นการกำหนด)	.137	.004(**)

	ความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมือง (ค่า r)	ค่า Sig.
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา (ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด)	.114	.017(*)
โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา (ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้)	.202	.000(**)

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูล

เมื่อได้ทราบถึงลักษณะการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลในแต่ละมิติแล้ว ในส่วนต่อไป ผู้วิจัยมุ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล

การประมวลข้อมูลทางการเมืองในที่นี้ หมายถึง ประสบการณ์ และความรู้สึกของบุคคลจากการเปิดรับข้อมูลทางการเมือง ตลอดจนพฤติกรรมเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในลักษณะต่างๆ ซึ่งบริบทของการประมวลข้อมูลทางการเมืองในที่นี้ประกอบไปด้วย

1. **ความท่วมท้นทางสารสนเทศ** หมายถึง สภาวะที่บุคคลเกิดผลกระทบทางจิตใจ เช่น เครียด สับสน กังวล ฯลฯ จากความรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ตนเองต้องใช้หรือติดตามมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการติดตาม ค้นหา เข้าใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใช้ใหม่ นอกจากนี้ยังรวมถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น ข้อมูลได้รับมีความละเอียด ชับซ้อน เกินความเข้าใจ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

ในที่นี้ผู้วิจัยวัดตัวแปรทั้ง มิติปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศและ อารมณ์ความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศ คือ เหตุหรือปัจจัยที่อาจนำไปสู่อารมณ์ความท่วมท้นทางสารสนเทศ

อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ คือ สภาวะทางจิตใจและกายอันเกิดจากสภาวะที่บุคคล รู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ต้องใช้หรือติดตามมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการติดตาม ค้นหา เข้าใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใช้ใหม่ รวมไปถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์ จากข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น ข้อมูลได้รับมีความละเอียด ซ้ำซ้อน เกินความเข้าใจ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

2. การจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ต่างๆ หมายถึง ทัศนคติและพฤติกรรมที่บุคคลมีเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองลักษณะต่างๆ

ก่อนที่จะวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลผลข้อมูลทางการเมือง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของการประมวลผลข้อมูลทางการเมืองในทั้งสองบริบท เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานก่อนนำไปสู่การวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นๆต่อไป

2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศ และอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยแสดงค่าสถิติเชิงพรรณนาของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการ ความท่วมท้นทางสารสนเทศได้ดังนี้

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินประสบการณ์ ความรู้สึก ที่ตนเคยเผชิญจากการเปิดรับข้อมูล ทางการเมือง ซึ่งเป็นปัจจัยที่มีแนวโน้มจะนำไปสู่สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศอยู่ที่ 3.03 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยเผชิญกับความรู้สึกที่ "ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ต้องการติดตามมีปริมาณมาก" มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รองลงมาคือ "ข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาจนเกินที่จะติดตามได้ทัน" (ค่าเฉลี่ย 3.23) "ท่านมีเวลาไม่เพียงพอในการติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการ" (ค่าเฉลี่ย 3.21) ส่วนปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศที่กลุ่มตัวอย่างประเมินน้อยที่สุด สองอันดับสุดท้ายคือ "ไม่รู้ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตัวเองต้องการมีให้หาหรือสืบค้นหรือไม่" (ค่าเฉลี่ย 2.73) และ "ไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ท่านต้องการจาก แหล่งข้อมูลหรือสื่อใดดี" (ค่าเฉลี่ย 2.63)

กล่าวได้ว่า ปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างประสบมากที่สุด คือ ด้านของปริมาณข้อมูลและเวลาที่ใช้ในการบริโภคข้อมูล รองลงมาคือ เรื่องของคุณลักษณะข้อมูล ได้แก่ ความละเอียด ซับซ้อนเกินไป ไม่สามารถตัดสินใจถูกต้อง แต่สิ่งที่ไม่ค่อยเป็นปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างคือ เรื่องของการไม่รู้แหล่งข้อมูลที่จะสืบค้นหรือค้นหาข้อมูลที่ต้องการ

ตารางที่ 16 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามรายชื่อ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการติดตามมีปริมาณมาก	435	3.31	0.92
2. ข่าวสารทางการเมืองที่ท่านได้รับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาจนเกินที่ท่านจะติดตามได้ทัน	435	3.23	1.02
3. ท่านมีเวลาไม่เพียงพอในการติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการ	435	3.21	1.01
4. ท่านไม่สามารถตัดสินใจถูกต้องของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	435	3.14	1.02
5. ข่าวสารทางการเมืองที่ท่านไม่ต้องการมีปริมาณมากจนรบกวนการติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างอื่น	435	3.13	0.98
6. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้ท่านรับมีความซับซ้อนเกินกว่าเข้าใจ	435	3.04	1.02
8. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านได้รับมีความละเอียดเกินต้องการ	435	2.92	0.98
9. ท่านเคยเจอสถานการณ์ที่ไม่รู้ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตัวเองต้องการมีให้หาหรือสืบค้นหรือไม่	435	2.73	1.04
10. ท่านไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ตนต้องการจากแหล่งข้อมูลหรือสื่อใดดี	434	2.63	1.04
ค่าเฉลี่ยรวม	435	3.03	0.64

อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในส่วนของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผู้วิจัยให้กลุ่มตัวอย่างประเมินความรู้สึกและอาการที่เคยเกิดขึ้นกับตนจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ผลการศึกษพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศเท่ากับ 2.30 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายข้อพบว่าอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประสบมากที่สุดคือ “รู้สึกสับสนเนื่องจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองในปริมาณมาก” (ค่าเฉลี่ย = 2.70) รองลงมาคือ “รู้สึกสับสนเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้” (ค่าเฉลี่ย = 2.63) “รู้สึกเครียดเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้” (ค่าเฉลี่ย = 2.44) ส่วนอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศที่กลุ่มตัวอย่างประสบน้อยที่สุดสองอันดับสุดท้ายคือ “รู้สึกกดดันเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้” (ค่าเฉลี่ย = 2.10) และ “รู้สึกเป็นทุกข์เนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้” (ค่าเฉลี่ย = 2.04)

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่า กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยประสบกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ซึ่งอาการที่พบมากที่สุดคือ ความสับสน ทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพเนื้อหา ส่วนเรื่องของความเครียดความหงุดหงิดจะอยู่ในระดับกลางๆ ในขณะที่ด้านของความทุกข์ ความกดดัน จนถึงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงข่าวสารถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าอาการอื่นๆ

ตารางที่ 17 แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามรายข้อ

อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ท่านรู้สึกสับสนเนื่องจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองในปริมาณมาก	435	2.70	1.08
2. ท่านรู้สึกสับสนเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้	435	2.63	1.05
3. ท่านรู้สึกเครียดเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้	435	2.44	1.05
4. ท่านเคยหยุดติดตามข่าวสารการเมืองไประยะหนึ่ง เพราะรู้สึกข่าวสารการเมืองที่ท่านต้องติดตามมีปริมาณมากเกินไป	435	2.38	1.10
5. ท่านรู้สึกเครียดเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้	435	2.33	1.04

อาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศ	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
6. ท่านรู้สึกหงุดหงิดเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้	435	2.31	1.06
7. ท่านรู้สึกหงุดหงิดเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้	435	2.23	0.98
8. ท่านรู้สึกกดดันเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้	435	2.22	1.03
9. ท่านรู้สึกเป็นทุกข์เนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้	435	2.17	1.03
10. ท่านเคยปิดทีวี หยุดอ่านหนังสือพิมพ์ หรือหลบออกจากวงสนทนา เพราะไม่สามารถติดตามเรื่องราวการเมืองที่นำเสนอหรือวงสนทนางำลังพูดคุยกันได้	435	2.14	1.03
11. ท่านรู้สึกกดดันเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้	435	2.10	1.02
12. ท่านรู้สึกเป็นทุกข์เนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้	435	2.04	0.98
ค่าเฉลี่ยรวม	435	2.30	0.73

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่าการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองส่งผลต่อการเกิดอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศหรือไม่

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศ พบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติสหสัมพันธ์เท่ากับ .425 (ตารางที่ 18) ผู้วิจัยจึงใช้สถิติการวิเคราะห์ถดถอยเพื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศที่มีต่ออาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 18 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

	อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ (ค่า r)	ค่า Sig.
ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความ ท่วมท้นทางสารสนเทศ ทางการเมือง	.425	.000*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ผลจากการวิเคราะห์ในตารางที่ 19 แสดงให้เห็นว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมีอิทธิพลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($\beta = .425$) โดยมีอำนาจการทำนายร้อยละ 18.1 ดังนั้นกล่าวได้ว่าผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมีแนวโน้มจะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 19 แสดงค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยและค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง

	b	SE	β	R square	p-value
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	.483	.049	.425	.181	.000*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า มีทั้งผู้ที่ตอบว่าตนเคยเผชิญกับปัจจัยต่างๆที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และผู้ที่ตอบว่าไม่เคยเผชิญ

ในกลุ่มผู้ที่เคยประสบปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศนั้น ปัญหาส่วนใหญ่ที่คนเหล่านี้เผชิญคือ ปริมาณข้อมูลข่าวสารการเมืองมีมาก และมีเวลาไม่เพียงพอในการติดตามข่าวสารที่ต้องการ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ข่าวสารมีมากเกินไปความสามารถในการติดตาม รู้สึกอย่างนั้นเลย ยิ่งช่วงเลือกตั้งที่ผ่านมา ฝ่ายไหนเป็นฝ่ายไหน ฟังกันยังไง ข้อมูลมันเยอะมาก ฟังกันก็คิดแล้ว ใครฟังใครบ้างประเด็นไหนบ้าง ช่วงนั้นถ้าหยุดไปสักวันสองวันจะต่อไม่ติดเลย ... ถ้าเป็นเนื้อหาที่อยู่ในขอบข่ายงานเราก็ยังพอตาม ประเด็นได้ แต่ถ้าอื่นๆนี่หลุดออกไปก็มี ไม่ทันจริงๆ”

“รู้สึกว่าข้อมูลมาก รับไม่ไหว ใครจะไปรู้เรื่องทั้งหมดได้ในวันเดียว แต่เราก็ถูกบังคับให้ต้องรู้ ข่าวสารภายนอก ถ้าไม่รู้ก็จะเซย ไม่ทันสมัย”

ปัญหาของลงมา คือ เรื่องของลักษณะของข้อมูลที่มีความละเอียดมากไป ซับซ้อน เข้าใจยาก ทำให้บางครั้งติดตามข่าวแล้วไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่อง รวมไปถึงข่าวมีมากจนไม่รู้ว่าจะติดตามข้อมูลจากแหล่งไหนก่อนดี

“มันละเอียดมากไปสำหรับคนธรรมดาทั่วไปที่ไม่ได้เล่นการเมือง มีความรู้สึกที่อ่านแล้วไม่ใช่เรื่องของฉัน คือเราอ่านแล้วต้องการแค่ว่านายคนนี้ไปทำอะไรมา จริงหรือไม่ แต่ในข่าวร้ายยาวมาก เราไม่ได้อยากอ่าน”

“ข่าวการเมืองที่รับ บางครั้ง ซับซ้อน ไม่เข้าใจ อ่านแล้วงง เลิกอ่านไปเลยก็มี”

“เคยมีอย่างช่วงเลือกตั้ง ข้อมูลมันเยอะมากจนไม่รู้จะเลือกเอาจากแหล่งไหน อย่างไร ก็จะมีงงๆ นิดหน่อย”

ด้านของผู้ที่ไม่ค่อยเผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ แม้จะเห็นว่า ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ให้เหตุผลไว้ต่างๆ กัน ซึ่งสรุปประเด็นได้ดังนี้

ประการแรก การเลือกรับข้อมูลเฉพาะที่ตนสนใจหรือเกี่ยวข้อง กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเห็นว่า แม้ข้อมูลการเมืองในสังคมจะมากแต่ตนเองเลือกเอาเฉพาะส่วนที่ตนเองต้องการ ส่วนที่คิดว่าควรใส่ใจเกี่ยวข้องกับตน ดังนั้นส่วนใดที่ไม่ต้องการก็จะมีอาการคัดกรองออกไป ข้อมูลข่าวสารที่ตนต้องติดตามจึงมีไม่มาก

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ไม่คิดว่าข่าวการเมืองมากเกินไปจนการติดตามนะ เพราะเราสนใจอันไหนเราก็ติดตามเรื่องนั้น เรื่องไหนที่ไม่สนใจก็ไม่ติดตามอยู่แล้ว เราเลือกเอา อย่างนักการเมืองคนนี้เป็นแบบนี้อยู่แล้วเราไม่ได้สนใจก็ตัดทิ้งไปเลย”

“ในการดูข่าว ผมจะตัดออกไปบ้าง ดูข่าวเท่าที่มีเกี่ยวข้องกับเราหรือข่าวที่คิดว่าควรสนใจเป็นพิเศษ ดังนั้นอารมณ์ที่เห็นว่าข่าวมันเยอะเกินการติดตามจึงไม่มี”

ประการที่สอง การเลือกรับเฉพาะสื่อที่ตนเห็นว่ามีคุณภาพ กล่าวคือ แม้สื่อจะมีมากมาย แต่หากสื่อใดไม่มีคุณภาพ ไม่ชอบ ไม่น่าเชื่อถือ กลุ่มตัวอย่างซึ่งว่าตนก็จะไม่เปิดรับอยู่แล้ว ไม่มีความจำเป็นต้องเปิดรับสื่อให้ได้ครบหรือให้ได้ในปริมาณมากๆ ดังนั้นจึงทำให้ไม่รู้สึกรู้สึว่าสื่อที่ต้องติดตามมีมากเกินไปความสามารถในการติดตามของตน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“รู้สึกว่าคุณวันนี้สื่อนำเสนอข่าวการเมืองเยอะ เพราะกระแสการเมืองบ้านเราแรงมาก แต่ไม่คิดว่าเกินความสามารถในการติดตาม เพราะเราเลือกที่จะอ่าน สื่อเยอะมันก็เป็นทางเลือกให้คนอ่านเลือก อย่างเราว่าสื่อนี้ไม่เป็นกลาง เราก็ไม่ดู”

ประการที่สาม ความเอื้ออำนวยทางเทคโนโลยี เนื่องจากปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศอย่าง อินเทอร์เน็ตแพร่หลายมาก แม้ส่วนหนึ่งจะเป็นการทำให้ปริมาณข่าวสารเพิ่ม แต่เทคโนโลยีนี้ก็เข้ามาช่วยในการสืบค้นหรือกลั่นกรองข้อมูลที่ต้องการได้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“รู้สึกท่วมท้นกับข้อมูลทางการเมืองที่ติดตามอยู่ใหม่ ก็นิดหน่อยไม่มาก เพราะเรามีเทคโนโลยีช่วยในการกลั่นกรอง โดยเราดูแค่หัวข้อก่อน ถ้าไม่สนใจก็ไม่ต้องคลิกเข้าไปดู นอกจากนี้สื่อไหนหรือเนื้อหาไหนที่เราเห็นว่ามันเป็นการโฆษณาชวนเชื่อก็ไม่ใส่ใจ”

ประการที่สี่ การไม่ใส่ใจหรือสนใจในเรื่องราวทางการเมือง บุคคลที่ไม่ได้สนใจข่าวสารทางการเมืองจะไม่ได้รู้สึกใส่ใจกับข้อมูล ไม่ว่าจะข้อมูลจะมาก ละเอียด ชับซ้อน เปลี่ยนแปลงเร็ว ก็ไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งเหล่านั้นโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ไม่ค่อยสนใจข่าวสารการเมือง

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“สนใจข่าวการเมืองน้อยอยู่แล้ว เลยไม่ได้รู้สึกว่ามันมากจนท่วมทันหรือเกินความสามารถในการติดตาม นอกจากนี้เรียนทางด้านการสื่อสาร ก็พอรู้บ้างว่ามีสื่อไหนให้ติดตามข่าวได้ เช่น ถ้าต้องการวิพากษ์วิจารณ์มากก็อ่านพวกบล็อก แต่ถ้าต้องการสื่อที่เป็นกลางๆ ก็ดูใน นสพ. สรุปคือ เราเลือกดูได้เมื่อเรานึกอยาก”

“ไม่รู้สึกรู้ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมากเกินไปจนเกินการติดตาม เพราะสนใจน้อยอยู่แล้ว ดังนั้นสิ่งที่อยากติดตามมันก็เลยน้อยไปด้วย”

“ข้อมูลมีเยอะมากนะ เกินพอ เยอะจนทำให้เราจำกัดสื่อ ใช้สื่อไหนก็ใช้อันนั้นตลอด ข้อมูลที่เสนอก็มีความละเอียด แต่ไม่ได้สนใจ ดีเสียอีกเลือกได้ถ้าเวลาไหนอยากรู้ละเอียดขึ้นมากก็เจาะลงไป ตอนไหนไม่อยากรู้ก็ไม่ต้องไปอ่าน”

ในส่วนของการอาการจากความท่วมทันทางสารสนเทศ จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างไม่ค่อยพบผู้ที่เกิดอาการความท่วมทันทางสารสนเทศมากนัก กลุ่มตัวอย่างที่ประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทางสารสนเทศทางสารสนเทศนั้นมีทั้งผู้ที่เกิดอาการของความท่วมทันตามมา เช่น อยากหลีกเลี่ยง เครียด หงุดหงิด กังวล ฯลฯ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่มีอาการความท่วมทันทางสารสนเทศ

“รู้สึกท่วมทันกับข้อมูลทางการเมือง รู้สึกมันเยอะ มันมาหลายกระแสหลายทาง บางครั้งทำให้รู้สึกเบื่อหน่าย บางทีรู้สึกเหมือนเราก็อยากผลจากมันไประยะหนึ่ง เหมือนเราไม่รู้ว่าจะโรมันคืออะไร ตกอยู่ในวังวนของข้อมูลข่าวสารอันมากมาย ซึ่งก็มีบ้างที่เราเลยปิดรับสื่อไปก่อน เพื่อตั้งหลัก”

“มีบ้างบางช่วงที่รู้สึกว่ายืมมันจะเสนออะไรกันนักกันหนา อย่างตอนที่เปลี่ยนรัฐบาล จากเสนอบวกๆๆ ก็เป็นแบบลบๆๆ ลบอะไรกันนักกันหนาเนี่ย โห้ย ลบจนแบบไม่รู้จะดูข่าวไหน ข่าวไหนที่มันจะลบแต่น่าเชื่อถือ ข่าวไหนลบแล้วไม่น่าเชื่อถือ รู้สึกสับสน พอเจอแบบนี้มากๆ เข้าก็เลยหยุดอ่านไปก่อน รอให้มันนิ่งๆ แล้วค่อยมาดูใหม่”

อย่างไรก็ตาม ผู้ให้สัมภาษณ์บางคนแม้เผชิญปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทางสารสนเทศ แต่ไม่ได้ก่อให้เกิดอาการตามมามากนัก เนื่องด้วยเหตุผล ได้แก่

1. พอใจหรือยอมรับได้กับปริมาณข้อมูลที่ตนสามารถเปิดรับได้ แม้จะไม่สามารถติดตามได้ทั้งหมดที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจรู้ เพราะถ้าไม่ทำใจยอมรับอาจทำให้กังวลมากขึ้น ในขณะที่บางคนเห็นว่า

การติดตามไม่ได้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ (รายละเอียดของเหตุผลเหล่านี้ผู้วิจัยจะกล่าวอีกครั้งในหัวข้อของ ปัจจัยด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตน)

“ข่าวสารที่คิดว่าควรรู้มีเยอะมากทีเดียว พี่ติดตามข้อมูลเหล่านั้นได้น้อยมาก แต่ไม่ได้ทำให้รู้สึก เครียดอะไร ก็โอเคกับตรงนี้ บางที่ยิ่งรู้มากๆ แต่เรารู้สึกขึ้นมาทำอะไรกับนักการเมืองไม่ได้ มันจะกลายเป็น ความทุกข์กังวลไปเสียอีก”

“ติดตามได้ไม่ครบคลุม แต่มันก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่ รู้ได้หมดมันก็ดี แต่ไม่รู้ก็ไม่ใช่เรื่องใหญ่”

2. ไม่ได้ต้องนำข้อมูลมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยตรง กล่าวคือ บุคคลเห็นว่าข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองแม้จะสำคัญเป็นประโยชน์ แต่ยังไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลตรงนั้นในการดำเนิน ชีวิตประจำวันโดยตรง ดังนั้นติดตามได้ไม่ครบเท่าที่เห็นว่าควรใส่ใจ ก็ไม่รู้สึกอะไร

“รู้สึกว่าข่าวสารการเมืองมันมากเกินไปการติดตาม แต่ไม่ได้คิดว่าถ้าตามไม่ได้แล้วจะเป็นอะไร รู้ ไม่ได้หมดก็ไม่เป็นไร ถ้ารู้เยอะก็เป็นประโยชน์กับตัวเอง พี่เห็นความสำคัญของข่าวการเมือง แต่พี่ไม่ต้อง เอาความรู้ทางการเมืองไปใช้ทำประโยชน์อะไรด้านการทำงาน ”

3. ใช้วิธีโดยเลือกประเด็นหรือรายละเอียดหลักๆ ที่ตนคิดว่าสำคัญหรือต้องการ หรือใช้วิธีถาม บุคคลอื่น ดังตัวอย่างคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“อาจจะรับเฉพาะสิ่งที่จำเป็นต่องาน หรือไม่ก็ที่สำคัญกับตัว ถ้ามีเวลามากขึ้นก็จะให้ผ่านตาอย่าง ละนิดหน่อย แต่รายละเอียดคงไม่ไหว”

“ไม่ได้ถึงขั้นหงุดหงิด ไม่ถึงขนาดนั้น ถ้าติดตามได้ครบก็ดี แต่อย่างที่ยกตัวอย่างอะไรที่เราไม่รู้ก็จะใช้ วิธีถามจากสื่อบุคคล แต่ก็ยอมรับว่ามันยังไม่ดีเท่าเราหาเอง”

จากข้อมูลข้างต้น กล่าวได้ว่าผู้ที่ประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ส่วนหนึ่งจะมีอาการของความท่วมท้นตามมา ในขณะที่บางส่วนอาจไม่มี อันเนื่องมาจากมีกลไกทางความคิด ที่ใช้ในการจัดการกับสภาวะที่ถูกรบกวนจากความท่วมท้น ซึ่งผู้วิจัยจะกล่าวอีกครั้งในส่วนของผลการวิจัย ในหัวข้อต่อไป

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผู้วิจัยวัดตัวแปรในลักษณะของ likert scale แต่ในบางกลุ่มจะมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างน้อย และไม่สามารถนำมาคำนวณทางสถิติได้ ผู้วิจัยจึงได้จัดแบ่งกลุ่มใหม่ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างในโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติออกเป็นสามกลุ่มได้ดังนี้

ในขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) : ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามกลุ่มคือ
 กลุ่ม 1 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่มีอยู่ในสังคมมี**ปริมาณน้อย** (คนที่ตอบว่า น้อย และน้อยที่สุด) กลุ่ม 2 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่มีอยู่ในสังคมมี**ปริมาณปานกลาง** (คนที่ตอบว่า ปานกลาง) กลุ่ม 3 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่มีอยู่ในสังคมมี**ปริมาณมาก** (คนที่ตอบว่า มาก และมากที่สุด)

ในขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2) : สัดส่วนของแหล่งข้อมูล/เนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามกลุ่มคือ
 กลุ่ม 1 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมี**ปริมาณน้อย** (คนที่ตอบว่า น้อย และน้อยที่สุด) กลุ่ม 2 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมี**ปริมาณปานกลาง** (คนที่ตอบว่า ปานกลาง) กลุ่ม 3 คือผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูล/เนื้อหาที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมี**ปริมาณมาก** (คนที่ตอบว่า มาก และมากที่สุด)

ในขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3) : สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามกลุ่มคือ

กลุ่ม 1 คือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ใน**ระดับน้อย** (คนที่ตอบว่า น้อย และน้อยที่สุด) กลุ่ม 2 คือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ใน**ระดับปานกลาง** (คนที่ตอบว่า ปานกลาง) กลุ่ม 3 คือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ใน**ระดับมาก** (คนที่ตอบว่า มาก และมากที่สุด)

ในขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) :
 สัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับ หรือติดตามจริงในชีวิตประจำวัน โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม ผู้วิจัยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสามกลุ่มคือ

กลุ่ม 1 คือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับน้อย (คนที่ตอบว่า น้อย และน้อยที่สุด)
 กลุ่ม 2 คือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับปานกลาง(คนที่ตอบว่า ปานกลาง) กลุ่ม 3 คือผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล/เนื้อหาได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับมาก (คนที่ตอบว่า มาก และมากที่สุด)

จากนั้นนำคนทั้งสามกลุ่มในแต่ละมิติมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ซึ่งสามารถแสดงผลโดยเริ่มจากความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศ ตามด้วยความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ได้ดังนี้

- **ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศทางการเมือง**

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ มีดังต่อไปนี้

- **ด้านแหล่งข้อมูล**

1. ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) ผู้ที่เห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.31	2.94	3.04	2.03	0.13

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้ที่เห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.90	3.05	3.07	1.88	0.15

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริง (เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 22 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.92	3.05	3.09	2.41	0.09

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริง (โดยเทียบกับสื่อทางการเมืองทั้งหมดในสังคมได้ในระดับมาก) ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 23 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.00	3.04	3.05	0.19	0.82

• ด้านเนื้อหา

1. ชั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

ผู้เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 24 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทาง
สารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศ	2.90	3.09	3.01	0.76	0.46

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้ที่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย
มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 25 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทาง
สารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศ	2.93	3.02	3.08	1.25	0.28

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง(เทียบกับที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ) ได้ในระดับ
มาก ปานกลาง น้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 26 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.95	3.03	3.11	1.99	0.13

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่มีส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอทั้งหมดในสังคมได้ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.97	3.08	3.04	1.28	0.27

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในด้านารเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง ผู้ที่มีการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนแตกต่างกันจะมีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน โดยผู้ที่ตอบว่าตนควรทราบข่าวสาร

ทางการเมืองเฉพาะเท่าที่เกี่ยวกับตนเอง มีค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศสูงกว่าผู้ที่ตอบว่าตนต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ตารางที่ 28 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
ต้องรู้ทั้งหมด	20	2.95	.78	2.76	.02*
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	158	2.93	.61		
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	99	3.15	.56		
รู้เท่าที่อยากรู้	118	3.11	.68		
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	38	2.92	.65		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่การติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศ

ในด้านการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศทางการเมือง ผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกันมีค่าเฉลี่ยการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศแตกต่างกัน โดยผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองทุกวันจะมีค่าเฉลี่ยการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือกันทางสารสนเทศต่ำกว่าผู้ที่แทบไม่เคยติดตามข่าวสารการเมืองเลย ผู้ที่ติดตาม 1-2 วันต่อสัปดาห์ และ ผู้ที่ติดตาม 3-5 วันต่อสัปดาห์

ตารางที่ 29 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทาง
สารสนเทศจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
แทบไม่เคยเลย	18	3.35	.72	2.73	.02*
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	38	3.09	.71		
1-2วันต่อสัปดาห์	115	3.06	.61		
3-5วันต่อสัปดาห์	140	3.06	.57		
ทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์	123	2.90	.68		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการเกิดปัจจัย
ที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทางสารสนเทศ

ผู้ที่ใช้ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกันมีค่าเฉลี่ยการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการ
เกิดความท่วมทันทางสารสนเทศทางการเมืองต่างกัน ($F = 4.66$, $Sig. = .00$) โดยผู้ที่ใช้เวลาใน
การติดตามข่าวสารทางการเมือง 30-59 นาทีต่อครั้ง และน้อยกว่า 30 นาทีต่อครั้ง มีค่าเฉลี่ยการเกิดปัจจัย
ที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทางสารสนเทศสูงกว่าผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 1-1.59
ชั่วโมงต่อครั้ง และ 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง

ตารางที่ 30 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทันทาง
สารสนเทศจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
น้อยกว่า 30 นาที	122	3.11	.63	4.66	.00*
30-59 นาที	120	3.17	.62		
1-1.59 ชั่วโมง	110	2.91	.58		
2-3 ชั่วโมง	66	2.84	.68		
มากกว่า 3 ชั่วโมง	14	2.92	.80		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้การติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 31 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

	การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อ การเกิดความท่วมท้น ทางสารสนเทศ (ค่า r)	Sig.
ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	-.04	.38

- **อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง**

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง มีดังต่อไปนี้

- **ด้านแหล่งข้อมูล**

1. **ชั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)**

ผู้ที่เห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 32 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.39	2.36	2.27	0.58	0.55

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้ที่เห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจเปิดรับมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 33 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.21	2.28	2.36	1.17	0.30

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริง (เทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F=2.31$, $Sig.=0.00$) กล่าวคือ ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริงในระดับมาก (กลุ่ม 3) จะมีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่าอีกสองกลุ่มที่เหลือ

ตารางที่ 34 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.17	2.25	2.48	6.04	0.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริง (โดยเทียบกับสื่อทางการเมืองทั้งหมดในสังคมได้ในระดับมาก) ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 3.01$, $Sig. = 0.00$) โดยผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อได้จริง (โดยเทียบกับสื่อทางการเมืองทั้งหมดในสังคม)ได้ในระดับมาก (กลุ่ม 3) จะมีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่า ผู้ที่มีเปิดรับสื่อได้จริงน้อย (กลุ่ม 1)

ตารางที่ 35 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.20	2.32	2.41	3.01	0.05*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

- ด้านเนื้อหา

1. ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1

ผู้ที่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 36 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.03	2.41	2.27	2.29	0.10

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้ที่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F= 4.41$, $Sig.= 0.01$) โดยผู้ที่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก (กลุ่ม 3) จะมีค่าเฉลี่ยของอาการสูงกว่าอีกสองกลุ่มที่เหลือ

ตารางที่ 37 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.19	2.23	2.43	4.41	0.01*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง(เทียบกับที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ) ได้ในระดับมาก ปานกลาง น้อย มีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 4.80, \text{Sig.} = 0.00$) กล่าวคือ ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ) ในระดับมาก (กลุ่ม 3) จะมีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่า ผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ในสัดส่วนปานกลาง (กลุ่ม 2) และน้อย (กลุ่ม 1)

ตารางที่ 38 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.19	2.26	2.47	4.80	0.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองโดยเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอทั้งหมดในสังคมได้ในระดับมาก ปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 6.23, \text{Sig.} = 0.00$) กล่าวคือ ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (โดยเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับมาก (กลุ่ม 3) จะมีค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่า ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมือง(โดยเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับน้อย (กลุ่ม 1)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 39 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ในด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	2.16	2.35	2.46	6.23	0.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

**ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทาง
การเมืองของตนเองกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ**

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 3.25$, $Sig. = 0.01$) โดยผู้ที่ตอบว่าตนต้องรู้ข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด จะมีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่าผู้ตอบว่ารู้เท่าที่อยากรู้ และไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน

ตารางที่ 40 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการ ทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
ต้องรู้ทั้งหมด	20	2.77	.94	3.25	.01*
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	158	2.29	.75		
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	100	2.37	.65		
รู้เท่าที่อยากรู้	117	2.22	.65		
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	38	2.13	.74		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

**ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่การติดตามข่าวสารทางการเมืองกับอาการจากความ
ท้อแท้ทางสารสนเทศ**

ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกันมีค่าเฉลี่ยอาการ
ความท้อแท้ทางสารสนเทศทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 41 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศจำแนกตามความถี่ใน
การติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
แทบไม่เคยเลย	18	2.18	.73	2.05	.08
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	39	2.11	.69		
1-2วันต่อสัปดาห์	115	2.34	.71		
3-5วันต่อสัปดาห์	139	2.37	.68		
ทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์	123	2.24	.77		

**ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับอาการจาก
ความท้อแท้ทางสารสนเทศ**

ผู้ที่ใช้ระยะเวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมืองต่างกันมีค่าเฉลี่ยอาการความท้อแท้
สารสนเทศทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 42 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศจำแนกตามระยะเวลา
ที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
น้อยกว่า 30 นาที	122	2.18	.69	1.70	.14
30-59 นาที	120	2.33	.73		
1-1.59 ชั่วโมง	110	2.31	.69		
2-3 ชั่วโมง	66	2.36	.71		
มากกว่า 3 ชั่วโมง	14	2.63	1.04		

**ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้การติดตามข่าวสารทางการเมืองกับ
อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ**

ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ โดยผู้ใช้แหล่งข้อมูลหลายประเภทในการติดตามข่าวสารการเมืองมีแนวโน้มจะมีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูง

**ตารางที่ 43 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง
กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ**

	อาการความ ท่วมท้น (ค่า r)	Sig.
ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	.17	.00**

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ในประเด็นเรื่องความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองนั้น ผลจากการสัมภาษณ์ให้ข้อมูลที่สอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงสำรวจว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ค่อยมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ ทั้งผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนเคยประสบและไม่เคยประสบปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศนั้น ส่วนใหญ่ต่างก็มีความเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าปริมาณสื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก นอกจากนี้ทั้งผู้ที่เผชิญและไม่เผชิญปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศก็มีทั้งผู้เห็นว่าสื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“แหล่งข้อมูลการเมืองนะหรือ คิดว่ามีมาก แต่เราเข้าถึงได้ ไม่ได้รู้สึกว่ามันมากเกินไปที่เราจะติดตาม”

“ข่าวสารมันเยอะทั้งข่าวทั่วไปและข่าวการเมือง ทุกอย่างมันผ่านตาเราไม่ว่าจะ นสพ. อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรทัศน์ และอื่นๆ อีกมากมาย ... มากจนเกินพอ มันบริโภคจนไม่รู้จะบริโภคอันไหนก่อน ... ทำไมมันเยอะแบบนี้ ติดตามอะไรไม่ค่อยทัน”

ด้านของโลกแวดล้อมสารสนเทศในระดับของการติดตามสื่อหรือข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ ติดตาม พบว่าผู้ที่สามารถติดตามสื่อหรือข้อมูลที่ตนคิดว่าควรใส่ใจได้ค่อนข้างครบจะเป็นผู้ที่ไม่ค่อยเผชิญกับสถานการณ์ของข้อมูลมากเกินไปจนติดตาม หรือมีเวลาไม่เพียงพอ ส่วนผู้ที่เคยเผชิญนั้น ส่วนใหญ่คือผู้ที่มีช่องว่างระหว่างสื่อ/ข้อมูลที่ควรใส่ใจติดตามกับความสามารถในการใช้หรือการติดตามสื่อและเนื้อหาเหล่านั้น อย่างไรก็ตามช่องว่างในที่นี้ สำหรับบางคนอาจไม่กว้าง แต่บางคนอาจกว้าง

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ติดตามได้เท่าที่อยากใส่ใจ .. ไม่ได้รู้สึกข่าวสารการเมืองมีมากเกินไปจนติดตาม คิดว่าติดตามได้ ยังรู้สึกข่าวสารน้อยไปในบางประเด็นสำคัญ”

“ติดตามได้น้อย เพราะมาถึงที่ทำงานเวลาที่จะติดตามมันก็ได้แล้วไง พอเย็นมาก็มีอย่างอื่นทำ จนกว่าจะถึงบ้าน จึงจะได้เห็นทีวี ... คิดว่าข่าวสารมีมากเกินไป”

ในส่วนของการรับรู้ของความพร้อมทันทางสารสนเทศ ดังที่กล่าวมาแล้วจากหัวข้อ อาการความพร้อมทันทางสารสนเทศ ว่าจากการสัมภาษณ์ไม่ค่อยพบผู้ที่เกิดอาการความพร้อมทันทางสารสนเทศมากนัก แม้บุคคลเหล่านั้นจะเคยเผชิญกับปัจจัยต่างๆ ที่เอื้อต่อการเกิดความพร้อมทันทางสารสนเทศ ซึ่งเหตุผลที่ผู้สัมภาษณ์ให้ไว้ คือ พอใจหรือยอมรับได้กับปริมาณข้อมูลที่ตนสามารถเปิดรับได้ และยังไม่จำเป็นต้องนำข้อมูลตรงนั้นมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยตรง ดังนั้นจึงไม่รู้สึกอะไร

ผู้วิจัยสอบถามเพิ่มเติมในกลุ่มที่ยังไม่สามารถติดตามสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้ครบเท่ากับที่คิดว่าตนควรใส่ใจ ว่าพวกเขาเกิดความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหรือไม่ที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ครบ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่ากังวลใจเหตุผลว่าตนต้องใช้ข้อมูลส่วนนั้นในการทำงาน การเรียน หรือเป็นคนสนใจข่าวการเมืองมาก รู้สึกว่าต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้ได้มากๆ แต่ตนยังทำไม่ได้

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ตอบว่ารู้สึกกังวลใจ

“ติดตามข่าวสารที่คิดว่าเป็นประโยชน์ได้ประมาณครึ่งหนึ่ง อยากติดตามให้ได้มาก แต่ติดตามไม่ได้ ตอนนี้ไม่มีเวลา ก็กังวลว่าจะรู้ได้ไม่หมด ก็อาจอาศัยถามจากคนอื่นเอาบ้าง”

“ยังติดตามได้ไม่เท่าที่อยากใช้ ก็กังวลบ้าง เพราะต้องใช้ข้อมูลตรงนั้นประกอบการทำงานและการเรียน”

ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่าไม่ค่อยกังวล ให้เหตุผลว่า แม้จะไม่สามารถติดตามข่าวสารที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตามได้หมด แต่ไม่ได้ทำให้กังวลใจมาก เพราะข่าวสารการเมืองยังไม่ใช่เรื่องจำเป็นกับตนสูงสุดเท่ากับเรื่องของการทำงานประจำวัน บางคนเมื่อติดตามไม่ได้จะใช้วิธีสอบถามจากผู้อื่น ไม่คิดพยายามติดตามเพิ่มเอง ในขณะที่บางคนรู้สึกกังวลบ้าง ถ้ามีคนมาถาม แต่ถ้าไม่มีอะไรมากระตุ้นก็ไม่รู้สึกอะไร เพราะในแวดวงการทำงานไม่ต้องใช้ข่าวสารทางการเมือง

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ตอบว่าไม่รู้สึกกังวลใจ

“ติดตามได้สัก 30% ของที่คิดว่าควรใส่ใจติดตาม แต่ไม่ได้รู้สึกอะไร ข่าวการเมืองก็เป็นเรื่องที่ควรรู้เหมือนข่าวสารทั่วไป เอาให้ทราบสภาพสังคม เราไม่ได้ต้องเอาข้อมูลตรงนี้ไปทำงาน ข่าวการเมืองไม่ใช่เรื่องจำเป็นมากเท่ากับเรื่องงาน เองงานก่อนเพราะสำคัญกว่า”

“มีกังวลบ้างบางครั้ง แต่เราจะรอฟังจากคนอื่นว่าจะมาเล่าอย่างไร พี่จะไม่ชวนชวนนะ รอฟังจากคนอื่น จะคุยจะถามเค้าบ้าง แต่ไม่ติดตามชวนชวนสืบค้นข้อมูลเอง”

“ถึงรู้น้อยก็กังวลใจไม่มาก จะเป็นเฉพาะเวลาคนมาชวนคุยแล้วไม่รู้ ถ้าในชีวิตประจำวันโดยปกติก็ไม่ได้รู้สึกอะไร เพราะคนในแวดวงพีก็ไม่ได้สนใจการเมืองเท่าใด”

2.4 ข้อมูลเบื้องต้นของการจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ต่างๆ

การจัดการกับข้อมูลในที่นี้หมายถึง ทักษะคิดและพฤติกรรมที่บุคคลมีเมื่อเผชิญกับสภาพแวดล้อมของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองลักษณะต่างๆ ผู้วิจัยแสดงค่าสถิติเบื้องต้นของการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์แบบต่างๆ รวมไปถึงสรุปเหตุผลของกลุ่มตัวอย่างในการเลือกจัดการกับข้อมูลต่างๆ จากคำถามปลายเปิด ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงความรู้สึกหากตนไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างตอบว่ารู้สึกเฉยๆ ร้อยละ 50.8 และ รู้สึกตกข่าว ร้อยละ 49.0 ซึ่งถือว่าจำนวนผู้ตอบทั้งสองกลุ่มมีปริมาณไม่แตกต่างกันมาก

ตารางที่ 44 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตาม ข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง	จำนวน	ร้อยละ
รู้สึกตกข่าว	213	49.0
รู้สึกเฉยๆ	221	50.8
ไม่ระบุ	1	0.2
รวม	434	100.0

พฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว

ผู้วิจัยได้สอบถามเพิ่มเติมกับกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง โดยถามว่าพวกเขาทำอย่างไรเมื่อรู้สึกว่าตกข่าว กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนจะพยายามติดตามข้อมูล แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร (ร้อยละ 71.4) กลุ่มตัวอย่างในลำดับรองลงมาตอบว่าตนต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้ (ร้อยละ 21.1) และลำดับสุดท้ายตอบว่าตนจะปล่อยเลยไป ไม่รู้สึกว่าต้องติดตามให้ได้ (ร้อยละ 7.5)

ตารางที่ 45 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว

พฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว	จำนวน	ร้อยละ
ต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้	45	21.1
จะพยายามติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร	152	71.4
ปล่อยเลยไป ไม่รู้สึกว่าต้องติดตามให้ได้	16	7.5
รวม	213	100.0

ความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกัน

ท่ามกลางสื่อหลายประเภทที่นำเสนอข่าวสารการเมืองในสังคม ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นกลุ่มตัวอย่างว่าพวกเขาคิดว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ ผลพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเหมือนกัน (ร้อยละ 50.1) รองลงมาคือ ตอบว่าต่างกัน (ร้อยละ 49.0) อย่างไรก็ตามถือว่าจำนวนผู้ตอบทั้งสองกลุ่มมีปริมาณไม่แตกต่างกันมาก

ตารางที่ 46 แสดงจำนวนและร้อยละของความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกัน

ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่าง	จำนวน	ร้อยละ
เหมือนกัน	218	50.1
ต่างกัน	213	49.0
ไม่ระบุ	4	0.9
รวม	435	100.0

เหตุผลผู้ที่ตอบคิดว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่เหมือนกัน สรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาข่าวที่สื่อต่างๆ นำเสนอมายังแหล่งข้อมูลเดียวกัน
2. ข่าวการเมืองมีแต่ประเด็นเดิมๆ ดังนั้นสื่อแม้จะต่างประเภทก็เสนอเหมือนกัน
3. สื่อเกรงกลัวอำนาจบางอย่างทำให้เสนอข่าวในแนวเดียวกัน
4. สื่อต่างประเภทกันแต่มีการหยิบเนื้อหาของอีกสื่อหนึ่งมาพูดซ้ำ เช่น ข่าวที่วีตอนเช้า นำข่าวจากหนังสือพิมพ์มาอ่านให้ฟัง

เหตุผลผู้ที่ตอบคิดว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่ต่างกัน สรุปเป็นประเด็นได้ดังนี้

ประเด็นจากตัวนักข่าว

1. นักข่าวหรือผู้ดำเนินรายการต่างคนต่างมีมุมมองไม่เหมือนกัน วิเคราะห์ต่างแง่มุม
2. การใส่ความคิดเห็นส่วนตัวของนักข่าว กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งบอกว่า หนังสือพิมพ์ไม่ใช่มกกลาง ในขณะที่โทรทัศน์และวิทยุเสนอเหตุการณ์จริง ไม่มีสอดแทรกความเห็น

3. แหล่งข่าวมีหลายแหล่ง ขึ้นอยู่กับการหาข่าวของนักข่าวแต่ละคนว่าเอามาจากแหล่งใด ดังนั้นข้อมูลที่น่าเสนอจึงต่างกัน

ประเด็นจากตัวสื่อ

1. สื่อมีการเลือกหยิบประเด็นมานำเสนอต่างกัน
2. สื่อต่างประเภทให้รายละเอียดได้ต่างกัน เช่น กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งบอกว่า หนังสือพิมพ์จะมีรายละเอียดของเนื้อหามาก ขณะที่โทรทัศน์มีภาพและเสียงประกอบ ในขณะที่อีกส่วนบอกว่าโทรทัศน์ให้รายละเอียดมากกว่า เพราะได้ความคิดเห็น ความรู้จากผู้ดำเนินรายการสอดแทรกไปด้วย นอกจากนี้แม้สื่อประเภทเดียวกันแต่ต่างช่องต่างรายการก็มีความครบถ้วน ลึกซึ้งของเนื้อหาแตกต่างกัน
3. สื่อมีการเลือกข้างหรืออยู่ใต้อำนาจของคนบางกลุ่ม ดังนั้นสื่อย่อมนำเสนอข้อมูลที่สนับสนุนฝ่ายของตนเอง
4. สื่อต้องแข่งขันกันนำเสนอข่าว ความเร่งรีบทำให้ข้อมูลขาดความถูกต้อง เช่น พวกตัวเลข สถิติ หรือข้อมูลพื้นฐานบางอย่าง ไม่ตรงกันในแต่ละสื่อ

ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ

ในกลุ่มผู้เห็นว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่ต่างกัน ผู้วิจัยได้สอบถามเพิ่มว่าการที่พวกเขาเปิดรับสื่อเพียงแค่ว่าสื่อทำให้เกิดความกังวลในเรื่องความแตกต่างของเนื้อหาที่ได้รับหรือไม่ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่ากังวลปานกลาง (ร้อยละ 42.8) รองลงมาคือ กังวลน้อย (ร้อยละ 30.9) ในขณะที่มีผู้ตอบว่ากังวลมากที่สุดเพียงแค่นคนเดียว และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความกังวลซึ่งอยู่ที่ 2.5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาที่ได้รับในระดับที่ไม่สูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 แสดงจำนวนและร้อยละของความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ

ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	จำนวน	ร้อยละ
กังวลน้อยที่สุด	36	15.3
กังวลน้อย	73	30.9
กังวลปานกลาง	101	42.8
กังวลมาก	25	10.6
กังวลมากที่สุด	1	0.4
รวม	236	100.0
ค่าเฉลี่ย = 2.5 S.D. = 0.89		

ผู้วิจัยได้สอบถามถึงเหตุผลของความกังวลต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ ซึ่งในที่นี้ขอสรุปเหตุผลในกลุ่มผู้ที่กังวลมาก และกังวลน้อย ได้ดังนี้

ในกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวลในระดับมากหรือมากที่สุด ให้เหตุผลว่า เมื่อสื่อต่างๆนำเสนอข้อมูลต่างกัน และตนติดตามได้เพียงบางสื่อ นั้นทำให้ตนตัดสินใจทางการเมืองได้ยาก ไม่รู้ว่าข้อเท็จจริงคืออะไร เราอาจได้ข้อมูลส่วนที่ไม่จริง และทำให้ต้องซังน้ำหนักและใช้เหตุผลในการแยกแยะมาก

ในส่วนผู้ตอบว่ากังวลน้อย หรือน้อยที่สุด ให้เหตุผลว่า แม้จะมีความต่างอยู่บ้างแต่เนื้อหาหลักน่าจะคล้ายกัน มีสื่อที่ไวใจได้ เลือกใช้สื่อที่น่าเชื่อถือที่สุด สามารถวินิจฉัยข้อมูลด้วยได้ พยายามหาข้อมูลจากหลายๆสื่อ และมีกลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งตอบว่าตนไม่สนใจการเมืองเท่าใดจึงไม่กังวลในเรื่องนี้

ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

เมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนรู้สึกอึดอัดใจซับซ้อนในระดับปานกลาง (ร้อยละ 41.2) รองลงมาคือ อึดอัดน้อย (ร้อยละ 30.6) อึดอัดมาก (ร้อยละ 13.4) อึดอัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.4) และสุดท้ายคือ อึดอัดมากที่สุด (ร้อยละ 2.3) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความอึดอัดซับซ้อนซึ่งอยู่ที่ 2.62 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความอึดอัดใจในระดับที่ไม่สูงเมื่อเผชิญกับข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

ตารางที่ 48 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกัน ของข้อมูล	จำนวน	ร้อยละ
อึดอัดน้อยที่สุด	54	12.4
อึดอัดน้อย	133	30.6
อึดอัดปานกลาง	179	41.2
อึดอัดมาก	58	13.4
อึดอัดมากที่สุด	10	2.3
รวม	434	100.0
ค่าเฉลี่ย = 2.62 S.D. = 0.94		

หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินใจสรุปในสถานการณ์ที่ข้อมูลขัดแย้งกัน

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างเพิ่มเติมว่าเมื่อพวกเขาตกอยู่ในสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน พวกเขาจะทำอย่างไร หรือใช้หลักเกณฑ์ใดในการตัดสินใจ ซึ่งผู้วิจัยจัดหมวดหมู่คำตอบจากคำถามปลายเปิดและการสัมภาษณ์เจาะลึก ได้ดังนี้

1. ใช้ติดตามข้อมูลจากหลาย ๆ แหล่งเพิ่มเติม จากนั้นนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้เหตุผล ความน่าเชื่อถือ วิจารณ์ญาณของตน ก่อนตัดสินใจ
2. สอบถามจากผู้อื่น ได้แก่ ผู้รู้ที่เราไว้ใจว่ามีความรู้ทางการเมืองดี หรืออ่านบทวิเคราะห์ วิจารณ์ของนักวิชาการที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงสอบถามจากคนรอบข้างตัว เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน ฯลฯ
3. ตัดสินใจจากความสอดคล้องของการนำเสนอ กล่าวคือ เลือกเชื่อข้อมูลที่ได้รับการเสนอตรงกันในหลายสื่อมากกว่าข้อมูลที่แตกต่าง
4. ใช้ความคิดความรู้สึกของตัวเองตัดสินใจ เชื่อตามความคิดความรู้สึกของตัวเอง
5. เพิกเฉยต่อความขัดแย้ง กล่าวคือ ข้อมูลจะขัดแย้งกันก็ปล่อยไป ไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องหาข้อสรุปให้ได้

ข้อสังเกตประการหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ กลุ่มผู้ที่ตอบว่ากังวลใจหรืออึดอัดใจในระดับปานกลางไปจนถึงน้อย เมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกันนั้น จะมีปริมาณผู้ตอบว่าเชื่อตามความรู้สึกของตนเอง สอบถามเอาจากคนรอบข้าง และไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องหาข้อสรุปให้ได้ มากกว่าผู้ที่ตอบว่ากังวลใจมาก

การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

เมื่อสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าขณะที่เปิดรับข่าวสารการเมืองเคยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าคำนึงถึงปานกลาง (ร้อยละ 37.7) รองลงมาคือ คำนึงถึงมาก (ร้อยละ 36.8) คำนึงถึงมากที่สุด (ร้อยละ 16.9) คำนึงถึงน้อย (ร้อยละ 7.6) และ คำนึงถึงน้อยที่สุด (ร้อยละ 0.9) เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลในระดับปานกลางค่อนข้างมากเมื่อเปิดรับข่าวสารการเมือง

ตารางที่ 49 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
คำนึงถึงน้อยที่สุด	4	0.9
คำนึงถึงน้อย	33	7.6
คำนึงถึงปานกลาง	163	37.7
คำนึงถึงมาก	159	36.8
คำนึงถึงมากที่สุด	73	16.9
รวม	432	100.0
ค่าเฉลี่ย = 3.61 S.D. = 0.88		

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยไม่เพียงศึกษาการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในบริบทของความท่วมท้นทางสารสนเทศเท่านั้น แต่ผู้วิจัยยังศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ

ในส่วนต่อจากนี้ไป ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับการจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ต่างๆ โดยเลือกวิเคราะห์ในบางด้านที่น่าจะมีความเกี่ยวข้องกัน ผลการวิจัยแสดงได้ดังนี้

2.5.1 ความรู้สึกลึกซึ้งไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับ ความรู้สึกลึกซึ้งไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 ระดับ กับความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

- ผู้ที่มีการรับรู้ปริมาณแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองต่างกัน (โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1) มีความรู้สึกลึกซึ้งไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่งไม่แตกต่างกัน
- ในกลุ่มผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก (โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2) จะมีปริมาณผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าว มากกว่ารู้สึกเฉยๆ หากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง ในขณะที่ ในกลุ่มผู้เห็นว่าแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณน้อย จะมีปริมาณผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าตกข่าว
- ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองจริงเทียบกับที่ควรใส่ใจได้ในปริมาณปานกลาง และมาก (โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3) จะมีปริมาณผู้รู้สึกตกข่าว มากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองจริงเทียบกับที่ตนควรใส่ใจได้ในปริมาณน้อย จะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆ มากกว่ารู้สึกตกข่าว
- ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองทั้งหมดที่มีในสังคม ในปริมาณมาก (โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4) จะมีปริมาณผู้รู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองจริงเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองทั้งหมดที่มีในสังคม ในปริมาณน้อย จะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆ มากกว่ารู้สึกตกข่าว

ผลการวิจัยโดยละเอียด แสดงได้ดังนี้

• ด้านแหล่งข้อมูล

1. **โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1** (ปริมาณที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม) เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่งกลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 แตกต่างกัน มีความรู้สึกลึกซึ้งไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 50 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล กับความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล	.14	.92

2. โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 (ปริมาณที่คิดว่าควรใส่ใจเปิดรับ)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 24.09, sig. = .00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบพบว่า ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของแหล่งข้อมูลที่ตนควรใส่ใจใช้(โดยเปรียบเทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม) มีปริมาณปานกลาง และมาก จะมีผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ในผู้ที่เห็นว่าแหล่งข้อมูลที่ตนควรใส่ใจใช้มีปริมาณน้อย จะมีผู้ตอบว่ารู้สึกรู้สึกเฉยๆมากกว่าตกข่าว

ตารางที่ 51 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล

ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	19 (25.0)	57 (75.0)	76 (100.0)	24.09	.00*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	99 (50.3)	98 (49.7)	197 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	95 (59.0)	66 (41.0)	161 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

3. โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 (ปริมาณที่เปิดรับได้จริงเทียบกับที่ควรใส่ใจ)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 7.62, sig. = .02) เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลคำตอบพบว่า กลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล (เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม) ได้ในระดับปานกลาง และมาก จะมีปริมาณผู้รู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้ในระดับน้อยจะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆมากกว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 52 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

ความต่างของผู้สร้าง โลกแวดล้อม สารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	43 (38.7)	68 (61.3)	111 (100.0)	7.62	.02*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	102 (50.2)	101 (49.8)	203 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	68 (56.7)	52 (43.3)	120 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

4. โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 (ปริมาณที่เปิดรับได้จริงเทียบกับที่มีทั้งหมด)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 7.70, sig. = .02) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบพบว่าผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริง (เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับใน

ปานกลาง และมาก จะมีปริมาณผู้รู้สึกตกข่าวมากกว่าผู้รู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริงในระดับน้อยจะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆ มากกว่าผู้รู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 53 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล

ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	68 (41.2)	97 (58.8)	165 (100.0)	7.70	.02*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	82 (51.3)	78 (48.8)	160 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	63 (57.8)	46 (42.2)	109 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p < .05$

● ด้านเนื้อหา

1. ชั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 แตกต่างกัน มีความรู้สึกไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 54 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหาเกี่ยวกับความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา	2.77	.25

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 8.36, sig. = .01) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบพบว่า ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตาม (โดยเปรียบเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม) มีปริมาณมาก จะมีปริมาณผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่เห็นสัดส่วนของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณปานกลาง และน้อยจะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆ มากกว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 55 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา

ความต่างของผู้สร้าง โลกแวดล้อม สารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	21 (36.8)	36 (63.2)	57 (100.0)	8.36	.01*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	103 (46.4)	119 (53.6)	222 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	89 (57.4)	66 (42.6)	155 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

เมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกัน อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 13.68, sig. = .00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบพบว่า ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจริงเทียบกับที่ควรใส่ใจได้ในปริมาณปานกลาง และมากจะมีปริมาณผู้รู้สึกตก

ข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองจริงเทียบกับที่ตนควรใส่ใจได้ในปริมาณน้อยจะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆมากกว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 56 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

ความต่างของผู้สร้าง โลกแวดล้อม สารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	43 (35.2)	79 (64.8)	122 (100.0)	13.68	.00*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	106 (52.7)	95 (47.3)	201 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	64 (57.7)	47 (42.3)	111 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

4. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

หากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 แตกต่างกัน มีความรู้สึกแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 9.83, sig. = .00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบพบว่า ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองทั้งหมดที่มีในสังคม) ในระดับมาก จะมีปริมาณผู้รู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ในปริมาณน้อย และปานกลางจะมีปริมาณผู้รู้สึกเฉยๆมากกว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 57 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา

ความต่างของผู้สร้าง โลกแวดล้อม สารสนเทศ	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
กลุ่ม 1 (น้อย)	74 (42.0)	102 (58.0)	176 (100.0)	9.83	.00*
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	84 (49.4)	86 (50.6)	170 (100.0)		
กลุ่ม 3 (มาก)	55 (62.5)	33 (37.5)	88 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทาง การเมืองของตนเองกับความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง (ค่า Chi-Square = 32.56, sig. = .00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบ พบว่า ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด ผู้ที่เห็นว่ารู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่เห็นว่ารู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง จะมีจำนวนของผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่ารู้เท่าที่อยากรู้ และผู้ที่ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน จะมีจำนวนของผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆมากกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
ต้องรู้ทั้งหมด	13 (65.0)	7 (35.0)	20 (100.0)	32.56	.00*
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	98 (62.0)	60 (38.0)	158 (100.0)		
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	53 (53.0)	47 (47.0)	100 (100.0)		
รู้เท่าที่อยากรู้	39 (33.1)	79 (66.9)	118 (100.0)		
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	10 (27.0)	27 (73.0)	37 (100.0)		
รวม	213 (49.2)	220 (50.8)	433 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง (ค่า Chi-Square = 39.08, sig. = .00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบ พบว่า ในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์ และ 3-5วันต่อสัปดาห์ จะมีจำนวนของผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมือง 1-2วันต่อสัปดาห์ น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน และแทบไม่เคยเลย จะมีจำนวนของผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 59 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมือง
เมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมือง	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ ติดตามข่าวสารทางการเมือง สักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
แทบไม่เคยเลย	1 (5.6)	17 (94.4)	18 (100.0)	39.08	.00*
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	12 (31.6)	26 (68.4)	38 (100.0)		
1-2วันต่อสัปดาห์	43 (37.4)	72 (62.6)	115 (100.0)		
3-5วันต่อสัปดาห์	77 (55.0)	63 (45.0)	140 (100.0)		
ทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์	80 (65.0)	43 (35.0)	123 (100.0)		
รวม	213 (49.1)	221 (50.9)	434 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

**ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับ
ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง**

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับ
ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง (ค่า Chi-Square = 19.46, sig. =
.00) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบ พบว่า ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากกว่า 3
ชั่วโมง ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2-3 ชั่วโมง 1-1.59 ชั่วโมง 30-59 นาที จะมี
ปริมาณผู้ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในขณะที่ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าว 30-59 นาที
และน้อยกว่า 30 นาที จะมีปริมาณผู้ตอบว่าตนรู้สึกเฉยๆมากกว่ารู้สึกตกข่าว

ตารางที่ 60 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง		จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉยๆ			
น้อยกว่า 30 นาที	43 (35.2)	79 (64.8)	122 (100.0)	19.46	.00*
30-59 นาที	55 (45.8)	65 (54.2)	120 (100.0)		
1-1.59 ชั่วโมง	62 (56.4)	48 (43.6)	110 (100.0)		
2-3 ชั่วโมง	41 (62.1)	25 (37.9)	66 (100.0)		
มากกว่า 3 ชั่วโมง	10 (71.4)	4 (28.6)	14 (100.0)		
รวม	211 (48.8)	221 (51.2)	432 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

2.5.2 พฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าว

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าว

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าวทั้งสามแบบ ได้แก่ ต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้ จะพยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร และปล่อยเลยไปโดยไม่รู้สึกว่ต้องติดตามให้ได้ ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

จากตารางที่ 61 สรุปได้ว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าวทั้งสามแบบ

ตารางที่ 61 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อม
สารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	2.00	.73
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	2.55	.63
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 3)	5.34	.25
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 4)	5.24	.26
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	7.90	.09
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	2.41	.65
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 3)	1.24	.87
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 4)	2.76	.59

**ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทาง
การเมืองของตนเองกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว**

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์
อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว (ค่า Chi-Square = 42.21, sig. = .00)
เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบ พบว่า ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด และผู้ที่เห็นว่า
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าตนเองจะปล่อยเลยไป โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องติดตามข้อมูลให้
ได้ ในขณะที่กลุ่มผู้ที่ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน จะมีจำนวนของผู้ตอบว่าตนเองจะปล่อยเลยไป โดยไม่
รู้สึกรู้ว่าต้องติดตามข้อมูลให้ได้ (ร้อยละ 50) มากกว่าตอบว่าตนเองต้องพยายาม ติดตามให้ได้ และตน
พยายามติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร

ตารางที่ 62 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณต้องทำตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	พฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณต้องทำตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง			จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
	ต้องพยายามติดตามให้ได้	พยายามติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร	ปล่อยเลยไป ไม่รู้สึกว่าคุณต้องติดตามให้ได้			
ต้องรู้ทั้งหมด	5 (41.7)	7 (58.3)	0 (0.0)	12 (100.0)	42.21	.00*
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	21 (21.4)	77 (78.6)	0 (0.0)	98 (100.0)		
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	9 (17.3)	38 (73.1)	5 (9.6)	52 (100.0)		
รู้เท่าที่อยากรู้	8 (20.5)	26 (66.7)	5 (12.8)	39 (100.0)		
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	2 (20.0)	3 (30.0)	5 (50.0)	10 (100.0)		
รวม	45 (21.3)	151 (71.6)	15 (7.1)	211 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณต้องทำตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์พบว่า ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองไม่มี
ความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณต้องทำตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

ตารางที่ 63 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณต้องทำตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	4.96	.76

**ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับ
พฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว**

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารการเมืองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า Chi-Square = 18.63, sig. = .01) เมื่อวิเคราะห์สัดส่วนของคำตอบ พบว่า ส่วนใหญ่ตอบว่า "จะพยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร"

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสัดส่วนคำตอบภายในแต่ละกลุ่ม จะสังเกตได้ว่า ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองมากกว่า 3 ชั่วโมง และ 2-3 ชั่วโมง ไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าตนเองจะมีพฤติกรรมแบบ "ปล่อยเลยไปโดยไม่รู้สึกว่าจะต้องติดตามให้ได้"

ตารางที่ 64 แสดงจำนวนและร้อยละของพฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าวจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมืองแต่ละ ครั้ง	พฤติกรรมหากรู้สึกว่าตนตกข่าว			จำนวน (ร้อยละ)	ค่า Chi- Square	ค่า Sig.
	ต้อง พยายาม ติดตามให้ ได้	พยายาม ติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ ก็ไม่เป็นไร	ปล่อยเลย ไป ไม่รู้สึก ว่าต้อง ติดตามให้ ได้			
น้อยกว่า 30 นาที	7 (16.3)	27 (62.8)	9 (20.9)	43 (100.0)	18.63	.01*
30-59 นาที	10 (17.9)	42 (75.0)	4 (7.1)	56 (100.0)		
1-1.59 ชั่วโมง	12 (19.7)	46 (75.4)	3 (4.9)	61 (100.0)		
2-3 ชั่วโมง	13 (31.7)	28 (68.3)	0 (0.0)	41 (100.0)		
มากกว่า 3 ชั่วโมง	3 (30.0)	7 (70.0)	0 (0.0)	10 (100.0)		
รวม	45 (21.1)	150 (71.4)	16 (7.5)	211 (100.0)		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

2.5.3 ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับ ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 ระดับ กับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล โดยผู้วิจัยถามว่า “หากข้อมูลจากแหล่งข่าวสาร การเมืองที่ท่านติดตามอยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน จะรู้สึกอึดอัดคับข้องใจหรือไม่” ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 65 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ทางการเมืองแต่ละมิติกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	6.24	.62
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	8.93	.34
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 3)	20.30	.00*
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 4)	8.34	.40
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	8.56	.38
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	10.45	.23
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 3)	13.26	.10
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 4)	7.89	.44

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

จากตารางที่ 65 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล ยกเว้นการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล(ค่า Chi- Square= 20.30, Sig.=.00)

ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล โดยพิจารณาสัดส่วนของคำตอบสรุปได้ว่าผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจให้ได้ในปริมาณมากมีแนวโน้มจะมีความรู้สึกอึดอัดเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่ข้อมูลจากแหล่งข่าวสารการเมืองที่ติดตามอยู่นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน

รายละเอียดของผลการวิจัยมีดังนี้

ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลทางการเมืองได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้) ได้ในปริมาณน้อย ส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกอึดอัดปานกลาง (ร้อยละ 41.8) รองลงมาคือ อึดอัดน้อย (ร้อยละ 36.4) อึดอัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 12.7) อึดอัดมาก (ร้อยละ 8.2) อึดอัดมากที่สุด (ร้อยละ 8.2)

ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลทางการเมืองได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้) ได้ในปริมาณปานกลาง ส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกอึดอัดปานกลาง (ร้อยละ 43.6) รองลงมาคือ อึดอัดน้อย (ร้อยละ 29.4) อึดอัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 13.7) อึดอัดมาก (ร้อยละ 9.8) อึดอัดมากที่สุด (ร้อยละ 3.4)

ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลทางการเมืองได้จริง(เทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้) ได้ในปริมาณมาก ส่วนใหญ่ตอบว่ารู้สึกอึดอัดปานกลาง (ร้อยละ 36.7) รองลงมาคือ อึดอัดน้อย (ร้อยละ 27.5) อึดอัดมาก (ร้อยละ 24.2) อึดอัดน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.0) อึดอัดมากที่สุด (ร้อยละ 1.7)

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า แม้คนในทุกกลุ่มส่วนใหญ่จะตอบว่าตนรู้สึกอึดอัดปานกลาง รองลงมาคืออึดอัดน้อย แต่เมื่อสังเกตในกลุ่มผู้เห็นว่าตนสามารถติดตามแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้ได้ในปริมาณมากจะตอบในอันดับที่สามว่าอึดอัดมาก ในขณะที่อีกสองกลุ่มจะตอบว่าอึดอัดน้อยที่สุด

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาค่าร้อยละจะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้เห็นว่าตนสามารถติดตามแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้ได้ในปริมาณมากจะมีค่าร้อยละรวมของผู้ตอบว่า"อึดอัดมาก" และ"อึดอัดมากที่สุด" สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ โดยมีค่าร้อยละรวมเท่ากับ 25.9 ในขณะที่กลุ่มผู้เห็นว่าตนสามารถติดตาม

แหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรรู้ใจให้ได้ในปริมาณปานกลางและน้อย มีค่าร้อยละรวมเท่ากับ 13.2 และ 9.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 66 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ	ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของ ข้อมูล					จำนวน (ร้อยละ)
	อึดอัด มาก ที่สุด	อึดอัด มาก	อึดอัด ปาน กลาง	อึดอัด น้อย	อึดอัด น้อย ที่สุด	
กลุ่ม 1 (น้อย)	1 (0.9)	9 (8.2)	46 (41.8)	40 (36.4)	14 (12.7)	110 (100.0)
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	7 (3.4)	20 (9.8)	89 (43.6)	60 (29.4)	28 (13.7)	204 (100.0)
กลุ่ม 3 (มาก)	2 (1.7)	29 (24.2)	44 (36.7)	33 (27.5)	12 (10.0)	120 (100.0)
รวม	10 (2.3)	58 (13.4)	179 (41.2)	133 (30.6)	54 (12.4)	434 (100.0)
ค่า Chi-Square =20.30, Sig.= 0.00*						

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

**ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทาง
การเมืองของตนเองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล**

ผลการวิเคราะห์พบว่า การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของ
ตนเองและความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 67 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	19.50	0.24

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ผลการวิเคราะห์พบว่า ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองและความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลไม่มีความสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 68 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	17.69	0.34

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ตารางที่ 69 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง	20.00	0.22

2.5.4 การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ผู้วิจัยวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลขณะเปิดรับข่าวสารการเมือง ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 70 แสดงค่าสถิติของผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ	ค่า Chi-Square	ค่า Sig.
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	6.07	.64
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	6.39	.60
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	14.50	.07
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	8.16	.41
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	7.27	.50
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	5.14	.74
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	18.29	.01*
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	5.10	.74

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

จากตารางที่ 70 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติไม่มีความสัมพันธ์กับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง ยกเว้นการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา (ค่า Chi-Square= 18.29, Sig.=.01)

ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหากับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองโดยพิจารณาสัดส่วนของคำตอบ ซึ่งข้อสังเกตที่พบคือ

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจติดตาม) ได้ในปริมาณมากมีแนวโน้มจะคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากกว่าผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ในปริมาณปานกลาง และน้อย โดยมีค่าร้อยละรวมผู้ที่ตอบว่า “คำนึงถึงมาก” และ “คำนึงถึงมากที่สุด” เท่ากับ 61.2 ซึ่งสูงกว่าอีกสองกลุ่มที่เหลือ

ตารางที่ 71 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

กลุ่มของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทาง การเมือง					จำนวน (ร้อยละ)
	คำนึง มากที่สุด	คำนึง มาก	คำนึง ปาน กลาง	คำนึง น้อย	คำนึง น้อย ที่สุด	
กลุ่ม 1 (น้อย)	21 (17.4)	47 (38.8)	44 (36.4)	9 (7.4)	0 (0.0)	121 (100.0)
กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	23 (11.5)	73 (36.5)	89 (44.5)	13 (6.5)	2 (1.0)	200 (100.0)
กลุ่ม 3 (มาก)	29 (26.1)	39 (35.1)	30 (27.0)	11 (9.9)	2 (1.8)	111 (100.0)
รวม	73 (16.9)	159 (36.8)	163 (37.7)	33 (7.6)	4 (0.9)	432 (100.0)

ค่า Chi-Square = 18.29, Sig. = 0.01*

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์กับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองในขณะเปิดรับข่าวสารทางการเมือง (ค่า Chi-Square = 49.76, Sig. = 0.00) เมื่อพิจารณาสัดส่วนของคำตอบเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าใน

กลุ่มผู้ที่กำหนดระดับการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองว่า “ต้องรู้ทั้งหมด” ส่วนใหญ่ตอบว่าตน “คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมากที่สุด” (ร้อยละ 50.0) ในขณะที่กลุ่มอื่นๆที่เหลือส่วนใหญ่ตอบว่าตน “คำนึงถึงความน่าเชื่อถือปานกลาง” และ “คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมาก”

ตารางที่ 72 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง					จำนวน (ร้อยละ)
	คำนึงมากที่สุด	คำนึงมาก	คำนึงปานกลาง	คำนึงน้อย	คำนึงน้อยที่สุด	
ต้องรู้ทั้งหมด	10 (50.0)	7 (35.0)	2 (10.0)	1 (5.0)	0 (0.0)	20 (100.0)
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	41 (26.1)	52 (33.1)	54 (34.4)	8 (5.1)	2 (1.3)	157 (100.0)
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	9 (9.1)	43 (43.4)	41 (41.4)	5 (5.1)	1 (1.0)	99 (100.0)
รู้เท่าที่อยากรู้	10 (8.5)	46 (39.0)	48 (40.7)	14 (11.9)	0 (0.0)	118 (100.0)
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	3 (8.1)	10 (27.0)	18 (48.6)	5 (13.5)	1 (2.7)	37 (100.0)
รวม	73 (16.9)	158 (36.7)	163 (37.8)	33 (7.7)	4 (0.9)	431 (100.0)

ค่า Chi-Square = 49.76 Sig. = 0.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองในขณะที่เปิดรับข่าวสารทางการเมือง (ค่า Chi- Square= 36.90 , Sig.= 0.00) เมื่อพิจารณา

สัดส่วนของคำตอบเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่าในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองทุกวัน ส่วนใหญ่ตอบว่าตน "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมากที่สุด" (ร้อยละ 40.7) ส่วนกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมือง 3-5 วันต่อสัปดาห์ 1-2 วันต่อสัปดาห์ และน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน ส่วนใหญ่ตอบว่าตน "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือปานกลาง" ในขณะที่ในกลุ่มผู้ที่แทบไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองเลย ส่วนใหญ่ตอบว่าตน "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือน้อย"

ตารางที่ 73 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง					จำนวน (ร้อยละ)
	คำนึงมากที่สุด	คำนึงมาก	คำนึงปานกลาง	คำนึงน้อย	คำนึงน้อยที่สุด	
แทบไม่เคยเลย	3 (16.7)	5 (27.8)	4 (22.2)	6 (33.3)	0 (0.0)	18 (100.0)
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	5 (12.8)	14 (35.9)	16 (41.0)	3 (7.7)	1 (2.6)	39 (100.0)
1-2 วันต่อสัปดาห์	15 (13.0)	43 (37.4)	50 (43.5)	7 (6.1)	0 (0.0)	115 (100.0)
3-5 วันต่อสัปดาห์	19 (13.9)	47 (34.3)	56 (40.9)	12 (8.8)	3 (2.2)	137 (100.0)
ทุกวัน-6 วันต่อสัปดาห์	31 (25.2)	50 (40.7)	37 (30.1)	5 (4.1)	0 (0.0)	123 (100.0)
รวม	73 (16.9)	159 (36.8)	163 (37.7)	33 (7.6)	4 (0.9)	432 (100.0)

ค่า Chi-Square = 36.90 Sig. = 0.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้งกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองในขณะที่เปิดรับข่าวสารทางการเมือง (ค่า Chi- Square= 34.23 , Sig.= 0.00) เมื่อพิจารณาสัดส่วนของคำตอบเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง "มากกว่า 3 ชั่วโมง" ส่วนใหญ่ตอบว่าตน "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมากที่สุด" (ร้อยละ 42.9) นอกจากนี้ในกลุ่มผู้ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองแต่ละครั้ง "มากกว่า 3 ชั่วโมง" และ "2- 3 ชั่วโมง" มีสัดส่วนผู้ตอบว่า "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมากที่สุด" และ "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมาก" มากกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ รวมทั้งไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าตนคำนึงถึงความน่าเชื่อ่น้อย หรือน้อยที่สุด

ตารางที่ 74 แสดงจำนวนและร้อยละของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมืองแต่ละครั้ง	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทาง การเมือง					จำนวน (ร้อยละ)
	คำนึง มากที่สุด	คำนึง มาก	คำนึง ปาน กลาง	คำนึง น้อย	คำนึง น้อย ที่สุด	
น้อยกว่า 30 นาที	17 (13.8)	36 (29.3)	51 (41.5)	17 (13.8)	2 (1.6)	123 (100.0)
30-59 นาที	17 (14.2)	43 (35.8)	48 (40.0)	11 (9.2)	1 (0.8)	120 (100.0)
1-1.59 ชั่วโมง	16 (15.0)	44 (41.1)	41 (38.3)	5 (4.7)	1 (0.9)	115 (100.0)
2-3 ชั่วโมง	17 (25.8)	32 (48.5)	17 (25.8)	0 (0.0)	0 (0.0)	66 (100.0)
มากกว่า 3 ชั่วโมง	6 (42.9)	3 (21.4)	5 (35.7)	0 (0.0)	0 (0.0)	123 (100.0)
รวม	73 (17.09)	158 (36.7)	162 (37.7)	33 (7.76)	4 (0.9)	430 (100.0)
ค่า Chi-Square = 34.23 Sig.= 0.00*						

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p < .01$

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ในประเด็นเรื่องของความรู้สึกหากตนเองไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวล หงุดหงิด หรือรู้สึกทนไม่ได้ที่ตกข่าวส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญเห็นประโยชน์ของข่าวการเมืองต่อตนเอง เห็นว่าข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจมีมาก เป็นผู้ที่สนใจหรือชอบติดตามข่าวการเมือง จำเป็นต้องใช้ข้อมูลมาประกอบการทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่บริโภคสื่อและติดตามข่าวสารการเมืองเป็นประจำหรือเกือบทุกวัน มีผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านเพิ่มเติมด้วยว่าปกติจะไม่ค่อยพลาดการติดตามข่าวสาร แม้จะยุ่งแค่ไหนก็จะต้องหาเวลาติดตามให้ได้สักเล็กน้อยก็ยังดี ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านตอบว่ารู้สึกเฉยๆ หากไม่ได้ติดตามข่าวสักกระยะ เพราะไม่ได้สนใจข่าวสารการเมืองอยู่แล้ว และถ้าเกิดอยากรู้ขึ้นมาก็อาศัยถามคนอื่นเอา

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ตอบว่าตนรู้สึกกังวล หงุดหงิด หรือทนไม่ได้ที่ตกข่าว

“มีตอนปีใหม่ไปต่างจังหวัด รู้สึกว่าเราไม่ได้อ่านข่าวเลยนะ เย่มาก รู้สึกอะไรหายไป ก็เลยไปตลาดซื้อหนังสือพิมพ์มาอ่าน”

“แม่ ต้องตาม ก็ไม่ได้ถึงกับหงุดหงิด แต่รู้สึกว่าเราไม่ควรตกข่าว เราต้องรู้ว่าตอนนี้อะไรมันไปถึงไหนแล้ว แต่ส่วนใหญ่ไม่ค่อยพลาดการติดตาม ยุ่งแค่ไหนก็จะพยายามหาเวลา”

“ก็มีหงุดหงิดนะ อย่างช่วงไปญี่ปุ่น คิดถึงเมืองไทย หงุดหงิดไม่ได้ดูข่าว จนรอดูรายการที่ญี่ปุ่น ตอนตีสี่ครึ่ง จะมีช่อง 9 ถ่ายทอด ค่าให้เวลาประมาณ 10 นาที จะไล่ถ่ายทอดแต่ละประเทศในเอเชีย”

“หงุดหงิด อย่างเวลาไปบินต่างประเทศ แม้จะพกหนังสือพิมพ์ไป แต่มันก็เป็นข่าวเก่า รู้สึกว่าเราตกข่าวไม่ได้”

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ตอบว่าเฉยๆ

“ไม่ได้อ่านข่าวการเมืองก็ไม่ได้รู้สึกอะไร วันไหนไม่ได้ติดตามก็ไม่ได้รู้สึกหงุดหงิด มีงานอื่นให้ทำ เยอะแยะ”

“ไม่ได้ดูสักอาทิตย์ก็ไม่รู้สึกอะไร แต่ถ้าไม่ได้ตามแล้วมีเรื่องสำคัญอะไรเกิดขึ้น เพื่อนที่ทำงานเค้าก็จะพูดกัน เราก็จะรู้”

“ไม่ได้ดูสองสามวันก็ไม่ได้เป็นอะไรเลย อย่างกลับบ้านช่วงปีใหม่ก็ไม่ได้ติดตามเลย เจอข่าวการเมืองส่งมาทาง SMS ยังเปิดข้ามไปเลย ไปดูข่าวอื่นที่สนใจ ถ้ามีคนมาถามแล้วเราไม่รู้ เราก็อาศัยถามคนอื่นต่อ ไม่ได้ทำให้รู้สึกว่าคุณตัวเองตกข่าวอะไร”

“ช่วงไหนไม่ได้ติดตามข่าวการเมืองก็ไม่ได้รู้สึกอะไร ถ้าไม่มีอะไรมากระตุ้น เช่น มีคนมาถามแล้วเราไม่รู้ ก็รู้สึกเฉยๆ”

ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าพวกเขาทำอย่างไรต่อเมื่อไม่ได้ติดตามข่าวสารสักกระยะหนึ่ง ผู้ที่ต้องใช้ข่าวสารในการทำงานตอบว่าตนจะพยายามติดตามข้อมูลที่ตนขาดไปด้วยวิธีต่างๆ เช่น ตามผู้อื่น ตามอ่านย้อนหลังจากหนังสือพิมพ์หรือเว็บไซต์ฯลฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหรือหงุดหงิดเมื่อไม่ได้ติดตามข่าวการเมืองอีกส่วนหนึ่งตอบว่าอาจมีการย้อนกลับมาอ่านติดตามข่าวเก่า

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ช่วงไหนที่ไม่ได้ติดตามข่าว จะรู้สึกว่าต้องรีบกลับมาตามข่าวที่ผ่านมามากๆ เพราะบางที่เราจะไม่ทันกระแสที่มันหมุนไปเร็วมาก”

“ถ้าไปต่างจังหวัด จะแอบไปดูตามแผงหนังสือพิมพ์ ดูพาดหัวข่าว ขอชะหน่อย”

“ไม่ได้ติดตามวันเดียวอาจไม่รู้สึก แต่สองวันขึ้นไปนี่หงุดหงิดแล้ว ถ้าได้เข้ามาออฟฟิศติดตามอินเทอร์เน็ตย้อนหลัง หรือต้องหาใครถามว่ามีอะไรเกิดขึ้นบ้าง ”

“วันไหนไม่ได้ดูข่าวเลยจะหงุดหงิดมาก เหมือนขาดอะไรไป กลับบ้านต่างจังหวัดเค้าก็รับ นสพ. อันที่เราไม่ได้ชอบ ไปดูที่แผงก็ไม่มี Bangkokpost หรือ The Nation กลับมากรุงเทพก็ต้องมาพลิกดูตามหลัง ต้องผ่านตาว่ามีอะไรลง ”

ส่วนผู้ที่ไม่ค่อยสนใจหรือเห็นความสำคัญของข่าวการเมือง จะไม่รู้สึกว่าคุณต้องติดตามสิ่งที่ไม่ทราบให้ได้ เราก็ติดตามของใหม่ไปเลย ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ช่วงไหนไม่ได้ดูข่าวสักสองวัน ก็ไม่ได้รู้สึกขาดหายอะไร รู้สึกโปร่ง โล่ง กลับมาก็ไม่ได้ต้องย้อนดูของเก่า ก็ติดตามของปัจจุบันต่อไปเรื่อยๆ”

ในประเด็นเรื่องของการประสพกับสถานการณ์ความขัดแย้งของข้อมูล ผู้วิจัยได้สอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ว่าเคยเผชิญและมีการจัดการกับสภาวะดังกล่าวอย่างไร ซึ่งสามารถแบ่งกลุ่มของคำตอบได้ดังนี้

ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งบอกว่าตนไม่เคยประสพกับสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อต่างๆ นำเสนอมีความขัดแย้งกัน เนื่องจากไม่ค่อยติดตาม สื่อที่ใช้จึงเป็นสื่อเดิมๆ ไม่กี่สื่อ ดังนั้นจึงไม่ทราบว่ามีข้อมูลขัดแย้งกัน ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ไม่เคยเจอนะ เพราะเราไม่ได้เปิดรับสื่อเยอะ อ่านแต่ไทยรัฐ เลยไม่รู้”

ผู้ที่เคยประสพกับสถานการณ์ที่ข้อมูลที่นำเสนอจากสื่อต่างๆ มีความขัดแย้งกัน ได้กล่าวถึงลักษณะของความขัดแย้งที่พบว่า มีด้านของความขัดแย้งในตัวข้อมูลพื้นฐาน อย่างเช่น ชื่อ หรือตัวเลข กับด้านความขัดแย้งในความคิดเห็น ซึ่งผู้วิจัยสอบถามต่อว่ากลุ่มตัวอย่างพยายามตัดสินใจหรือหาข้อสรุปของความขัดแย้งนั้นหรือไม่ ซึ่งผลพบว่า มีทั้งผู้ที่เห็นว่าไม่คิดหาข้อสรุป และผู้ที่พยายามหาข้อสรุป

กลุ่มผู้ตอบว่าไม่คิดหาข้อสรุป ข้อมูลจะขัดแย้งกันก็ปล่อยไป ให้เหตุผลว่าเพราะไม่รู้ว่าข้อมูลจริงคืออะไร อีกส่วนคือไม่สนใจเรื่องการเมืองมาก ติดตามเพื่อเป็นความรู้ไม่ได้เอาไปใช้ประโยชน์อะไร

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“เคยเจอ แต่บางทีเรื่องนั้นมันยังหาข้อสรุปไม่ได้ เพราะไม่รู้ว่าข้อมูลจริงคืออะไร ผมก็ปล่อยมันไปเลย”

“เคยเจอ ไม่รู้ว่าอันไหนจริงกันแน่ แต่ไม่ตามเรื่องนะ และถ้าต่อมาได้ยินเรื่องนี้ก็ใช้ถามคนอื่นเอา”

“ไม่ได้ถึงขนาดต้องรู้ให้แน่ว่ามันเป็นอย่างไง ตอนที่เจอนั้นเหมือนเรื่องมันไม่สำคัญมาก เราก็รู้ว่าสื่อมันมีสิ่งอื่นๆ ที่มีอิทธิพลทำให้ต้องนำเสนออย่างนั้น เราก็แค่เพียงรู้ว่าข้อมูลมันไม่ตรงกัน เราก็ไม่ต้องเชื่อทั้งสองฝั่ง หรือถ้าจะต้องหาข้อสรุปให้ได้ก็ใช้ชั่งใจเอา”

“เคยเจอที่ข้อมูลนำเสนอขัดแย้งกัน แต่ก็ไม่ได้พยายามหาข้อสรุป ขัดแย้งก็ช่างมัน ...ติดตามข่าวเพื่อเป็นความรู้ ไม่ได้เอาไปใช้ทำอะไร”

กลุ่มผู้ตอบว่าตนพยายามหาข้อสรุป ให้เหตุผลว่าตนพยายามหาข้อสรุปเพราะไม่เช่นนั้นจะรู้สึกค้างคาใจ ซึ่งวิธีในการหาสรุปคือ จะหาข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหลายๆด้านเพื่อหาข้อสรุป โดยดูจากเหตุผล ความน่าเชื่อถือ สำหรับบางคนจะใช้ข้อมูลจากบุคคลที่ตนยกให้เป็นผู้รู้ทางการเมือง ซึ่งเป็นคนที่บริโภคว่าการเมืองมาก หรือทราบเรื่องราววงใน

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“หลายๆครั้งจะพยายามหาข้อสรุป อยากรู้เหมือนกันว่าใครผิดใครถูกกันแน่ เพราะรู้สึกว่ามันค้างคาใจ วิธีที่ใช้ก็คือเข้าเว็บ มันจะมีพวกถกเถียงอภิปรายหลายความเห็น

“ถ้ามันเสนอขัดแย้งกัน ก็ดูว่าอันไหนมันน่าเชื่อถือได้มากกว่ากันก็จะเชื่ออย่างนั้น”

“ที่เจอเดี๋ยวก็เป็นประเด็นที่กัซซิดกับสนธิ คือในมติชนจะมีคอลัมน์หนึ่งที่เปรียบเทียบหัวข้อข่าวในแต่ละสัปดาห์ว่าประเด็นนี้บับไหนลงอย่างไร ซึ่งพอเจอก็พยายามหาข้อสรุปนะ อ่านให้ครบทั้งสองฝั่งแล้วใช้ส่องพิจารณา”

“เคย ก็อย่างที่ไอทีวี เหมือนช่วงแรก ๆ ที่วีจะเสนอประมาณว่าภาพข่าวพนักงานที่ไอทีวีร้องให้สงสาร ประชาชนออกมาประท้วง แต่เหมือนพอช่วงนั้นอ่านไทยรัฐด้วยแล้วเหมือนกับเราลืมอะไรไปหรือเปล่า ก็สงสารเค้าหะใช่ แต่ทำไมเค้าไม่จ่ายค่าสัมปทานล่ะ ที่คุณทำมันก็ไม่ถูกนะ มันก็ผิดกฎหมาย พอเราได้รับความเห็นหลายทางๆ มา เออ มันก็จริงเนอะ เหมือนเราก็กามันง้อใจอีกทีว่าที่เค้าพูด ๆ มาสรุปแล้วเราน่าจะเชื่อจากไหน”

“ถ้าเป็นเรื่องที่เราไม่รู้เลยก็จะอาศัยถามเพื่อนที่มีเสพข่าวการเมืองเยอะ เพราะเป็นเพื่อนเรา ดังนั้นย่อมมีมุมมองคล้ายเรา แต่ถ้าเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่เราู้ก็จะเอาข้อมูลที่ขัดกันนั้นมาประมวลด้วยมุมมองของเราอีกที”

“เวลาเจอแบบนี้ก็หาสื่อบุคคลเข้ามาช่วย พอดีมีคนรู้จักซึ่งเค้าเป็นคนวงใน เราก็เอาไว้เช็คข้อมูล ”

นอกจากนี้ผู้ตอบว่าตนเองจะเลือกสื่อที่น่าเสนอข้อมูลที่ตรงกับความคิดตนเอง เพราะตนเองมีการเลือกข้างไว้อยู่ในใจแล้ว เลือกใช้วิจารณญาณของตนเอง

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“พี่มีความโน้มเอียงอยู่แล้ว เราก็ตัดสินใจแล้วว่าเราฟังฝ่ายนี้ (ฝ่ายคุณสนธิ) พวกข่าวที่เขียนเชียร์อีกฝ่ายพี่ก็จะไม่อ่าน”

“เคยเจอ ผมอยู่ข้างคุณทักษิณ...อย่างคลื่นวิทยุ 92.25 ช่วงตอนบ้านเมืองวุ่นวาย คลื่นนี้จะเชียร์ข้างคุณสนธิ (ลิ้ม) ผมก็ด่าเลยคลื่นนี้”

“ใช้วิจารณ์งานของตัวเอง ถึงมันเสนอขัดแย้งกันเราก็หาข้างยืนของตัวเองให้ได้”

ในประเด็นของ **ความคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ** ในขณะเปิดรับข่าวสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนคำนึงถึงความน่าเชื่อถือเกือบตลอด มักจะเป็นผู้ที่สนใจและติดตามข่าวสารการเมืองค่อนข้างเยอะ ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ให้เหตุผลว่า การติดตามข่าวสารโดยไม่คิดถึงความน่าเชื่อถือ ถือว่าเป็นการติดตามโดยเปล่าประโยชน์

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ผู้ที่คำนึงถึงความน่าเชื่อถือ

“ก็คิดว่าเชื่อได้ไหม คิดกับทุกข่าว ถ้าเป็นข่าวการเมืองจะคิดมากหน่อย แต่ถ้าพวกเศรษฐกิจบันเทิง ก็ดูๆไป”

“คิดตลอดเวลาที่อ่าน อย่างอ่านไทยรัฐคิดตลอดเลยว่าจะไม่น่าเชื่อถือ มันจะเป็นไปได้ยังไง อย่างรายการเรื่องเล่าเช้านี้ในบางช่วง เข้าข้างใครเป็นพิเศษหรือเปล่า ถ้าเราฟังเพื่อการรับรู้โดยไม่คิดต่อมันก็ useless”

ส่วนผู้ที่ไม่ค่อยคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อถือขณะเปิดรับข่าวสาร จะเป็นผู้ไม่ค่อยสนใจข่าวสารการเมือง และไม่ค่อยติดตามข่าวการเมืองด้วย ดังนั้นลักษณะการเปิดรับสารจะเป็นการบริโภคไปเรื่อยๆ ไม่ค่อยสังเกตความผิดปกติ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ไม่คำนึงถึงความน่าเชื่อถือ

“ไม่ค่อยคิดถึงความน่าเชื่อถือสักเท่าไร ก็ฟังไปเรื่อยๆ ”

“ก็ดูไป ไม่ใช่เป็นคนที่คุณดูแล้วมานั่งจับผิด บริโภคข่าวสารเป็นลักษณะ entertainment ประดับความรู้ ไม่ได้ต้องไปวิเคราะห์เจาะลึกอภิปรายกับใคร”

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อเป็นครั้งคราว ขึ้นกับประเภทของเรื่อง เช่น เรื่องที่มีผลกระทบมาก เรื่องที่เกี่ยวกับตน เรื่องที่คำนึงกับความคิดตน ความสนใจในประเด็นนั้นๆของตน ใช้ภาษาเร้าอารมณ์ หรือเท้างมาก ฯลฯ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“คิดบ้างไม่คิดบ้าง เวลาที่เราดูข่าว ข่าวบางข่าวเราก็รู้ว่ามันไม่ได้มีผลอะไรกับบ้านเมืองมากมาย ก็ไม่ต้องไปสนใจเรื่องความน่าเชื่อถือถือมาก นอกจากเรื่องอะไรใหญ่ๆ ”

“เราต้องเชื่อด้วยหลักฐาน เชื่อด้วยความคิดของเราด้วย ไม่ใช่อ่านปุ๊บก็ตามเขา เราก็ต้องดูว่าความจริงมันคืออะไรเหมือนกัน ถ้ามีเวลานะ แต่ส่วนมากถ้าไม่มีเวลาก็ช่างมันเถอะ เวลาติดตามข่าวก็จะอ่านหลายๆข่าวมาเปรียบเทียบ บางทีซื้อพวกหนังสือสยามรัฐสุดสัปดาห์ ซึ่งพวกนี้บางทีก็เขียนต่างจากนสพ. เอามาเปรียบเทียบกัน ถ้าไม่มีเวลาก็ช่างมันเถอะ ถ้ามันไม่มายุ่งเกี่ยวกับชีวิตเรามาก”

“ก็มีบ้างที่คิด แต่ไม่ตลอดเวลา คงเป็นบางเรื่อง ถ้าเป็นเรื่องที่เราเห็นด้วยอยู่แล้วก็ไม่ได้ถูกคิด แต่ถ้ามันคำนึงกับความเชื่อเราก็จะคิดว่าทำไมพูดแบบนี้”

“ประเด็นที่สนใจก็คิด ประเด็นที่ไม่สนใจก็ผ่านๆ อย่างประเด็นนักการเมืองไปกินข้าวกับใคร”

“ไม่คิดทุกครั้งหรอก กรณีที่คิดจะประเภทที่เขียนเท่านักไปข้างใดข้างหนึ่งมากเกินไป แล้วใช้ภาษาเร้าอารมณ์แบบเวอร์ๆ”

ในภาพรวมของการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ ของบุคคล กล่าวได้ว่าตัวแปรเรื่อง การเห็นประโยชน์ เห็นความสำคัญ และความสนใจของบุคคลต่อข่าวสารทางการเมือง และปริมาณการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกและการจัดการกับข้อมูลในสภาพการณ์ต่างๆ ผู้ที่เห็นความสำคัญ สนใจ หรือติดตามข่าวสารการเมืองมากอยู่แล้วมีแนวโน้มจะเกิดความไม่พึงพอใจเมื่อตนเองต้องขาดการติดตามข่าวสารไปช่วงระยะเวลาหนึ่ง

ในด้านของการจัดการกับสถานการณ์ความขัดแย้งของข้อมูล ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะเพิกเฉย ในขณะที่ผู้ที่พยายามหาข้อสรุปก็มีทั้งผู้ที่พยายามใช้ข้อมูลจากหลายแหล่ง และนำมาวิเคราะห์อีกที กับผู้ที่ใช้วิธีหาข้อสรุปที่ถูกต้องด้วยการถามผู้อื่น นอกจากนี้แรงจูงใจในการใช้สื่อเพื่อการตอกย้ำ

ความคิดตนก็เข้ามามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจสรุป กล่าวคือ บุคคลส่วนหนึ่งเลือกเชื่อข้อสรุปที่ตรงกับความคิดความเชื่อตน และปฏิเสธข้อมูลตรงกันข้าม

ในด้านของการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือ ผู้คิดถึงความน่าเชื่อถือมาก ก็จะเป็นผู้ที่ใช้สื่อและติดตามข่าวสารการเมืองมากอยู่แล้ว ขณะที่คนที่ไม่ค่อยสนใจข่าวสาร หรือติดตามน้อยมีแนวโน้มจะใช้สื่ออย่างสบายๆ ไม่ถูกคิดพิจารณา นอกจากนี้บุคคลอีกบางส่วนจะคิดถึงความน่าเชื่อถือเฉพาะเมื่อเรื่องนั้นเกี่ยวข้องกับตนขัดกับความคิดเดิมของตน หรือเมื่อใช้ภาษาเร้าอารมณ์จนสังเกตได้

2.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยนอกจากจะมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูลทางการเมืองแล้ว ผู้วิจัยยังได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกันของการประมวลข้อมูลทั้งสองบริบท ได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กับการจัดการข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ได้แง่มุมที่น่าสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

• ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะเวลาหนึ่ง

ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะเวลาหนึ่งไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 75 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง

	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง		ค่าสถิติ t	ค่า sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉย ๆ		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.03	3.02	0.17	.85

ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักระยะหนึ่ง มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผลพบว่าพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าวไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 76 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว

	พฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	ต้องพยายามติดตามให้ได้	พยายามติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร	ปล่อยเลยไป ไม่รู้สึกว่าจะต้องติดตามให้ได้		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.83	3.08	3.17	2.86	.06

**ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับ
ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกัน**

ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกันไม่มี
ความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 77 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทาง
สารสนเทศ จำแนกตามความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล

	ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล		ค่าสถิติ t	ค่า sig.
	เหมือนกัน	ต่างกัน		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.03	3.02	.12	.90

**ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับ
ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ**

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "ข้อมูลที่น่าเสนอจากสื่อประเภทต่างมีความต่างกัน" มาวิเคราะห์
หาความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความกังวลใจต่อ
ความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่าความกังวลใจต่อความแตกต่าง
ของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้น
ทางสารสนเทศ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 78 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ

	ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ**				ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กังวลมาก	กังวลปานกลาง	กังวลน้อย	กังวลน้อยที่สุด		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.10	3.11	2.94	2.93	1.27	.28

** ความกังวลที่นำมาคำนวณมีเพียง 4 กลุ่ม เนื่องจากผู้ตอบว่า “กังวลมากที่สุด” มีเพียงแค่ 1 คน จึงนำไปรวมกับผู้ตอบว่า “กังวลมาก”

ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลที่ตนติดตามอยู่ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 79 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

	ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล					ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	อึดอัดมากที่สุด	อึดอัดมาก	อึดอัดปานกลาง	อึดอัดน้อย	อึดอัดน้อยที่สุด		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.14	3.09	3.06	2.98	2.97	.64	.63

ความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ระดับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองเมื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 80 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง					ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	คำนึงมากที่สุด	คำนึงมาก	คำนึงปานกลาง	คำนึงน้อย	คำนึงน้อยที่สุด		
การเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.97	2.99	3.08	3.11	2.97	.70	.59

• **อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ**

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งมีความสัมพันธ์กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ อย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($t = 2.67, sig. = 0.00$) โดยผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งจะมีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่าผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกเฉยๆ

ตารางที่ 81 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง

	ความรู้สึกของบุคคลหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง		ค่าสถิติ t	ค่า sig.
	รู้สึกตกข่าว	รู้สึกเฉย ๆ		
อาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ	2.39	2.20	2.67	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักระยะหนึ่ง มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศกับพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว ทั้งสามแบบ ได้แก่ ต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้ จะพยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร และปล่อยเลยไปโดยไม่รู้สึกว่าต้องติดตามให้ได้ ผลพบว่าพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าวไม่มีความสัมพันธ์กับอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ

ตารางที่ 82 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ จำแนกตามพฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว

	พฤติกรรมหากรู้สึกว่าจะตกข่าว			ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	ต้องพยายามติดตามให้ได้	พยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร	ปล่อยเลยไปไม่รู้สึกรู้สึกว่าต้องติดตามให้ได้		
อาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ	2.50	2.40	2.16	1.08	.34

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกัน

ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูลทางการเมืองที่ได้จากสื่อต่างประเภทกันไม่มีความสัมพันธ์กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 83 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ จำแนกตามความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล

	ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล		ค่าสถิติ t	ค่า sig.
	เหมือนกัน	ต่างกัน		
อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	2.23	2.35	-1.71	.08

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ

ผู้วิจัยนำกลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่า "ข้อมูลที่น่าเสนอจากสื่อประเภทต่างมีความต่างกัน" มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่าความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับมีความสัมพันธ์กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F=8.29$, sig. = 0.00) เมื่อวิเคราะห์ต่อด้วยการเปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้ที่ตอบว่ากังวลน้อยที่สุดจะมีค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมท้นต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ นอกจากนี้ผู้ที่ตอบว่ากังวลน้อยมีค่าเฉลี่ยของอาการต่ำกว่าผู้ตอบว่ากังวลปานกลางและกังวลมาก ส่วนผู้ที่ตอบว่ากังวลปานกลางมีค่าเฉลี่ยของอาการต่ำกว่าผู้ที่ตอบว่ากังวลมาก

ตารางที่ 84 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ จำแนกตามความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ

	ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ**				ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	กังวลมาก	กังวลปานกลาง	กังวลน้อย	กังวลน้อยที่สุด		
อาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ	2.71 ^a	2.53 ^b	2.22 ^c	1.91 ^d	8.29	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$, คู่ต่าง $d < a$ $b < c$, $c < a$ b , $b < a$

** ความกังวลที่นำมาคำนวณมีเพียง 4 กลุ่ม เนื่องจากผู้ตอบว่า “กังวลมากที่สุด” มีเพียงแค่ 1 คน จึงนำไปรวมกับผู้ตอบว่า “กังวลมาก”

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลที่ตนติดตามอยู่มีความสัมพันธ์กับอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 6.16$, $\text{sig.} = 0.00$) โดยผู้ที่มีความรู้สึกอึดอัดน้อยที่สุดเมื่อเผชิญกับความขัดแย้งกันของข้อมูลจะมีค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ ส่วนผู้ที่มีความรู้สึกอึดอัดน้อยจะมีค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศน้อยกว่าผู้ที่มีความรู้สึกอึดอัดปานกลาง และอึดอัดมาก

ตารางที่ 85 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ จำแนกตามความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

	ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล					ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	อึดอัดมากที่สุด	อึดอัดมาก	อึดอัดปานกลาง	อึดอัดน้อย	อึดอัดน้อยที่สุด		
อาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ	2.38 ^a	2.49 ^b	2.39 ^c	2.22 ^d	1.92 ^e	6.16	.00 *

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$, คู่ต่าง $e < a$ $b < c$ d , $d < b$ c

ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมทันทางสารสนเทศกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ระดับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองเมื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่ต่างกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับอาการความท่วมทันทางสารสนเทศ

ตารางที่ 86 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท่วมทันทางสารสนเทศ จำแนกตามการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

	การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง					ค่าสถิติ F	ค่า sig.
	คำนึงมากที่สุด	คำนึงมาก	คำนึงปานกลาง	คำนึงน้อย	คำนึงน้อยที่สุด		
อาการความท่วมทันทางสารสนเทศ	2.38	2.26	2.311	2.14	2.54	.82	.51

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมือง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้ออกเป็นสองส่วนใหญ่ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยทางจิตวิทยาในแง่มุมมองที่เกี่ยวข้องกับเปิดรับข่าวสารการเมือง ตลอดจนปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตน รวมถึงความรู้สึกจากสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

อนึ่ง ตัวแปรการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่วิเคราะห์ในที่นี้คือ การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 ระดับ ในด้านแหล่งข้อมูล และเนื้อหา ส่วนตัวแปรการประมวลข้อมูลทางการเมือง ผู้วิจัยนำมาเฉพาะส่วนของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมาวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นส่วนหลักของการประมวลข่าวสารที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาในงานวิจัยครั้งนี้

3.1 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเมือง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาในแง่มุมมองที่มีเกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารการเมือง และปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ปัจจัยที่ผู้วิจัยนำมาศึกษาในครั้งนี้มี 10 ตัวแปร ซึ่งแบ่งออกได้เป็น ปัจจัยทางด้านความรู้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยทางจิตวิทยาในแง่มุมมองที่มีเกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารการเมืองจำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล นอกจากนี้ยังมีปัจจัยทางด้านอุปนิสัยส่วนบุคคล อีกจำนวน 2 ตัวแปร คือ การเป็นคนชอบใช้ความคิด และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยแบบพหุคูณ (multiple regression) เพื่อทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่ส่งผลต่อตัวแปรตามคือ การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการประมวลข้อมูลทางการเมือง โดยเป็นการทดสอบตัวแปรอิสระทุกตัวพร้อมกัน ซึ่งจะให้ผลการวิเคราะห์ที่ชัดเจนและเปรียบเทียบอิทธิพลของตัวแปรต้นแต่ละตัวที่มีต่อตัวแปรตามได้ดีกว่าการทดสอบแยกทีละตัวแปร

การวิเคราะห์ด้วยสถิติการถดถอยพหุคูณมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าตัวแปรอิสระและตัวแปรตามต้องเป็นตัวแปรที่อยู่ในมาตรวัดแบบอัตราส่วน (ratio scale) หรือช่วงเท่า (interval scale) ซึ่งตัวแปรอิสระในการวิเคราะห์ครั้งนี้อยู่ในมาตรวัดแบบช่วงเท่า ส่วนตัวแปรตามได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศอยู่ในมาตรวัดแบบช่วงเท่าเช่นกัน ขณะที่ตัวแปรการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 มิติ เดิมผู้วิจัยวัดด้วยมาตรวัดแบบช่วงเท่า แต่นำมาจัดกลุ่มแยกออกเป็นกลุ่มคนสามกลุ่มเพื่อใช้วิเคราะห์ในส่วนหนึ่งของผลการวิจัยก่อนหน้านี้ แต่ในที่นี้เพื่อให้เป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติการถดถอยพหุคูณ ผู้วิจัยจึงนำค่าตัวแปรการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 มิติ มาวิเคราะห์ด้วยค่าของตัวแปรในแบบช่วงเท่า

ขั้นตอนในการวิเคราะห์มีดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)

ผู้วิจัยได้ใช้สถิติสหสัมพันธ์ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยทางจิตวิทยาทั้ง 9 ตัว กับตัวแปรตาม (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมือง) เพื่อวิเคราะห์ว่าตัวแปรอิสระตัวใดมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติบ้างจากนั้นผู้วิจัยนำตัวแปรที่มีความสัมพันธ์มาวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ ต่อไป

2. การวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

สถิติการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบว่าตัวแปรอิสระตัวใดบ้างที่สามารถพยากรณ์หรือมีอำนาจพยากรณ์การเกิดหรือการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตามได้ ผู้วิจัยเลือกวิธีการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระด้วยวิธีแบบลำดับขั้น (Stepwise regression) โดยการใส่ตัวแปรอิสระทีละตัวแปรตามลำดับค่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงไปต่ำ

ผู้วิจัยใช้อักษรย่อแทนค่าสถิติต่างๆ ดังนี้

b = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย

SE = ค่าความคลาดเคลื่อน

β = ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน

F = ค่าสถิติ F

R^2 = ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์

ผลการศึกษสามารถแสดงได้ดังต่อไปนี้

3.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ออกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศการเมืองแต่ละมิติ ทั้งด้านแหล่งข้อมูล และด้านเนื้อหา ซึ่งผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

● ด้านแหล่งข้อมูล

1. ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

จากตารางที่ 87 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล มีเพียงตัวเดียวคือ ความรู้ทางการเมือง ($r = .148$) จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ต่อด้วยสถิติการวิเคราะห์การถดถอย

ตารางที่ 87 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.148	.002(**)
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.017	.726
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.040	.403
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	-.021	.803
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.104	.030
ความสนใจทางการเมือง	-.013	.786
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	-.002	.965
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.051	.286
การชอบใช้ความคิด	.048	.313
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.056	.242

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ตารางที่ 88 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล

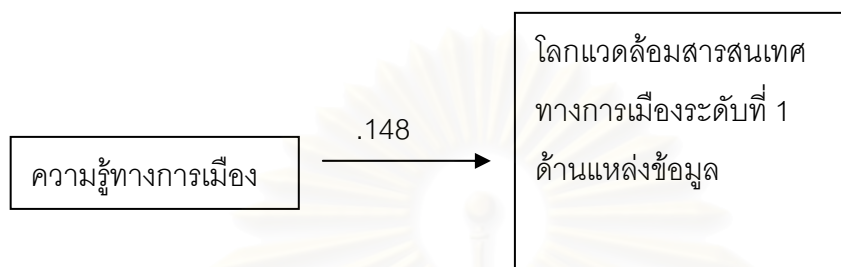
ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
ความรู้ทางการเมือง	.072	.023	.148	9.711	.002*	.022

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรความรู้ มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูลอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($\beta = .148$) ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรความรู้ มีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 2.2 %

ผลการศึกษากล่าวได้ว่าความรู้ทางการเมืองมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อปริมาณแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าเสนออยู่ในสังคม กล่าวคือผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองมากจะเห็นว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าเสนออยู่ในสังคมมีปริมาณมากด้วย

ภาพที่ 6 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล

2. ขั้นตอนการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

จากตารางที่ 89 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ต่อด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 89 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.012	.810
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.124	.009(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.174	.000(**)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	-.022	.649
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.115	.017(*)
ความสนใจทางการเมือง	.154	.001(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.140	.004(**)

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.189	.000(**)
การขอใช้ความคิด	-.042	.378
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.106	.026(*)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปร แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ($\beta = .127$) การเห็นความสำคัญ ($\beta = .131$) และความคงเส้นคงวาทางความคิด ($\beta = .102$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูลอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสาม มีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 5.8 %

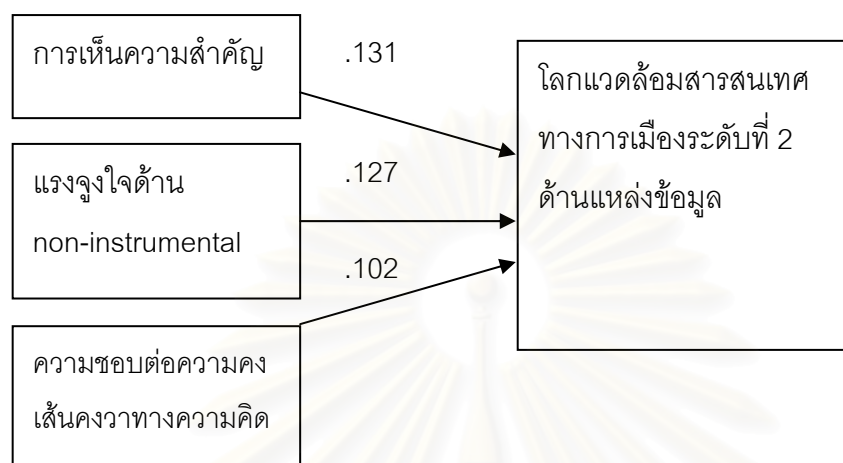
ผลการศึกษากล่าวได้ว่า แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล การเห็นความสำคัญ และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด มีอิทธิพลต่อปริมาณแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าควรใจเปิดรับ กล่าวคือ ผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารการเมือง ผู้ที่เปิดรับข่าวสารด้วยแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จะเป็นผู้ที่จะเห็นว่าแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจเปิดรับ (เทียบกับแหล่งข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม) มีปริมาณมาก

ตารางที่ 90 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
แรงจูงใจด้าน non-instrumental	.156	.063	.127	8.785	.000*	.058
การเห็นความสำคัญ	.124	.049	.131			
ความคงเส้นคงวาทางความคิด	.145	.068	.102			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 7 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

จากตารางที่ 91 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ non-motivation และ ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 91 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.008	.863
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.212	.000(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.115	.017(*)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	.034	.485
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.113	.018(*)

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความสนใจทางการเมือง	.207	.000(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.211	.000(**)
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.227	.000(**)
การชอบใช้ความคิด	.071	.139
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.191	.000(**)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปร แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ($\beta = .158$) ตัวแปรการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .135$) และความคงเส้นคงวาทางความคิด ($\beta = .159$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปร ดังกล่าวมีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 9.5 %

ผลการศึกษากล่าวได้ว่า แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคลการมีส่วนร่วมทางการเมือง และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด มีอิทธิพลต่อสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่เห็นว่าตนควรใส่ใจเปิดรับ กล่าวคือ ผู้ที่เปิดรับข่าวสารด้วยแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง และผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จะมีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูล(เมื่อเทียบกับแหล่งข้อมูลที่เห็นว่าตนควรใส่ใจ)ได้มาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่บุคคลเปิดรับได้จริงกับแหล่งข้อมูลที่เห็นว่าควรใส่ใจเปิดรับน้อย

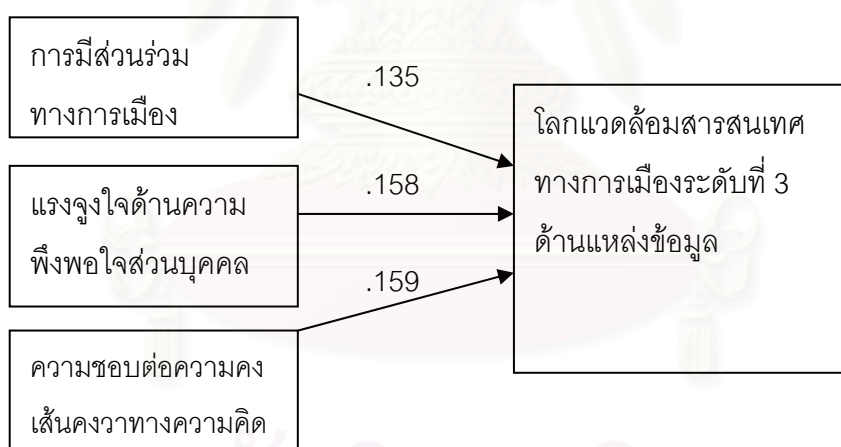
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 92 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.196	.062	.158	15.100	.000*	.095
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.159	.058	.135			
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.230	.067	.159			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 8 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

4. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

จากตารางที่ 93 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ต่อด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 93 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.023	.636
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.233	.000(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.194	.000(**)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	.006	.906
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.159	.001(**)
ความสนใจทางการเมือง	.248	.000(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.253	.000(**)
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.245	.000(**)
การชอบใช้ความคิด	.008	.861
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.126	.008(**)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

*ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปร แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ ($\beta = .162$) ความสนใจทางการเมือง ($\beta = .114$) ความเชื่อถือต่อสื่อ ($\beta = .118$) การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .127$) และความคงเส้นคงวาทางความคิด ($\beta = .102$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสิ้นมีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 11.5 %

ผลการศึกษากล่าวได้ว่า แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคลความสนใจทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด มีอิทธิพลต่อสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่บุคคลเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมด

ในสังคม กล่าวคือ ผู้ที่เปิดรับข่าวสารด้วยแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ ผู้ที่มีความสนใจทางการเมือง ผู้ที่มีความเชื่อถือต่อสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมือง และผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จะมีปริมาณการเปิดรับแหล่งข้อมูล(เมื่อเทียบกับแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม) ได้ในระดับมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่คุณเปิดรับได้จริงกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมน้อย

ตารางที่ 94 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
แรงจูงใจเชิง เชิงอรรถประโยชน์	.150	.075	.114	11.103	.000*	.115
ความสนใจทาง การเมือง	.151	.073	.118			
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.150	.054	.127			
การมีส่วนร่วม ทางการเมือง	.134	.072	.102			
ความชอบต่อความ คงเส้นคงวาทาง ความคิด	.156	.074	.097			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 9 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล

- **ด้านเนื้อหา**

1. **ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)**

จากตารางที่ 95 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา ได้แก่ ความรู้ทางการเมือง ($r = .135$) และความน่าเชื่อถือต่อสื่อ ($r = .181$) จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ต่อด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 95 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.135	.005(**)
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	-.027	.571
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.051	.289
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	.016	.735
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.181	.000(**)
ความสนใจทางการเมือง	-.020	.681
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.029	.549
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.086	.075
การขอใช้ความคิด	.002	.964
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	-.002	.964

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรความรู้ทางการเมือง ($\beta = .111$) และความเชื่อถือต่อสื่อ ($\beta = .165$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหาอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรความรู้ทางการเมือง) และความเชื่อถือต่อสื่อ มีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหาได้ 4.5 %

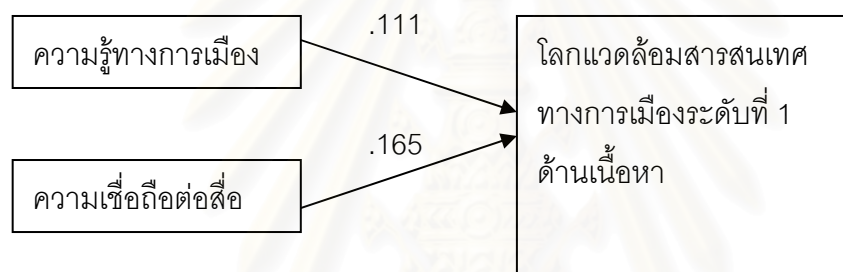
ผลการศึกษากล่าวได้ว่าความรู้ทางการเมืองและความเชื่อถือต่อสื่อมีอิทธิพลต่อความคิดเห็นต่อปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าสนใจอยู่ในสังคม กล่าวคือผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองมาก และผู้ที่มีความน่าเชื่อถือต่อสื่อมาก จะเห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่น่าสนใจอยู่ในสังคมมีปริมาณมากด้วย

ตารางที่ 96 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
ความรู้ทางการเมือง	.055	.024	.111	10.147	.000*	.045
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.153	.044	.165			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 10 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา

2. ขั้นตอนการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

จากตารางที่ 97 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 97 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองใน มิติที่ 2 ด้านเนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	.036	.449
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.242	.000(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.241	.000(**)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	-.061	.201
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.159	.001(**)
ความสนใจทางการเมือง	.152	.001(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.207	.000(**)
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.229	.000(**)
การขอใช้ความคิด	.040	.408
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.106	.027(*)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปร การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .151$) การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ($\beta = .148$) และ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ($\beta = .115$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหาอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสาม มีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 9.8%

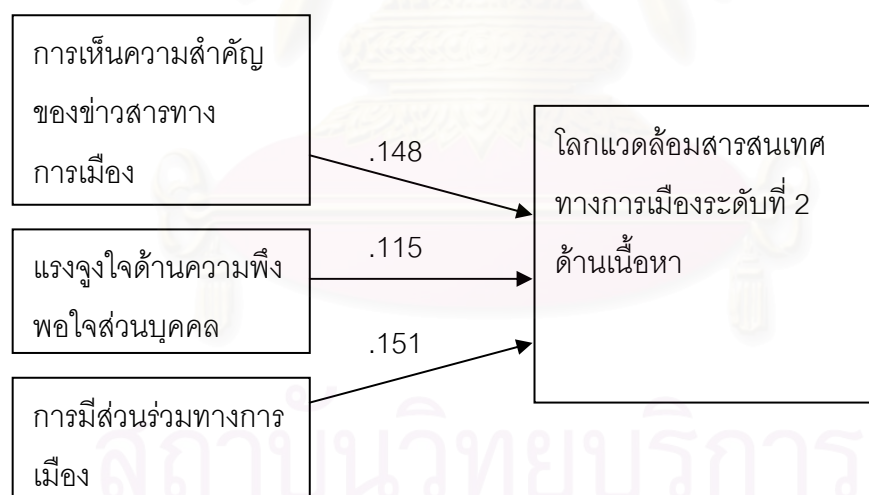
ผลการศึกษากล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญ และแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล มีอิทธิพลต่อปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจติดตาม กล่าวคือผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่มีเห็นความสำคัญของข่าวสารการเมือง และผู้ที่เปิดรับข่าวสารด้วยแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล จะเป็นผู้ที่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตาม (เทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม) มีปริมาณมาก

ตารางที่ 98 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อม
สารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
การเห็นความสำคัญ ของข่าวสารทาง การเมือง	.128	.044	.148	15.649	.000*	.098
การมีส่วนร่วม ทางการเมือง	.129	.058	.115			
แรงจูงใจด้านความ พึงพอใจส่วนบุคคล	.161	.054	.151			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 11 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อม
สารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

จากตารางที่ 99 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองใน
มิติที่ 3 ด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง
ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจ

ส่วนบุคคล การขอใช้ความคิด และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 99 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	-.037	.437
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.272	.000(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.187	.000(**)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	.024	.612
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.144	.003(**)
ความสนใจทางการเมือง	.172	.000(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.152	.001(**)
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.211	.000(**)
การขอใช้ความคิด	.099	.040(**)
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.189	.000(**)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปร การมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .196$) ความเชื่อถือต่อสื่อ ($\beta = .105$) และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด ($\beta = .1$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหาอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปร ดังกล่าวมีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหาได้ 13.1 %

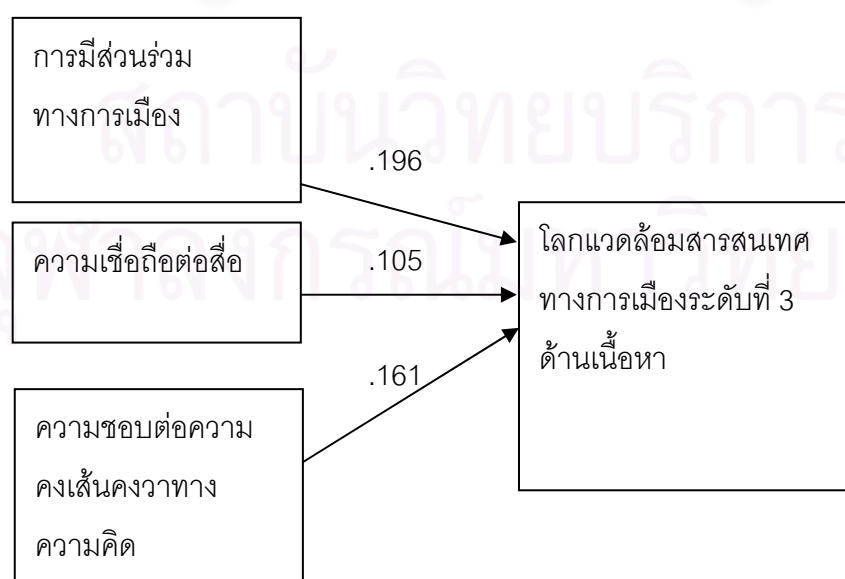
ผลการศึกษากล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด มีอิทธิพลต่อสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับได้จริงเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่เห็นว่าตนควรใส่ใจติดตาม กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่มีความเชื่อถือต่อสื่อ และผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จะมีสัดส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง(เมื่อเทียบแหล่งข้อมูลที่เห็นว่าตนควรใส่ใจติดตาม) ได้ในระดับมาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลเปิดรับได้จริงกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองเห็นว่าควรใส่ใจติดตามในระดับน้อย

ตารางที่ 100 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.239	.061	.196	12.919	.000*	.131
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.114	.052	.105			
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.240	.068	.161			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 12 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

4. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

จากตารางที่ 101 ตัวแปรปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ ความสนใจทางการเมือง แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จากนั้นผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ด้วยสถิติการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ตารางที่ 101 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา กับปัจจัยต่างๆ

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	Sig.
ความรู้ทางการเมือง	-.001	.983
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.277	.000(**)
การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง	.201	.000(**)
อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง	.015	.763
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.148	.000(**)
ความสนใจทางการเมือง	.184	.000(**)
แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์	.223	.000(**)
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.261	.000(**)
การชอบใช้ความคิด	.012	.798
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.141	.003(**)

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.05$

ผลการวิเคราะห์ถดถอยแสดงให้เห็นว่าตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ($\beta = .199$) แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ($\beta = .157$) ความเชื่อถือต่อสื่อ ($\beta = .113$) และความชอบต่อ

ความคงเส้นคงวาทางความคิด ($\beta = .102$) มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหาอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้หากพิจารณาถึงอำนาจการทำนายของแบบจำลองนี้ พบว่าตัวแปรทั้งสองตัว มีอำนาจการทำนายการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลได้ 12.8%

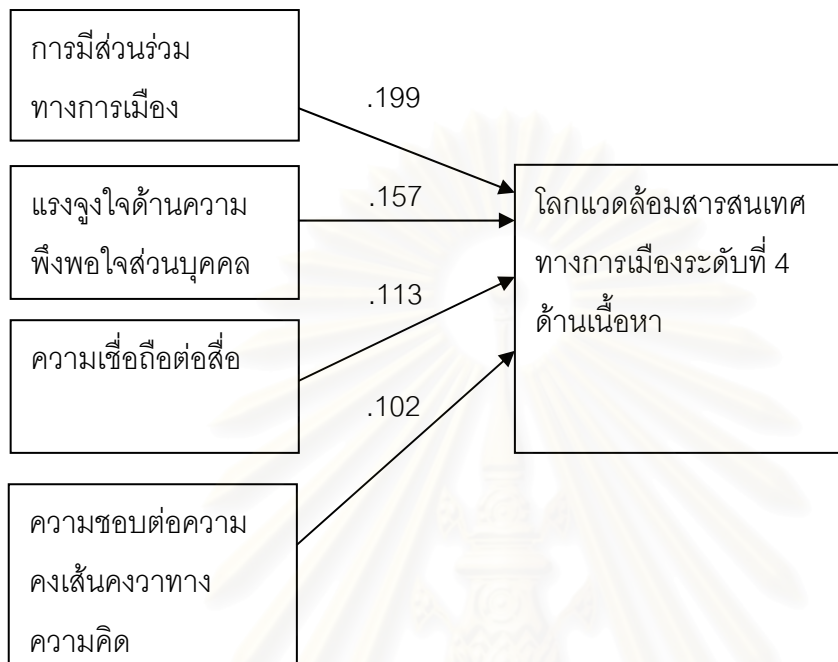
ผลการศึกษากล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคลความเชื่อถือต่อสื่อ และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด มีอิทธิพลต่อสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลติดตามได้จริงกับเทียบกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม กล่าวคือ ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่เปิดรับข่าวสารด้วยและแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ผู้ที่มีความเชื่อถือต่อสื่อ และผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด จะมีปริมาณการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง (เมื่อเทียบกับข้อมูลทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม) ได้มาก กล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มีสัดส่วนของความแตกต่างระหว่างข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลติดตามได้จริงกับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคมในระดับน้อย

ตารางที่ 102 แสดงค่าสถิติการวิเคราะห์ถดถอยของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา

ตัวแปร	b	SE	β	F	Sig.	R ²
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.261	.064	.199	15.692	.000*	.128
แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล	.129	.053	.121			
ความเชื่อถือต่อสื่อ	.133	.054	.113			
ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด	.164	.073	.102			

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq 0.01$

ภาพที่ 13 แบบจำลองแสดงอิทธิพลของปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

จากการสัมภาษณ์เจาะลึก ผู้วิจัยพยายามหาแนวโน้มความสัมพันธ์ของตัวแปรปัจจัยทางด้านความรู้ ปัจจัยด้านทัศนคติ แรงจูงใจที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง และอุปนิสัยส่วนบุคคลกับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ตลอดจนอาการความท่วมท้น

ปัจจัยด้านแรงจูงใจ การเห็นความสำคัญ ความสนใจในข่าวสารการเมือง ความรู้ทางการเมือง มีแนวโน้มจะเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลสนใจติดตามข่าวสารการเมืองมาก ผู้ที่เห็นความสำคัญ สนใจ และมีจุดประสงค์หรือแรงจูงใจในการติดตามข่าวสารทางการเมืองที่หลากหลายเพิ่มเติมมากไปกว่าเพียงการติดตามข่าวสารบ้านเมือง เช่น รู้เพื่อเอาไว้คุยกับคนอื่นได้ เพื่อใช้ประกอบการทำงาน สนองความสนใจส่วนตัว ฯลฯ จะติดตามข่าวสารสม่ำเสมอ โดยให้เหตุผลว่าเวลาไปคุยกับใครจะได้รู้เรื่อง ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“เราอยากรู้ข่าวสาร มีความต้องการที่อยากรู้ เอาไว้พูดคุยกับคนอื่นนี่ถือเป็นเรื่องพื้นฐานเลย แต่ไม่ใช่รู้แค่ตื่นๆ แล้วเอาไปคุยมันน่าเกลียด นอกจากนี้ส่วนหนึ่งเป็นความชอบตั้งแต่เด็ก และก็เห็นว่าจำเป็น สำคัญ และมันก็สนุก ในการติดตามว่าประเด็นนี้ไปถึงไหน”

“เวลาอยู่กับคนอื่นจะต้องมีคุยเรื่องต่างๆ ดังนั้นจุดประสงค์นอกเหนือจากการติดตามข่าวสาร บ้านเมืองคือ เอาไปใช้คุยกับคนอื่น จะได้มีเรื่องคุยกับเขา”

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่าผู้ที่เห็นความสำคัญเห็นประโยชน์หรือความจำเป็นของข่าวสารทางการเมืองต่อตนเองจะมีความพยายามในการติดตามข่าวสาร โดยให้เหตุผลว่าเมื่อเป็นข้อมูลที่ควรใส่ใจก็จะพยายามติดตาม ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์บางคนติดตามได้ครบหรือเกือบครบ แต่บางคนก็ได้เพียงบางส่วน โดยมีปัจจัยอื่นที่เข้ามาเกี่ยวข้องคือ เรื่องของปริมาณสื่อและแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ความสะดวกในการเข้าถึง รวมถึงเวลาที่ตนเองมีในการใช้ติดตามข่าวสาร ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ได้กล่าวไปแล้วในผลการวิจัยส่วนของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล

จากข้อมูลเชิงปริมาณจะพบว่าปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองค่อนข้างจะเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง โดยสัมพันธ์ทางบวกกับปริมาณข้อมูลที่ตนควรใส่ใจ รวมไปถึงสัดส่วนการติดตามข้อมูลหรือสื่อได้จริงเมื่อเทียบกับที่ตนคิดว่าควรใส่ใจหรือที่มีอยู่ทั้งหมดในสังคม ข้อสังเกตประการหนึ่งจากการสัมภาษณ์ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเชิงปริมาณคือ ผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำ และเห็นว่าข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณพอสมควรไปจนถึงมาก จะค่อนข้างมีส่วนร่วมทางการเมืองหลายกิจกรรม เช่น เป็นสมาชิกพรรคการเมือง ฟังปราศรัย ลงชื่อถอดถอนนักการเมือง หรือกฎหมาย เป็นต้น บางคนสนใจกิจกรรมเหล่านั้นแต่ไม่มีโอกาสทำ เช่น เข้าชื่อเสนอถอดถอนหรือถอดถอนนักการเมือง ฟังปราศรัย เป็นต้น ดังตัวอย่างคำให้สัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ไปเลือกตั้งประจำ ส่วนอย่างอื่นอยากทำแต่ไม่มีโอกาสได้ทำ เช่น อยากไปลงชื่อไล่ทักษิณ แต่ก็ไม่มีทัน ดันปฏิวัติซะก่อน”

“อย่างปราศรัยนี่ไม่เคย เพราะเขาไม่มาปราศรัยแถวบ้าน เขาไม่มาใกล้ๆเลย ถ้ามาก็จะไป ตอนที่มีลงชื่อที่ มท. ตอนนั้นเหมือนยุ่งๆอะไรสักอย่าง ตอนชุมนุมที่สนามหลวงก็เคยได้ผ่านๆไปฟัง แต่ไม่เข้าไปเพราะรู้สึกกลัว..... คิดว่าบ้านเรายังมีโอกาสพวกนี้น้อย เพราะพื้นที่เหล่านี้เปิดอยู่น้อยมาก”

ด้านปัจจัย อารมณ์ที่มีข่าวสารทางการเมือง ผู้ที่มีอารมณ์ทางลบต่อข่าวการเมือง เช่น หดหู่ เบื่อหน่าย กับสถานการณ์และนักการเมือง มีทั้งผู้ที่ตอบว่าทำให้ตนไม่อยากติดตามข่าว เพราะรู้สึกว่ายิ่ง

ติดตามยิ่งเป็นทุกข์กับสภาพบ้านเมือง และผู้ที่ตอบว่าแม่हनุ แต่ไม่ได้ทำให้ตนเองเลิกติดตามข่าวสาร เพราะข่าวสารการเมืองเป็นเรื่องที่เราต้องรู้ ดังคำสัมภาษณ์ด้านล่าง

“เคยรู้สึกหดหู่กับการเมือง มันไม่ได้อย่างที่ใจเรา รู้สึกทำอะไรไม่ได้... แต่ไม่ได้ทำให้เลิกดู ถ้าคิดมาก ๆ ก็เลิกดูสักสองสามวัน แล้วค่อยมาดูใหม่”

“บางทีมันน่าเบื่อแล้วทุกขใจ ทำไมมีแต่คนแบบนี้ ส่วนหนึ่งเลยเป็นเหตุผลให้เราไม่อยากเปิดรับ”

ส่วนปัจจัยด้านของความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด ผู้วิจัยยังไม่สามารถสรุปความสัมพันธ์ของปัจจัยเหล่านี้กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองได้อย่างเด่นชัดจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

3.2 ปัจจัยด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตน และการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่าระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลมีอิทธิพลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศหรือไม่ นอกจากนี้ยังมุ่งศึกษาว่าในกลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นผู้เกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศจะมีความรู้สึกจากสภาวะดังกล่าวและการจัดการกับสภาวะดังกล่าวอย่างไร

3.2.1 ระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ในประเด็นด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ผู้วิจัยศึกษาในสองเรื่อง คือ ความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

ความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

ผู้วิจัยวัดความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารที่บุคคลสามารถติดตามได้ ด้วยคำถามว่า “ท่านสามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับที่ใจต้องการมากน้อยเพียงใด” ผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับปานกลาง (ร้อยละ 47.1) รองลงมาคือ ระดับมาก (ร้อยละ 26.4) ระดับน้อย (ร้อยละ 12.2) ระดับมากที่สุด (ร้อยละ 11.7) สุดท้ายคือระดับน้อยที่สุด (ร้อยละ 2.3)

ตารางที่ 103 แสดงจำนวนและร้อยละของความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารที่บุคคลสามารถติดตามได้

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	10	2.3
น้อย	53	12.2
ปานกลาง	205	47.1
มาก	115	26.4
มากที่สุด	51	11.7
รวม	434	100.0

ความสัมพันธ์ระหว่างความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลติดตามได้กับอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์พบว่าผู้ที่มีระดับของความพอใจต่อปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่ตนติดตามได้แตกต่างกันจะมีปริมาณการอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($f=3.491$, Sig. =.00) เมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่พบว่าผู้ที่คิดว่าตนติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับมาก และมากที่สุด จะมีค่าเฉลี่ยการเกิดอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศน้อยกว่าผู้ที่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับปานกลาง

ตารางที่ 104 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของอาการความท้อแท้ทางสารสนเทศจำแนกตามความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารที่บุคคลสามารถติดตามได้

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
น้อยที่สุด	10	2.28	1.083	3.491	.01*
น้อย	53	2.34	.602		
ปานกลาง	205	2.42	.713		
มาก	115	2.16	.756		
มากที่สุด	51	2.10	.705		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

3.2.2 ความรู้สึกและการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อม

สารสนเทศทางการเมือง

ในส่วนนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่าในกลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนมีการจัดการกับสภาวะดังกล่าวอย่างไร

กลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในที่นี้คือผู้ที่ตอบว่าตนสามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการในระดับมาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด เนื่องจากถือว่าคนกลุ่มเหล่านี้ยังไม่สามารถติดตามได้เท่าที่ใจต้องการได้ทั้งหมด นอกจากนี้จากการทบทวนวรรณกรรมชี้ว่าคนกลุ่มนี้มีแนวโน้มจะเป็นผู้เกิดสภาวะความท้อแท้ทางสารสนเทศเพราะมีความไม่สอดคล้องระหว่างความต้องการข้อมูลและความสามารถในการติดตามข้อมูล

ประเด็นที่ศึกษาในที่นี้ประกอบไปด้วย ความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ ความยากในการตัดสินใจทางการเมือง ความต้องการในการติดตามข่าวสารให้ได้มากกว่าปัจจุบัน และการจัดการกับสภาวะที่ไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจ

ต้องการ

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่ตนติดตามได้ว่าสภาวะดังกล่าวทำให้พวกเขาเกิดความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหรือไม่ ในภาพรวมผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความกังวลใจน้อยแม้ไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้ (ร้อยละ 40.8) รองลงมาคือ กังวลใจปานกลาง (ร้อยละ 28.8) กังวลใจน้อยที่สุด (ร้อยละ 22.5) กังวลใจมาก (ร้อยละ 7.3) กังวลใจมากที่สุด (ร้อยละ 0.5)

ตารางที่ 105 แสดงจำนวนและร้อยละของความรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	86	22.5
น้อย	156	40.8
ปานกลาง	110	28.8
มาก	28	7.3
มากที่สุด	2	0.5
รวม	382	100.0

ความยากในการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงความยากในการตัดสินใจทางการเมือง หากพวกเขาไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าแม้พวกเขาไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการแต่ก็ไม่ได้ทำให้การตัดสินใจทางการเมืองยากขึ้น (ร้อยละ 55.1) ขณะที่ผู้ที่ตอบว่ารู้สึกตัดสินใจยากขึ้นมีปริมาณร้อยละ 44.9

ตารางที่ 106 แสดงจำนวนและร้อยละของความยากในการตัดสินใจทางการเมือง

	จำนวน	ร้อยละ
ยากขึ้น	172	44.9
ไม่ยากขึ้น	211	55.1
รวม	383	100.0

เหตุผลของผู้ที่ตอบว่าตัดสินใจยากขึ้น

1. ไม่มีข้อมูล มีข้อมูลไม่เพียงพอ ทำให้ขาดหลักในการตัดสินใจ
2. ข้อมูลไม่เพียงพอ อาจทำให้ตัดสินใจผิดพลาด
3. ข้อมูลน้อย ทำให้ลังเลหรือเกิดความไม่แน่ใจในการตัดสินใจ

เหตุผลของผู้ที่ตอบว่าตัดสินใจไม่ยากขึ้น

1. ใช้วิธีสอบถามจากผู้อื่นที่ติดตามข่าวสาร หรือมีความรู้ทางการเมืองดี
2. ตัดสินใจจากข้อมูลที่เคยรู้มา หรือข้อมูลเท่าที่ตนเองมี
3. คิดว่าตัดสินใจเองได้ ไม่ต้องพึ่งข้อมูลจากสื่อ เชื่อมั่นในความคิดตน
4. มีจุดยืนของตนเองอยู่แล้ว / มีพรรคที่ตนเองขึ้นชอบอยู่แล้ว
5. ช่วงเวลาที่ต้องตัดสินใจ มีเฉพาะช่วงเลือกตั้ง ซึ่งเกิดขึ้นไม่บ่อย ช่วงเวลาปกติก็ไม่ต้องเกี่ยวข้องหรือตัดสินใจเรื่องการเมือง
6. ใช้วิธีหาอ่านข่าวย้อนหลังเมื่อต้องตัดสินใจ

จากเหตุผลข้างต้นเห็นได้ว่าเหตุผลของผู้ที่ตอบว่าตัดสินใจไม่ยากขึ้น ส่วนใหญ่สะท้อนการเลือกใช้วิธีง่ายๆ ในการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการตัดสินใจที่ใช้การพิจารณาข้อมูลต่ำ และอาศัยพึ่งพาข้อมูลจากผู้อื่น

ความต้องการในการติดตามข่าวสารให้ได้มากกว่าปัจจุบัน

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างว่าพวกเขาคิดว่าตนเองต้องติดตามข่าวสารทางการเมืองให้ได้มากกว่าที่ทำได้ในตอนนี้นหรือไม่ ในภาพรวมผู้วิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าปานกลาง (ร้อยละ 50.9) รองลงมาคือ มาก (ร้อยละ 22.5) น้อย (ร้อยละ 14.6) มากที่สุด (ร้อยละ 6.8) และ น้อยที่สุด (ร้อยละ 5.2)

ตารางที่ 107 แสดงจำนวนและร้อยละของความต้องการในการติดตามข่าวสารให้ได้มากกว่าปัจจุบัน

	จำนวน	ร้อยละ
น้อยที่สุด	20	5.2
น้อย	56	14.6
ปานกลาง	195	50.9
มาก	86	22.5
มากที่สุด	26	6.8
รวม	383	100.0

การจัดการกับสถานะที่ไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มตัวอย่างถึงการจัดการกับสถานะเมื่อพวกเขาไม่สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ ผลการวิเคราะห์คำตอบพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้วิธี “เลือกเอาเฉพาะประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่ตนสนใจที่สุด ส่วนที่เหลือก็ปล่อยให้ไป” (ร้อยละ 62.0) รองลงมาคือ “เลิกติดตามด้วยตนเอง และหันไปใช้วิธีถามจากผู้อื่นเอา” (ร้อยละ 20.4) ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่า “หยุดพัก และค่อยกลับมาอ่านติดตามต่อ” และ “เลิกติดตาม โดยไม่สนใจย้อนกลับมาติดตามข้อมูลเหล่านั้นต่อ” มีปริมาณใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 8.6 และ ร้อยละ 8.9 ตามลำดับ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 108 แสดงจำนวนและร้อยละของการจัดการกับสภาวะที่ไม่พอใจต่อการสร้างโลก
แวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

การจัดการกับสภาวะที่ไม่พอใจต่อการสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
หยุดพัก และค่อยกลับมาย้อนติดตามต่อ	33	8.6
เลือกเอาเฉพาะประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่ตนสนใจที่สุด ส่วนที่เหลือก็ปล่อยให้ไป	237	62.0
เลิกติดตามด้วยตนเอง และหันไปใช้วิธีถามจากผู้อื่นเอา	78	20.4
เลิกติดตาม โดยไม่สนใจย้อนกลับมาติดตามข้อมูล เหล่านั้นต่อ	34	8.9
รวม	382	100.0

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

จากการสอบถามผู้ให้สัมภาษณ์ที่ติดตามสื่อและข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้เพียงบางส่วนหรือ
ได้ไม่ครบ ว่าพวกเขาเกิดความรู้สึกกังวล ไม่สบายใจ หงุดหงิดใจ เครียด หรือไม่ ซึ่งความรู้สึกนี้ถือเป็น
ตัวชี้วัดหนึ่งของความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผลคือมีทั้งผู้ที่ตอบว่าตนไม่เกิดหรือไม่ค่อยเกิดความรู้สึกดังกล่าวเลย และผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวล
รู้สึกว่าต้องพยายามติดตามเพิ่มให้ได้มากกว่าที่ทำได้อยู่ตอนนี้

ผู้วิจัยได้สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านที่ตอบว่าตนไม่เกิดหรือไม่ค่อยเกิด
ความรู้สึกดังกล่าวเลยแม้จะติดตามข้อมูลข่าวสารได้ไม่เท่ากับที่เห็นว่าควรใส่ใจให้เหตุผลว่า ตนเองพอใจ
แล้วกับระดับของความสามารถในการติดตามที่ตนทำได้ พอใจกับปริมาณข้อมูลที่ตนเปิดรับได้ตอนนี้
พอใจแล้วถ้าเทียบกับเวลาที่ตนมี ในส่วนที่ติดตามไม่ได้ก็อาศัยติดตามถามจากผู้อื่นหรือเลือกเฉพาะ
ประเด็นหลักๆ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ติดตามได้ปานกลางของที่คิดว่าควรใส่ใจ แต่ก็พอใจแล้วจะ เรื่องไหนไม่รู้ก็อาศัยถามคนอื่นเอา”

“ไม่ได้คิดขนาดนั้น คิดว่าโอเคจากความสามารถจากเวลาที่เรามีอยู่กับข่าวสารที่เราได้ถือว่าโอเค
เป็นจุดที่เราทำดีที่สุดแล้ว”

“ติดตามได้ไม่ถึงครึ่ง ก็ไม่ได้กังวลนะ เราอาศัยการ screen เลือกประเด็นหลักๆไป ”

มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งให้เหตุผลว่าแม้ติดตามข้อมูลที่เห็นว่าควรใส่ใจไม่มากพอสมควร แต่ก็ยังได้ไม่ครบกับที่เห็นว่าตนควรใส่ใจติดตาม อย่างไรก็ตามตนไม่กังวลหรือคิดว่าต้องพยายามติดตามให้ได้ครบ เพราะถ้าพยายามติดตามมากไปจะทำให้เกิดความกังวล

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ไม่กังวลเท่าไรค่ะ เพราะถ้าพยายามติดตามมากไปจะทำให้เกิดความกังวล ดูแบบสบายๆดีแล้ว”

“ข่าวสารที่คิดว่าควรรู้มีเยอะมากทีเดียว พี่ติดตามข้อมูลเหล่านั้นได้น้อยมาก แต่ไม่ได้ทำให้รู้สึกเครียดอะไร ก็โอเคกับตรงนี้ บางที่ยังรู้มากๆ แต่เราลุกขึ้นมาทำอะไรกับนักการเมืองไม่ได้ มันจะกลายเป็นความทุกข์กังวลไปเสียอีก”

จากคำตอบของผู้ให้สัมภาษณ์ สังเกตได้ว่า เหตุที่บุคคลพอใจหรือยอมรับกับได้ เพราะบุคคลมีวิถีจัดการทางความคิด วิธีแก้ไขปัญหาหรือหาทางออกกับสภาวะดังกล่าวได้ กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้สึกว่าตนถูกคุกคามจากสภาวะกังวลใจก็จะใช้วิธีการยอมรับหรือปรับใจ เพื่อให้ไม่ต้องประสบกับสภาวะไม่สบายทางจิตใจ หรือบุคคลใช้วิถีลดทางอื่นที่ใช้ความพยายามน้อย แต่ได้ข้อมูลมาในระดับที่ตนยอมรับได้ เช่น การถามจากผู้อื่น หรือใช้วิธีเลือกประเด็นหลักๆ เพื่อให้พอรู้บ้าง

ทางด้านผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวล รู้สึกว่าต้องพยายามติดตามเพิ่มให้ได้มากกว่าที่ทำได้ยู่ตอนนี้ ผู้วิจัยพบว่าจะเป็นผู้ที่ใช้สื่อและติดตามข่าวสารพอสมควร และจำเป็นต้องใช้ข้อมูล แม้จะมีช่องว่างระหว่างข้อมูลที่ติดตามได้จริงกับข้อมูลที่ควรใส่ใจ แต่ก็ยังเป็นช่องว่างที่ไม่สูงมาก อย่างไรก็ตามคนกลุ่มนี้ยังไม่พอใจกับระดับของความสามารถในการติดตามที่ตนทำได้ ยังไม่เพียงพอกับที่ใจต้องการ ดังคำสัมภาษณ์ต่อไปนี้

“ตอนนี้ยังติดตามไม่ได้เท่าที่ใจอยาก ได้ประมาณปานกลาง ก็กังวลนะโดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเกี่ยวกับงาน ถ้าในส่วนที่เป็นความอยากรู้ก็กังวลนิดหน่อย เพราะคิดว่าไม่รีบร้อน รอดมาได้”

ส่วนวิธีการจัดการของบุคคลเมื่อประสบกับสภาวะความท่วมท้นของข้อมูลข่าวสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าตนจะหยุดพักการติดตามไว้ก่อนเพื่อตั้งหลัก หรือรอให้เรื่องราวมันนิ่งก่อนแล้วค่อยมาติดตามใหม่ ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านจะใช้วิธีการจัดลำดับความสำคัญโดยตอบว่าถ้าเป็นประเด็นที่เราจำเป็นต้องใช้งาน ก็จะใช้วิธีเก็บข่าวย้อนหลัง แต่ถ้าเป็นประเด็นที่เป็นความสนใจส่วนตัวบางทีก็ทิ้งไปเลย

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“.. ก็จะไปปิดก่อน เพื่อตั้งหลักว่าเกิดอะไรขึ้น”

“ก็อาศัยฟังเอาจากเพื่อน หรือตามเก็บข่าวย้อนหลังเพื่อเก็บประเด็นสำคัญ เพราะมันเป็นงาน เราจะทิ้งไปเลยไม่ได้ ไม่ตามไม่ได้ แต่ถ้าไม่ใช่เรื่องงานเป็นส่วนหนึ่งของความสนใจส่วนตัวทิ้งไปเลยก็มี”

4. ผลกระทบของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและการประมวลข้อมูลของบุคคลที่มีต่อการ ใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

ในเนื้อหาของงานวิจัยส่วนก่อนหน้านี้ ผู้วิจัยได้รายงานผลการศึกษาศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล การประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล ในส่วนที่เหลือต่อไปนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคลที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

หนึ่ง การประมวลข้อมูลทางการเมืองในนำมาวิเคราะห์ในส่วนนี้ ผู้วิจัยนำมาเฉพาะส่วนของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมาวิเคราะห์ เนื่องจากเป็นส่วนที่ผู้วิจัยพบทวนวรรณกรรมแล้วพบว่ามีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน โดยผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองและความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังสนใจศึกษาว่าผู้ที่มีอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศจะมีการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนในลักษณะใดด้วย เนื่องจากตัวแปรทั้งสองได้รับผลกระทบจากความท่วมท้นทางสารสนเทศเช่นกัน และถือว่าเป็นอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศในอีกมิติหนึ่ง

ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมืองส่งผลต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองของบุคคลหรือไม่ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในนี้มี 3 แบบ คือ การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก และการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการตัดสินใจ ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบ “ค้นหาข้อมูลเพียงบางทางเลือก” สูงที่สุด (ตารางที่ 109) ในขณะที่มีค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจอีกสองแบบเกือบเท่ากัน

ตารางที่ 109 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.974	.81
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.183	.69
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการตัดสินใจ	2.975	.72

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำ (repeated measures one way anova) (ตารางที่ 110) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่ พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบ “การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก” มากกว่า “การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก” และ “การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการตัดสินใจ”

ตารางที่ 110 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ

Source	SS	DF	MS	F	Sig.
การตัดสินใจ**	12.16	1	12.16	12.64	.00*
Error	415.54	432	0.96		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.05$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

4.1.1 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง ปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่นำมาวิเคราะห์ประกอบด้วย การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติ การกำหนดระดับการทราบข่าวสารการเมืองของตนเอง ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารแต่ละครั้ง

ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ Mixed-Model Factorial ANOVA เนื่องจากผู้วิจัยต้องการศึกษาว่าผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและผู้ที่มีการประมวลข้อมูลต่างกัน จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกันหรือไม่ ผลการวิจัยมีรายละเอียดดังนี้

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มคนแต่ละกลุ่มในการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติ กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองทั้งสามแบบ แสดงได้ดังนี้

● ด้านแหล่งข้อมูล

1. ชั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล แตกต่างกัน (ตารางที่ 111) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการรับรู้ต่อ

ปริมาณสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกันมีลักษณะการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 111 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1	.815	3.562	.229	.423	.770
Error	414.731	765.750	.542		

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 แตกต่างกัน (ตารางที่ 112) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีระดับของปริมาณสื่อที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจเปิดรับแตกต่างกันมีลักษณะการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 112 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวแบบวัดซ้ำระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2	2.085	3.561	.586	1.084	.360
Error	413.461	765.519	.540		

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน (ตารางที่ 113) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสัดส่วนของ

ปริมาณสื่อที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับสื่อที่เห็นว่าควรใส่ใจเปิดรับแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ

แม้กลุ่มตัวอย่างทั้งสามกลุ่มมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากกว่าทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด แต่ในกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลเห็นว่าควรใส่ใจใช้ในระดับปานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยการใช้การค้นหาข้อมูลแบบบางทางเลือกมากกว่าแบบเส้นทางลัดไม่มากนัก ตรงกันข้ามกับกลุ่มผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่เห็นว่าควรใส่ใจใช้ในระดับมาก มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้การค้นหาข้อมูลแบบบางทางเลือกกับแบบเส้นทางลัดสูงกว่ากลุ่มตัวอย่างอีกสองกลุ่ม

ตารางที่ 113 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

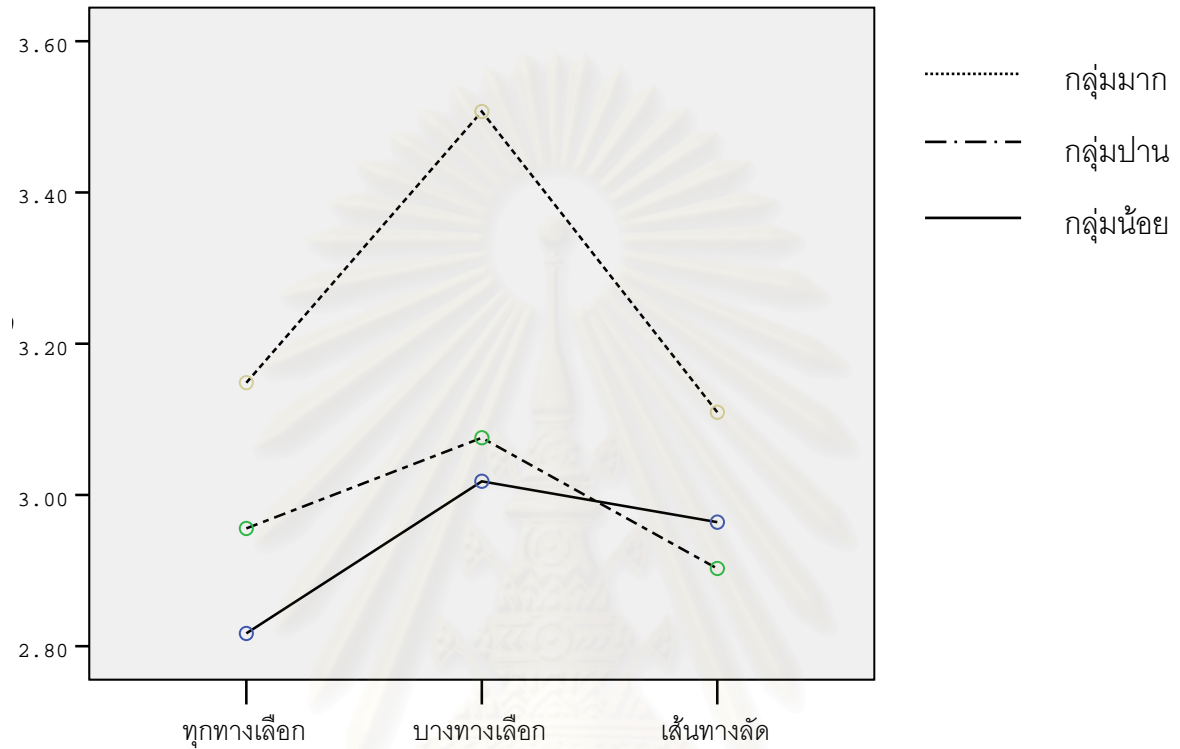
Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3	4.864	3.541	1.373	2.546	.045*
Error	410.682	761.384	.539		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.05$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 14 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล มีดังนี้

ตารางที่ 114 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ					
	กลุ่ม 1 (น้อย)		กลุ่ม 2 (ปานกลาง)		กลุ่ม 3 (มาก)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.81	.81	2.95	.79	3.14	.82
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.01	.65	3.07	.63	3.50	.71

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ					
	กลุ่ม 1 (น้อย)		กลุ่ม 2 (ปานกลาง)		กลุ่ม 3 (มาก)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด	2.96	.72	2.90	.69	3.10	.74

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล แตกต่างกัน (ตารางที่ 115) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ

ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมในระดับมาก(กลุ่ม 3) และปานกลาง(กลุ่ม 2) มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากกว่าทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด ในขณะที่ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมในระดับน้อย(กลุ่ม 1) จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางเลือกและแบบเส้นทางลัดมากกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดและแบบบางเลือกไม่แตกต่างกัน

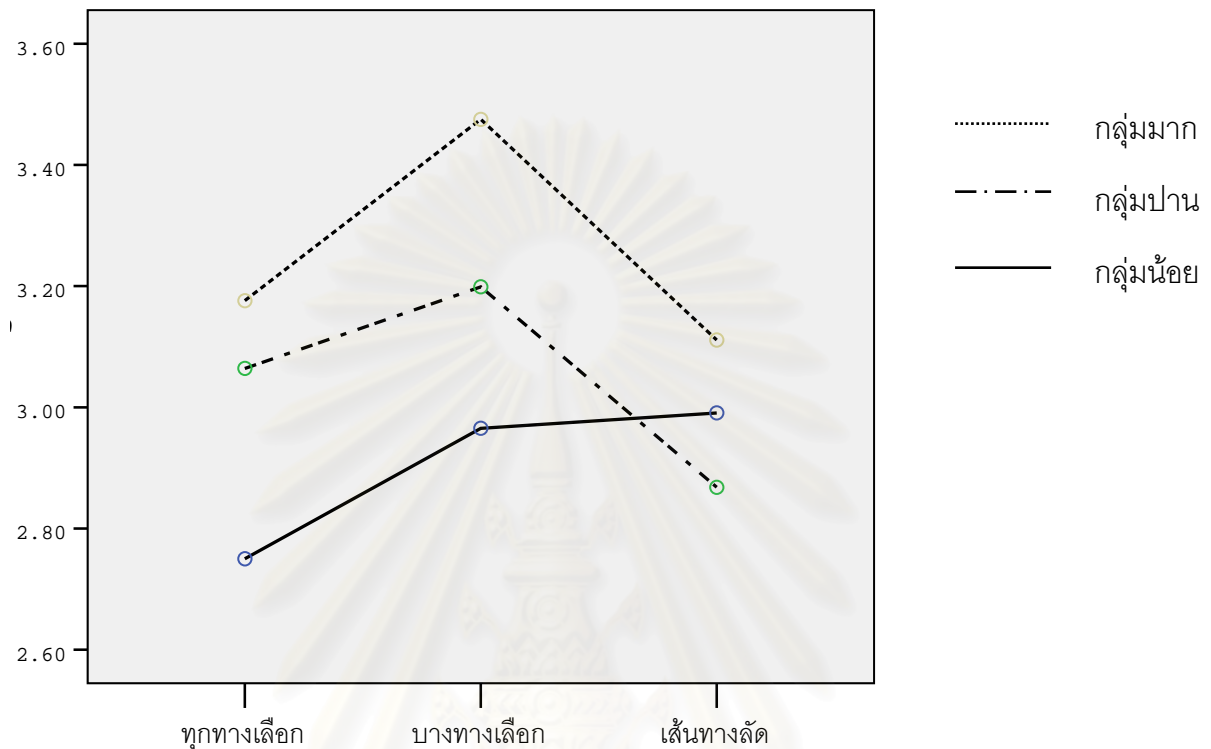
ตารางที่ 115 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4	10.643	3.570	2.981	5.651	.000*
Error	404.903	767.540	.528		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

ภาพที่ 15 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูลแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล มีดังนี้

ตารางที่ 116 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ					
	กลุ่ม 1 (น้อย)		กลุ่ม 2 (ปานกลาง)		กลุ่ม 3 (มาก)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.75	.83	3.06	.76	3.17	.79
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	2.96	.66	3.19	.65	3.47	.69
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด	2.99	.75	2.86	.69	3.11	.69

- **ด้านเนื้อหา**

1. ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา แตกต่างกัน (ตารางที่ 117) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีการรับรู้ต่อปริมาณเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนออยู่ในสังคมแตกต่างกันมีลักษณะการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 117 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1	1.227	3.559	.345	.637	.618
Error	414.319	765.103	.542		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.05$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 แตกต่างกัน (ตารางที่ 118) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีระดับของปริมาณเนื้อหาทางการเมืองที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตามแตกต่างกันมีลักษณะการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 118 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2	4.081	3.569	1.144	2.133	.083
Error	411.465	767.235	.536		

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

3. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา แตกต่างกัน (ตารางที่ 119) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณเนื้อหาที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตามแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ

ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณเนื้อหาที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตามในระดับมาก(กลุ่ม 3) และปานกลาง(กลุ่ม 2) มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือแบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด ในขณะที่ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณเนื้อหาที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตามในระดับน้อย(กลุ่ม 1) จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางเลือกและแบบเส้นทางลัดมากกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดใกล้เคียงกับแบบบางเลือกอีกด้วย

ตารางที่ 119 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

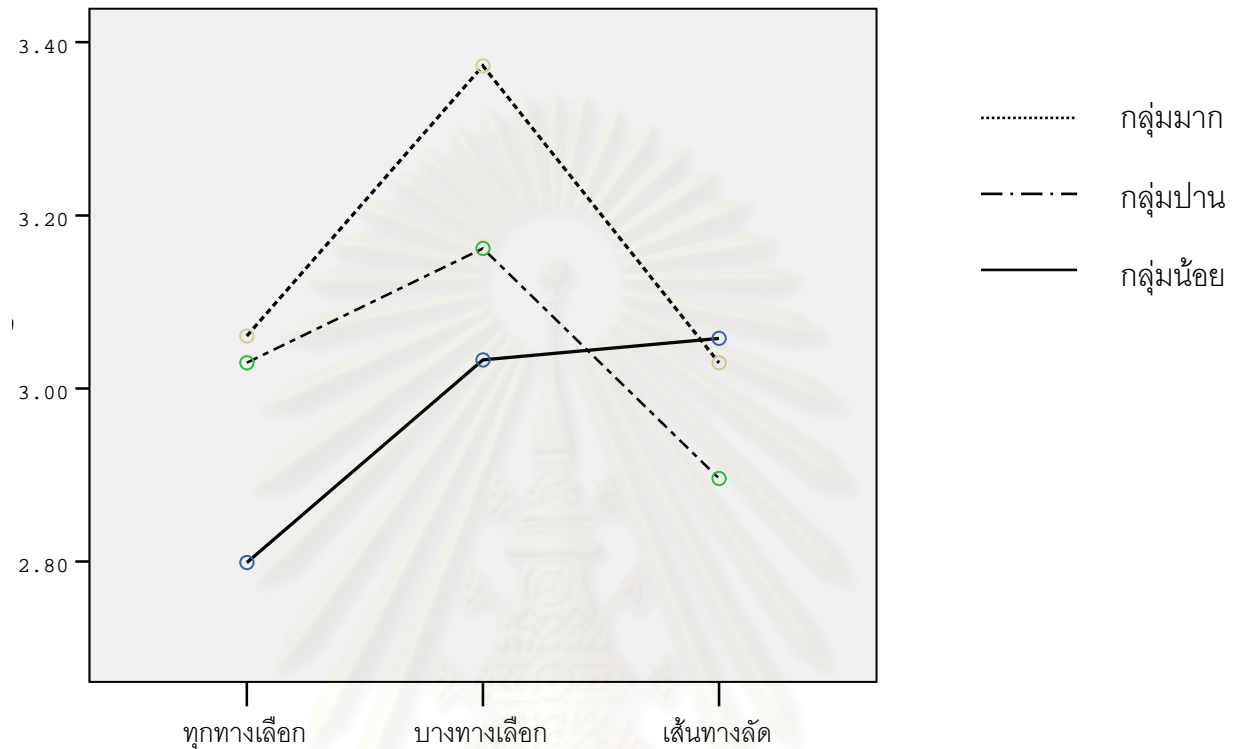
Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3	7.834	3.567	2.196	4.131	.004*
Error	407.713	766.899	.532		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 16 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา มีดังนี้

ตารางที่ 120 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ					
	กลุ่ม 1 (น้อย)		กลุ่ม 2 (ปานกลาง)		กลุ่ม 3 (มาก)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.79	.77	3.02	.82	3.06	.82
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.03	.60	3.16	.68	3.37	.76
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด	3.05	.63	2.89	.74	3.02	.75

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในเมืองในมิติที่ 4)

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา แตกต่างกัน (ตารางที่ 121) ผลการศึกษาพบว่า ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณเนื้อหาที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมแตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ

ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณเนื้อหาที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในระดับมาก(กลุ่ม 3) และปานกลาง(กลุ่ม 2) มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือแบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด ในขณะที่ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณเนื้อหาที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในระดับน้อย(กลุ่ม 1) จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางเลือกและแบบเส้นทางลัดมากกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดเท่ากับแบบบางเลือกอีกด้วย

ตารางที่ 121 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

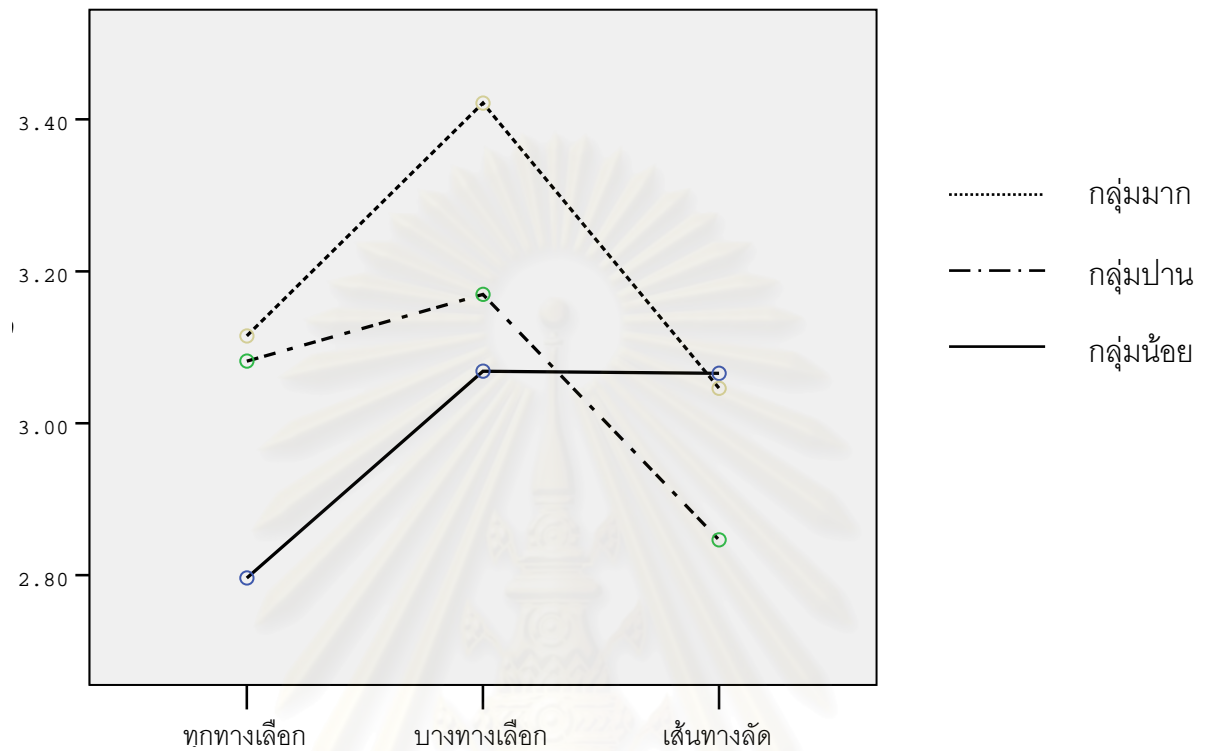
Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4	12.902	3.589	3.595	6.889	.000*
Error	402.644	771.528	.522		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 17 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหาแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา มีดังนี้

ตารางที่ 122 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองแบบต่างๆ จำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ					
	กลุ่ม 1 (น้อย)		กลุ่ม 2 (ปานกลาง)		กลุ่ม 3 (มาก)	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.79	.79	3.08	.82	3.11	.79
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.06	.63	3.16	.68	3.42	.78
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด	3.06	.68	2.84	.70	3.04	.78

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองแตกต่างกัน (ตารางที่ 123) ผลการศึกษาพบว่า การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ กล่าวคือ

ในกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตน “ต้องรู้ทั้งหมด” และ “ต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกและเพียงบางทางเลือก มากกว่าการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตแบบบางทางเลือกกับแบบเส้นทางลัดสูงด้วย

ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตน “รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง” “รู้เท่าที่อยากรู้” และ “ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน” พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบค้นหาเพียงบางทางเลือก และแบบเส้นทางลัดสูงกว่าแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตแบบบางทางเลือกกับแบบทุกทางเลือกสูงด้วย

ตารางที่ 123 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองแตกต่างกัน

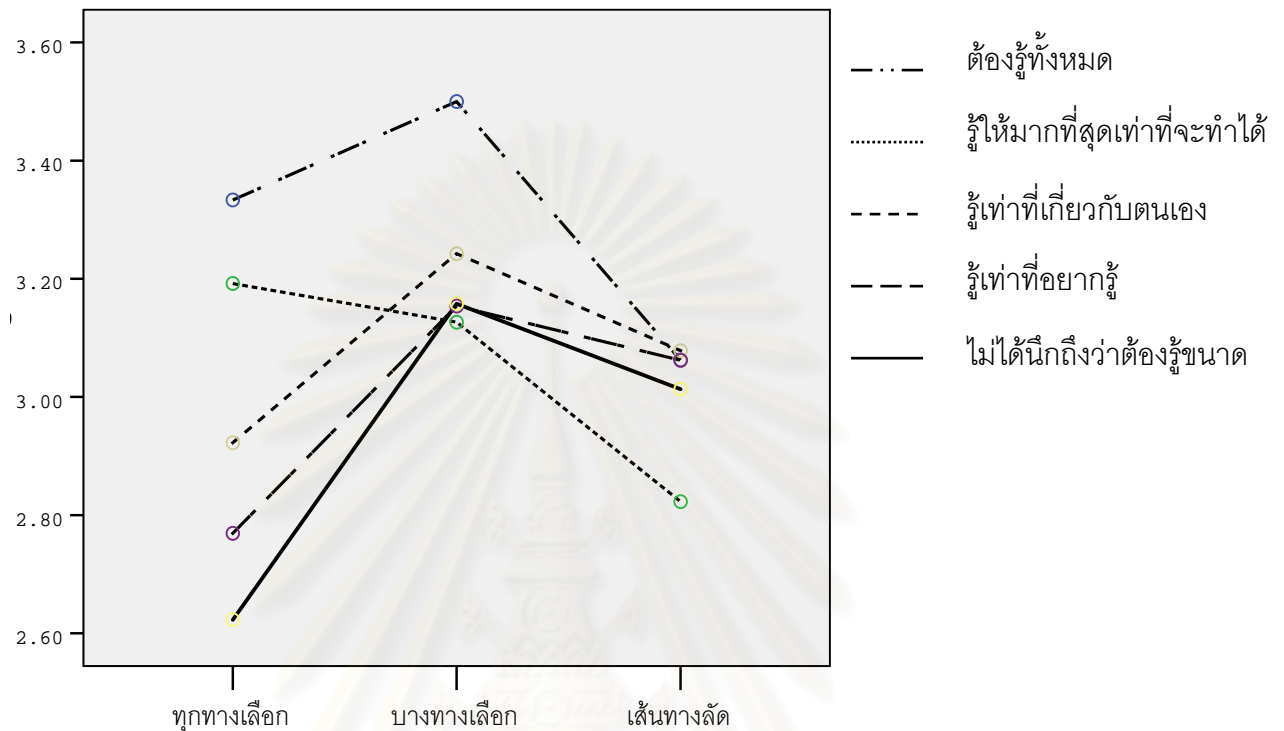
Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมือง	22.147	7.227	3.064	6.019	.000*
Error	392.776	771.531	.509		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 18 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีกรกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง มีดังนี้

ตารางที่ 124 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง									
	ต้องรู้ทั้งหมด		รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้		รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง		รู้เท่าที่อยากรู้		ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	3.33	.75	3.19	.84	2.92	.72	2.76	.77	2.62	.79
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.50	.80	3.12	.63	3.24	.64	3.15	.73	3.15	.84

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง									
	ต้องรู้ทั้งหมด		รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้		รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง		รู้เท่าที่อยากรู้		ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการ	3.06	.79	2.82	.73	3.07	.70	3.06	.67	3.01	.76

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน (ตารางที่ 125) ผลการศึกษาพบว่า ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ กล่าวคือ

ในกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตน “แทบไม่เคยเลย” และกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตนติดตาม “น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางการสูงกว่าแบบเพียงบางทางเลือกและทุกทางเลือก นอกจากนี้สังเกตได้ว่า ผู้ที่ตอบว่าตน “แทบไม่เคยเลย” มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางการสูงกว่าแบบเพียงบางทางเลือกสูงมาก

ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่าตนติดตาม “1-2 วันต่อสัปดาห์” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกและแบบเส้นทางการเกือบเท่ากัน และ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกและแบบเส้นทางการสูงกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก

ในขณะที่ ผู้ที่ตอบว่าตนติดตาม “3-5 วันต่อสัปดาห์” และ “ทุกวัน - 6 วันต่อสัปดาห์” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้การค้นหาทุกทางเลือก และ การใช้เส้นทางการ นอกจากนี้ ผู้ที่ตอบว่าตนติดตาม “ทุกวัน - 6 วันต่อสัปดาห์” มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกสูงกว่าแบบเส้นทางการมากด้วย

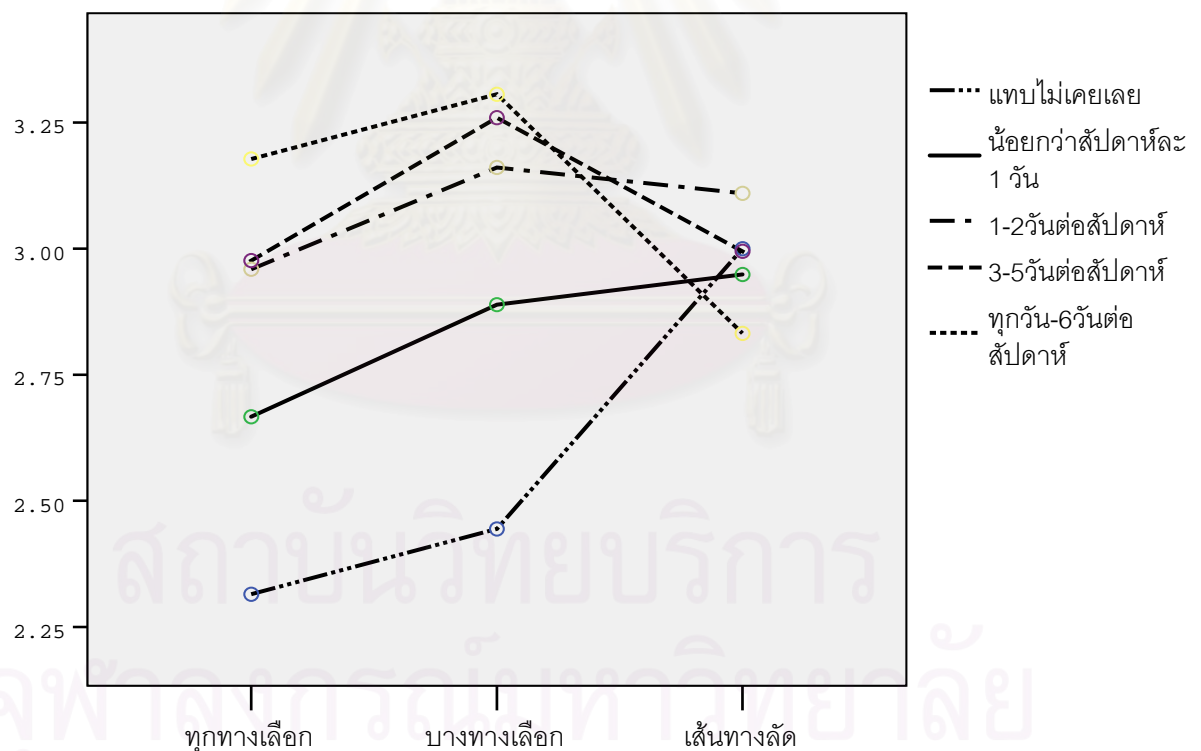
ตารางที่ 125 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	18.541	7.159	2.590	4.997	.000*
Error	397.005	766.019	.518		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

ภาพที่ 19 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองของตนเอง มีดังนี้

ตารางที่ 126 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

การใช้ข้อมูลเพื่อ การตัดสินใจทาง การเมือง	ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง									
	แทบไม่เคย		น้อยกว่า สัปดาห์ละ 1 วัน		1-2วันต่อ สัปดาห์		3-5วันต่อ สัปดาห์		ทุกวัน-6วันต่อ สัปดาห์	
	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุก ทางเลือก	2.31	.77	2.66	.70	2.95	.76	2.97	.78	3.17	.87
การใช้ข้อมูล เพียงบาง ทางเลือก	2.44	.98	2.88	.64	3.16	.55	3.25	.71	3.30	.67
การใช้ข้อมูล แบบเส้นทางลัด	3.00	.95	2.94	.69	3.10	.67	2.99	.65	2.83	.79

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน (ตารางที่ 127) ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบ กล่าวคือ

ในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกสูงกว่า แบบบางทางเลือก และแบบเส้นทางลัดตามลำดับ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้ยังมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการตัดสินใจทั้งสามแบบค่อนข้างสูงด้วย

ในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งประมาณ 2-3 ชั่วโมง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือก และแบบทุกทางเลือกในระดับเท่ากัน และมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดน้อยกว่าอีกสองแบบ

ในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งประมาณ 1-1.59 ชั่วโมง และ ครั้งประมาณ 30-59 นาที มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือ แบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด ซึ่งในกลุ่มนี้มีค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด แทบไม่แตกต่างกัน

ในกลุ่มผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งน้อยกว่า 30 นาทีที่มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทางเลื้อย และเส้นทางลัดเกือบเท่ากัน และมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลื้อยน้อยกว่าอีกสองแบบค่อนข้างมาก

ตารางที่ 127 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน

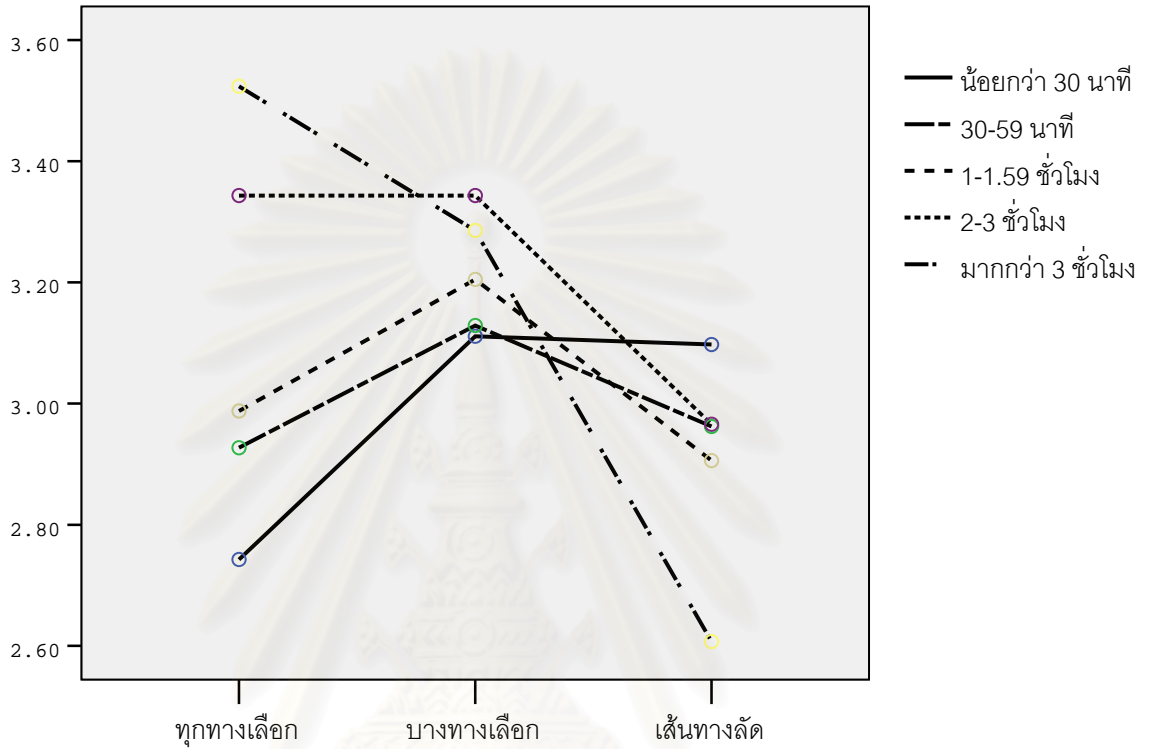
Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	19.040	7.242	2.629	5.135	.000*
Error	394.887	771.302	.512		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาพที่ 20 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในทั้งสามแบบของผู้ที่มีระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง มีดังนี้

ตารางที่ 128 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง									
	น้อยกว่า 30 นาที		30-59 นาที		1-1.59 ชั่วโมง		2-3 ชั่วโมง		มากกว่า 3 ชั่วโมง	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	2.74	.82	2.92	.75	2.98	.82	3.34	.74	3.52	.85
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.11	.87	3.12	.61	3.20	.63	3.34	.56	3.28	.50

การใช้ข้อมูลเพื่อ การตัดสินใจทาง การเมือง	ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง									
	น้อยกว่า 30 นาที		30-59 นาที		1-1.59 ชั่วโมง		2-3 ชั่วโมง		มากกว่า 3 ชั่วโมง	
	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.	ค่า เฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูล แบบเส้นทางการ	3.09	.69	2.96	.71	2.90	.77	2.96	.71	2.60	.61

4.1.2 การประมวลผลข้อมูลทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

เดิมผู้วิจัยวัดตัวแปรปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศในแบบของช่วงเท่า (interval scale) แต่ในที่นี่ผู้วิจัยต้องการศึกษาตัวแปรตามคือการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองพร้อมกัน ซึ่งตามข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนหลายตัวนั้น ตัวแปรอิสระจะต้องอยู่ในมาตรวัดแบบนามบัญญัติ (nominal scale) ผู้วิจัยจึงจัดกลุ่มตัวแปรปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศเสียใหม่ให้อยู่ในมาตรวัดแบบนามบัญญัติ โดยแบ่งกลุ่มออกตามค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ (percentile) เป็น 3 กลุ่ม (ตารางที่ 129)

กลุ่มแรกคือผู้ที่มีคะแนนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 1-30 = กลุ่มที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง หรืออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับต่ำ

กลุ่มสองคือผู้ที่มีคะแนนอยู่เปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 31-69 = กลุ่มที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง หรืออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับปานกลาง

กลุ่มสามคือผู้ที่มีคะแนนอยู่ในเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 70-100 = กลุ่มที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง หรืออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับสูง

ตารางที่ 129 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทป์ของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศ
ทางการเมืองและอาการความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศ

เปอร์เซ็นต์ไทป์	ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทาง สารสนเทศทางการ เมือง	อาการความร่วมมือทั้ง ทางสารสนเทศ
เปอร์เซ็นต์ไทป์ที่30	2.66	1.91
เปอร์เซ็นต์ไทป์ที่70	3.33	2.75

เมื่อแบ่งกลุ่มใหม่เสร็จเรียบร้อยแล้วพบว่าจำนวนคนในแต่ละกลุ่มมีดังนี้

ด้านปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศ ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อ
การเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำมีจำนวน 132 คน ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อ
ต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองปานกลางมีจำนวน 140 คน ผู้ที่มีปริมาณการเกิด
ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองสูงมีจำนวน 163 คน (ตารางที่ 130)

ตารางที่ 130 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทั้ง
ทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ กลาง และสูง

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ	132	30.3
ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองปาน กลาง	140	32.2
ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความร่วมมือทั้งทางสารสนเทศทางการเมืองสูง	163	37.5
รวม	435	100.0

ด้านอาการความท่วมนั้น ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ มีจำนวน 143 คน ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองปานกลางมีจำนวน 161 คน ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองสูงมีจำนวน 131 คน (ตารางที่ 131)

ตารางที่ 131 แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ กลาง และสูง

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองต่ำ	143	32.9
ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองปานกลาง	161	37.0
ผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองสูง	131	30.1
รวม	435	100.0

4.1.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน (ตารางที่ 138) ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศแตกต่างกันจะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกัน กล่าวคือ

แม้ว่าในทุกกลุ่มจะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด แต่ในกลุ่มผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศน้อย มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกในลำดับรองลงมา และสุดท้ายคือ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบการใช้เส้นทางลัด ซึ่งสังเกตได้ว่าค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกและบางทางเลือก กับแบบเส้นทางลัดมีความแตกต่างค่อนข้างสูง

ในกลุ่มผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศปานกลาง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกมากกว่าแบบทุกทางเลือกและ การใช้เส้นทางลัด และมีค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัดแทบไม่แตกต่างกัน

ในกลุ่มผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมาก มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกมากกว่าแบบทุกทางเลือกและการใช้เส้นทางลัด นอกจากนี้ยังสังเกตได้ว่า ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจ แบบเพียงบางทางเลือก และแบบเส้นทางลัดแทบไม่แตกต่างกัน

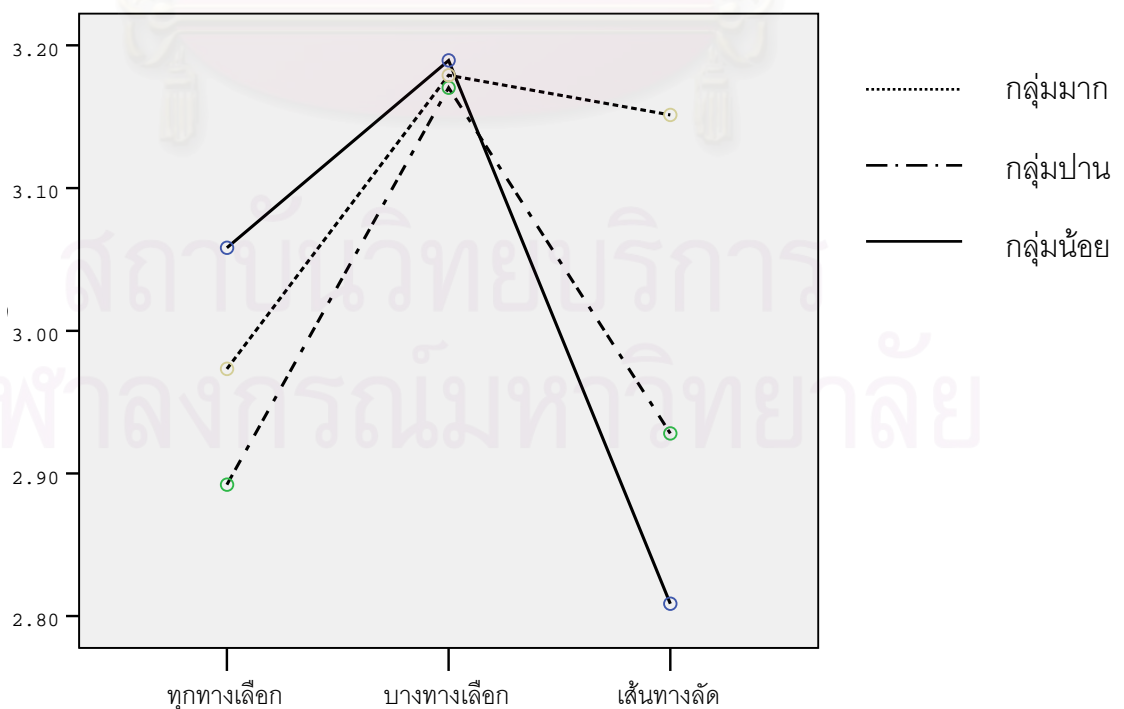
ตารางที่ 132 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ	8.111	3.574	2.269	4.280	.003*
Error	407.435	768.441	.530		

* นัยยะสำคัญทางสถิติ $p \leq 0.01$

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

ภาพที่ 21 แสดงการเปรียบเทียบการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองแตกต่างกัน

ค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามกลุ่มของผู้ที่มีระดับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน มีดังนี้

ตารางที่ 133 แสดงค่าเฉลี่ยของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบจำแนกตามกลุ่มของผู้ที่มีระดับการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง	กลุ่ม					
	ผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นน้อย		ผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นปานกลาง		ผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นมาก	
	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าเฉลี่ย	S.D.
การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก	3.05	.79	2.89	.82	2.97	.83
การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก	3.18	.56	3.17	.74	3.17	.74
การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด	2.80	.65	2.92	.72	3.15	.73

4.1.2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ผู้วิจัยวิเคราะห์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจในกลุ่มผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน (ตารางที่) ผลการศึกษาพบว่าผู้ที่มีปริมาณอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 134 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบของผู้ที่มีระดับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกัน

Source	SS	DF	MS	F**	Sig.
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ* อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ	3.748	3.571	1.050	1.957	.107
Error	411.798	767.762	.536		

** sphericity not assumed จึงใช้ค่า adjusted f-value แบบ Greenhouse-Geisser

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ในภาพรวมนั้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึกพบว่า เมื่อบุคคลต้องตัดสินใจทางการเมือง ส่วนใหญ่แล้วบุคคลมีแนวโน้มจะใช้กลยุทธ์การค้นหาและการใช้ข้อมูลแบบบางทางเลือก มากกว่าการค้นหาแบบทุกทางเลือก ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าตนจะเปรียบเทียบหรือหาข้อมูลเพียงบางพรรคที่ตนสนใจหมายตาไว้แล้ว หรือพรรคใหญ่ๆ

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์

“ก็มีนโยบายพรรค แต่ไม่ได้ดูทุกพรรค ตัดพรรคปลาชิงปลาสร้อยไป เช่น ไทยร่ำรวย เกษตรกรแรงงาน อะไรพวกนี้ออกไป ก็เปรียบเทียบพรรคที่มีกระแส”

“ถ้าพรรคเดิมนั้นก็รู้อยู่แล้ว พรรคเล็กๆ เฉพาะกิจก็ไม่ได้ดูเท่าไร ไม่สนใจ เพราะไม่มีนโยบายอะไรชัดเจน พรรคเดิมนั้นเราก็มีการหาข้อมูลเพิ่มเติมนะ ข้อมูลจากบุคคลวงใน แถมเราชอบสอดรู้สอดเห็นว่าคนอื่นเลือกใครเพราะอะไร”

เหตุหนึ่งที่ทำให้ผู้ให้สัมภาษณ์ไม่ค่อยใช้การค้นหาข้อมูลแบบทุกทางเลือก เพราะการค้นหาข้อมูลทุกทางเลือกเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก และต้องใช้ความพยายาม นอกจากนี้เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ สภาพการเมืองในประเทศไทยที่ผ่านมา มีการแบ่งขั้วชัดเจน ดังนั้นหากเป็นการตัดสินใจที่มีเรื่องของพรรคการเมืองเข้าเกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติในข้างใดข้างหนึ่งชัดเจนก็มักจะเลือกโดยไม่นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันอย่างเท่าเทียมหรือหากดูก็เพื่อตอกย้ำทัศนคติเดิมของตน

“ตัดสินใจง่ายมาก คือ ไม่เอาไทยรักไทย ”

“ก็อ่านผ่านๆ หรือเทียบหน่อยๆ จากพวกข้อมูลประชาสัมพันธ์ตนเอง แต่เราก็มีคนในใจอยู่แล้ว มันมีด้วยเหตุผลอื่นๆ เช่น ไม่อยากให้อีกฝ่ายได้เป็นรัฐบาลก็ต้องเลือกฝั่งนี้เยอะๆ ”

“จะมีพรรคการเมืองในดวงใจ นโยบายของพรรคอื่นๆ ก็พอดูบ้างจากการดูข่าว พรรคเล็กพรรคน้อยก็ไม่ค่อยสนใจ ครั้งที่ผ่านมามันมีสองพรรคใหญ่ๆ ซึ่งเราไม่อยากจะให้อีกพรรคได้ เราก็เลยเลือกอีกพรรคหนึ่ง และเราก็คุ้นเคยกับพรรคนั้นไม่ได้เลวร้ายเกินจะเลือก”

“คือเลือกคนที่เราคิดว่าเหมาะสมควรไว้ แต่ก็ดูของคนอื่นไปด้วย แต่ถ้าพรรคคู่แข่งจะมาติด สติกเกอร์หน้าบ้านนี้ไม่ให้ละ จะเก็บไว้ให้คนที่เราชอบ”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกส่วนให้เหตุผลในการตัดสินใจเลือกว่า ถ้าเป็นการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นตนจะใช้ วิธีเลือกพรรค เพราะหาข้อมูลส่วนบุคคลลำบาก นอกจากว่าคนนั้นเป็นคนดังจริงๆ

“ถ้าเป็นการเลือกตั้งแบบ local มันหาข่าวยาก เลยเลือกพรรคแทนเลือกคน นอกจากจะเป็นคน ดังๆ”

ผู้ให้สัมภาษณ์อีกส่วนเคยเลือกผู้สมัครโดยไม่ได้ใช้ข้อมูลประกอบการพิจารณา หรือแม้จะ พิจารณาประกอบ แต่เลือกโดยปัจจัยอื่น เช่น คนรอบข้าง ท้องถิ่นที่อาศัย ฯลฯ ซึ่งคนในกลุ่มนี้มักเป็นผู้ที่ ไม่ค่อยสนใจติดตามข่าวสารทางการเมือง

“ก็ถามคนอื่นว่าเค้าเลือกใคร พี่จะโทรถามที่บ้านเค้าว่าเป็นอย่างไร เพราะบ้านที่อยู่ต่างจังหวัด ถึง เวลาเลือกก็จะกลับไปเลือก เลือกตามแม่ว่าเค้าเลือกใคร ไม่ได้หาข้อมูลผู้สมัครเพิ่มเติมด้วย คิดว่ามันไม่ คุ่มกับการไปเสียเวลาหา การเลือกตั้งเราเป็นกลไปเล็กน้อย แล้วเราก็ไม่ได้เป็นหัวคะแนน ถ้าเรากาแค่กา เดียวแต่ไปหาข้อมูลเยอะ เราว่าเราไม่ใช่ภรรยารองขนาดนั้น”

“เราเลือกประชาธิปไตย แต่สมมติว่าพรรคไทยรักไทยคนที่ลงสมัครเป็นคนดีกว่า แต่เรามองใน ภาพรวมมากกว่า อีกอย่างอิทธิพลของพ่อแม่ คนในชุมชนก็มีส่วน ”

“บางที สส. ประชาธิปไตยเองก็ไม่ได้ดีอย่างสม่าเสมอ แต่เราเป็นคนใต้ได้รับการปลูกฝังมาตั้งแต่ เด็กว่าเลือก ปชป. นอกจากนี้ที่เลือกเพราะถ้าเขาเป็นคนใต้ก็น่าจะนำอะไรกลับมาพัฒนาจังหวัดหรือแถว บ้านมากกว่าพรรคการเมืองที่มีหัวหน้าพรรคเป็นคนภาคอื่น”

หากเป็นการเลือกตั้งแบบไม่มีพรรคการเมืองมาเกี่ยวข้องมากอย่างการเลือกสมาชิกวุฒิสภา ผู้ให้ สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งตอบว่าตนมีการเปรียบเทียบข้อมูลแต่ละคนค่อนข้างมาก โดยศึกษาจากเอกสาร แนะนำตัว และข้อมูลที่เคยได้รับจากสื่อ ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งตอบว่าจะเลือกคนที่เรามีข้อมูลมากที่สุด

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่มีการเปรียบเทียบข้อมูล

“อย่าง สว. นี้ดูเปรียบเทียบ ดูหมดทุกคนจากเอกสารแนะนำตัวที่แจกมา แล้วเราก็เปรียบเทียบโดยเริ่มจากว่า สว. ควรมีความสัมพันธ์อะไร มีหน้าที่อะไร จากนั้นก็เอา profile ของแต่ละคนมาดูว่าคนนี้จะสามารถเข้าไปทำอะไร มาโง่ๆไม่ได้ ไม่งั้นเข้าไปก็ทำไม่ได้ไม่ตรง”

“ การเลือกตั้งพวกนี้มันจะมีผู้สมัคร ซึ่งเค้าจะโยนข้อมูลมาให้เรามากที่สุดเท่าที่จะทำได้อยู่แล้ว ถ้าเราเปิดกว้างยอมรับเราก็จะได้ข้อมูลมหาศาล อย่าง สว. นี้เราก็เปิดดูข้อมูลแนะนำตัวที่ได้มาทั้งหมด เพราะคนสมัครเยอะ ไม่ได้ฟันธงไว้แต่แรกว่าจะเลือกใคร เราอ่านแล้วก็ฟังชาวบ้านคนอื่นอีกรอบก่อนตัดสินใจ”

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่ตอบว่าจะเลือกคนที่เรามีข้อมูลมากที่สุด

“เป็นไปไม่ได้ที่จะเอาข้อมูลทุกคนมาดู เราจะเลือกคนที่เรารู้จักเขามากที่สุด ที่มีข้อมูลเกี่ยวกับเขามากที่สุด”

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบกับผู้ที่ประสบปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้น และอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศแตกต่างกันนั้น ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ไม่เห็นความสัมพันธ์ที่เด่นชัด อาจเพราะดังที่กล่าวไปแล้วว่าคนส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะเลือกใช้กลยุทธ์การค้นหาข้อมูลแบบเพียงบางทางเลือกอยู่แล้ว

4.2 ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาอิทธิพลของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งผลการแสดงได้ดังต่อไปนี้

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองเท่ากับ 2.66 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ปานกลางค่อนข้างน้อย (ดูค่าเฉลี่ยรายข้อได้ในภาคผนวก) ส่วนผลการศึกษาอิทธิพลของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง และการประมวลข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองแสดงได้ดังต่อไปนี้

4.2.1 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ผู้วิจัยวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง ปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่นำมา

วิเคราะห์ประกอบด้วย การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติ การกำหนดระดับการทราบข่าวสารการเมืองของตนเอง ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง และระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารแต่ละครั้ง

ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติกับ ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติและความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองมีรายละเอียดดังนี้

- **ด้านแหล่งข้อมูล**

1. **ชั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)**

ผู้มีความคิดเห็นต่อปริมาณแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่น่าสนใจในสังคมในระดับที่แตกต่างกัน มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 135 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.63	2.73	2.64	.93	.39

2. **ชั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)**

ผู้ที่มีความเห็นต่อปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรรู้ใจแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 136 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.56	2.65	2.72	2.04	.13

3. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมืองที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจใช้ได้ ในปริมาณแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 8.87, sig. = 0.00$) โดยผู้ที่เปิดรับสื่อได้มากจะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าอีกสองกลุ่มที่เหลือ

ตารางที่ 137 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.54	2.61	2.84	8.87	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

4. ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมือง(โดยเทียบกับสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่ในสังคม) ได้ในปริมาณแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 13.99, sig. = 0.00$) โดยผู้ที่เปิดรับสื่อได้มากและปานกลาง จะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่เปิดรับสื่อได้น้อย

ตารางที่ 138 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านแหล่งข้อมูล

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง	2.52	2.70	2.82	9.26	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

- ด้านเนื้อหา

1. ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)

ผู้มีความคิดเห็นต่อปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอในสังคมในระดับที่แตกต่างกันมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 139 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 1 ด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง	2.87	2.72	2.63	1.79	.16

2. ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)

ผู้ที่มีความเห็นต่อปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 140 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 2 ด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.61	2.62	2.74	2.38	.09

3. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

ผู้ที่ติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ในปริมาณแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 14.55$, $sig. = 0.00$) โดยผู้ที่ติดตามข้อมูลได้มากจะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตามข้อมูลได้ปานกลางและน้อย นอกจากนี้ผู้ที่ติดตามข้อมูลได้ปานกลางมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตามข้อมูลได้น้อยอีกด้วย

ตารางที่ 141 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 ด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.44	2.69	2.84	14.55	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

4. ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ผู้ที่เปิดรับสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมือง(โดยเทียบกับสื่อที่นำเสนอข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่ในสังคม) ได้ในปริมาณแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

แตกต่างกันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ ($F = 8.56, sig. = 0.00$) โดยผู้ที่ติดตามข้อมูลได้มาก และปานกลางจะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตามข้อมูลได้น้อย

ตารางที่ 142 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 4 ด้านเนื้อหา

	ความต่างของผู้สร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศ			ค่า F	ค่า Sig.
	กลุ่ม 1 (น้อย)	กลุ่ม 2 (ปานกลาง)	กลุ่ม 3 (มาก)		
ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง	2.53	2.72	2.82	8.56	.00*

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง โดยผู้ที่ตอบว่า “รู้ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้” มีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ตอบว่า “รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง” และ “รู้เท่าที่อยากรู้”

ตารางที่ 143 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามการกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง

การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการ ทราบข่าวสารทางการเมืองของตนเอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
ต้องรู้ทั้งหมด	20	2.71	.67	3.84	.00*
รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้	158	2.80	.59		
รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง	100	2.56	.54		
รู้เท่าที่อยากรู้	118	2.55	.56		
ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน	38	2.67	.59		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า $F = 4.86$, $\text{Sig.} = 0.00$) โดยผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองทุกวัน -6 วันต่อสัปดาห์ มีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าทุกกลุ่ม นอกจากนี้ผู้ที่ติดตามข่าวสารทางการเมือง 1-2 วันต่อสัปดาห์ และ 3-5 วันต่อสัปดาห์จะมีค่าเฉลี่ยความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตามน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน อีกด้วย

ตารางที่ 144 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
แทบไม่เคยเลย	18	2.42	.91	4.86	.00*
น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน	39	2.43	.54		
1-2 วันต่อสัปดาห์	115	2.64	.57		
3-5 วันต่อสัปดาห์	140	2.64	.52		
ทุกวัน-6 วันต่อสัปดาห์	123	2.81	.58		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ความสัมพันธ์ระหว่างระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ (ค่า $F = 2.97$, $\text{Sig.} = 0.02$) โดยผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองแต่ละครั้ง 2-3 ชั่วโมง และมากกว่า 3 ชั่วโมง จะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตามแต่ละครั้ง น้อยกว่า 30 นาที

นอกจากนี้ ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามครั้งละ 2-3 ชั่วโมง จะมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าผู้ที่ติดตาม 30-59 นาที

ตารางที่ 145 แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ค่าสถิติ F	ค่า sig.
น้อยกว่า 30 นาที	123	2.57	.63	2.97	.02*
30-59 นาที	120	2.62	.53		
1-1.59 ชั่วโมง	110	2.67	.56		
2-3 ชั่วโมง	66	2.83	.61		
มากกว่า 3 ชั่วโมง	14	2.92	.54		

* ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .05$

4.2.2 การประมวลข้อมูลทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน และความสัมพันธ์ระหว่างอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

- ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยศึกษาอิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล ผลการวิเคราะห์มีรายละเอียดดังนี้

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่มีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่จำเป็นต้องวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุต่อไปอีก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 146 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

	ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง (ค่า r)	ค่า Sig.
ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความ ท่วมท้นทางสารสนเทศ ทางการเมือง	-.02	.61

- อาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยสนใจศึกษาว่าอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศจะมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองหรือไม่ เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่าอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ โดยมีค่าสถิติสหสัมพันธ์เท่ากับ .13 (ตารางที่ 147) ดังนั้นกล่าวได้ว่าผู้ที่มีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมีแนวโน้มมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเองสูง

ตารางที่ 147 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

	ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง (ค่า r)	ค่า Sig.
อาการความท่วมท้นทาง สารสนเทศ	.13	.00 **

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

สรุปข้อมูลจากการสัมภาษณ์เจาะลึก

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง ความเชื่อว่าตนเองมีความสามารถในการเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยสอบถามถึงความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของผู้ให้สัมภาษณ์ โดยถามในประเด็นของการประเมินตนเองในด้านของความรู้ความเข้าใจต่อข่าวการเมือง และบทบาทที่ตนสามารถมีต่อการเมืองของประเทศในทางใดทางหนึ่ง ผลจากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองในระดับแตกต่างกันไป

สิ่งหนึ่งที่ผู้วิจัยพบคือ ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนสูงส่วนใหญ่แล้วจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง มีการติดตามข่าวสารทางการเมืองพอสมควร มีความรู้ทางการเมืองปานกลางไปจนถึงมาก นอกจากนี้มีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนในระดับต่ำ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนปานกลาง และสูงจะตอบว่าตนค่อนข้างเข้าใจในประเด็นทางการเมืองสำคัญๆของประเทศ คิดว่าประชาชนคนธรรมดาอย่างเราก็สามารถมีบทบาทต่อการเมืองของประเทศได้ เช่นผ่านการเลือกตั้ง หรือติดตามข่าว และเชื่อในเรื่องของภาคประชาสังคม

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูง

“คนจะคิดแค่ว่าการเลือกตั้งเป็นหนทางเดียวที่จะมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่เห็นด้วยเลย การที่เราติดตามข่าวก็ถือว่ามีส่วนร่วมในระดับหนึ่ง การที่เราเขียน comment ก็เป็นอีกระดับหนึ่ง หรือการที่เรารวมตัวกันเพื่อแสดงเจตนารมณ์ก็ได้อีกระดับหนึ่ง เป็นอีกดีกรีหนึ่ง เราสามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้หลายวิธี”

“คิดว่าตนเองสามารถเข้ามาทำอะไรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ แม้เสียงเล็กๆ แต่รวมกันเป็นกลุ่มใหญ่ก็มีอำนาจต่อรองที่มากขึ้น เชื่อเรื่องประชาสังคม”

“การเลือกตั้งไม่ใช่แค่นั้นที่ มันเป็นการใช้พลังของเรา แม้ว่าที่ผ่านมามีหลายเงื่อนไขมาแทรกทำให้มันไม่ใช่การเลือกตั้งที่แท้จริง อย่างเช่น การซื้อเสียง แต่เราก็ต้องแสดงในส่วนของเรา”

ตัวอย่างคำสัมภาษณ์ของผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองต่ำ

“คิดว่าข่าวการเมืองเป็นเรื่องที่สับสนวุ่นวาย ค่อนข้างเห็นด้วยนะกับที่บอกว่าการเมืองเป็นเรื่องที่คนธรรมดาเราไม่สามารถไปกำหนดหรือทำอะไรได้ ... ก็ไม่คิดว่าตนเองมีความเข้าใจในประเด็นทางการเมืองดีสักเท่าไร”

“รู้สึกว่าคุณทำอะไรต่อการเมืองในประเทศไม่ได้ เปลี่ยนอะไรไม่ได้ นักการเมืองเค้าเป็นอย่างนี้
 อย่างเป็นทางการไปเรื่องตั้งคิดว่ามันเป็นแค่หน้าที่เฉยๆ ไม่ได้อยากไป”

จากข้อสังเกตที่ผู้วิจัยกล่าวไว้ในตอนต้น ว่าผู้ที่มีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน
 สูงมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง มีการติดตามข่าวสารทางการเมือง
 พอสมควร มีความรู้ทางการเมือง ตลอดจนมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ผู้วิจัยจึงได้
 ทดสอบหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้จากข้อมูลในเชิงปริมาณ

ผลจากวิเคราะห์พบว่าตัวแปรที่กล่าวมา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ โดยตัว
 แปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองสูงสุด คือ การมีส่วนร่วม
 ทางการเมือง ($r = .480, p \leq .01$) รองลงมาคือ การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความถี่ใน
 การติดตามข่าวสารทางการเมือง และความรู้ทางการเมือง

เมื่อพิจารณาเส้นทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้ โดยเชื่อมโยงกับผลจากการวิจัยใน
 ส่วนหน้าที่ผ่านมา อาจพอสรุปได้ว่า ผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง มีความรู้ทางการเมือง
 และมีส่วนร่วมทางการเมือง จะเป็นผู้ที่พยายามติดตามข่าวสารการเมืองมาก และเมื่อบุคคลมีความรู้ทาง
 การเมืองมาก เห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ทำกิจกรรมทางการเมืองมาก ก็จะมี ความมั่นใจ
 ในบทบาทของตนมาก และคนกลุ่มนี้ก็จะพยายามกลับมามีส่วนร่วมทางการเมือง เพิ่มพูนความรู้ เห็น
 ความสำคัญมาก และติดตามข่าวสารมากอีกทอดหนึ่ง ความสัมพันธ์ของตัวแปรในที่นี่จึงมีลักษณะของ
 อิทธิพลย้อนกลับ

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 148 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองกับการเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

	ความเชื่อมั่นใน ประสิทธิภาพทางการเมือง (ค่า r)	ค่า Sig.
การเห็นความสำคัญของ ข่าวสารทางการเมือง	.214	.000*
ความถี่ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	.191	.000*
ความรู้ทางการเมือง	.131	.006*
การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.480	.000*

** ระดับนัยยะสำคัญทางสถิติที่ $p \leq .01$

ส่วนที่ 3 แบบจำลองการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลของบุคคล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนที่สอง พบว่าการโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองมีความสัมพันธ์ในระดับหนึ่งกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ แต่ก็มีปัจจัยอื่นที่เข้ามามีความสัมพันธ์ร่วมด้วย ซึ่งผลจากข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยพบข้อมูลที่ให้นัยยะว่าตัวแปรที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการลดการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศคือ ความพอใจจากปริมาณข้อมูลที่ตนติดตามได้ ซึ่งเข้ามาเป็นตัวแปรที่ทำให้อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศลดลง

ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ดังกล่าวเพื่อสร้างเป็นแบบจำลองการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลของบุคคล โดยตัวแปรในแบบจำลองประกอบไปด้วยปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง อาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง ความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในนำมาวิเคราะห์ในแบบจำลองได้แก่ โลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 (ปริมาณที่เปิดรับได้จริงเทียบกับที่ควรใส่ใจ) และมิติที่ 4 (ปริมาณที่

เปิดรับได้จริงเทียบกับที่รับรู้ว่ามีทั้งหมด) เพราะเป็นส่วนที่บอกถึงปริมาณสัดส่วนของแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่บุคคลติดตามได้จริง

ในที่นี้ผู้วิจัยได้นำโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้งด้านข้อมูลและเนื้อหา เข้ามาผนวกด้วยกัน เพื่อให้เป็นภาพรวมใหญ่

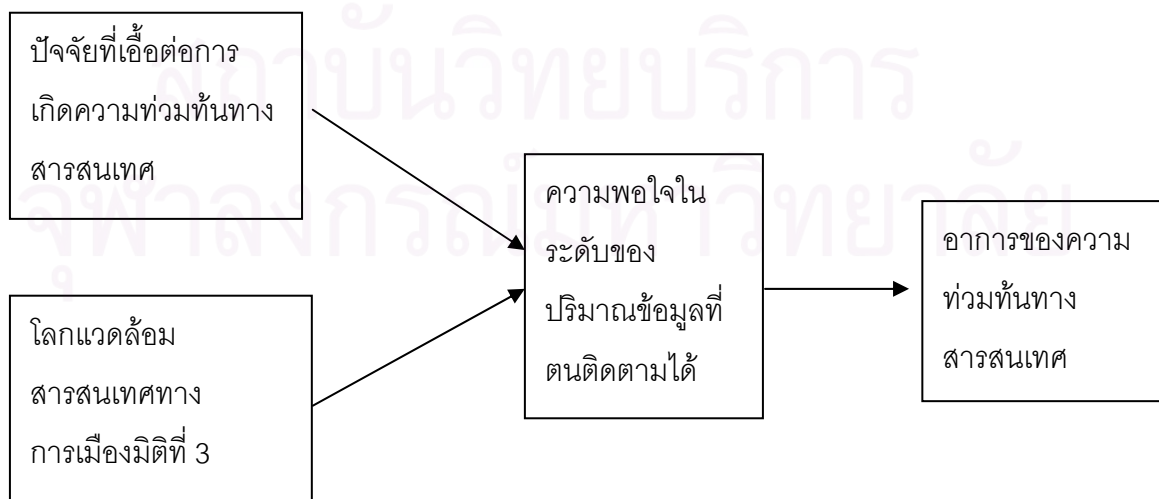
ขั้นตอนและผลจากการวิเคราะห์มีดังนี้

1. การตรวจสอบความกลมกลืนของแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย (แบบจำลองเริ่มต้น) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

ในการวิเคราะห์แบบจำลอง ผู้วิจัยใช้โปรแกรม LISREL ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเริ่มต้นจากการสร้างแบบจำลองเริ่มต้น (Initial model) ในภาพที่ 22 ในที่นี้ผู้วิจัยเริ่มต้นการค้นหาแบบจำลอง จากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศการเมืองมิติที่ 3

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย(โมเดลเริ่มต้น)กับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) ปรากฏผลดังนี้ (ตารางที่ 149)

ภาพที่ 22 แสดงแบบจำลองเริ่มต้นในการวิเคราะห์

ตารางที่ 149 แสดงค่าสถิติต่างที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของแบบจำลองตามสมมติฐานการวิจัย (แบบจำลองเริ่มต้น) กับข้อมูลเชิงประจักษ์

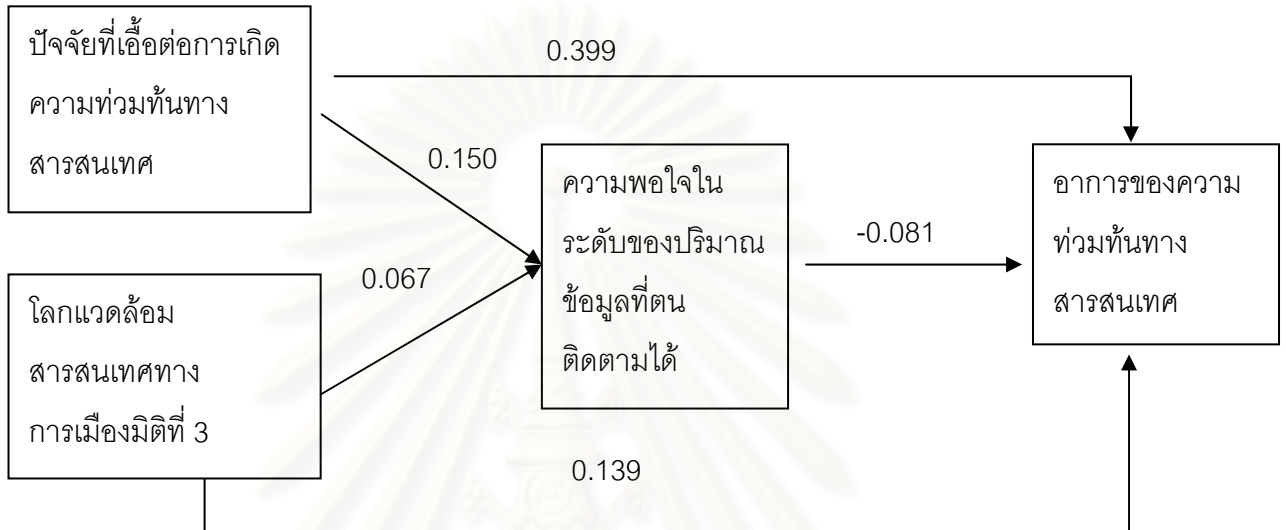
ค่าสถิติที่ตรวจสอบ	ค่าสถิติในโมเดล
ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square; χ^2 df = 3)	82.82
ระดับความน่าจะเป็น (Probability Level: P)	0.000
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI)	0.913
ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI)	0.710
ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR)	0.141
ค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA)	0.248

จากตารางที่ 149 แสดงให้เห็นว่าผลพบว่าแบบจำลองเดิมยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เพราะเมื่อพิจารณาค่าสถิติต่างๆ เห็นได้ว่า ค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่า 82.82 ระดับความน่าจะเป็น (P) = 0.000 (ค่า χ^2 ต้องไม่มีนัยยะสำคัญทางสถิติ จึงถือว่าแบบจำลองมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) 0.913 (ควรจะเข้าใกล้ 1) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) 0.710 (ควรจะเข้าใกล้ 1) ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) 0.141 (ควรจะเข้าใกล้ 0) และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) 0.248 ดังนั้น ผู้วิจัยต้องมีการปรับแก้แบบจำลองโดยการเพิ่มหรือลดเส้นทางอิทธิพลต่อไป จนกว่าโมเดลจะมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. การปรับแก้แบบจำลอง

ผู้วิจัยได้ปรับแก้แบบจำลองจนสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังปรากฏในภาพที่ 23 ผลการทดสอบความกลมกลืนของแบบจำลองที่ปรับแก้แล้ว มีค่าไค-สแควร์ = 0.000 , p = 1.000 ที่องศาอิสระ (df) = 1 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) = 1.00 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) = 1.000 ค่ามาตรฐานดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองส่วนที่เหลือ (SRMR) 0.000 และดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (RMSEA) = 0.000

ภาพที่ 23 แบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)

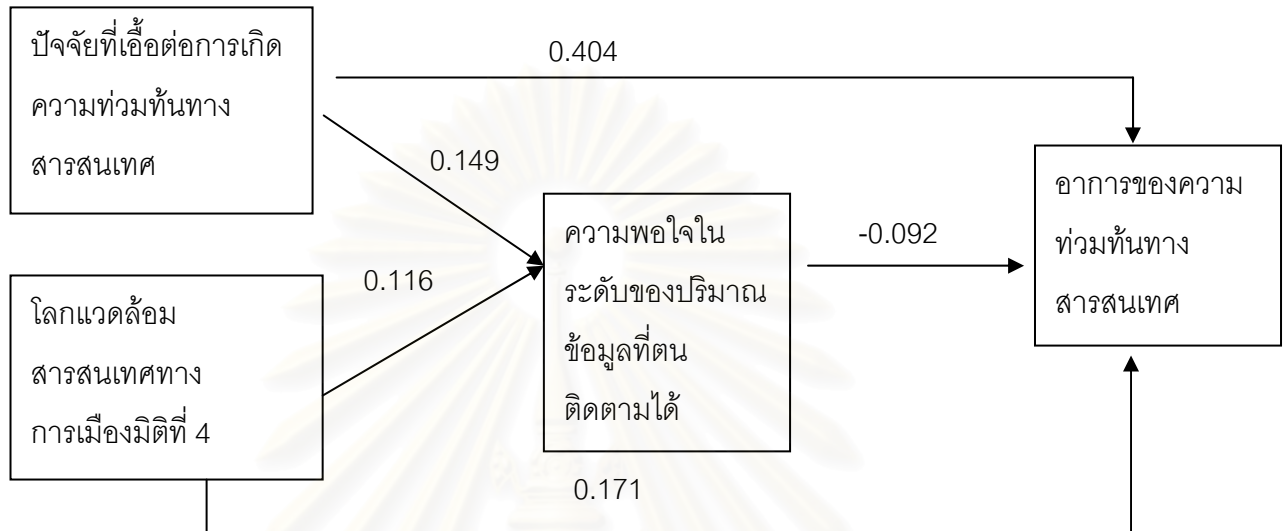

จากภาพที่ 23 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ($\beta = .399$) มีอิทธิพลทางตรงต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ นอกจากนี้ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศยังมีความสัมพันธ์ต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศผ่านทางความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

ส่วนโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ($\beta = .139$) มีอิทธิพลทางตรงต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ และยังมีความสัมพันธ์ต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศผ่านทางความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

เมื่อผู้วิจัยได้แบบจำลองการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติที่ 3 แล้ว ผู้วิจัยได้นำโครงสร้างของแบบจำลองนี้ไปใช้กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในมิติ 4 เพื่อวิเคราะห์ว่าได้ผลลัพธ์เหมือนกันหรือไม่ เพื่อสามารถสรุปรวมเป็นภาพใหญ่ร่วมกันได้ ผลการวิเคราะห์แบบจำลองแสดงได้ในภาพด้านล่างต่อไปนี้

ภาพที่ 24 แบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)

ไค-สแควร์ = 0.000, P = 1.000, df = 1, GFI = 1.000, AGFI = 1.000, SRMR = 0.000, RMSEA = 0.000

ผลการวิจัยที่ได้ออกมาในลักษณะเดียวกัน คือ จากภาพที่ 24 ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ($\beta = .404$) มีอิทธิพลทางตรงต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ นอกจากนี้ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศยังมีความสัมพันธ์ต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศผ่านทางความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

ส่วนโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ($\beta = .171$) มีอิทธิพลทางตรงต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ และยังมีความสัมพันธ์ต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศผ่านทางความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้

จากการวิเคราะห์แบบจำลองการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้ง 4 แบบจำลองพบว่าให้ผลออกมาในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสรุปในภาพรวมใหญ่ว่าอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศเกิดได้ใน 2 ลักษณะ

เส้นทางแรกเกิดจากปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผู้ที่เผชิญกับปัจจัยความท่วมท้นทางสารสนเทศ เช่น รู้สึกว่าข้อมูลที่ต้องการมีมาก ข้อมูลละเอียด ซับซ้อน ฯลฯ จะนำไปสู่อาการความท่วมท้น อย่างไรก็ตามผู้ที่เผชิญกับปัจจัยความท่วมท้นทางสารสนเทศอีกส่วนหนึ่งจะไม่ค่อยปรากฏอาการความท่วมท้น เพราะพวกเขาพอใจกับปริมาณข้อมูลที่ตนติดตามได้

ส่วนเส้นทางที่สองเกิดจากตัวแปรการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ผู้ที่มีส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรรีไจได้มาก หรือผู้ที่มีส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดได้มาก มีแนวโน้มจะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศเช่นกัน อย่างไรก็ตามคนกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งมีความพอใจกับระดับการติดตามข่าวสารของตนแล้ว ก็จะไม่ค่อยเกิดการเกิดความท่วมท้น กล่าวได้ว่าตัวแปรเรื่องของความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้เป็นตัวแปรสำคัญที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการลดการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

นอกจากนี้ หากพิจารณาจากแบบจำลองกล่าวได้ว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ และการติดตามสื่อและข้อมูลได้จริง (โลกแวดล้อมสารสนเทศ) สามารถส่งอิทธิพลร่วมกันได้ต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กล่าวคือ บุคคลที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมากและมีการติดตามสื่อและข้อมูลได้จริงมากจะยิ่งส่งอิทธิพลให้เกิดอาการความท่วมท้นมาก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่แสดงรายละเอียดมาทั้งหมด ผู้วิจัยสรุปโดยย่ออีกครั้งตามหัวข้อต่างๆ ได้ เพื่อให้เห็นภาพรวมที่กระชับมากยิ่งขึ้น ดังต่อไปนี้

1. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล

กลุ่มตัวอย่างมีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองแต่ละมิติ ดังต่อไปนี้

ด้านแหล่งข้อมูล

1.1 ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก

1.2 ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนปานกลางของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม

1.3 ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถเปิดรับสื่อที่ตนคิดว่าควรใส่ใจได้จริงในสัดส่วนปานกลาง

1.4 ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถเปิดรับสื่อได้จริง (เทียบกับที่ทราบว่ามีทั้งหมด) ในสัดส่วนปานกลาง

ด้านเนื้อหา

1.1 ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก

1.2 ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้ถือเป็นสัดส่วนปานกลางของปริมาณสื่อทั้งหมดที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม

1.3 ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถเปิดรับสื่อที่ตนคิดว่าควรใส่ใจได้จริงในสัดส่วนปานกลาง

1.4 ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนเองสามารถติดตามเนื้อหาได้จริง (เทียบกับที่ทราบว่ามีทั้งหมด) ในสัดส่วนปานกลาง

นอกจากนี้การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศมิติต่างๆ มีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก ผู้ที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองที่นำเสนอในสังคมมีปริมาณมาก ก็มีแนวโน้มจะเห็นว่าข่าวสารที่ตนควรใส่ใจมีมาก และติดตามข่าวสารนั้นๆ ได้มากด้วย อย่างไรก็ตามผู้ที่รับรู้ข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก (โลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 1) หรือน้อยไม่ได้สัมพันธ์กับสัดส่วนการติดตามข่าวสารได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม (โลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 4)

เมื่อพิจารณาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมสารสนเทศมิติที่ 2 3 และ 4 จะพบว่าผู้ที่เห็นว่าข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมาก จะมีสัดส่วนการติดตามข่าวสารที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตาม มากตามไปด้วย และมีสัดส่วนการติดตามข่าวสารได้จริงเทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมมากด้วย

ข้อสรุปและข้อสังเกตที่ได้จากการสัมภาษณ์เจาะลึก คือ

- ในภาพรวมผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่จะเห็นว่าปริมาณสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมือง และเนื้อหาทางการเมืองมีปริมาณมาก
- ผู้ที่เห็นว่าเนื้อหาที่ควรใส่ใจมีปริมาณมาก จะเป็นคนสนใจข่าวการเมือง การเมืองเป็นเรื่องที่เราควรต้องติดตาม สำคัญ และจำเป็น ส่วนผู้ที่เห็นว่าสื่อและเนื้อหาที่ควรใส่ใจติดตามมีน้อย ให้เหตุผลว่าสื่อและเนื้อหาดีมาก ไม่มีทางที่จะติดตามได้ครบ เห็นว่าการเมืองเป็นเรื่องที่ตนไม่ได้สนใจ เป็นเรื่องไกลตัว ไม่ได้สำคัญหรือมีประโยชน์กับชีวิตตนเอง
- ผู้ที่เปิดรับและติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้จริงในสัดส่วนพอๆ กับที่เห็นว่าควรใส่ใจชี้ว่า หากเป็นเรื่องที่ตนเห็นว่าเป็นประโยชน์หรือควรรู้ ตนก็จะพยายามติดตามมาให้ได้ ในขณะที่ผู้ที่เปิดรับและติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้ในสัดส่วนน้อยของที่คิดว่าตนควรใส่ใจ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลในเรื่องไม่มีเวลาเพียงพอในการติดตาม ข่าวสารที่ต้องการติดตามมีปริมาณมากเกินไป

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในลักษณะอื่นๆ ได้แก่

- **การกำหนดระดับการทราบโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้

- **พฤติกรรมกาเปิดรับสื่อ** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารทางการเมือง 3-5 วันต่อสัปดาห์ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนติดตามข่าวสารการเมืองในแต่ละครั้งน้อยกว่า 30 นาที

ส่วนสื่อที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุดคือ โทรทัศน์

ความสัมพันธ์ระหว่างความถี่ในการติดตามข่าวสารการเมืองกับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้ที่มีความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมืองมากจะเห็นว่าแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้มีปริมาณมาก นอกจากนี้ยังมีสัดส่วนของการเปิดรับ หรือติดตามแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองได้จริงสูงด้วย (โดยเทียบกับแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใส่ใจใช้หรือติดตาม และแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่บุคคลทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม)

หลักเกณฑ์ในการตัดสินแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลเห็นว่าตนควรใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ให้ความสำคัญในอันดับต้นๆ กับหลักเกณฑ์ในแง่ของคุณภาพ เช่น เรื่องของความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือและความเข้าใจง่ายของเนื้อหาที่น่าสนใจ นอกจากนี้ปัจจัยด้านความสะดวกในการเข้าถึง และความเร็วในการรายงานก็ได้รับการพิจารณาเป็นลำดับต้นๆ เช่นกัน

ส่วนหลักเกณฑ์ในด้านของการนำเสนอจะได้รับการพิจารณาเป็นลำดับรองลงมา เช่น ความรวดเร็วในการรายงาน ความหลากหลายของเนื้อหา ความน่าดึงดูดใจของวิธีนำเสนอ

ในขณะที่หลักเกณฑ์ในด้านของปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เป็นสื่อที่คนอื่นในสังคมเปิดรับกันทั่วไป และนำเสนอมุมมองที่ตรงกับตัวท่าน ได้รับการพิจารณาเป็นลำดับท้ายๆ

จุดประสงค์ในการเปิดรับข่าวสารการเมือง

ส่วนใหญ่จะตอบว่าเพื่อติดตามข่าวสารบ้านเมือง ให้ทันเหตุการณ์ บางท่านเพิ่มว่าเพื่อสนองความสนใจ เป็นกิจวัตรประจำวัน เอาไว้ไปใช้พูดคุยกับคนอื่น ซึ่งมักจะเป็นคนที่เปิดรับข่าวการเมืองค่อนข้างมาก ในขณะที่บางส่วนต้องเอาไปใช้ในการทำงาน

2. ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูล

การประมวลข้อมูลในที่นี้ประกอบไปด้วย 2 ประเด็นคือ ความท่วมท้นทางสารสนเทศ และการจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ต่างๆ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูล สรุปตามประเด็นได้ดังนี้

2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของการประสพกับปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับปานกลาง (3.03) ซึ่งปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างประสพมากที่สุดคือ ด้านของปริมาณข้อมูล และเวลาที่ใช้ในการบริโภคข้อมูล รองลงมาคือ เรื่องของคุณลักษณะข้อมูล เช่น ความถูกต้อง ความละเอียด ชับซ้อน แต่สิ่งที่ไม่ค่อยเป็นปัญหาสำหรับกลุ่มตัวอย่างคือ เรื่องของการไม่รู้แหล่งข้อมูลที่จะสืบค้นหรือค้นหาข้อมูลที่ต้องการ

ในด้านของการเกิดอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ ค่าเฉลี่ยของอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศอยู่ในระดับน้อย (2.30) อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศที่พบมากที่สุดคือ ความสับสนทั้งในด้านของปริมาณและคุณภาพเนื้อหา ส่วนเรื่องของความเครียดความหงุดหงิดจะอยู่ในระดับกลางๆ ในขณะที่ด้านของความทุกข์ ความกดดัน จนถึงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงข่าวสารถือว่าอยู่ในระดับต่ำ

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ พบว่าปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมีอิทธิพลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมืองอย่างมีนัยยะสำคัญทางสถิติ

ด้านเหตุผลที่ของผู้ที่ไม่ค่อยเผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ เพราะ

1. การเลือกรับข้อมูลเฉพาะที่ตนสนใจหรือเกี่ยวข้อง และสื่อหรือข้อมูลที่เห็นว่ามีคุณภาพ
2. ความเอื้ออำนวยทางเทคโนโลยี ในการกลั่นกรองและสืบค้นข้อมูล
3. การไม่ใส่ใจหรือสนใจในเรื่องราวทางการเมืองอยู่แล้ว จึงไม่ได้รับผลกระทบใดๆ

ส่วนเหตุผลที่บางบุคคลไม่ได้เกิดอาการความท่วมท้นมากนัก แม้เผชิญปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ได้แก่

1. พอใจหรือยอมรับได้กับปริมาณข้อมูลที่ตนสามารถเปิดรับได้ แม้จะไม่สามารถติดตามได้ทั้งหมดที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจรู้
2. ไม่ต้องนำข้อมูลทางการเมืองมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยตรง

3. ใช้วิธีโดยเลือกประเด็นหรือรายละเอียดหลักๆ ที่ตนคิดว่าสำคัญหรือต้องการ หรือใช้วิธีถามบุคคลอื่น

2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิด ความท่วมนั้นทางสารสนเทศ

ในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมนั้นทางสารสนเทศ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยในรูปแบบของตารางสรุปดังนี้

ตารางที่ 150 สรุปผลการวิเคราะห์สถิติระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับปัจจัยที่ก่อให้เกิดความท่วมนั้นทางสารสนเทศ

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	F = 2.03, Sig. = 0.13	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 1.88, Sig. = 0.15	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 2.41, Sig. = 0.09	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = 0.19, Sig. = 0.82	
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	F = 0.76, Sig. = 0.46	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 1.25, Sig. = 0.28	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 1.99, Sig. = 0.13	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = 1.28, Sig. = 0.27	

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน	F = 2.76, Sig. = .02*	รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง > รู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
● ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	F = 2.73, Sig. = .02*	แทบไม่เคยเลย , 1-2วันต่อสัปดาห์ และ 3-5วันต่อสัปดาห์ > ทุกวัน
● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	F = 4.66, Sig. = .00*	30-59 นาทีต่อครั้ง, น้อยกว่า 30 นาทีต่อครั้ง > 1-1.59 ชั่วโมงต่อครั้ง และ 2-3 ชั่วโมงต่อครั้ง
● ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	r = -.04, Sig. = .38	

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตารางที่ 151 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	F = 0.58, Sig. = 0.55	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 1.17, Sig. = 0.30	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 6.04, Sig. = 0.00*	กลุ่มมาก > กลุ่มปานกลาง, กลุ่มน้อย
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = 3.01, Sig. = 0.05*	กลุ่มมาก > กลุ่มน้อย
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	F = 2.29, Sig. = 0.10	

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 4.41, Sig. = 0.01*	กลุ่มมาก > กลุ่มปานกลาง, กลุ่มน้อย
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 4.80, Sig. = 0.00*	กลุ่มมาก > กลุ่มปานกลาง, กลุ่มน้อย
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = , 6.23 Sig. = 0.00*	กลุ่มมาก > กลุ่มน้อย
● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน	F = 3.25, Sig. = .01*	ต้องรู้ทั้งหมด > รู้เท่าที่อยากรู้, ไม่ได้นี้กว่าต้องรู้ขนาดไหน
● ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	F = 2.05, Sig. = .08	
● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	F = 1.70, Sig. = .14	
● ปริมาณแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	r = .17 Sig. = .00*	

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มที่ไม่สามารถติดตามสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้ครบเท่ากับที่คิดว่าตนควรใส่ใจว่า พวกเขาเกิดความรู้สึกหงุดหงิด กังวลใจหรือไม่สบายใจหรือไม่ที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ครบ ผู้ที่ตอบว่ากังวลให้เหตุผลว่าตนต้องใช้ข้อมูลส่วนนั้นในการทำงาน การเรียน หรือเป็นคนที่สนใจข่าวการเมือง รู้สึกว่าต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้ได้มากๆ ในขณะที่ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่าไม่ค่อยกังวล ให้เหตุผลว่า ข่าวสารการเมืองยังไม่ใช่เรื่องจำเป็นกับตนสูงสุดเท่ากับเรื่องของการทำงานประจำวัน บางคนเมื่อติดตามไม่ได้จะใช้วิธีสอบถามจากผู้อื่น ในขณะที่บางคนจะรู้สึกกังวลเมื่อมีคนมาถาม แต่ถ้าไม่มีอะไรมากระตุ้นก็ไม่ได้รู้สึกกังวล

2.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆกับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ข้อมูลเบื้องต้นของการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ สรุปได้ดังนี้

- ในภาพรวม หากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองในระยะหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าว และรู้สึกเฉยๆปริมาณไม่แตกต่างกัน

- ในกลุ่มผู้ที่รู้สึกตกข่าว ส่วนใหญ่ตอบว่าตนจะพยายามติดตามข้อมูล แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร รองลงมาคือ ต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้ และสุดท้ายตอบว่าตนจะปล่อยเลยไป ไม่รู้สึกว่าจะต้องติดตามให้ได้

- ผู้ที่ตอบว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่นำเสนอข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่เหมือนกัน และผู้ที่ตอบว่าสื่อประเภทต่างๆ ให้ข้อมูลต่างกัน มีจำนวนเท่าๆกัน

- ในกลุ่มผู้ที่เห็นว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองให้ข้อมูลที่ต่างกัน ส่วนใหญ่รู้สึกกังวลปานกลางกับความแตกต่างนั้น เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความกังวลซึ่งอยู่ที่ 2.5 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาที่ได้รับในระดับที่ไม่สูง

- เมื่อต้องตกอยู่ในสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนรู้สึกอึดอัดใจค่อนข้างในระดับปานกลาง รองลงมาคือ อึดอัดน้อย อึดอัดมาก อึดอัดน้อยที่สุด และสุดท้ายคือ อึดอัดมากที่สุด

เมื่อต้องการข้อสรุปในสถานการณ์ความขัดแย้งนั้น วิธีที่กลุ่มตัวอย่างใช้ คือ ติดตามข้อมูลจากหลายๆแหล่งเพิ่มเติม สอบถามจากผู้อื่น ตัดสินใจจากความสอดคล้องของการนำเสนอ ใช้ความคิด ความรู้สึกของตัวเองตัดสิน เพิกเฉยต่อความขัดแย้ง

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าตนคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลขณะที่เปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.61 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ค่อนข้างคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมากเมื่อเปิดรับข่าวสารการเมือง

ในส่วนของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ทางสถิติระหว่างระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยในรูปแบบของตารางสรุปได้ดังนี้

- **ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง**

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวล หงุดหงิด หรือรู้สึกทนไม่ได้ที่ตกข่าวส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่เห็นว่าข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจมีมาก เป็นผู้ที่สนใจหรือชอบติดตามข่าวการเมือง เห็นความสำคัญประโยชน์ของข่าวการเมืองต่อตนเอง จำเป็นต้องใช้ข้อมูลมาประกอบการทำงาน นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่บริโภคสื่อและติดตามข่าวสารการเมืองเป็นประจำหรือเกือบทุกวัน ในขณะที่ผู้ให้สัมภาษณ์บางท่านตอบว่ารู้สึกเฉยๆ หากไม่ได้ติดตามข่าวสักระยะ เพราะไม่ได้สนใจข่าวสารการเมืองอยู่แล้ว และถ้าเกิดอยากรู้ขึ้นมาก็อาศัยถามคนอื่นเอา

ตารางที่ 152 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 0.14$, Sig. = 0.92	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 24.09$, Sig. = 0.00*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของแหล่งข้อมูลที่ตนควรใส่ใจใช้มีปริมาณปานกลาง และมาก จะตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ - ผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของแหล่งข้อมูลที่ตนควรใส่ใจใช้มีปริมาณน้อย จะตอบว่ารู้สึกเฉยๆมากกว่า ตกข่าว
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 7.62$, Sig. = .02*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริง (เทียบกับที่เห็นว่าตนควรใส่ใจใช้) ได้ในระดับปานกลาง และมาก จะตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ - ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริงในระดับน้อย จะตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 7.70$, Sig. = .02*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับแหล่งข้อมูลได้จริง(เทียบกับที่ทราบว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม) ในระดับปานกลาง และมาก จะตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ - ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับ

		แหล่งข้อมูลได้จริงในระดับน้อย จะตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าตก ข่าว
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 2.77, \text{Sig.} = .25$	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 8.36, \text{Sig.} = .01^*$	- ผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของข้อมูล ข่าวสารการเมืองที่ตนควรใส่ใจ ติดตามมีปริมาณมาก จะตอบว่า รู้สึกตกข่าวมากกว่า เฉยๆ - ผู้ที่เห็นว่าสัดส่วนของข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจ ติดตามมีปริมาณปานกลาง และน้อยจะตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าตกข่าว
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 13.68, \text{Sig.} = .00^*$	- ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับที่ควรใส่ใจ) ในปริมาณ ปานกลาง และมากจะตอบว่า รู้สึกตกข่าวมากกว่า เฉยๆ - ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูล ข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับที่ตนควรใส่ใจ) ใน ปริมาณน้อยจะตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าตกข่าว
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 9.83, \text{Sig.} = .00^*$	- ผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตาม ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริง (เทียบกับ ที่ทราบว่ามีทั้งหมดใน สังคม) ในระดับมาก จะตอบว่า

		<p>รู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริงในระดับน้อย และปานกลางจะตอบว่ารู้สึกเฉยๆมากกว่าตกข่าว
<ul style="list-style-type: none"> ● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน 	$\chi^2 = 32.56, \text{Sig.} = .00^*$	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด ผู้ที่เห็นว่ารู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ผู้ที่เห็นว่ารู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง จะมีจำนวนของผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่าเฉยๆ - ผู้ที่เห็นว่ารู้เท่าที่อยากรู้ และผู้ที่ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน จะตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่ารู้สึกตกข่าว
<ul style="list-style-type: none"> ● ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 	$\chi^2 = 39.08, \text{Sig.} = .00^*$	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ติดตามทุกวัน-6วันต่อสัปดาห์ และ3-5วันต่อสัปดาห์ จะตอบว่ารู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ - ผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมือง 1-2 วันต่อสัปดาห์ น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน และแทบไม่เคยเลย จะมีผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ มากกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกตกข่าว
<ul style="list-style-type: none"> ● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 	$\chi^2 = 19.46, \text{Sig.} = .00^*$	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 2-3 ชั่วโมง 1-1.59 ชั่วโมง 30-59 นาที จะมีผู้ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าวมากกว่ารู้สึกเฉยๆ

		- ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าว 30-59 นาทีและน้อยกว่า 30 นาที จะมี ผู้ตอบว่าตนรู้สึกเฉยๆ มากกว่ารู้สึกตกข่าว
--	--	---

● **พฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าว**

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ต้องใช้ข่าวสารในการทำงานจะพยายามติดตามข้อมูลที่ตนขาดไปด้วยวิธีต่างๆ เช่น ถามผู้อื่น ตามอ่านย้อนหลังจากหนังสือพิมพ์หรือเว็บไซต์ฯ ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนรู้สึกตกข่าว หรือหงุดหงิดเมื่อไม่ได้ติดตามข่าวการเมืองอีกส่วนหนึ่งตอบว่าอาจมีการย้อนกลับมาอ่านติดตามข่าวเก่า

ตารางที่ 153 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับ พฤติกรรมหากรู้สึกว่ตนตกข่าว

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 2.00$, Sig. = .73	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 2.55$, Sig. = .63	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 5.34$, Sig. = .25	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 5.24$, Sig. = .26	
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 7.90$, Sig. = .09	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 2.41$, Sig. = .65	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 1.24$, Sig. = .87	

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
ชั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 2.76$, Sig. = .59	
<ul style="list-style-type: none"> ● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน 	$\chi^2 = 42.21$, Sig. = .00*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมด และผู้ที่เห็นว่ารู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ไม่มีผู้ใดเลยที่ตอบว่าตนเองจะปล่อยเลยไป - ผู้ที่ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน จะมีผู้ตอบว่าตนเองจะปล่อยเลยไป มากกว่าตอบว่าต้องพยายามติดตามให้ได้ และพยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร
<ul style="list-style-type: none"> ● ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 	$\chi^2 = 4.96$, Sig. = .76	
ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> ● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 	$\chi^2 = 18.63$, Sig. = .01*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองมากกว่า 3 ชั่วโมง และ 2-3 ชั่วโมงจะมีจำนวนรวมของผู้ตอบว่า ต้องพยายามติดตามให้ได้ และพยายามติดตามแต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร สูงกว่าผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมือง 1-1.59 ชั่วโมง, 30-59 นาที, น้อยกว่า 30 นาที

● **ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล**

ผู้ให้สัมภาษณ์ตอบว่าตนไม่เคยประสบกับสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อต่างๆ นำเสนอมีความขัดแย้งกัน เนื่องจากไม่ค่อยติดตาม สื่อที่ใช้จึงเป็นสื่อเดิมๆ ไม่กี่สื่อ ดังนั้นจึงไม่ทราบว่าข้อมูลมันขัดแย้งกัน

ผู้ที่เคยประสบกับสถานการณ์ที่ข้อมูลที่นำเสนอจากสื่อต่างๆ มีความขัดแย้งกัน มีทั้งผู้ที่ตอบว่าตนไม่คิดหาข้อสรุปต่อ และผู้ที่พยายามหาข้อสรุป

เหตุผลของผู้ไม่คิดหาข้อสรุป คือ ไม่รู้ว่าข้อมูลจริงคือ และไม่สนใจเรื่องการเมืองมาก

ส่วนผู้ที่พยายามหาข้อสรุป ชี้ว่าจะใช้วิธีหาข้อมูลจากหลายๆ แหล่ง และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบหลายๆ ด้าน เพื่อหาข้อสรุป สำหรับบางคนมักใช้ข้อมูลจากบุคคลที่ตนยกให้เป็นผู้รู้ทางการเมือง ในขณะที่บางคนจะเลือกสื่อที่นำเสนอข้อมูลที่ตรงกับความคิดตนเอง เลือกใช้วิจารณญาณของตนเอง

ตารางที่ 154 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 6.24$, Sig. = .62	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 8.93$, Sig. = .34	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 20.30$, Sig. = .00*	- ผู้ที่เห็นว่าตนสามารถติดตามแหล่งข้อมูลทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจใช้ได้ปริมาณมากจะมีค่าร้อยละรวมของผู้ตอบว่า "อึดอัดมาก" และ "อึดอัดมากที่สุด" สูงกว่ากลุ่มอื่นๆ
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 8.34$, Sig. = .40	
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 8.56$, Sig. = .38	

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 10.45$, Sig. = .23	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 13.26$, Sig. = .10	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 7.89$, Sig. = .44	
• การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน	$\chi^2 = 19.50$, Sig. = .24	
• ความถี่ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	$\chi^2 = 17.69$, Sig. = .34	
• ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง	$\chi^2 = 20.00$, Sig. = .22	

• **การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง**

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่ตอบว่าตนคำนึงถึงความน่าเชื่อถือเกือบตลอด ให้เหตุผลว่า การติดตามข่าวสารโดยไม่คิดถึงความน่าเชื่อถือ ถือว่าเป็นการติดตามโดยเปล่าประโยชน์ และคนกลุ่มนี้จะเป็นผู้ที่สนใจและติดตามข่าวสารการเมืองค่อนข้างมาก

ส่วนผู้ที่ไม่ค่อยคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อถือขณะเปิดรับข่าวสาร จะเป็นผู้ไม่ค่อยสนใจข่าวสารการเมือง และไม่คอยติดตามข่าวการเมืองด้วย ดังนั้นลักษณะการเปิดรับสารจะเป็นการบริโภคไปเรื่อยๆ ไม่ค่อยสังเกตความผิดปกติ

ส่วนผู้ที่ตอบว่าตนคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อเป็นครั้งคราว จะพิจารณาจากประเภทของเรื่อง เช่น เรื่องที่มีผลกระทบมาก เรื่องที่เกี่ยวกับตน เรื่องที่สนใจ เรื่องที่ค้านกับความคิด เรื่องที่ใช้ภาษาเร้าอารมณ์หรือเท้างมาก ฯลฯ

ตารางที่ 155 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 6.07, \text{Sig.} = .64$	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 6.39, \text{Sig.} = .60$	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 14.50, \text{Sig.} = .07$	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$\chi^2 = 8.16, \text{Sig.} = .41$	
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$\chi^2 = 7.27, \text{Sig.} = .50$	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$\chi^2 = 5.14, \text{Sig.} = .74$	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	$\chi^2 = 18.29, \text{Sig.} = .01^*$	- ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้จริง(เทียบกับข้อมูลข่าวสารทางที่ควรใส่ใจ) ในปริมาณมากจะคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากกว่าผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้ในปริมาณปานกลาง และน้อย

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
<p>ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)</p>	$\chi^2 = 5.10, \text{Sig.} = .74$	
<p>● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน</p>	$\chi^2 = 49.76, \text{Sig.} = .00^*$	<p>- ผู้ที่ตอบว่า “ ต้องรู้ ทั้งหมด ” ส่วนใหญ่ตอบว่า ตน ” คำนึงถึง ความ น่าเชื่อถือมากที่สุด ” ในขณะที่กลุ่มอื่นๆที่เหลือ ส่วนใหญ่ตอบว่าตน ” คำนึงถึงความน่าเชื่อถือ ปานกลาง” และ ”คำนึงถึง ความน่าเชื่อถือมาก”</p>
<p>● ความถี่ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง</p>	$\chi^2 = 36.90, \text{Sig.} = .00^*$	<p>- ผู้ที่ติดตามข่าวสาร การเมืองทุกวัน ส่วนใหญ่ ตอบว่าตน ” คำนึงถึงความ น่าเชื่อถือมากที่สุด - ผู้ที่ติดตามข่าวสาร การเมือง 3-5 วันต่อสัปดาห์ 1-2 วันต่อสัปดาห์ และน้อย กว่าสัปดาห์ละ 1 วัน ส่วน ใหญ่ตอบว่า ” คำนึงถึง ความน่าเชื่อถือปานกลาง” - ผู้ที่แทบไม่ได้ติดตาม ข่าวสารการเมืองเลย ส่วน ใหญ่ตอบว่าตน ” คำนึงถึง ความน่าเชื่อถือน้อย”</p>
<p>● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมือง</p>	$\chi^2 = 34.23, \text{Sig.} = .00^*$	<p>ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตาม ข่าวสารการเมืองแต่ละครั้ง ”มากกว่า 3 ชั่วโมง” และ ”2- 3 ชั่วโมง” มีสัดส่วน</p>

		ผู้ตอบว่า "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมากที่สุด" และ "คำนึงถึงความน่าเชื่อถือมาก" มากกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ
--	--	---

2.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผู้วิจัยสรุปการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศและอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ได้ดังนี้

ตารางที่ 156 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ กับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

การจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
1. ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักระยะหนึ่ง	F = 0.17, Sig. = .85	
2. พฤติกรรมหากรู้สึกว่าคุณตกข่าว	F = 2.86, Sig. = .06	
3. ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล	t = 0.12, Sig. = .90	
4. ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	F = 1.27, Sig. = .28	
5. ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล	F = 0.64, Sig. = .63	
6. การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง	F = 0.70, Sig. = .59	

ตารางที่ 157 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่าง ๆ กับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

การจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่าง ๆ	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
1. ความรู้สึกหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่ง	F = 2.67, Sig. = .00*	ผู้รู้สึกตกข่าวจะมีอาการความท่วมท้นสูงกว่าผู้ที่รู้สึกเฉยๆ
2. พฤติกรรมหากรู้สึกวุ่นวาย	F = 1.08, Sig. = .34	
3. ความคิดเห็นต่อความเหมือนหรือต่างของข้อมูล	t = -1.71, Sig. = .08	
4. ความกังวลใจต่อความแตกต่างของเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ	F = 8.29, Sig. = .00*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่กังวลน้อยที่สุดมีอาการความท่วมท้นต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ - ผู้ที่กังวลน้อยมีอาการต่ำกว่าผู้ที่กังวลปานกลางและกังวลมาก - ผู้ที่ตอบว่ากังวลปานกลางมีอาการต่ำกว่าผู้ที่กังวลมาก
5. ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล	F = 6.16, Sig. = .00*	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ขัดแย้งน้อยที่สุดมีอาการความท่วมท้นน้อยกว่ากลุ่มอื่นๆที่เหลือ - ผู้ที่ขัดแย้งน้อยมีอาการความท่วมท้นน้อยกว่าผู้ที่ขัดแย้งปานกลาง และขัดแย้งมาก
6. การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมือง	F = 0.82, Sig. = .51	

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยได้แบ่งการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลเหล่านี้ออกเป็นสองส่วนใหญ่ได้แก่

ส่วนที่หนึ่ง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยด้านความรู้ทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยทางจิตวิทยาในแง่มุมมองที่เกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารการเมือง ตลอดจนปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนและการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

3.1 ปัจจัยด้านความรู้ทางการเมือง ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ปัจจัยทางจิตวิทยาในแง่มุมมองที่มีเกี่ยวข้องกับการเปิดรับข่าวสารการเมือง และปัจจัยด้านอุปนิสัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยได้สรุปปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองในรูปแบบของตารางสรุปดังนี้

ตารางที่ 158 สรุปผลปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
● ตำแหน่งข้อมูล	
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	ความรู้ทางการเมือง
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	การเห็นความสำคัญ แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ ความสนใจทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ การมีส่วนร่วมทางการเมือง และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง	ปัจจัยที่มีอิทธิพล
● ด้านเนื้อหา	
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	ความรู้ทางการเมือง และความเชื่อถือต่อสื่อ
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเห็นความสำคัญ และแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง ความเชื่อถือต่อสื่อ และความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	การมีส่วนร่วมทางการเมือง แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ความเชื่อถือต่อสื่อ และ ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

3.2 ปัจจัยด้านระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตน และการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยศึกษาว่าระดับความพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลมีอิทธิพลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศหรือไม่ นอกจากนี้ยังศึกษาว่าในกลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนซึ่งมีแนวโน้มจะเป็นผู้เกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศจะมีความรู้สึกจากสภาวะดังกล่าวและการจัดการกับสภาวะดังกล่าวอย่างไร

ความสัมพันธ์ระหว่างความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลติดตามได้กับอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับมาก ระดับน้อย ระดับมากที่สุด สุดท้ายคือระดับน้อยที่สุด

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างความพอใจต่อระดับปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลติดตามได้กับอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ พบว่าผู้ที่คิดว่าตนติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับมาก และมากที่สุด จะมีค่าเฉลี่ยการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศน้อยกว่าผู้ที่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เพียงพอกับใจต้องการในระดับปานกลาง

จากการสอบถามความรู้สึกผู้ที่ติดตามข้อมูลข่าวสารได้ไม่เท่ากับที่เห็นว่าควรใส่ใจ ผู้ที่ตอบว่าไม่รู้สึกกังวลให้เหตุผลว่า พอใจแล้วกับระดับของความสามารถในการติดตามที่ตนทำได้ พอใจกับปริมาณข้อมูลที่ตนเปิดรับได้ตอนนี้ บางท่านชี้ว่าถ้าพยายามติดตามมากไปจะทำให้เกิดความกังวล ซึ่งเนื้อหาส่วนที่ติดตามไม่ได้ก็อาศัยติดตามถามจากผู้อื่นหรือเลือกเฉพาะประเด็นหลักๆ

ด้านผู้ที่ตอบว่าตนรู้สึกกังวล ตอบว่ารู้สึกว่าจะต้องพยายามติดตามเพิ่มให้ได้มากกว่าที่ทำได้อยู่ตอนนี้ จะเป็นผู้ใช้สื่อและติดตามข่าวสารพอสมควร

ความรู้สึกและการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

ผู้วิจัยสอบถามกลุ่มผู้ที่ยังไม่พอใจต่อปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่ตนติดตามได้ เกี่ยวกับความรู้สึกและการจัดการกับสภาวะความไม่พอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองสรุปได้ดังนี้

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความกังวลใจน้อยแม้ไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้ รองลงมาคือ กังวลใจปานกลาง กังวลใจน้อยที่สุด กังวลใจมาก กังวลใจมากที่สุด

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าแม้พวกเขาไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการแต่ก็ไม่ได้ทำให้การตัดสินใจทางการเมืองยากขึ้น เหตุผลคือ ตนใช้วิธีสอบถามจากผู้อื่นที่ตัดสินใจจากข้อมูลที่เคยรู้มาหรือเท่าที่ตนเองมี คิดว่าตัดสินใจเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งข้อมูลจากสื่อ มีจุดยืนของตนเองอยู่แล้ว ช่วงเวลาที่ต้องตัดสินใจมีเฉพาะช่วงเลือกตั้ง ซึ่งเกิดขึ้นไม่บ่อย และสุดท้ายคือ ใช้วิธีหาอ่านข่าวย้อนหลังเมื่อต้องตัดสินใจ

- กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นว่าตนเองต้องติดตามข่าวสารทางการเมืองให้ได้มากกว่าที่ทำได้อยู่ตอนนี้ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ระดับมาก ระดับน้อย ระดับมากที่สุด และระดับน้อยที่สุด

- ด้านการจัดการกับสภาวะที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะใช้วิธี “เลือกเอาเฉพาะประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่ตนสนใจที่สุด ส่วนที่เหลือก็ปล่อยไป” รองลงมาคือ “เลิกติดตามด้วยตนเอง และหันไปใช้วิธีถามจากผู้อื่นเอา” ส่วนกลุ่มผู้ที่ตอบว่า “หยุดพัก และค่อยกลับมาอ่านติดตามต่อ” และ “เลิกติดตาม โดยไม่สนใจย้อนกลับมาติดตามข้อมูลเหล่านั้นต่อ” มีปริมาณใกล้เคียงกัน

4. ผลกระทบของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและการประมวลข้อมูลของบุคคลที่มีต่อการ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของ ตน

ผู้วิจัยวิเคราะห์ถึงผลกระทบจากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลและการ
ประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคลที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่น
ในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

4.1 การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบ "การใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก"
มากกว่า "การใช้ข้อมูลทุกทางเลือก" และ "การใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการตัดสินใจ"

จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าผู้ที่มีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศมีการใช้ข้อมูลเพื่อการ
ตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกันในลักษณะเดียวกันหรือไม่ ผลการวิจัยสรุปได้ในตารางด้านล่าง

ตารางที่ 159 สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับ
การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ในมิติที่ 1)	F = .42, Sig. = .77	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 1.08, Sig. = .36	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 2.54, Sig. = .04*	- ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณ แหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริง เทียบกับแหล่งข้อมูลที่เห็นว่าควร ใส่ใจใช้ในระดับมาก มีความ แตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการ ใช้การค้นหาข้อมูลแบบบาง ทางเลือกกับแบบเส้นทางการสูง - ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณ แหล่งข้อมูลที่ตนเปิดรับได้จริง

		เทียบกับแหล่งข้อมูลเห็นว่าควรใส่ใจใช้ในระดัปลานกลาง และน้อย มีค่าเฉลี่ยการใช้การค้นหาข้อมูลแบบบางทางเลือกมากกว่าแบบเส้นทางลัดไม่มาก
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	$F = 5.65, \text{Sig.} = .00^*$	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณแหล่งข้อมูลที่เปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมในระดับมาก และปานกลาง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากกว่าทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด - ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่างระหว่างปริมาณแหล่งข้อมูลที่เปิดรับได้จริงเทียบกับแหล่งข้อมูลที่มีทั้งหมดในสังคมในระดับน้อย มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางเลือกและแบบเส้นทางลัดมากกว่าแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดและแบบบางเลือกไม่แตกต่างกัน
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	$F = .63, \text{Sig.} = .61$	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	$F = 2.13, \text{Sig.} = .08$	

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
<p>ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)</p>	<p>F= 4.13, Sig. = .00*</p>	<p>- ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณเนื้อหา ที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับ เนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตาม ในระดับมาก และปานกลาง มี การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ แบบบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาเป็นแบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางลัด</p> <p>- ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณเนื้อหา ที่ตนติดตามได้จริงเทียบกับ เนื้อหาที่เห็นว่าควรใส่ใจติดตาม ในระดับน้อย มีการใช้ข้อมูลเพื่อ การตัดสินใจแบบบางเลือกและ แบบเส้นทางลัดมากกว่าการใช้ ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุก ทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบ เส้นทางลัดใกล้เคียงกับแบบบาง เลือก</p>
<p>ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)</p>	<p>F = 6.88, Sig. = .00*</p>	<p>- ผู้ที่มีสัดส่วนของปริมาณเนื้อหา ที่ตนเปิดรับได้จริงเทียบกับเนื้อหา ที่เห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในระดับมาก และปานกลาง มีการใช้ข้อมูล เพื่อการตัดสินใจแบบบาง ทางเลือกมากที่สุด รองลงมาเป็น แบบทุกทางเลือก และแบบ เส้นทางลัด</p> <p>- ผู้ที่มีสัดส่วนความแตกต่าง ระหว่างปริมาณเนื้อหาที่ตน</p>

		<p>ติดตามได้จริงเทียบกับเนื้อหาที่เห็นว่ามียุทธศาสตร์ในระดับน้อย มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางเลือกและแบบเส้นทางลัดมากกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดเท่ากับแบบบางเลือก</p>
<p>● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน</p>	<p>F = 6.01, Sig. = .00*</p>	<p>- ผู้ที่ตอบว่าตน “ต้องรู้ทั้งหมด” และ “ต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกและแบบบางทางเลือก มากกว่าการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางลัด นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้การค้นหาข้อมูลแบบบางทางเลือกกับแบบเส้นทางลัดสูง</p> <p>- ผู้ที่ตอบว่า “รู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง” “รู้เท่าที่อยากรู้” และ “ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือก และแบบเส้นทางลัดสูงกว่าแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้ข้อมูลแบบบางทางเลือกกับแบบทุกทางเลือกสูง</p>

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> ● ความถี่ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง 	<p>F = 4.99, Sig. = .00*</p>	<p>- ผู้ที่ตอบว่า “แทบไม่เคยเลย” และ “น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดสูงกว่าแบบบางทางเลือกและทุกทางเลือก นอกจากนี้ ผู้ที่ตอบว่า “แทบไม่เคยเลย” มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดสูงกว่าแบบบางทางเลือกสูงมาก</p> <p>- ผู้ที่ติดตาม “1 - 2 วันต่อสัปดาห์” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัดเกือบเท่ากัน และ การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัดสูงกว่าการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก</p> <p>- ผู้ที่ติดตาม “3-5 วันต่อสัปดาห์” และ “ทุกวัน - 6 วันต่อสัปดาห์” มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือ การใช้การค้นหาทุกทางเลือก และการใช้เส้นทางลัด นอกจากนี้ ผู้ที่ติดตาม “ทุกวัน - 6 วันต่อสัปดาห์” มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเพียงบางทางเลือกสูงกว่าแบบเส้นทางลัดมาก</p>

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
<ul style="list-style-type: none"> ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง 	<p>F = 5.13, Sig. = .00*</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้ที่ติดตามในแต่ละครั้งมากกว่า 3 ชั่วโมง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกสูงกว่าแบบบางทางเลือก และแบบเส้นทางถัดตามลำดับ นอกจากนี้มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างการตัดสินใจทั้งสามแบบค่อนข้างสูง - ผู้ที่ติดตามในแต่ละครั้งประมาณ 2-3 ชั่วโมง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือก และแบบทุกทางเลือกในระดับเท่ากัน และมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางถัดน้อยกว่าอีกสองแบบ - ผู้ที่ติดตามในแต่ละครั้งประมาณ 1-1.59 ชั่วโมง และครั้งประมาณ 30-59 นาที มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด รองลงมาคือ แบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางถัด โดยค่าเฉลี่ยระหว่างการใช้อข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก และแบบเส้นทางถัด แทบไม่แตกต่างกัน - ผู้ที่ติดตามในแต่ละครั้งน้อยกว่า 30 นาที มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือก และเส้นทางถัดเกือบเท่ากัน และมี

		การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกน้อยกว่าอีกสองแบบค่อนข้างมาก
--	--	--

ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่าผู้ที่มี**ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทางสารสนเทศ และอาการความร่วมมือทางสารสนเทศ**มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกันในลักษณะเดียวกันหรือไม่ ผลการวิจัยสรุปได้ในตารางด้านล่าง

ตารางที่ 160 สรุปผลความสัมพันธ์ระหว่าง**ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทางสารสนเทศ และอาการความร่วมมือทางสารสนเทศ** กับการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ตัวแปร	ค่าสถิติ,ค่า Sig.	รายละเอียด
ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความร่วมมือทางสารสนเทศ	F = 4.28, Sig. = .00*	<ul style="list-style-type: none"> - ทุกกลุ่มมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด ต่างกันตรงที่ - ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยน้อยมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกในลำดับรองลงมา ตามด้วยแบบเส้นทางลัด และมีความแตกต่างระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและเส้นทางลัดสูงมาก - ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัยปานกลาง มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบใช้เส้นทางลัดในลำดับรองลงมา ตามด้วยแบบทุกทางเลือก นอกจากนี้มีค่าเฉลี่ยของการการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัด

		แทบไม่แตกต่างกัน - ผู้ที่มีปริมาณการเกิดปัจจัย มาก มีการใช้ข้อมูลเพื่อการ ตัดสินใจแบบบางทางเลือก มากกว่าแบบทุกทางเลือกและ การใช้เส้นทางลัด นอกจากนี้ ค่าเฉลี่ยของการตัดสินใจ แบบ เพียงบางทางเลือก และแบบ เส้นทางลัดแทบไม่แตกต่างกัน
อาการความท่วมตันทางสารสนเทศ	F = 1.957, Sig. = .10	

4.2 ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองเท่ากับ 2.66 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับที่ปานกลางค่อนข้างน้อย

จากนั้นผู้วิจัยวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง สรุปได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 161 สรุปผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
● ด้านแหล่งข้อมูล		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 1)	F = .93, Sig. = .39	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 2.04, Sig. = .13	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 8.87, Sig. = .00*	กลุ่มมาก > กลุ่มปานกลาง, กลุ่มน้อย

ตัวแปร	ค่าสถิติ, ค่า Sig.	รายละเอียด
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = 9.26, Sig. = 0.00*	กลุ่มมาก, กลุ่มปานกลาง > กลุ่ม น้อย
● ด้านเนื้อหา		
ขั้นการรับรู้ (การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ในมิติที่ 1)	F = 1.79, Sig. = .16	
ขั้นการกำหนด (การสร้างโลกแวดล้อม สารสนเทศในมิติที่ 2)	F = 2.38, Sig. = .09	
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่กำหนด (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 3)	F = 14.55, Sig. = .00*	กลุ่มปานกลาง > กลุ่มน้อย
ขั้นการใช้จริงเทียบกับที่รับรู้ (การสร้างโลก แวดล้อมสารสนเทศในมิติที่ 4)	F = 8.56, Sig. = .00*	กลุ่มมาก, กลุ่มปานกลาง > กลุ่ม น้อย
● การกำหนดความจำเป็นหรือเกณฑ์ ในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตน	F = 3.84, Sig. = .00*	รู้ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ > รู้เท่าที่ เกี่ยวกับตัวเอง, รู้เท่าที่อยากรู้
● ความถี่ในการติดตามข่าวสาร ทางการเมือง	F = 4.86, Sig. = .00*	- 6วันต่อสัปดาห์ > ทุกกลุ่ม - 1-2 วันต่อสัปดาห์, 3-5วันต่อ สัปดาห์ > น้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน
● ระยะเวลาที่ใช้ในการติดตาม ข่าวสารทางการเมือง	F = 2.97, Sig. = .02*	- 2-3 ชั่วโมง , มากกว่า 3 ชั่วโมง > น้อยกว่า 30 นาที - 2-3 ชั่วโมง > 30-59 นาที

ผู้วิจัยวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศที่มีต่อความ
เชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกับ
ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่า

- ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นใน
ประสิทธิภาพทางการเมือง

- ผู้ที่มีอาการความท้อแท้ทางศาสนเทศมีแนวโน้มมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนเองสูง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายลักษณะการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองกับการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล รวมไปถึงผลกระทบของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมืองที่มีต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการศึกษา ในการวิจัยเชิงปริมาณผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 435 คน ส่วนในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยสัมภาษณ์เจาะลึกกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 30 คน

ผู้วิจัยสามารถสรุปและอภิปรายผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

ผลจากการศึกษาเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล ผู้วิจัยได้ข้อค้นพบที่สามารถนำมาอภิปรายผล ตามประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

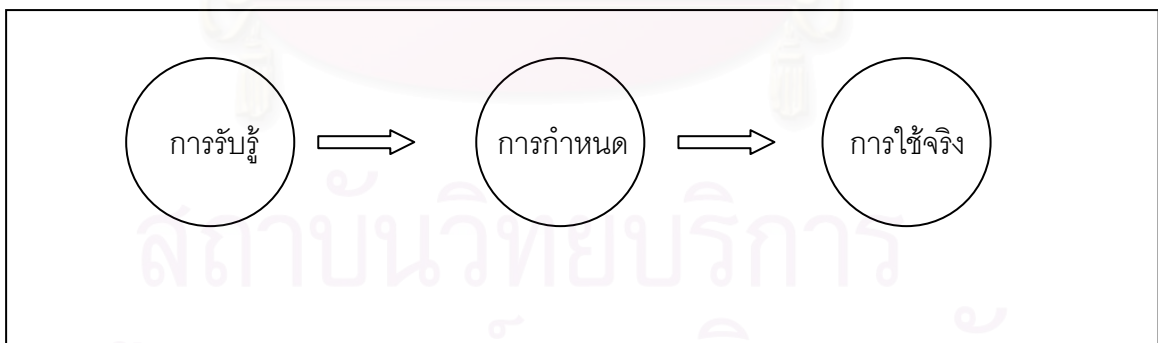
1. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล
2. สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความท่วมท้นทางสารสนเทศ
3. การสร้างคำอธิบายใหม่ของแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ
4. การจัดการกับข้อมูลทางการเมืองในสถานการณ์ทางข้อมูลแบบต่างๆ
5. ผลกระทบจากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและความท่วมท้นทางสารสนเทศ

6. มุมมองทางทฤษฎีจิตวิทยาทางความคิด(cognitive psychology) ที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง
7. นัยยะที่ได้จากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคลที่มีต่อกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

1. การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล

ที่ผ่านมา มีนักวิชาการจำนวนมากกล่าวถึงสังคมสารสนเทศปัจจุบัน ว่าเป็นสังคมที่แหล่งข้อมูลและข้อมูลข่าวสารใหม่ๆ เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลาและเผยแพร่ในรูปแบบต่างๆ (Wurman, อ้างแล้ว, Lyman and Varian, อ้างแล้ว) แหล่งสารสนเทศทางการเมืองซึ่งก็เป็นหนึ่งในแหล่งสารสนเทศทั้งหมดก็ย่อมมีปริมาณมากมายไม่แตกต่างกันไปด้วย

ท่ามกลางกระแสสื่อ และข้อมูลทางการเมืองที่นำเสนอผ่านสื่อประเภทต่างๆ ในแต่ละวัน สิ่งที่น่าสนใจคือ คนเรามีปฏิสัมพันธ์ต่อสื่อและข้อมูลเหล่านี้อย่างไร ถ้าเราแบ่งโลกการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศออกตามขั้นตอน คือ 1. ขั้นของการรับรู้ 2. ขั้นของการกำหนด 3. ขั้นของการใช้จริง ซึ่งในแต่ละขั้นจะมีระดับของปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กับโลกของสื่อและข้อมูลที่มีอยู่จริงในระดับต่างกัน ซึ่งปัจจัยตรงนี้จะเข้ามาเป็นตัวกำหนดการสร้างโลกแวดล้อมในแต่ละขั้น

1. ขั้นการรับรู้

แรกเริ่มของการสร้างโลกแวดล้อม คือ เรื่องของการรับรู้ บุคคลรับรู้ว่ามีปริมาณสื่อและข้อมูลทางการเมืองรอบตัวเหล่านั้นมีมากน้อยแค่ไหน ในขั้นนี้ถือเป็นการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกข้อมูลนอกตัวบุคคล

หรือโลกที่มีอยู่จริงในสังคม กับความคิดในตัวของคุณคน บางคนอาจมองว่าข้อมูลเหล่านั้นมีมาก บางคนอาจมองว่ามีน้อย ซึ่งสิ่งที่น่าสนใจนี้ค้นพบคือ ในภาพรวมบุคคลส่วนใหญ่มีการรับรู้ว่ามีสื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคมมีปริมาณค่อนข้างมาก ซึ่งปัจจัยที่เข้ามาอิทธิพลต่อการรับรู้โลกในขั้นนี้ คือ ปัจจัยลักษณะของข้อมูลจากโลกภายนอก (information characteristic) ได้แก่ เรื่องของคุณภาพของสื่อและข้อมูล และปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความรู้ ประสบการณ์ ฯลฯ ซึ่งปัจจัยลักษณะข้อมูลจากโลกภายนอกค่อนข้างจะมีอิทธิพลมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล

2. ขั้นตอนการกำหนด

จากขั้นของการรับรู้ปริมาณสื่อและข้อมูลทางการเมืองที่อยู่รอบตัว คนเราก็มีการเลือกกำหนดสื่อและข้อมูลที่เป็นของตนเอง เป็นสื่อและข้อมูลที่คุณคิดว่าตนเองควรใส่ใจ เป็นโลกทางข้อมูลของตนเองจริงๆ ในขั้นตอนนี้ถือเป็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกตามการรับรู้ และการเลือกของคุณคน ซึ่งปกติแล้วบุคคลไม่ได้กำหนดสื่อและข้อมูลที่คุณจะใส่ใจเปิดรับเท่ากับปริมาณสื่อและข้อมูลทางการเมืองที่คุณรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมด บุคคลส่วนใหญ่มีการเลือกสื่อและข้อมูลนั้นเพียงระดับกลางๆ รองลงไปคือระดับมาก และน้อย

การสร้างโลกแวดล้อมในขั้นตอนนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสื่อและข้อมูลที่เป็นของตนเอง นอกจากปัจจัยด้านลักษณะของข้อมูลภายนอกแล้ว (information characteristic) ยังมีปัจจัยด้านจิตวิทยาอันประกอบไปด้วยส่วนของความสามารถในการรับข้อมูลของคุณคน (capacity) และปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสารของคุณคน (requirement) เข้ามามีบทบาทสำคัญด้วย ซึ่งในขั้นตอนนี้ปัจจัยทางจิตวิทยาจะเข้ามามีบทบาทต่อการเลือกรับ หรือเลือกเพิกเฉยข้อมูล ดังปรากฏในเหตุผลที่คุณคนอ้างถึง

ผู้ที่เห็นว่าปริมาณของสื่อและเนื้อหาที่เห็นว่าตนควรใส่ใจอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อยไปจนถึงน้อย ให้เหตุผลไว้ดังนี้

1. ข่าวสารการเมืองไม่เกี่ยวข้องกับตนเอง หรือไม่เห็นประโยชน์จากข่าวการเมืองไม่ว่าในด้านใดๆ แม้จะรับรู้ว่ามีแหล่งข้อมูลหรือเนื้อหาทางการเมืองมีอยู่อย่างมากมาย แต่ก็ไม่ได้นำสิ่งเหล่านั้นมาเป็นโลกแวดล้อมสารสนเทศของตน ไม่ได้กำหนดว่าคุณต้องใส่ใจหรือสนใจ (ปัจจัยทาง requirement)
2. สื่อหรือข้อมูลใดที่เห็นว่าไม่มีคุณภาพ หรือให้ข้อมูลที่ซ้ำกันแล้วตนก็ไม่จำเป็นต้องติดตาม (ปัจจัยทาง information characteristic)
3. ปริมาณสื่อมีมากเกินไปจะติดตามได้หมด ดังนั้นจึงตนจึงเลือกใช้เพียงบางสื่อหรือติดตามเพียงบางข้อมูล (ปัจจัยทาง capacity)

ในขณะที่ ผู้ที่เห็นว่าปริมาณแหล่งข้อมูลหรือเนื้อหาที่ควรใส่ใจติดตามมีปริมาณปานกลางไปจนถึงมากให้เหตุผลว่า ข่าวสารทางการเมืองมีประโยชน์กับตน เกี่ยวข้องหรือสำคัญ ดังนั้นจึงคิดว่าตนควรใส่ใจหรือสนใจติดตามให้มาก (ปัจจัยทาง requirement)

3. ขั้นการใช้จริง

เมื่อบุคคลได้กำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนแล้ว ประเด็นต่อไปคือ บุคคลสามารถใช้หรือติดตามสื่อและเนื้อหาส่วนนั้นได้เพียงใด ซึ่งการศึกษาพบว่าบุคคลส่วนใหญ่มีการติดตามสื่อและเนื้อหาได้จริงในระดับปานกลาง เทียบกับปริมาณสื่อและเนื้อหาที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ และปริมาณที่รับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม นอกจากนี้ยังพบว่าปริมาณของการติดตามได้จริงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความถี่ในการเปิดรับข่าวสารการเมืองด้วย กล่าวได้ว่าผู้ที่มีสัดส่วนของการติดตามได้จริงสูงมีแนวโน้มจะติดตามข่าวสารทางการเมืองเป็นประจำด้วย

ผู้ที่ติดตามได้ในสัดส่วนพอๆ หรือใกล้เคียงกับที่คิดว่าตนควรใส่ใจให้เหตุผลว่าหากเป็นสิ่งที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ ตนก็จะพยายามติดตามให้ได้อยู่แล้ว ในขณะที่เหตุผลส่วนใหญ่ของผู้ที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลที่ตนควรใส่ใจได้ครบ คือ มีเวลาไม่เพียงพอในการติดตาม และข่าวสารที่ต้องการติดตามมีปริมาณมากเกินไป กล่าวได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในขั้นของการใช้จริงมากที่สุดคือ ปัจจัยที่มาจากตัวบุคคล ได้แก่ เรื่องของความสามารถในการรับข้อมูลของบุคคล (capacity) และปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสารของบุคคล (requirement)

- **ประเด็นอภิปรายจากกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคล มีดังนี้**

จากขั้นตอนของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ พบว่าเมื่อบุคคลมีการรับรู้ถึงสื่อและเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองที่ล้อมรอบตนเอง บุคคลไม่ได้นำสื่อและข้อมูลเหล่านั้นทั้งหมดมาสร้างเป็นโลกแวดล้อมสารสนเทศของตนเอง ซึ่งการเลือกสื่อและข้อมูลมาเป็นโลกแวดล้อมสารสนเทศของตนเองนั้น สันนิษฐานแนวคิดของนักวิชาการการสื่อสารในยุคหลังที่มองว่าคนเรามีการใช้สื่อในเชิงรุก ซึ่งต่างจากยุคก่อนที่ค่อนข้างให้ความสำคัญกับอิทธิพลของสื่อและมองผู้รับสารในลักษณะของผู้ตั้งรับสารจากสื่อเพียงฝ่ายเดียว (กาญจนา แก้วเทพ, อ้างแล้ว; Baran and David, อ้างแล้ว) ข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้จึงต่อยอดมุมมองของผู้รับสารในเชิงรุกว่าคนเรามีการเลือกใช้สื่อและเปิดรับข้อมูลต่างๆ ในการจัดการกับชีวิตและประสบการณ์

Graber (อ้างแล้ว) ได้กล่าวถึงการเลือกใช้อ้างอิงข้อมูลไว้เช่นกัน โดยชี้ว่าการที่บุคคลปฏิเสธข้อมูลที่ไม่ต้องการนั้นเนื่องด้วยเหตุผลเฉพาะตน เช่น บางเรื่องมีเนื้อหาที่ทำให้บุคคลรู้สึกถูกรบกวนใจ บางเรื่องเป็นเรื่องที่ไกลตัว หรือซับซ้อนเกินไป บางเรื่องมีแหล่งข่าวที่น่าสงสัย และบางเรื่องก็ไม่คุ้มกับเวลาและพลังงานที่ต้องใช้ในการเปิดรับ บุคคลจึงมีการเลือกตอบสนองต่อข้อมูลจากสื่อ โดยบุคคลจะเลือกข้อมูลที่ไม่น่าสนใจหรือไม่มีประโยชน์กับตนออกไป

การกำหนดความจำเป็นในการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนชี้ให้เห็นถึงการเลือกกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเองเช่นกัน บางคนอาจเห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองที่น่าเสนอทั้งหมดให้ได้ หรือเห็นว่าต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยให้เหตุผลในเรื่องของความรู้ ความจำเป็นหรือความต้องการเชิงอรรถประโยชน์ และการตอบสนองความสนใจส่วนบุคคล ในขณะที่บางคนเห็นว่าตนรู้เท่าที่เกี่ยวกับตนเอง หรือไม่เคยคิดว่าต้องรู้เท่าไร เพราะไม่เห็นประโยชน์หรือความสำคัญของข่าวสารการเมือง ข่าวสารการเมืองยาก ซับซ้อนเกินความเข้าใจ และรู้สึกเครียด ปวดหัว เมื่อติดตามข่าวสารการเมือง

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคล เป็นโลกแวดล้อมที่เป็นอัตวิสัย (subjective world) นอกจากนี้โลกแวดล้อมสารสนเทศที่กล่าวถึงตรงนี้เป็นโลกตามการรับรู้ ดังนั้นปริมาณของสื่อหรือเนื้อหาที่บุคคลรับรู้ขึ้น สำหรับบางคนอาจสัมพันธ์กับปริมาณที่วัดทางกายภาพ แต่บางคนอาจไม่สัมพันธ์ เช่น บุคคลสองคนที่ตอบว่าปริมาณสื่อที่ควรใส่ใจมีมาก เมื่อถามถึงรายละเอียดของสื่อเหล่านั้น คนหนึ่งตอบว่าสื่อหนังสือพิมพ์ 3 ฉบับ โทรทัศน์ 3 ช่อง อินเทอร์เน็ต SMS ในขณะที่อีกคนหนึ่งฟังวิทยุสองคลื่น รับ SMS จาก 3 แหล่ง หนังสือพิมพ์อีกเล็กน้อย เห็นได้ว่าคนสองคนนี้มีการกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศที่ตนควรใส่ใจในระดับเท่ากัน แต่ปริมาณที่วัดทางกายภาพอาจต่างกัน เหตุหนึ่งเพราะประสบการณ์ของบุคคลที่มีต่อโลกแวดล้อมของสื่อต่างกัน บางคนรู้จักสื่อมากดังนั้นโลกแวดล้อมสื่อที่บุคคลรู้จักจึงประกอบด้วยสื่อมากมายหลายประเภท ในขณะที่บุคคลอีกกลุ่มมีประสบการณ์ต่อโลกแวดล้อมของสื่อไม่มากนัก รู้จักสื่อไม่กี่ประเภท ซึ่งอาจเพราะระดับความรู้ เศรษฐกิจสังคม หรือสภาพภูมิศาสตร์ดังนั้นโลกแวดล้อมสื่อที่บุคคลรู้จักจึงมีน้อย แต่นั่นก็ถือว่าเป็นโลกของสื่อทั้งหมดตามการรับรู้ของบุคคลนั้น

อย่างไรก็ตามการเลือกกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศ ไม่ได้เป็นการประกันว่าบุคคลจะเลือกใช้สื่อที่ดีที่สุดท่ามกลางตัวเลือกสื่อต่างๆ ที่นำเสนอข้อมูลทางการเมืองในสังคม เมื่อพิจารณาเกณฑ์ที่บุคคลใช้ในการเลือกสื่อเพื่อเป็นแหล่งสารทางการเมืองพบว่า แม้ส่วนหนึ่งบุคคลจะใช้เกณฑ์ในแง่ของคุณภาพ

ข้อมูล เช่น ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ มาใช้ในการพิจารณาเลือกแหล่งข้อมูลในการติดตามข่าวสาร การเมือง แต่ในขณะที่เดียวกันหลักเกณฑ์ประเมินแบบง่าย ๆ อย่างเรื่องของความสะดวกและความรวดเร็ว ในการรายงานก็ถูกนำมาใช้ในการพิจารณาเลือกใช้แหล่งข้อมูลเป็นอันดับต้น ๆ เช่นกัน แม้ว่าในบางครั้ง บุคคลรับรู้ว่าสื่อที่ตนเลือกนั้นมีสะดวกในการเข้าถึงแต่ไม่มีคุณภาพเท่าสื่ออื่น ซึ่งการใช้หลักการเลือกแบบ ง่าย ๆ นี้ก็อาจทำให้ผู้อ่านได้รับข่าวสารจากสื่อที่ขาดคุณภาพ และส่งผลเมื่อนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการ ตัดสินใจทางการเมือง

- **ปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองทั้งใน ด้านของแหล่งข้อมูลและเนื้อหา**

ดังที่กล่าวไปแล้วว่าบุคคลมีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเองในเชิงรุก หรืออัติวิสัย ซึ่งผลจากการวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ของบุคคลในแต่ละมิติ มีดังนี้

1. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการทราบแหล่งข้อมูลและเนื้อหาทางการเมืองที่มีทั้งหมดในสังคม ของบุคคล** ได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ และความเชื่อถือต่อสื่อ มีงานวิจัยที่ชี้ว่าผู้มีความรู้ทางการเมืองมาก จะเปิดรับสื่อมากด้วย (Hendriks Vettehen, อ้างแล้ว) ดังนั้นในที่นี้เราอาจอนุมานได้ว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเมืองมากย่อมรู้จักแหล่งสารสนเทศมากตามไปด้วย ส่วนความเชื่อถือต่อสื่อ นั้น Graber (อ้างแล้ว) ชี้ว่าบุคคลปฏิเสธข้อมูลที่ตนไม่ต้องการหากข้อมูลนั้นมีแหล่งข่าวที่น่าสงสัย ดังนั้นหากบุคคลเชื่อถือสื่อมาก ย่อมเปิดกว้างกับโลกของสื่อมวลชน ขณะที่ผู้ไม่ค่อยเชื่อถือสื่อ อาจปิดรับ ไม่ใส่ใจ และทำให้ไม่เห็นว่ ะเนื้อหาทางการเมืองมีปริมาณมาก

2. **ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดแหล่งข้อมูลและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจ ทั้งด้าน แหล่งข้อมูลและด้านเนื้อหา** ประกอบได้ด้วย

- ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ปัจจัยด้านความเชื่อถือต่อสื่อ
- ปัจจัยด้านการเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง
- ปัจจัยด้านแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล
- ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

ข้อมูลจากผลการศึกษาในส่วนนี้จะอภิปรายรวมกันไปกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัดส่วนระหว่างปริมาณในการใช้แหล่งข้อมูลและเนื้อหาได้จริงเทียบกับปริมาณสื่อและเนื้อหาที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจเปิดรับหรือเห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อปริมาณในการใช้แหล่งข้อมูลและเนื้อหาได้จริงเทียบกับปริมาณสื่อและเนื้อหาที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจเปิดรับหรือเห็นว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม ได้แก่

- ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง
- ปัจจัยด้านแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ และแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล
- ปัจจัยด้านความเชื่อถือต่อสื่อ
- ปัจจัยด้านความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

ข้อมูลจากผลการศึกษาสามารถอภิปรายตามปัจจัยแต่ละด้านได้ดังนี้

ปัจจัยด้านของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เรียกได้ว่าเป็นผู้หนึ่งที่มีคุณสมบัติของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย งานวิจัยจำนวนไม่น้อยแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับสื่อและข่าวสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (นิลกุล ใจอ่อน น้อม, อ่างแล้ว, Shyu, อ่างแล้ว, อุษา โหราเรือง, อ่างแล้ว) Carpini (อ่างแล้ว) ชี้ว่า ผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากมักจะติดตามเรื่องราวสาธารณะต่างๆ ในสื่อต่างๆ และเมื่อบุคคลติดตามข่าวสารมากก็จะเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้นไปอีก ดังนั้นในที่นี้จึงอภิปรายได้ว่าผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมืองมากและมีการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆทางการเมืองไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมจะเห็นว่าสื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมาก และเป็นไปได้ว่าบุคคลกลุ่มนี้ก็จะพยายามติดตามสื่อและข้อมูลเหล่านั้นให้ได้มากด้วย

ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเปิดรับข่าวสาร Atkin (1973) ได้กล่าวไว้ว่าความต้องการข่าวสารนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหาข่าวสาร ซึ่งความต้องการหรือแรงจูงใจสามารถอธิบายได้ด้วยเงื่อนไขของการใช้ประโยชน์ (utility) ซึ่งตามแนวคิดของ Atkin แรงจูงใจมีสองประเภทคือ แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ คือความต้องการข่าวสารเพื่อใช้ประโยชน์ในการแก้ปัญหาหรือการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น เพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำงานของรัฐบาล ปกป้องความคิดเห็นของตนเอง ฯลฯ ส่วนแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล คือ ความต้องการข่าวสารเพื่อประโยชน์ด้านความพึงพอใจ การเติมเต็ม ความเพลิดเพลิน ยินดี ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ที่มีแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล จะเห็นว่าปริมาณสื่อและ

เนื้อหาทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจติดตามมีมาก ในขณะที่ แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ ไม่มีอิทธิพล อย่างมีนัยยะสำคัญในที่นี้ สาเหตุหนึ่งเพราะคนส่วนใหญ่เมื่อเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมักจะเปิดรับเพื่อจุดประสงค์ในเรื่องการติดตามข่าวสารความเคลื่อนไหวของเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นหลักอยู่แล้ว (พลุ ชัยเวฬุ, อ่างแล้ว, ชญาณิน เจิมมาก, 2547) ดังนั้นคนที่มีจุดประสงค์เพิ่มเติมในการเปิดรับข่าวด้วยแรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล ซึ่งแสดงถึงความสนใจส่วนตัว จึงมีแนวโน้มจะสนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองมากเป็นพิเศษ

นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ที่มีแรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์ และด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล จะมีปริมาณสัดส่วนของการติดตามสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้จริงในระดับมากเทียบกับปริมาณที่เห็นว่าตนควรใส่ใจและปริมาณที่ตนทราบว่ามียู่ทั้งหมดในสังคม กล่าวได้ว่าผู้ที่มีแรงจูงใจในการเปิดรับข่าวสารมากก็จะพยายามแสวงหา ให้ความใส่ใจ และได้มาซึ่งข่าวสารที่ตนสนใจ (Eveland, อ่างแล้ว, Atkin, อ่างแล้ว) ดังที่กลุ่มตัวอย่างให้เหตุผลว่าหากข่าวสารนั้นเป็นสิ่งที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ ตนก็จะพยายามติดตามให้ได้

ปัจจัยทางทัศนคติ ประกอบด้วย การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง และความเชื่อถือต่อสื่อ นั้น ผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารการเมืองต่อตนเองคือบุคคลที่เห็นความเกี่ยวข้องหรือประโยชน์ของการเมืองต่อตนเอง อันนำไปสู่แรงจูงใจในการให้ได้มาซึ่งความรู้ Ettema และ Kline (1977) กล่าวไว้ว่า “เมื่อมีการแพร่กระจายของข้อมูลจากสื่อมวลชนไปสู่ระบบสังคมหนึ่งเพิ่มมากขึ้น กลุ่มประชากรที่มีแรงจูงใจในการได้มาซึ่งข้อมูลนั้นมีแนวโน้มจะรับข้อมูลจากสื่อมวลชนในอัตราที่เร็วกว่ากลุ่มที่ไม่มีแรงจูงใจ” ส่วน Dervin (1983) ได้กล่าวว่าความสนใจและความเกี่ยวข้องของข้อมูลต่อบุคคลนั้น เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการแสวงหาข่าวสารของบุคคลได้ดีกว่าการศึกษาและประสบการณ์เสียอีก และเมื่อบุคคลเห็นว่าสถานการณ์รอบตัวทำให้เขาต้องตัดสินใจหรือเคลื่อนไหวบางอย่าง บุคคลจะยิ่งแสวงหาข่าวสารมากยิ่งขึ้นไปกว่าสถานการณ์ที่เขาารู้สึกถูกบังคับ จากเหตุผลต่างๆที่กล่าวมาจึงสนับสนุนผลการศึกษานี้ว่าบุคคลที่เห็นว่าข่าวสารทางการเมืองมีความสำคัญต่อตนเองจะเห็นว่าปริมาณสื่อและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจติดตามมีปริมาณมากเมื่อเทียบกับสื่อและเนื้อหาที่นำเสนออยู่ทั้งหมดในสังคม

ส่วนด้านความเชื่อถือต่อสื่อ ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยที่ผ่านมาเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือต่อสื่อ ซึ่งชี้ว่าผู้ที่มีความเชื่อถือต่อสื่อก็จะมี การเปิดรับหรือใช้สื่อนั้นๆมาก ในขณะที่ผู้รู้สึกไม่เชื่อถือต่อสื่อ จะลดการเปิดรับสื่อนั้น (Tsfati and Cappella, อ่างแล้ว) ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนหนึ่งชี้ว่าหากตนเห็นว่าสื่อหรือเนื้อหานั้นๆไม่มีคุณภาพ เอนเอียง หรือเห็นว่าเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ก็จะไม่เปิดรับหรือใส่ใจสื่อ

และเนื้อหาเหล่านั้น หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าบุคคลจะไม่เอาสื่อและเนื้อหา มาสร้างเป็นโลกแวดล้อม สารสนเทศทางการเมืองของตนอยู่แล้ว

ปัจจัยด้านความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด แนวคิดความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดมีพื้นฐานจากทฤษฎีความไม่สอดคล้องทางความคิด (cognitive dissonance theory) (Festinger, อ้างแล้ว) ว่าบุคคลจะมีแรงจูงใจในการขจัดความไม่คงเส้นคงวาทางความคิดต่อเมื่อพวกเขามีประสบการณ์อารมณ์ทางลบต่อความไม่สอดคล้องทางความคิดนั้น ซึ่งผู้ที่มีความชอบต่อความลงรอยทางความคิดสูงจะมีประสบการณ์อารมณ์ทางลบต่อความไม่สอดคล้องมากกว่าผู้ที่มีความชอบต่อความลงรอยทางความคิดต่ำ และรู้ตัวว่าตนมีความขัดแย้งทางความคิดสูงด้วย ดังนั้นท่ามกลางข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอันมากมายและวิกฤติทางสถานการณ์การเมืองของไทยอันเต็มไปด้วยข้อมูลหลากหลาย กระแสที่ทั้งสนับสนุนและขัดแย้งกัน ผู้วิจัยสันนิษฐานว่าผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงน่าจะเกิดความอึดอัดต่อความไม่สอดคล้องของข้อมูลที่ขัดกับความคิดความเชื่อของตน และนำไปสู่การขจัดความไม่สอดคล้องทางความคิดนั้นด้วยการลดการเปิดรับข่าวสาร ในขณะที่ผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดต่ำน่าจะเป็นผู้ที่เปิดรับข่าวสารค่อนข้างมาก

จากการวิจัยให้ผลการศึกษาที่ตรงกันข้าม กล่าวคือ ผู้ที่มีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูงกลับเห็นว่าปริมาณสื่อและเนื้อหาทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมาก และมีปริมาณสัดส่วนของการติดตามสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้จริง เทียบกับปริมาณที่เห็นว่าตนควรใส่ใจและปริมาณที่ตนทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคมในระดับมากด้วย และเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง แสดงให้เห็นว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมมีแนวโน้มจะเป็นคนความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

เหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเพราะ ท่ามกลางกระแสความขัดแย้งความคิดทางการเมืองปัจจุบัน บุคคลเกิดความต้องการปกป้องจุดยืนทางความคิดของตน และต้องการทำความเข้าใจเหตุการณ์ เพื่อให้คลายความอึดอัดคับข้องใจนั้น ซึ่งการติดตามข่าวสารทางการเมืองถือเป็นช่องทางหนึ่งในการได้มาซึ่งข้อมูลเพื่อตอบสนองจุดประสงค์ตรงนั้น นอกจากนี้มีงานวิจัยที่ชี้ว่าประโยชน์ของข้อมูลหนึ่งๆ จะเอื้อให้บุคคลเลือกเปิดรับสารดังกล่าว แม้ว่าสารนั้นจะทำให้บุคคลเกิดความไม่สอดคล้องทางความคิด ตัวอย่างเช่น งานวิจัยของ Canon และ งานวิจัยของ Freedman (อ้างถึงใน Knobloch และคณะ, อ้างแล้ว) พบว่าประโยชน์ของข้อมูลสามารถเอาชนะความไม่สอดคล้องที่ผลักดันให้บุคคลหลีกเลี่ยงการเปิดรับสาร ในงานวิจัยของ Canon กลุ่มตัวอย่างถูกทำให้เชื่อว่าพวกเขาต้องปกป้องจุดยืนของตนในประเด็นที่กำลังถกเถียง หรือต้อง

ให้เหตุผลต่อจุดยืนของตน จากนั้น กลุ่มตัวอย่างสามารถเลือกรับข้อมูลที่ตรงข้ามหรือสนับสนุนทัศนคติของตน ซึ่งภายใต้สภาวะดังกล่าวข้อมูลที่ตรงข้ามจะมีประโยชน์มากกว่าข้อมูลที่สนับสนุนจุดยืน และผลการวิจัยพบว่าบุคคลจะเลือกข้อมูลที่ให้ประโยชน์ (แม้ว่าจะทำให้เกิดความไม่สอดคล้อง) มากกว่าข้อมูลที่สนับสนุนจุดยืนตนเองอยู่แล้ว ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าบุคคลมีความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิดสูง จะมีความต้องการติดตามข่าวสารทางการเมืองมาก และพยายามติดตามข่าวสารการเมืองให้ได้มากที่สุดเท่าที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจติดตาม

นัยยะที่ได้จากประเด็นเรื่องของปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่ตนควรใส่ใจทั้งในด้านของแหล่งข้อมูลและเนื้อหา คือ ปัจจัยที่กำหนดการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศมีทั้งส่วนที่มาจากตัวผู้รับสารเอง และส่วนที่มาจากตัวสื่อ ปัจจัยที่มาจากตัวผู้รับสาร ได้แก่ ความรู้ การมีส่วนร่วมทางการเมือง แรงจูงใจ การเห็นความสำคัญต่อข่าวสารการเมือง อุปนิสัยส่วนบุคคล ในขณะที่ปัจจัยที่มาจากตัวสื่อ ได้แก่ เรื่องความน่าเชื่อถือของตัวสื่อ

ดังนั้นในสังคมประชาธิปไตยที่เรามุ่งหวังให้ประชาชนเป็นมีความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมืองเป็นอย่างดี (informed citizen) การส่งเสริมให้คนสนใจในเรื่องราวสาธารณะหรือเรื่องราวทางการเมือง จึงไม่ใช่แค่เพียงกระตุ้นหรือสร้างจิตสำนึกในส่วนของประชาชนเท่านั้น องค์กรสื่อมวลชนต้องมีการพัฒนาการทำงานข่าวของตนให้มีคุณภาพ เพื่อให้ประชาชนเชื่อถือและไว้วางใจในตัวสื่อ อันนำไปสู่การเปิดรับข้อมูลจากสื่อต่อไป

2. สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ และความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศกับความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในสังคมปัจจุบันที่ถูกเรียกขานว่า สังคมสารสนเทศ มีลักษณะอันเป็นธรรมชาติประการหนึ่ง คือ การปฏิวัติข้อมูลข่าวสาร หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่าการระเบิดของข้อมูลข่าวสาร ซึ่งก่อให้เกิดการเพิ่มปริมาณของข้อมูลข่าวสารเป็นจำนวนมาก ในขณะที่ความสามารถของการเปิดรับข้อมูลของบุคคลมีจำกัด ปริมาณข้อมูลที่ตาโถมเข้ามาอย่างมากมายนี้ ได้มีผู้กล่าวว่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ประการหนึ่ง คือ *สภาวะของความท่วมท้นทางสารสนเทศ*

มีงานวิจัยจำนวนมากมายืนยันถึงผลลัพธ์จากความท่วมท้นทางสารสนเทศทั้งทางร่างกาย และจิตใจเช่น ความเมื่อยล้า ความดันโลหิตสูง ความเครียด ความกังวล รวมไปถึงคุณภาพการตัดสินใจที่ลดลง ได้แก่ (Eurescom, อ้างแล้ว; Eppler and Mengis, อ้างแล้ว)

แต่ในอีกด้านหนึ่งมีผู้แย้งว่าความท่วมท้นของสารสนเทศที่หลายคนให้ความสำคัญนั้นเป็นเพียงภาพลวง ความท่วมท้นของสารสนเทศไม่ได้เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่และในสถานการณ์ส่วนใหญ่ นั่นเพราะคนเรามีแนวโน้มจะเพิกเฉยกับข้อมูลที่ตนไม่ได้ต้องการหรือเห็นว่าไม่เกี่ยวข้อง และเมื่อคนเราถูกคุกคามจากสภาวะข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความท่วมท้น ก็จะมีวิธีจัดการต่างๆ เช่น การหลบเลี่ยงหรือหาข้อมูลอื่นที่จะมาสนับสนุนการกระทำของตน แต่หากคนเราจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าว ก็หาวิธีที่ง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลมา (Wilson, 1976 อ้างถึงใน Tidline, อ้างแล้ว)

ข้อสงสัยดังกล่าวนำมาสู่การวิจัยครั้งนี้ โดยศึกษาในบริบทของสารสนเทศทางการเมือง ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางการเมือง และความสัมพันธ์ระหว่างการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล ซึ่งประกอบไปด้วย การรับรู้ กำหนด และใช้แหล่งข้อมูลและข้อมูลทางการเมืองของบุคคล รวมไปถึงปัจจัยเงื่อนไขต่างๆที่เกี่ยวข้อง

● สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ

สภาวะของความท่วมท้นทางสารสนเทศ ถือเป็นอีกแง่มุมหนึ่งของการประมวลข้อมูลข่าวสาร คำจำกัดความของความท่วมท้นทางสารสนเทศในที่นี้ คือ สภาวะที่บุคคลเกิดผลกระทบทางจิตใจ เช่น เครียด สับสน กังวล ฯลฯ จากความรู้สึกรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ตนต้องใช้หรือติดตามมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการติดตาม ค้นหา เข้าใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใช้ใหม่ นอกจากนี้ยังรวมถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น ข้อมูลได้รับมีความละเอียด ซับซ้อนเกินความเข้าใจ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

ข้อมูลจากผลการวิจัยขั้นต้นชี้ว่าบุคคลส่วนใหญ่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับปานกลาง โดยแง่มุมที่พบมากที่สุด คือ ด้านปริมาณข้อมูลที่ต้องการมีมากเกินไป และเวลาที่ไมพื่อในการบริโภคข้อมูล รองลงมาคือ เรื่องของคุณลักษณะข้อมูล ข้อมูล ได้แก่ ความละเอียด ซับซ้อนเกินไป ไม่สามารถตัดสินใจถูกต้อง

ด้านผู้ที่ไม่ค่อยเผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ ให้เหตุผลว่าเหตุใดตนจึงไม่รู้สึกรู้สึกว่าข้อมูลมากเกินไปความสามารถในการติดตาม ได้แก่ 1. การเลือกรับข้อมูลเฉพาะที่ตนสนใจหรือเกี่ยวข้อง 2. การเลือกรับเฉพาะสื่อที่ตนเห็นว่ามีคุณภาพ 3. ความเชื่ออำนาจทางเทคโนโลยีในการกลั่นกรองข้อมูล 4. การไม่ใส่ใจหรือสนใจในเรื่องราวทางการเมือง

ด้านอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ ในภาพรวมบุคคลมีการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศในระดับน้อย (2.30) อาการที่พบมากที่สุดคือ ความรู้สึกสับสน ทั้งจากปริมาณและคุณภาพข้อมูล ส่วนเรื่องของความเครียด ความหงุดหงิดจะอยู่ในระดับกลางๆ ในขณะที่ด้านของความทุกข์ ความกดดัน จนถึงพฤติกรรมหลีกเลี่ยงนี้ชาวสวาร์ถือว่าอยู่ในระดับต่ำกว่าอาการอื่นๆ

แม้ว่าผู้ที่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมีแนวโน้มจะเกิดอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ แต่ส่วนหนึ่งของผู้ที่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกลับไม่เกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศตามมา ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. พอใจหรือยอมรับได้กับปริมาณข้อมูลที่ตนสามารถเปิดรับได้ แม้จะไม่สามารถติดตามได้ทั้งหมดที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ เพราะถ้าไม่ทำใจยอมรับอาจทำให้กังวลมากขึ้น ในขณะที่บางคนเห็นว่าการติดตามไม่ได้ไม่ใช่เรื่องใหญ่
2. ไม่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการเมืองที่ติดตามไม่ได้นั้นในการดำเนินชีวิตประจำวันโดยตรง ดังนั้นติดตามได้ไม่ครบเท่าที่เห็นว่าควรใส่ใจ ก็ไม่รู้สึกรู้หาอะไร
3. ใช้วิธีโดยเลือกประเด็นหรือรายละเอียดหลักๆ ที่ตนคิดว่าสำคัญหรือต้องการ หรือใช้วิธีถามบุคคลอื่น

กล่าวได้ว่าผู้ประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ แต่ไม่เกิดอาการความท่วมท้นตามมา เหตุผลเนื่องมาจากบุคคลมีกลไกทางความคิดที่ใช้ในการจัดการกับสภาวะที่ถูกคุกคามจากความท่วมท้น โดยใช้วิธีการปรับใจยอมรับ และการพยายามหาเหตุผลมาสนับสนุนการกระทำของตน โดยมองว่าการติดตามข่าวสารการเมืองไม่ได้ไม่ใช่เรื่องใหญ่ ข้อมูลไม่ได้จำเป็นกับการใช้ชีวิตโดยตรง หรือใช้วิธีจัดการอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลมาโดยที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก

- **ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและความท่วมท้นทางสารสนเทศ**

ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและความท่วมท้นทางสารสนเทศนั้น พบว่า การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทั้ง 4 มิติ ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในทางตรงกันข้ามการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในระดับของการเลือกกำหนด การใช้แหล่งข้อมูลและข้อมูลทางการเมืองของบุคคลได้จริง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศ กล่าวคือ ผู้ที่เห็นว่าสื่อและข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีมาก และผู้ที่มีการติดตามใช้สื่อและข้อมูลจริงได้มาก เทียบกับที่คิดว่าตนควรใส่ใจติดตามหรือทราบว่ามีทั้งหมดในสังคม จะเกิดความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศ นอกจากนี้ผู้ที่มีการกำหนดเกณฑ์ความจำเป็นในการทราบข่าวสารของตนว่าจำเป็นต้องรู้ทั้งหมด จะมีความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศสูงด้วย

ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่าความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศเกิดจาก *ความคาดหวังในการใช้สื่อและข้อมูล รวมถึงการติดตามใช้สื่อและข้อมูลมาก* ผู้ที่มีความคาดหวังว่าตนควรติดตามหรือใช้สื่อและข้อมูลให้ได้มาก มีแนวโน้มจะเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศมาก นอกจากนี้ความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เกิดจากการใช้สื่อและข้อมูลไม่ได้เท่าที่ตนคาดหวัง แต่เกิดจากการรับรู้ว่าตนใช้ข้อมูลมาก

ในขณะที่ผู้ที่ไม่สามารถติดตามสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้ครบเท่ากับที่คิดว่าตนควรใส่ใจ จะเกิดความกังวลใจต่อการติดตามไม่ได้เท่าที่ตนคาดหวังต่อเมื่อบุคคลต้องให้ข้อมูลส่วนนั้นในการทำงาน การเรียน หรือเป็นคนที่สนใจข่าวสารการเมือง และรู้สึกว่าต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้ได้มากๆ นอกเหนือไปจากเหตุผลดังกล่าวบุคคลจะไม่เกิดความกังวลใจ เพราะมีการปรับใจให้ตนพอใจกับระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลที่ตนติดตามได้อยู่ตอนนี้ โดยเห็นว่าการติดตามได้ไม่เท่าที่คาดหวังไม่ใช่เรื่องใหญ่สำหรับตน และบางบุคคลจะหันไปใช้วิธีถามจากผู้อื่นหากว่าต้องการทราบข่าวสารส่วนที่ขาดไปนั้น

ตัวแปรด้านความพอใจในระดับของปริมาณสื่อหรือข้อมูลที่ตนติดตามได้ จึงเข้ามาเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการลดหรือเพิ่มอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ กล่าวคือ ผู้ที่มีความพอใจในระดับของปริมาณสื่อหรือข้อมูลที่ตนติดตามได้อยู่ตอนนี้จะมีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศน้อยกว่าผู้ที่ยังไม่พอใจ

กล่าวได้ว่า ความท่วมท้นทางสารสนเทศ แม้จะเกิดขึ้นจริง แต่ไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคนในลักษณะเดียวกัน เพราะแต่ละบุคคลมีการนิยามโลกทางข้อมูลข่าวสารของตนเอง ซึ่งคล้ายกับแนวคิดในเรื่องของช่องว่างทางความรู้ ที่ว่าบุคคลมีการนิยามข้อมูลของตนเอง (Dervin, อ้างแล้ว) ความท่วมท้นทางสารสนเทศจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลกำหนดเกณฑ์ว่าตนต้องทราบ หรือถูกกำหนดว่าจะต้องใช้ข้อมูล ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้กำหนดหรือถูกกำหนดเกณฑ์ก็จะสามารถเพิกเฉย หรือหาวิธีที่จะปรับเข้าหาความสบายใจได้ง่ายกว่า ซึ่งถือเป็นกลไกทางความคิดในการปกป้องตนเองจากการเผชิญกับปัจจัยที่อาจนำไปสู่ความท่วมท้น และยังเป็นวิธีจัดการทางความคิดเพื่อลดการเกิดความท่วมท้นของสารสนเทศ

ดังนั้นผลการวิจัยจึงสนับสนุนแนวคิดของ Wilson (อ้างแล้ว) ว่าความท่วมท้นทางสารสนเทศที่นักวิชาการหลายคนกังวลว่าเป็นปัญหาของสังคมสารสนเทศนั้นไม่ได้เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่และในสถานการณ์ส่วนใหญ่ หรือกล่าวได้ว่าความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เป็นสิ่งที่มียุ่จริงของทุกคนในสังคม เพราะส่วนหนึ่งบุคคลจะมีวิธีการต่างๆ เพื่อปกป้องตนเองจากสภาวะนั้น ซึ่งในที่นี้คือ การใช้วิธีปรับความคิด และหาวิธีที่ง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตนต้องการมา

3. การสร้างคำอธิบายใหม่ของแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ

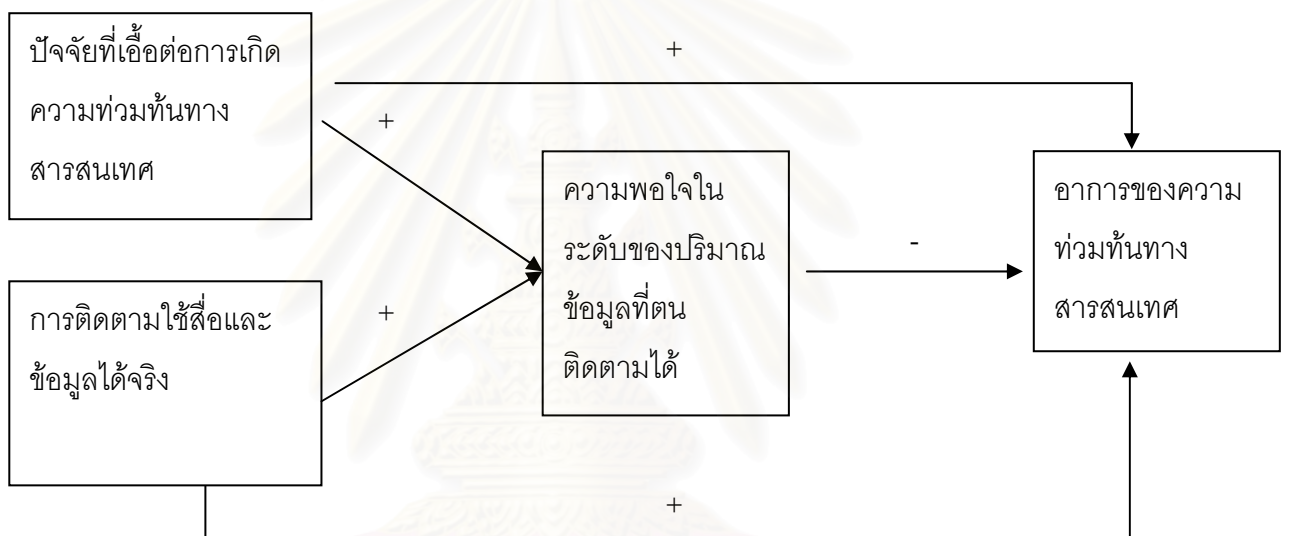
แนวคิดเดิมของสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศชี้ว่า สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศเกิดขึ้นจากสภาวะที่บุคคลรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ตนต้องการมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการประมวลข้อมูลเหล่านั้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ รวมไปถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ตนต้องการได้

แต่จากผลการวิจัยพบว่า สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ สามารถเกิดขึ้นได้จากการใช้จริงของบุคคลด้วย โดยผู้ที่เห็นว่าตนเปิดรับสื่อและเนื้อหาทางการเมืองได้ในปริมาณมากของที่คิดว่าตนควรใส่ใจหรือที่คิดว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคม จะเป็นผู้ที่เกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังค้นพบถึงตัวแปรเงื่อนไขที่เข้ามามีอิทธิพลต่อการลดการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศของบุคคล ได้แก่ ตัวแปรด้านความพอใจในระดับของปริมาณสื่อหรือข้อมูลที่ตนติดตามได้

ผู้วิจัยได้นำตัวแปรในส่วนนี้มาหาความสัมพันธ์ในลักษณะแบบจำลองอิทธิพลเชิงสาเหตุ เพื่อให้ได้ภาพรวมของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคลในสังคมไทย ซึ่งผลการวิเคราะห์แสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 25 แสดงแบบจำลองกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมทางข้อมูลข่าวสารการเมืองและการประมวลข้อมูลทางการเมืองของบุคคล

จากแบบจำลองแสดงให้เห็นว่าอาการของความท่วมท้นทางสารสนเทศเกิดได้ใน 2 เส้นทางหลัก

1. **เส้นทางแรกเกิดจากปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ** ผู้ที่ประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศทางสารสนเทศ เช่น รู้สึกว่าข้อมูลที่ตนต้องการมีปริมาณมาก มีเวลาไม่เพียงพอในการติดตาม หรือเห็นว่าข้อมูลมีความละเอียด ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงรวดเร็วเกินไป จะนำไปสู่อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ เช่น รู้สึกเครียด สับสน หงุดหงิด หรือนำไปสู่การหลบหลีกการเปิดรับข้อมูล ฯลฯ ในขณะที่ผู้ที่ไม่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศก็จะไม่เกิดอาการอยู่แล้ว

อย่างไรก็ตามปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศสามารถถูกลดอิทธิพลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศลงได้ผ่านความพอใจต่อระดับของปริมาณข่าวสารทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้ กล่าวคือ แม้บุคคลจะประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ แต่หากบุคคลเห็นว่าตนพึงพอใจกับระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่ตนติดตามได้ก็จะลดการเกิดอาการจากความท่วมท้น ในทางตรงข้ามหากบุคคลยังไม่พอใจกับระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลที่ตนติดตามได้ก็จะเกิดอาการความท่วมท้น

2. เส้นทางที่สองเกิดจากการติดตามใช้สื่อและข้อมูลได้จริง กล่าวคือ ผู้ที่ติดตามสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองได้จริงในปริมาณมาก มีแนวโน้มจะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมาก

อย่างไรก็ตาม ในลักษณะเดียวกันกับเส้นทางแรก อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสามารถถูกลดอิทธิพลลงได้ ผ่านความพึงพอใจต่อระดับของปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้อีกด้วย กล่าวคือ บุคคลที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารได้จริงมากอาจไม่เกิดความท่วมท้นหรือมีความท่วมท้นน้อย หากบุคคลพึงพอใจกับระดับปริมาณข้อมูลที่ตนติดตามได้แล้ว

นอกจากนี้หากพิจารณาทั้งสองเส้นทางสามารถส่งอิทธิพลร่วมกันได้ต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ กล่าวคือ บุคคลมีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นมากและมีการติดตามมากด้วยก็ส่งอิทธิพลมากขึ้นต่อการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ผลการวิเคราะห์แบบจำลองสามารถอภิปรายได้ดังนี้

- **ในเส้นทางแรกนั้นประเด็นของความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เอื้อกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศนั้นมีส่วนที่สนับสนุนแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศเดิม** กล่าวคือ เมื่อบุคคลรู้สึกว่าคุณสมบัติที่ตนต้องการมีมาก มีเวลาไม่พอติดตาม (ปัจจัยในเชิงปริมาณ) รวมไปถึงสถานะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ (ปัจจัยในเชิงคุณภาพ) จะนำไปสู่อาการทางลบต่างๆ ที่ตามมาคือ ความเครียด ความหงุดหงิด สับสน (Eppler และ Mengis, อ้างแล้ว, Eurescom, อ้างแล้ว, Farhoomandand Drury, 2002)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยของการประสบปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศพบว่ามีระดับเพียงปานกลาง ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้ให้เห็นในตอนต้นแล้วว่าแม้บุคคลจะเห็นว่าข้อมูล

ข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมาก แต่คนเรามีการเลือกกำหนดโลกแวดล้อมสารสนเทศของตนว่าจะใส่ใจหรือไม่ใส่ใจกับแหล่งข้อมูลหรือเนื้อหาใด ตรงนี้ถือได้ว่าบุคคลได้มีการปกป้องตนเองจากการคุกคามของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดสภาวะความท่วมท้นมาแล้วตั้งแต่ด้านแรกเมื่อเผชิญกับข้อมูลข่าวสารทางการเมือง โดยบุคคลให้เหตุผลไว้ว่า ตนเองเลือกเอาเฉพาะส่วนที่ตนเองต้องการ สนใจ หรือเกี่ยวข้องกับตน ดังนั้นส่วนใดที่ไม่ต้องการก็จะมีการคัดกรองออกไป ในทำนองเดียวกันหากสื่อใดไม่มีคุณภาพ ไม่ชอบ ไม่เชื่อถือ ตนก็จะไม่เปิดรับ ยิ่งไปกว่านั้น ปัจจุบันเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างอินเทอร์เน็ตแพร่หลายมาก แม้ส่วนหนึ่งจะเป็นการทำให้ปริมาณข่าวสารเพิ่ม แต่เทคโนโลยีนี้ก็เข้ามาช่วยในการสืบค้นหรือกลั่นกรองข้อมูลที่ต้องการได้ นอกจากนี้บุคคลที่ไม่ได้สนใจข่าวสารทางการเมือง สำหรับพวกเขาแล้วไม่ว่าข้อมูลจะมาก ละเอียด ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงเร็ว ก็ไม่ได้รับผลกระทบจากสิ่งเหล่านั้น

ในส่วนของอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ แม้ผลการวิจัยเชิงปริมาณจะพบความสัมพันธ์ของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศต่ออาการความท่วมท้น บุคคลโดยเฉลี่ยกลับมีระดับอาการจากความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่สูง ซึ่งเหตุผลอาจมาจากหลายสาเหตุ

ประการแรก มีผู้กล่าวว่าอาการเกิดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศเป็นประสบการณ์ที่เป็นอัตวิสัย (Subjective experience) (Mulder และคณะ, 2006) ดังนั้นไม่ใช่ทุกคนที่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นแล้วจะเกิดอาการความท่วมท้นตามมา

ประการที่สอง เนื่องจากในบริบทของการบริโภคข่าวสารทางการเมือง คนส่วนใหญ่ไม่ได้ต้องใช้ประโยชน์จากข้อมูลนั้นโดยทันทีทันใด ซึ่งต่างจากงานวิจัยด้านความท่วมท้นทางสารสนเทศอื่นๆ ที่ทำในบริบทของการทำงานในองค์กร หรือลูกค้าที่ต้องตัดสินใจซื้อสินค้า ดังนั้นเมื่อเผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นก็อาจใช้วิธีพักการรับข้อมูลหรือติดตามข้อมูลด้วยวิธีอื่นที่ง่ายกว่า อย่างการถามผู้อื่น

ประการที่สาม บุคคลมีความพอใจหรือยอมรับได้กับปริมาณข้อมูลที่ตนสามารถเปิดรับได้ ดังนั้นแม้จะรู้สึกว่าคุณสมบัติที่ตนต้องการมีมาก มีเวลาติดตามน้อย ข้อมูลซับซ้อน ละเอียดเกินไป ก็ไม่เกิดอาการเครียดหรือหงุดหงิดมากนัก ซึ่งจากการวิเคราะห์แบบจำลอง เห็นได้ว่าตัวแปรดังกล่าวนี้มีอิทธิพลระหว่างการเกิดปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ผู้วิจัยจะอภิปรายถึงความสำคัญของตัวแปรนี้อย่างละเอียดในส่วนต่อไปอีกครั้ง

● ในเส้นทางที่สองของการเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ งานวิจัยนี้ค้นพบตัวแปรเพิ่มเติมที่ส่งผลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ คือ การใช้สื่อและเนื้อหาได้จริง ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ในปริมาณมาก หรือผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดได้มาก มีแนวโน้มจะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศเช่นกัน

เมื่อผู้วิจัยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารได้จริงกับปริมาณของสื่อและเนื้อหาที่บุคคลเห็นว่าควรใส่ใจ พบว่าผู้ที่เห็นว่าปริมาณของสื่อและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมากจะมีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้จริงมากด้วย ซึ่งผู้ที่เห็นว่าสื่อและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจมีมากจะเป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของข่าวสารการเมือง มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง รวมถึงผู้ที่ต้องใช้ข้อมูลทางการเมืองประกอบการทำงานหรือการเรียน ดังนั้นกล่าวได้ว่าคนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีความต้องการข้อมูลข่าวสารทางการเมืองสูง

Atkin (อ้างแล้ว) กล่าวว่า บุคคลจะแสวงหาข้อมูลเมื่อบุคคลเกิดความรู้สึกไม่แน่ใจ (uncertainty) หรือขาดความรู้ที่จะนำมาใช้ในการตอบสนองกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือใช้ในการปรับตัวทางจิตวิทยานอกจากนี้แนวทางศึกษาการใช้สื่อและความพึงพอใจเป็นอีกแนวคิดหนึ่งก็ได้อธิบายการใช้สื่อและข้อมูลของบุคคล แนวคิดดังกล่าวชี้ว่าบุคคลจะเลือกแสวงหาข่าวสารและใช้สื่อประเภทใดนั้นเกิดจากความต้องการของบุคคลเป็นเหตุสำคัญ ซึ่งความต้องการจะแปรเป็นแรงจูงใจผลักดันให้บุคคลเลือกใช้สื่อต่างๆ (Blumler และ Katz, 1974)

ผู้ที่เห็นว่าสื่อและข้อมูลที่ตนควรใส่ใจติดตามมีมากจึงมีแรงจูงใจในการแสวงหาข่าวสารมากและพยายามติดตามสื่อและข้อมูลเหล่านั้น และทำให้คนกลุ่มนี้มีปริมาณการเปิดรับสื่อและข้อมูลได้จริงในระดับที่มากตามไปด้วย นอกจากนี้ เมื่อคนในกลุ่มนี้มีแรงจูงใจในการแสวงหาข่าวสารมากย่อมเกิดความคาดหวังในการเปิดรับข่าวสารและได้รับผลกระทบจากการติดตามข่าวสารได้โดยง่าย ดังนั้นคนกลุ่มนี้เมื่อเผชิญกับการติดตามข่าวสารจำนวนมากหรือไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือทำความเข้าใจกับข้อมูลที่ตนได้รับจึงมีแนวโน้มจะเกิดอาการหรือปฏิกิริยาจากสภาวะเหล่านั้น เช่น หงุดหงิด เครียด สับสน ฯลฯ เพราะตนจำเป็นต้องใช้หรือต้องการข้อมูลเหล่านั้น

ข้อสรุปสำคัญจากผลการวิจัยที่ขยายคำอธิบายของแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศเดิม คือ อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ สามารถเกิดจากการใช้สื่อและเนื้อหาในปริมาณมาก ในขณะที่การใช้สื่อและเนื้อหาได้ในปริมาณน้อย กลับไม่ได้ส่งผลต่ออาการความท่วมท้นมาก เพราะเหตุหนึ่งบุคคลที่ติดตามได้น้อยจะมีความต้องการข่าวสารน้อยอยู่แล้ว อีกเหตุผลหนึ่งคือบุคคลมีแนวโน้มจะทำใจยอมรับกับช่องว่างที่เกิดขึ้นระหว่างสิ่งที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจใช้กับการติดตามจริง เพื่อหลีกเลี่ยงสภาวะไม่สบายทางจิตใจ

● ตัวแปรในการลดสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ

จากแบบจำลองที่วิเคราะห์ได้ เราจะพบว่าตัวแปรเรื่องความพอใจต่อระดับของปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้เข้ามามีอิทธิพลในการลดการเกิดอาการความท่วมท้นได้เช่นกัน

ประเด็นเรื่องความพึงพอใจต่อระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้ ถือว่าเป็นตัวแปรที่น่าสนใจในเรื่องของสภาวะการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ Atkin (อ้างแล้ว) ซึ่งว่าการแสวงหาข้อมูลของบุคคลเกิดจากช่องว่างหรือความไม่ลงรอยกันระหว่างระดับความแน่ใจหรือความรู้ที่ตนมีอยู่ขณะนั้น (current level of certainty) กับระดับความต้องการข้อมูลเพื่อใช้ในการตอบสนองใช้ในการปรับตัวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัวหรือจิตใจของตน (criterion level of certainty) หากบุคคลมีช่องว่างระหว่างระดับของตัวแปรทั้งสองสูงเท่าใดก็จะมีแสวงหาข่าวสารมากขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในการแสวงหาข่าวสาร คนเรามีการคำนึงถึงรางวัลหรือผลตอบแทนด้วย แม้ข้อมูลนั้นจะมีค่าหรือมีประโยชน์ แต่ถ้าบุคคลเห็นว่าไม่คุ้มกับทุนที่ต้องลงแรงไป ก็จะหลบเลี่ยงหรือเพิกเฉย

จากแนวคิดของ Atkin สามารถนำมาอธิบายในประเด็นเรื่องของความพึงพอใจต่อระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามได้ หากบุคคลรู้สึกว่าการติดตามข้อมูลของตนเริ่มจะถูกรบกวนด้วยสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ และเห็นว่าหากยิ่งติดตามต่อไปจะต้องลงแรงมากและไม่คุ้มกับผลที่ตามมา บุคคลก็เลือกที่จะสร้างเกณฑ์การยอมรับซึ่งเป็นกลไกทางความคิดขึ้นมาเพื่อไม่ให้ต้องเผชิญกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ ดังเช่นที่มีผู้ให้สัมภาษณ์ท่านหนึ่งกล่าวว่าพอใจกับที่ตนเองติดตามได้อยู่ตอนนี้แล้ว แม้จะไม่ได้ปริมาณทั้งหมดที่เห็นว่าควรใส่ใจ แต่รู้สึกว่าการพยายามมากเกินไปจะทำให้ตนเกิดความกังวลใจ

O'Reilly (1980) ชี้ว่า การประเมินสถานะท่วมท้นทางสารสนเทศนั้นต้องการการประเมินที่เป็นอัตวิสัย ไม่ใช่เพียงแค่อัดสินจากความสามารถในการประมวลข้อมูลเท่านั้น แต่ยังต้องพิจารณาที่ความพึงใจต่ออัตราการประมวลข้อมูล (preference for rate of processing) และความพึงพอใจกับการประมวล (satisfaction with the processing task) นั้นด้วย ซึ่งในที่นี้ความพึงพอใจต่อระดับปริมาณสื่อหรือข้อมูลทางการเมืองที่บุคคลสามารถติดตามอาจจัดได้ว่าเป็นแง่มุมหนึ่งของความพึงใจต่ออัตราการประมวลข้อมูล และเป็นตัวแปรที่น่าจะนำไปศึกษาต่อไปในบริบทของการศึกษาเรื่องสถานะความท่วมท้นทางสารสนเทศ

4. การจัดการกับข้อมูลในสถานการณ์ต่างๆ

ผู้วิจัยศึกษาการจัดการกับข้อมูลของบุคคลในสถานการณ์ทางข้อมูลต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามประเภทของสถานการณ์ต่างๆ ดังนี้

- **ความรู้สึกและพฤติกรรมหากไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะหนึ่ง**

ในภาพรวม ผลการวิจัยพบว่าสัดส่วนของผู้ที่รู้สึกตกข่าวกับผู้รู้สึกเฉยๆ หากตนเองไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะจะมีปริมาณเท่าๆ กัน ในส่วนของบุคคลที่รู้สึกว่าตนตกข่าวหรือหงุดหงิด จะเป็นผู้ที่เห็นประโยชน์ จำเป็นต้องใช้ข้อมูลทางการเมือง หรือเป็นผู้สนใจข่าวสารการเมือง และส่วนใหญ่จะพยายามติดตามส่วนที่ขาดไป แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร ในขณะที่ผู้รู้สึกเฉยๆ จะให้เหตุผลว่าตนไม่ได้สนใจข่าวสารการเมืองเท่าใด และหากต้องการรู้ก็จะอาศัยถามจากผู้อื่น

นอกจากนี้ผู้ที่เห็นว่าสื่อและข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมาก รวมถึงผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ในปริมาณมาก หรือผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดได้มาก จะมีความรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งมากกว่ารู้สึกเฉยๆ ในทางตรงกันข้ามผู้ที่เห็นว่าสื่อและข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณน้อย รวมถึงผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ในปริมาณน้อย หรือผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดได้น้อย จะมีความรู้สึกเฉยๆ หากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งมากกว่ารู้สึกตกข่าว

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่กำหนดระดับการทราบข่าวสารทางการเมืองของตนไว้ว่าตนต้องรู้ข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด รวมถึงเห็นว่าจะต้องรู้ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ จะมีความรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งมากกว่ารู้สึกเฉยๆ และจะพยายามติดตามข้อมูลนั้นมา มากกว่าจะปล่อยเลยไป นอกจากนี้ผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงผู้ที่ใช้เวลานานในการติดตามข่าวสารแต่ครั้ง จะมึปริมาณผู้ตอบว่ามีความรู้สึกตกข่าวหากไม่ได้ติดตามข่าวสารทางการเมืองสักกระยะหนึ่งมากกว่ารู้สึกเฉยๆ และส่วนใหญ่จะมีการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองขณะเปิดรับข่าวสารมากด้วย ในทางตรงกันข้ามผู้ที่ไม่ค่อยติดตามข่าวสารทางการเมือง และใช้เวลาไม่มากในการติดตามข่าวสารแต่ครั้งจะไม่ค่อยรู้สึกอะไรหากตนเองไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองสักกระยะ

จากข้อมูลข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ที่มีความต้องการข้อมูลและผู้ที่มีพฤติกรรมการเปิดรับข้อมูลการเมืองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนเป็นผู้ที่ติดตามใช้สื่อและข้อมูลทางการเมืองได้จริงมากมีแนวโน้มจะได้รับผลกระทบทางความรู้สึกหรือมีแนวโน้มจะไม่พึงพอใจ หากตนขาดการติดตามข่าวสารไปสักกระยะ และจะมีความพยายามในการติดตามข้อมูลนั้นกลับมาให้ได้ในระดับหนึ่ง ในขณะที่ผู้ที่มีแนวโน้มจะเพิกเฉยหรือไม่สนใจติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่แล้วจะไม่ได้รับผลกระทบเท่าใด

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าผู้ที่มีความรู้สึกตกข่าว จะมีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูงกว่าผู้ตอบว่ารู้สึกเฉยๆ ซึ่งกรณีนี้หากเราย้อนไปพิจารณาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่ออาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ เราจะพบว่าผู้ที่เห็นว่าสื่อและข้อมูลที่ตนควรใส่ใจมีปริมาณมาก และผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจ หรือเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมได้ในปริมาณมากจะมีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูง ซึ่งดังที่กล่าวไปแล้วว่าคนกลุ่มนี้จะมีแรงจูงใจหรือความต้องการข่าวสาร ดังนั้นเมื่อพวกเขาขาดการติดตามข่าวสารการเมืองไปสักกระยะหนึ่งย่อมต้องเกิดความรู้สึกตกข่าว

● ความรู้สึกต่อสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูล

ในภาพรวมหากบุคคลต้องเผชิญกับความขัดแย้งกันของข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่ บุคคลส่วนใหญ่มีความรู้สึกอึดอัดคับข้องใจในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยก็อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย (2.62) ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ที่มีการเปิดรับสื่อหรือข่าวสารเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจใช้ได้มาก มีแนวโน้มจะอึดอัดคับข้องใจเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้อยู่มากกว่าผู้ที่เปิดรับได้ในระดับปานกลางหรือน้อย ซึ่งสนับสนุนได้ด้วยข้อมูลจากการ

สัมภาษณ์ว่าผู้ที่ไม่เคยประสบกับสถานการณ์ความขัดแย้งของข้อมูล คือ คนที่ติดตามข่าวสาร การเมืองน้อย คนกลุ่มนี้จะใช้สื่อน้อยและช้า จึงค่อยไม่ทราบว่ามี ความขัดแย้งกันของข้อมูลเกิดขึ้น และทำให้ไม่รู้สึกระไรกับเรื่องนี้

นอกจากนี้ ผู้ที่มีความวิตกกังวลน้อยมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีอาการความท่วมท้นน้อย ซึ่งจาก คำอธิบายใหม่เกี่ยวกับแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศชี้ว่าผู้ที่มีอาการความท่วมท้นคือผู้ที่ การเปิดรับ สื่อหรือข่าวสารได้มาก ซึ่งคนกลุ่มนี้เป็นผู้ที่มีแรงจูงใจในการเปิดรับข่าวสารสูง มีการเข้าร่วมกิจกรรม ทางการเมืองมาก ดังนั้นผู้ที่มีอาการความท่วมท้นน้อยกล่าวได้ว่าเป็นผู้ที่ไม่ค่อยมีความต้องการข่าวสาร ทางการเมือง และส่งผลให้ไม่ได้รู้สึกไม่สบายทางจิตใจ เมื่อตกอยู่ในสภาวะความขัดแย้งกันของข้อมูลทาง การเมือง

ประเด็นต่อมาคือ ในสถานการณ์ที่ข้อมูลขัดแย้งกัน เมื่อบุคคลต้องหาข้อสรุปในสถานการณ์ความ ขัดแย้งกันของข้อมูลนั้นๆ บุคคลจะใช้วิธีดังต่อไปนี้

- ใช้ติดตามข้อมูลจากหลายๆแหล่งเพิ่มเติม และนำมาวิเคราะห์เปรียบเทียบโดยใช้เหตุผล ความน่าเชื่อถือ วิจยารณญาณของตน ก่อนตัดสินใจ
- สอบถามจากผู้อื่น ได้แก่ ผู้รู้ที่เราไว้ใจว่ามีความรู้ทางการเมืองดี หรืออ่านบทวิเคราะห์ วิจยารณของนักวิชาการที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงสอบถามจากคนรอบข้างตัว เช่น ญาติพี่น้อง เพื่อน
- ตัดสินใจจากความสอดคล้องของการนำเสนอ กล่าวคือ เลือกเชื่อข้อมูลที่ได้รับการเสนอ ตรงกันหลายสื่อมากกว่าข้อมูลที่แตกต่าง
- ใช้ความคิดความรู้สึกของตัวเองตัดสินใจ เชื่อตามความคิดความรู้สึกของตัวเอง
- เพิกเฉยต่อความขัดแย้ง กล่าวคือ ข้อมูลจะขัดแย้งกันก็ปล่อยไป ไม่ได้รู้สึกว่าจะต้องหา ข้อสรุปให้ได้

นอกจากนี้ ข้อสังเกตหนึ่งที่พบคือ กลุ่มผู้ที่ตอบว่ากังวลใจหรือวิตกกังวลในระดับปานกลางไปจนถึง น้อยจะตอบว่าตนเชื่อตามความรู้สึกของตนเอง สอบถามเอาจากผู้อื่น และไม่ได้รู้สึกว่าต้องหาข้อสรุปให้ได้ มากกว่าผู้ที่ตอบว่าวิตกกังวลมาก

จากเหตุผลที่บุคคลตอบมา เห็นได้ว่าแม้บุคคลส่วนหนึ่งจะหาข้อสรุปโดยใช้วิธีการเปรียบเทียบ แต่บุคคลอีกส่วนหนึ่งที่มีจำนวนไม่น้อยทีเดียว เลือกใช้วิธีการประมวลข้อมูลแบบง่ายๆ (heuristic/ low precessing) ในการจัดการกับความขัดแย้ง แสดงให้เห็นว่าคนไทยยังรู้สึกสบายๆ กับเรื่องของการเมือง

ไม่รู้รู้สึกเกี่ยวพันกับเรื่องทางการเมือง จึงขาดแรงจูงใจในการพิจารณาสาร และเลือกใช้เส้นทางัดในการคิดพิจารณาสาร ได้แก่ การถามผู้ที่ตนไว้วางใจ เลือกลงชื่อข้อมูลข้างมาก หรือเชื่อเอาตามความรู้สึกตน ซึ่งเป็นวิธีจัดการกับข้อมูลทางการเมืองด้วยวิธีที่ไม่ต้องใช้ความพยายามมากนัก ผลการวิจัยตรงนี้สอดคล้องกับแนวคิด Elaboration Likelihood Model ที่ว่าบุคคลที่มีแรงจูงใจในการคิดพิจารณาข้อโต้แย้งต่ำ จะไม่ใช้ความพยายามในการคิดหรือตรวจสอบข้อโต้แย้งที่มีอยู่ในเนื้อหาสารอย่างรอบคอบ แต่จะหันไปใช้เส้นทางรอง อย่างความน่าเชื่อถือที่มีต่อแหล่งสารแทน (Petty และ Cacioppo, 1986)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่าผู้ที่มีแนวโน้มจะยึดติดกับข้อใจเมื่อเผชิญกับสถานการณ์ความขัดแย้งกันของข้อมูลจากสื่อที่ตนเชื่ออยู่คือคนที่พยายามติดตามข้อมูลที่ตนต้องการให้ได้มาก ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าคนที่มีความต้องการข้อมูลจะได้รับผลกระทบทางจิตใจจากคุณภาพของข้อมูลมาก ในขณะที่คนไม่ค่อยรู้สึกอะไรแม้จะเผชิญความขัดแย้งกันของข้อมูลจะใช้กลไกทางความคิดง่าย ๆ ในการสรุปข้อมูล มากกว่าจะพยายามพิจารณาข้อมูลอย่างรอบคอบ

- **การคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูล**

ในด้านการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือขณะเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่คำนึงถึงความน่าเชื่อถือในระดับปานกลางค่อนข้างมาก (3.61)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการสร้างโลกแวดล้อมกับการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือขณะเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามข้อมูลเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้มากมีแนวโน้มจะคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองขณะเปิดรับข่าวสารมากกว่ากลุ่มอื่นๆ นอกจากนี้ผู้ที่เห็นว่าตนต้องรู้ข่าวสารการเมืองให้ได้ทั้งหมดจะคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองขณะเปิดรับข่าวสารมากด้วย

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงผู้ที่ใช้เวลานานในการติดตามข่าวสารแต่ละครั้ง ส่วนใหญ่จะมีการคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองขณะเปิดรับข่าวสารมากด้วย ขณะที่กลุ่มผู้ที่แทบไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองเลยส่วนใหญ่จะคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลทางการเมืองน้อย

จากการสัมภาษณ์ บุคคลที่คำนึงถึงความน่าเชื่อถือเป็นประจำให้เหตุผลว่า การติดตามข่าวสารโดยไม่คิดถึงความน่าเชื่อถือถือเป็นการติดตามโดยเปล่าประโยชน์ ส่วนบุคคลที่ไม่ค่อยคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อถือขณะเปิดรับข่าวสาร จะเป็นผู้ไม่ค่อยสนใจข่าวสารการเมือง และไม่ค่อยติดตามข่าวการเมืองด้วย ดังนั้นลักษณะการเปิดรับสารจะเป็นการบริโภคไปเรื่อยๆ ไม่ค่อยสังเกตความผิดปกติ ในขณะที่บุคคลที่คำนึงถึงความน่าเชื่อถือเป็นครั้งคราว จะพิจารณาโดยขึ้นกับเรื่อง ตัวอย่างเช่น ถ้าเป็นเรื่องที่มีผลกระทบ เกี่ยวข้องกับตน เรื่องที่ค้านกับความคิดตน หรือเมื่อมีการใช้ภาษาที่เร้าอารมณ์ ในกรณีเหล่านี้ตนจะคิดคำนึง

จากผลการวิจัยตรงนี้ชี้ให้เห็นว่า ผู้ที่ไม่ค่อยสนใจหรือติดตามข่าวสารทางการเมืองมักจะเปิดรับข่าวสารแบบเชิงรับ ไม่มีการคิดวิเคราะห์ ดังนั้นคนกลุ่มนี้จึงอาจมีแนวโน้มจะได้รับการชักจูงใจจากข่าวสารที่บิดเบือนหรือข่าวสารที่มีอคติได้ง่าย ในขณะที่คนอีกบางส่วน แม้จะมีการคิดคำนึงถึงความน่าเชื่อถืออยู่บ้างในระดับปานกลาง แต่ก็คิดต่อเมื่อเรื่องนั้นมีผลกระทบ เกี่ยวข้องกับตน เรื่องที่ค้านกับความคิดตน หากเป็นเรื่องที่พ้นไปจากประเด็นดังกล่าวก็มีแนวโน้มจะเปิดรับแบบไม่คิดวิเคราะห์เช่นกัน ซึ่งในโลกของข้อมูลข่าวสารการเมือง มีเรื่องราวมากมายที่มีผลกระทบต่อบุคคลในทางอ้อมโดยที่บุคคลอาจไม่รู้ตัว ดังนั้นหากบุคคลคิดวิเคราะห์เฉพาะบางเรื่องก็อาจได้รับข่าวสารที่บิดเบือนหรือไม่ถูกต้องได้ และส่งผลเมื่อบุคคลต้องใช้ข้อมูลเหล่านั้นในการประเมินหรือตัดสินใจต่างๆทางการเมือง

5. ผลกระทบจากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและความท่วมท้นทางสารสนเทศ

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาว่า การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองและความท่วมท้นทางสารสนเทศมีผลกระทบอย่างไรต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง และความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของคุณลักษณะสำคัญของการเป็นพลเมืองในระบบประชาธิปไตย

● การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ในบริบทของสังคมประชาธิปไตย ข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่สำคัญ เหตุเพราะประชาธิปไตยที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อประชาชนมีความรู้ (well-informed citizen) กิจกรรมทางประชาธิปไตยต่างๆ เช่น การเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นหรือการออกเสียงในประเด็นต่างๆ ล้วนต้องอาศัยการได้รับข้อมูล

ข่าวสารเป็นอย่างดีจึงจะสามารถทำกิจกรรมเหล่านั้นได้อย่างสมบูรณ์ ที่ผ่านมามีการถกเถียงกันว่าการที่ประชาธิปไตยของไทยดำเนินไปอย่างล้มลุกคลุกคลานอยู่หลายครั้ง ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้ และไม่ใส่ใจเรื่องราวทางการเมืองที่เกิดขึ้นหรือไม่ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว) เพราะในสภาวะที่ประเทศเกิดความขัดแย้งทางการเมือง วิถีชีวิตทางการเมือง หรือต้องการความคิดเห็นทางการเมืองจากประชาชน ข่าวสารจะมีความสำคัญอย่างมากในการให้รายละเอียดเพื่อประกอบการตัดสินใจ ดังนั้นหากประชาชนไม่มีความรู้ เปิดรับข่าวสารน้อย หรือรู้สึกข่าวสารมีมากเกินไปกว่าความสามารถของตนในการจัดการก็มีแนวโน้มจะตัดสินใจได้อย่างไม่สมบูรณ์ (Eurescom, อ้างแล้ว)

มีงานวิจัยจำนวนมากไม่น้อยที่กล่าวถึงผลกระทบจากสภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ ที่มีต่อประสิทธิภาพการตัดสินใจ โดยงานเหล่านั้นชี้ว่า ข้อมูลจะช่วยให้บุคคลลดความไม่แน่ใจ และเมื่อบุคคลมีข้อมูลมากขึ้น คุณภาพในการตัดสินใจจะเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตามเมื่อถึงจุดที่ข้อมูลมีมากเกินไปความสามารถในการประมวล เมื่อนั้นระดับของการประมวลจะลดลง ประสิทธิภาพในการตัดสินใจอย่างถูกต้องของบุคคลจะต่ำลงไปด้วย และบางครั้งก็ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการทำงาน รวมถึงความพึงพอใจในการทำงาน (Jacoby, 1984; Hwang and Lin, 1999 อ้างถึงใน Eppler และ Mengis, อ้างแล้ว; Hunter, 2004) ซึ่งเมื่อถึงจุดที่ข้อมูลมีมากเกินไปความสามารถในการประมวล บุคคลอาจหันไปใช้วิธีลดต่างๆ เพื่อลดความยุ่งยากซับซ้อนในการจัดการข้อมูล เช่น การสรุปรวม (generalisation) การใช้การค้นหาข้อมูลเพียงบางทางเลือกเป็นต้น เพื่อลดการลงแรงในการตัดสินใจ (Eurescom, อ้างแล้ว; Cook, 1993)

ในการวิจัยครั้งนี้ศึกษาว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศและความท่วมท้นทางสารสนเทศมีอิทธิพลต่อการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจหรือไม่ โดยเปรียบเทียบระหว่างการใช้การค้นหาข้อมูลทุกทางเลือก การค้นหาข้อมูลเพียงบางทางเลือก และการใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการ

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมคนเราส่วนใหญ่มีแนวโน้มจะใช้การค้นหาข้อมูลเพียงบางทางเลือกอยู่แล้ว และเมื่อพิจารณาว่าบุคคลที่มีความแตกต่างกันในการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ และความท่วมท้นทางสารสนเทศมีความแตกต่างในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทั้งสามแบบแตกต่างกันหรือไม่ ภาพที่พบสรุปได้โดยย่อดังนี้

- ผู้ที่มีสัดส่วนการเปิดรับสื่อและเนื้อหาการเมืองได้จริงทั้งในระดับมากและน้อย แม้จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด แต่ผู้ที่เปิดรับสื่อและเนื้อหาการเมืองได้จริงในระดับมากจะมีค่าเฉลี่ยความแตกต่างกันของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัดในระดับสูง ในขณะที่ ผู้ที่เปิดรับสื่อและเนื้อหาการเมืองได้จริงในระดับน้อยแทบไม่มีความแตกต่างกันระหว่างการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและแบบเส้นทางลัด
- ผู้ที่แทบไม่การติดตามข่าวสารการเมืองเลย มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดสูงกว่าแบบทุกทางเลือก และแบบบางทางเลือก
- ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองมากเป็นพิเศษ (มากกว่า 3 ชั่วโมง) มีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกสูง ในขณะที่ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามน้อย การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกและเส้นทางลัดมากกว่าผู้ที่ติดตามมาก
- ผู้ที่มีปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดอาการท่วมตันทางสารสนเทศแตกต่างกัน แม้จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือกมากที่สุด แต่ผู้ที่มีปัจจัยน้อยจะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกเป็นอันดับรองลงมา ส่วนอันดับสุดท้ายคือ แบบเส้นทางลัด ในขณะที่ผู้ที่มีปัจจัยปานกลาง และมาก จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัดเป็นอันดับรองลงมา ส่วนอันดับสุดท้ายคือ แบบทุกทางเลือก

ผลจากการวิจัยกล่าวได้ว่า คนเราทั่วไปมีแนวโน้มจะใช้การข้อมูลในการตัดสินใจโดยวิธีการค้นหาข้อมูลหรือใช้ข้อมูลเพียงบางส่วนมากกว่าจะนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบซึ่งน้ำหนักอย่างเท่าเทียมกันก่อนการตัดสินใจ อย่างที่เรียกว่าเป็นวิธีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่สมบูรณ์ที่สุด แม้ผลการวิจัยส่วนหนึ่งชี้ว่า ผู้ที่ใช้เวลาในการติดตามข่าวสารการเมืองมาก 3 ชั่วโมง จะมีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือกสูงที่สุด แต่เมื่อพิจารณาจำนวนกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มนี้พบว่ามีจำนวนน้อย (ร้อยละ 3.2) ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนน้อยของสังคม

นักวิชาการทางจิตวิทยาพุทธิปัญญา รวมไปถึงนักวิชาการทางการสื่อสารที่ศึกษาการประมวลข้อมูลต่างมีความเชื่อเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์ว่า ธรรมชาติของมนุษย์เป็นนักประมวลข้อมูลที่พยายามใช้ความคิดให้น้อยที่สุดเท่าที่ทำได้ (cognitive miser) แต่ให้ได้รับผลตอบแทนที่มากที่สุด (Lang, อ้างแล้ว,

Franzoi, 2000) ดังนั้นเมื่อบุคคลต้องประมวลข้อมูล มักจะไม่ได้คิดคำนวณข้อมูลด้วยวิธีคำนวณที่ให้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุด แต่บุคคลใช้วิธี หรือทางลัดง่ายๆ ในการประมวลข้อมูลเพื่อลดความพยายามทางความคิด

จากความเชื่อเบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติมนุษย์นี้ ทำให้ยืนยันผลการวิจัยในครั้งนี้ได้ว่าแม้บุคคลจะมีความรู้ทางการเมือง มีแรงจูงใจในการติดตามข่าวสาร หรือเห็นความสำคัญของข่าวสารการเมืองก็ไม่ได้มีการนำเอาข้อมูลหรือค้นหาข้อมูลของผู้สมัครทุกคนมาเปรียบเทียบอย่างเท่าเทียม ซึ่งเหตุหนึ่งที่บุคคลไม่ค่อยใช้การค้นหาข้อมูลแบบทุกทางเลือก เพราะการค้นหาข้อมูลทุกทางเลือกเป็นสิ่งที่กระทำได้ยาก และต้องใช้ความพยายามมาก นอกจากนี้เหตุผลอีกประการหนึ่งคือ สภาพการเมืองในประเทศไทยที่ผ่านมา มีการแบ่งขั้วชัดเจน ดังนั้นหากเป็นการตัดสินใจที่มีเรื่องของพรรคการเมืองเข้าเกี่ยวข้อง คนที่มีทัศนคติในข้างใดข้างหนึ่งชัดเจนก็มักจะเลือกโดยไม่นำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันอย่างเท่าเทียมหรือหากดูก็เพื่อตอกย้ำทัศนคติเดิมของตนมากกว่า จากการสัมภาษณ์พบว่าบุคคลจะมีพรรคการเมืองหรือนักการเมืองที่ตนหมายตาไว้แล้ว ซึ่งหากต้องการเปรียบเทียบข้อมูลก็จะเลือกเพียงพรรคใหญ่ๆ หรือผู้สมัครเด่นๆ ที่ตนมีอยู่ในใจหรือรู้จักเท่านั้น นอกจากนี้ผู้ที่แทบไม่เปิดรับข่าวสารการเมืองเลย เมื่อต้องตัดสินใจมีแนวโน้มจะใช้ข้อมูลแบบเส้นทางการลัด โดยการเลือกเชื่อหรือถามตนรอบข้าง หรือได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม อย่างท้องถิ่นที่อาศัยอยู่

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานของ Kraus และ Perloff (อ้างแล้ว) ที่ชี้ว่า ผู้ออกเสียงเลือกตั้งมีความสามารถในการประมวลข้อมูลข่าวสารที่จำกัด ส่วนงานวิจัยของ Huang (1998) ชี้ว่าแม้แต่ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญทางการเมืองก็มีการใช้การตัดสินใจแบบการใช้ข้อมูลเพียงบางทางเลือก

ผลการวิจัยจึงชี้ให้เห็นว่าคนเราส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างสมบูรณ์แบบ แต่กลับใช้ข่าวสารทางการเมืองอย่างง่าย ๆ โดยไม่พิจารณาพิเคราะห์ข้อมูลอย่างรอบด้าน ซึ่งอาจนำไปสู่อคติทางการเมืองตัดสินใจ นอกจากนี้ผู้ที่ไม่ค่อยเปิดรับข่าวสารการเมือง ก็จะมีข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจน้อย คนกลุ่มนี้ก็จะนิยมใช้วิธีการง่ายๆ เมื่อต้องตัดสินใจ ดังที่ เสถียร เชนประทับ (อ้างแล้ว) กล่าวว่า ถ้าผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งไม่ได้ใช้หรือไม่ค่อยได้ใช้ข้อมูลข่าวเป็นเครื่องมือในการตัดสินใจทางการเมือง สิ่งบุคคลอาจใช้ในการตัดสินใจ คือ ความผูกพันทางการเมือง แบบตายตัว (stereotype) ของผู้สมัครที่ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงชื่นชอบ ภาพลักษณ์ของผู้สมัคร ซึ่งเป็นการใช้ทางลัดทางความคิด (heuristic) เพื่อลดการลงทุนลงแรงทางความคิด ซึ่งหากบุคคลในสังคมส่วนใหญ่ตัดสินใจด้วยวิธีนี้ย่อมไม่สามารถประกันได้ว่าการเลือกตั้งจะได้ผู้ที่สมควรที่สุดมาบริหารประเทศ อันนำไปสู่ผลเสียต่อประเทศต่อไป

● **ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง**

ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน หมายถึง ความเชื่อของบุคคลต่ออิทธิพลที่ตนมีต่อระบบการเมือง (Sullivan และ Riedel, อ้างแล้ว) ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง เป็นความรู้สึกของพลเมืองว่าการกระทำของเขาสามารถส่งผลต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง เป็นความเชื่อของบุคคลว่าความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมสามารถเกิดขึ้นโดยการกระทำของตน (Prewtitt, อ้างถึงใน พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว, อ้างแล้ว)

มีงานวิจัยที่ชี้ว่า การใช้สื่อมีความสัมพันธ์กับความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง เช่น Newhagen (1994) พบว่าการใช้สื่อเป็นตัวทำนายความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล โดยปริมาณการเปิดรับข้อมูลจากสื่อที่เพิ่มขึ้นมีความสัมพันธ์กับการประเมินประสิทธิภาพตนเองที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ส่วน Delli Carpini และ Keeter, 1996 (อ้างถึงใน Delli Carpini, อ้างแล้ว) การใช้สื่อเพื่อประเด็นสาธารณะมากจะนำไปสู่ความรู้ที่มากขึ้น และสุดท้ายก็นำไปสู่ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนที่เพิ่มขึ้น

ในที่นี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาว่าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองนั้นส่งผลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองหรือไม่ และศึกษาว่าผู้ที่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมทางสารสนเทศ เช่น เห็นว่าข้อมูลมีมากเกินไปเกินความสามารถในการติดตาม หรือไม่ สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้ นั้น จะส่งผลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองหรือไม่

ผลคือ ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามสื่อและข้อมูลเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้มาก ผู้ที่มีสัดส่วนการติดตามสื่อและข้อมูลเมื่อเทียบกับสื่อและข้อมูลที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมได้มาก ผู้ที่ติดตามข่าวสารการเมืองอย่างสม่ำเสมอและใช้เวลาในการติดตามข่าวสารแต่ละครั้งมากจะมีความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของตนสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ผ่านมา

ในขณะที่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศกลับไม่มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล เหตุที่ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่พบอิทธิพลของปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล อาจเพราะงานศึกษาความท่วมท้นทางสารสนเทศที่ผ่านมาจะทำในบริบทของที่ทำงาน

หรือองค์กร ซึ่งในการทำงานคนเราต้องใช้ข้อมูลในการตัดสินใจขณะนั้น และเมื่อบุคคลไม่สามารถประมวลข้อมูลได้ในเวลาอันจำกัดก็อาจส่งผลต่อความรู้สึกมั่นใจใจของตนเอง ในขณะที่บริบทของการบริโภคข่าวสารทางการเมือง การตัดสินใจหรือการใช้จ่ายประโยชน์จากข้อมูล ไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใด บุคคลที่เผชิญกับปัจจัยที่เอื้อให้เกิดความท่วมท้นสามารถหลบเลี่ยงสภาวะดังกล่าวเพื่อตั้งหลัก เปิดรับใหม่อีกครั้งในเวลาต่อมา ซึ่งก็ทำให้พวกเขาได้รับข้อมูลเช่นกัน ดังนั้นปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นจึงไม่ได้มีอิทธิพลต่อความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

อย่างไรก็ตามผลวิจัยที่พบเพิ่มเติมคือ อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศกลับมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล ซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาว่าผู้ที่เกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศจะมีความเชื่อมั่นในงานของตนเองลดลง (Hunter, อ้างแล้ว) เหตุที่เป็นเช่นนั้นอาจกล่าวได้ว่า หากเรามองที่ปัจจัยในแบบจำลองเราจะพบว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศนั้น นอกจากปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศแล้ว ยังมีปัจจัยด้านการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศเข้ามาด้วย โดยผู้ที่ติดตามสื่อและข้อมูลเมื่อเทียบกับส่วนที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้มาก ผู้ที่ติดตามสื่อและข้อมูลเมื่อเทียบกับสื่อและข้อมูลที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมดในสังคมได้มากจะมีอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศสูง ในขณะที่เดียวกันคนกลุ่มนี้ก็มีมีความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองที่สูงด้วย ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่าการที่อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของบุคคล เพราะส่วนหนึ่งเป็นอิทธิพลที่ส่งมาจากเรื่องของการใช้สื่อและข้อมูล

ผู้ที่ใช้สื่อและเนื้อหาทางการเมืองมาก แม้จะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมาก แต่ไม่ได้ทำให้ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพหรือบทบาทของตนต่อการเมืองลดลงไป เพราะคนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่มีแรงจูงใจในการติดตามข่าวสารการเมืองมาก มีส่วนร่วมทางการเมืองมาก และเป็นผู้ที่ต้องการข้อมูลเพื่อต่อยอดและปกป้องจุดยืนทางความคิดของตนด้วย ดังนั้น จึงพยายามติดตามข่าวสารให้ได้ในปริมาณมาก ซึ่งส่งผลให้บุคคลรู้สึกเชื่อมั่นในบทบาทของตนต่อการเมืองมากด้วย ดังงานวิจัยของKenski และ Jomini (อ้างแล้ว) ที่ชี้ว่ามีดีความเชื่อภายในตนเองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้สื่อ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล

6. มุมมองทางทฤษฎีจิตวิทยา และกลยุทธการประมวลข้อมูล (information processing strategy) ที่มีต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง เป็นแนวคิดสร้างขึ้นเพื่ออธิบายถึงการรับรู้ การกำหนด และการใช้สื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของบุคคล ซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้มองปรากฏการณ์ดังกล่าวจากมุมมองทางจิตวิทยาของมุมมอง ได้แก่

มุมมองแรก คือ มุมมองจากทฤษฎีการแสวงหาข่าวสาร (Atkin, อังแล้ว) และทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ (Blumler และ Katz, อังแล้ว) ซึ่งทั้งสองทฤษฎีพยายามอธิบายการใช้สื่อและข้อมูลของบุคคล กล่าวคือ ทฤษฎีการแสวงหาข่าวสารชี้ว่า บุคคลมีความต้องการข่าวสาร เนื่องจากข่าวสารเป็นสิ่งที่ช่วยลดความไม่แน่ใจ(Uncertainty) ของบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว และช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เขาควรจะทำในสถานการณ์หนึ่งๆ (Wilbur Schramm, 1971 อังถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อังแล้ว) นอกจากนี้ ข่าวสารยังสามารถสนองความพึงพอใจส่วนบุคคล ซึ่งความต้องการข่าวสารจะเป็นแรงจูงใจนำไปสู่พฤติกรรมแสวงหาข่าวสารต่อไป ส่วนทฤษฎีการใช้สื่อและความพึงพอใจ ชี้ว่าบุคคลจะเลือกแสวงหาข่าวสารและใช้สื่อประเภทใดนั้นเกิดจากความต้องการของบุคคลเป็นเหตุสำคัญ ซึ่งความต้องการจะแปรเป็นแรงจูงใจผลักดันให้บุคคลเลือกใช้สื่อต่างๆ

มุมมองที่สอง คือ มุมมองจากจิตวิทยาทางความคิด และการประมวลข้อมูลข่าวสารของมนุษย์ ซึ่งมีความเชื่อเบื้องต้นเกี่ยวกับมนุษย์ว่า มนุษย์เป็นนักประมวลข้อมูล (information processor) แต่มนุษย์ก็มีความสามารถในการประมวลข้อมูลที่จำกัด เมื่อมนุษย์มีทรัพยากรทางความคิดที่จำกัด ก็จะต้องหากวิธีต่างๆ ในการจัดการกับข้อมูลและควบคุมข้อมูลเหล่านั้นให้ได้

ข้อสรุปที่ได้จากการศึกษาเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ ตอกย้ำแนวคิดทั้งสองมุมมอง กล่าวคือ ในเบื้องต้นคนเรามีความต้องการข่าวสารการเมืองเพื่อใช้ในการลดความไม่แน่ใจ เพื่อการปรับตัว และสร้างความเข้าใจต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง รวมไปถึงต้องการข่าวสารทางการเมืองเพื่อสนองความสนใจใคร่รู้ส่วนบุคคล เมื่อบุคคลมีความต้องการดังกล่าวก็จะเกิดการแสวงหาข้อมูลเพื่อลดความไม่แน่ใจ ความไม่รู้ หรือสนองความพึงพอใจ อย่างไรก็ตาม บุคคลไม่ได้เปิดรับทุกข้อมูลที่อยู่รอบตัว บุคคลมีการเลือกแสวงหาและเปิดรับเฉพาะข้อมูลส่วนที่ตนเองสนใจหรือต้องการ ซึ่งส่วนหนึ่งก็มาจากเรื่องของข้อจำกัดของความสามารถทางความคิด ที่ทำให้มนุษย์ไม่สามารถรับข้อมูลทุกสิ่งได้ ดังนั้นมนุษย์จึงเกิดการสร้างกลวิธีเพื่อใช้ในการจัดการกับข้อมูลเหล่านั้น

กลวิธีที่ว่าสะท้อนอยู่ในกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลแต่ละชั้น เริ่มตั้งแต่ขั้นแรกของการสร้างโลกแวดล้อม คือ ขั้นของการรับรู้ แม้ส่วนใหญ่จะรับรู้ว่ามีสื่อและข้อมูลข่าวสารมีอยู่เป็นจำนวนมาก แต่บุคคลก็ได้ระบุไว้ว่าแม้ปริมาณจะมีมาก แต่บางส่วนของคุณภาพ ซึ่งถือมูลเหตุหนึ่งที่จะนำไปสู่วิธีการจัดการข้อมูลในขั้นต่อไป ขั้นตอนที่สองของการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศคือ ขั้นการกำหนดสื่อและเนื้อหาที่ตนควรใส่ใจ ขั้นตอนนี้สะท้อนให้เห็นถึงการจัดการและควบคุมข้อมูลของบุคคลท่ามกลางโลกของสื่อที่มีปริมาณมากมาย โดยบุคคลใช้วิธี "เลือกรับ" เพื่อไม่ต้องประมวลผลข้อมูลทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคม ซึ่งปริมาณการเลือกรับของแต่ละคนก็แตกต่างกันไป ขึ้นกับปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความสนใจ ความสำคัญ ความจำเป็น อุปนิสัย ฯลฯ ปัจจัยด้านความสามารถในการรับข้อมูลข่าวสาร และปัจจัยด้านตัวสื่อและข้อมูล เช่น คุณภาพ ความยากง่ายของเนื้อหา ฯลฯ

ขั้นตอนสุดท้ายหลังจากการเลือกสื่อและเนื้อหาที่ควรใส่ใจ คือ การใช้สื่อและเนื้อหาได้จริง แม้บุคคลจะได้กำหนดสื่อและเนื้อหาของตนแล้ว แต่บุคคลก็ไม่ใช่ว่าทุกคนจะติดตามสื่อและเนื้อหาเหล่านั้นได้ครบถ้วน เมื่อมาถึงตรงนี้ บุคคลจะเกิดการเลือกขึ้นอีกครั้ง เป็นการเลือกระหว่าง "ความพยายามติดตาม" กับ "ผลตอบแทนที่ตามมา" กล่าวคือ ผู้ที่ติดตามใช้สื่อให้ได้มาก จะต้องลงทุนลงแรงทางความคิดมากขึ้นเพื่อให้ได้ข้อมูลมา ในขณะที่ธรรมชาติของมนุษย์เป็นผู้ที่ชอบประหยัดความคิด (cognitive miser) ดังนั้นบุคคลจะมีการชั่งน้ำหนักถึงผลตอบแทนว่าคุ้มค่ากับความพยายามทางความคิดที่ต้องใช้หรือไม่ ถ้าผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับสูงกว่าการลงทุนลงแรงหรือการต้องใช้ความพยายามที่จะรับรู้หรือทำความเข้าใจแล้ว บุคคลย่อมแสวงหาข่าวสารนั้น

ในที่นี้ผู้ที่ติดตามสื่อและเนื้อหาได้มาก ซึ่งเมื่อพิจารณาพื้นฐานของบุคคลกลุ่มนี้ส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่มีแรงจูงใจหรือเห็นประโยชน์ของข่าวสารการเมืองสูง และมีส่วนร่วมทางการเมืองมาก ดังนั้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงในการเปิดรับข่าวสารการเมืองของคนกลุ่มนี้จึงมีสูง แม้จะทำให้พวกเขาเผชิญกับความไม่สบายจิตใจจากการติดตาม (อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ)

ในทางตรงกันข้าม บุคคลอีกส่วนที่สังเกตเห็นว่าการเปิดรับข่าวสารนั้นอาจก่อให้เกิดพันธะผูกพัน เช่น ทำให้เกิดความไม่สบายใจ ไม่พอใจ ฯลฯ ซึ่งหากบุคคลคำนวณดูความคุ้มค่าของผลตอบแทนแล้วไม่คุ้มกับผลลัพธ์ทางลบต่อจิตใจ ก็จะพยายามหลีกเลี่ยงข่าวสารนั้น โดยนำเอากลยุทธหรือกลไกทางความคิด (cognitive mechanism) ต่างๆ เข้ามาใช้ เพื่อสนับสนุนความชอบธรรมในการหลบเลี่ยงการรับข่าวสารเพิกเฉยต่อข่าวสารของตน หรือติดตามไม่ได้ครบเท่าที่เห็นว่าตนควรติดตาม เช่น คิดว่าทำได้ดีที่สุดเท่าที่เวลาและความสามารถแล้ว ซึ่งหากติดตามมากเกินไปกว่านี้ก็จะยิ่งทำให้ตนเกิดความกังวลใจ ถ้าต้องการข่าวสารที่ติดตามไม่ได้ก็ใช้วิธีถามบุคคลอื่น ฯลฯ

จากหลักฐานข้างต้นกล่าวได้ว่า คนเรามีการใช้กระบวนการทางความคิดและกลยุทธ์ทางความคิดตลอดเวลาเมื่ออยู่ในโลกของข้อมูลข่าวสาร นักวิชาการด้านการสื่อสารการเมืองเองได้พบหลักฐานว่าสื่อไม่ได้มีผลกระทบต่อบุคคลในลักษณะเดียวกันทั้งหมด แต่มีผลกระทบในลักษณะที่เป็นเงื่อนไข (Eveland และคณะ, อ้างแล้ว) เงื่อนไขหนึ่งก็คือ กระบวนการทางความคิด (cognitive process) ที่บุคคลใช้ในการจัดการกับข้อมูลที่ได้รับ กระบวนการทางความคิดนี้ช่วยอธิบายว่าเหตุใดการสื่อสารจึงทำให้เกิดผลแบบต่างๆกัน รวมถึงเข้าใจธรรมชาติของการใช้สื่อ (Kraus และ Perloff, 1985) และการเรียนรู้จากสื่อของบุคคลด้วย (Eveland และคณะ, อ้างแล้ว)

สรุปแล้ว จากผลการศึกษาระบบการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคล ตอกย้ำหลักการสำคัญอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางความคิด หรือปฏิกิริยาของบุคคลที่มีต่อข้อมูลข่าวสารรอบตัวเราอยู่ได้ว่า

1. มนุษย์มีความสามารถในการประมวลข้อมูลอย่างจำกัด
2. มนุษย์มีการใช้สื่อและข้อมูลในเชิงรุก
3. มนุษย์มีกลวิธีในการจัดการข้อมูลของตนเอง

7. นัยยะที่ได้จากการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองที่มีต่อกระบวนการทางการเมืองของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย

นักวิชาการด้านสื่อสารการเมืองเห็นตรงกันว่าในระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ พลเมืองควรรอบรู้ข่าวสารความเป็นไปของบ้านเมือง (well-informed citizen) และตัดสินใจทางการเมืองหลังการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบแล้ว ซึ่งมีประเด็นที่ถกเถียงกันอยู่เสมอว่าการที่ประชาธิปไตยของไทยดำเนินไปอย่างล้มลุกคลุกคลานอยู่หลายครั้ง นับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อ พ.ศ. 2547 ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะประชาชนขาดความรู้ และไม่ใส่ใจเรื่องราวทางการเมืองที่เกิดขึ้นหรือไม่ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, อ้างแล้ว) การรับข้อมูลข่าวสารจึงถือเป็นปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่ง ในการเกื้อหนุนสังคมประชาธิปไตย

ในขณะเดียวกัน สังคมปัจจุบันที่เรียกว่าสังคมสารสนเทศ แหล่งข้อมูลข่าวสารในสังคมปัจจุบันเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วในทุกขณะ มีนักวิชาการจำนวนมากกล่าวถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับบุคคลจากรับข้อมูลข่าวสารจำนวนมาก และบุคคลไม่สามารถแยกแยะหรือประมวลข้อมูลเหล่านั้นได้ เช่น ความรู้สึก

เครียด กัดดัน หงุดหงิด สับสน ฯลฯ สภาวะดังกล่าวเรียกว่า สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของกระแสข้อมูลข่าวสารในสังคม ก็อาจนำไปสู่สภาวะดังกล่าวได้เช่นกัน จากความสามารถอันจำกัดของบุคคลในการประมวลข่าวสาร และปริมาณความท่วมท้นของข่าวสารที่มากมายในสังคม ย่อมมีแนวโน้มจะส่งผลต่อการรับรู้ การกำหนด และการใช้สื่อและข้อมูลข่าวสารทางการเมืองของบุคคล และนำไปสู่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นไปทางการเมืองของประเทศ

ผลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สะท้อนให้เห็นว่า การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล เป็นสิ่งที่ เป็นประสบการณ์ส่วนตัว หรืออัตวิสัย (subjective) แม้บุคคลจะรับรู้ความมากมายของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม แต่บุคคลมีการเลือกที่จะให้ความสนใจ หรือเลือกสื่อและข้อมูลใดมาเป็นโลกแวดล้อมทางสารสนเทศของตนเอง ดังนั้นบุคคลที่ไม่เห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง ไม่มีแรงจูงใจในการติดตามข่าวสารการเมือง ย่อมเพิกเฉยต่อข้อมูลข่าวสารนั้นอยู่แล้วตั้งแต่แรก ในขณะที่ผู้ที่มีแรงจูงใจหรือความต้องการข่าวสารทางการเมืองจะให้ความสนใจมาก และพยายามติดตามข้อมูลเหล่านั้นให้ได้มากที่สุด

ประเด็นถัดมาคือ ถ้าการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศเป็นสิ่งที่ เป็นอัตวิสัยอยู่แล้ว ความท่วมท้นของข้อมูลข่าวสารเป็นสิ่งที่ มีอยู่จริงหรือไม่ โดยหากเรามองว่าการสร้างพฤติกรรมกรรมการสื่อสารของมนุษย์ เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมของสารสนเทศที่มีอยู่จริง (information environment) หรือ โลกทางกายภาพ (objective world) กับโลกแวดล้อมของสารสนเทศที่เราสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง (subjective world)

ข้อมูลจากการวิจัยและการวิเคราะห์แบบจำลองชี้ว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมไม่ค่อยประสบกับอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ แม้บุคคลจะเผชิญกับปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศ เช่น ข้อมูลมีปริมาณมาก มีเวลาไม่เพียงพอในการติดตามข้อมูล ข้อมูลละเอียด ซับซ้อน เปลี่ยนแปลงเร็ว ฯลฯ แต่ไม่ใช่ทุกคนที่จะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศตามมา ในขณะที่พบว่าอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศส่วนหนึ่งเกิดจากปริมาณการใช้สื่อและเนื้อหาในปริมาณมาก ในขณะที่ผู้ที่ติดตามใช้น้อยเกิดอาการความท่วมท้นน้อยเพราะส่วนหนึ่งมีแนวโน้มจะเป็นผู้ที่ความต้องการข้อมูลน้อยอยู่แล้ว อีกส่วนหนึ่งเพราะเมื่อคนเราใช้ไม่ได้ตามที่คาดหวังก็จะมีวิธีการจัดการ โดยปรับใจยอมรับ ใช้วิธีหาเหตุผลมาสนับสนุนการกระทำของตน หรือใช้วิธีง่าย ๆ ในการได้ข้อมูลมา เมื่อจำเป็นต้องใช้ข้อมูลนั้น

ผลจากการวิจัยจึงสะท้อนให้เห็นว่า *ความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เป็นสิ่งที่มียุ่จริงของทุกคนในสังคม* ในบริบทของสังคมไทยความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคนในลักษณะเดียวกัน ซึ่งหลักฐานตรงนี้สอดคล้องกับคำอธิบายของ Wilson (1976 อ้างถึงใน Tidline, อ้างแล้ว) ว่าความท่วมท้นของสารสนเทศไม่ได้เกิดขึ้นกับคนส่วนใหญ่และในสถานการณ์ส่วนใหญ่ คนเรามีแนวโน้มจะเพิกเฉยกับข้อมูลที่ตนไม่ได้ต้องการหรือเห็นว่าไม่เกี่ยวข้อง และเมื่อคนเราถูกคุกคามจากสภาวะข้อมูลที่อาจก่อให้เกิดความท่วมท้น ก็จะมีวิธีการต่างๆ เช่น การหลบเลี่ยง หรือหาข้อมูลอื่นที่จะมาสนับสนุนการกระทำของตน แต่หากคนเราจำเป็นต้องใช้ข้อมูลดังกล่าว ก็จะมีวิธีที่ง่ายเพื่อให้ได้ข้อมูลมา

- **การสร้างโลกแวดล้อมทางสารสนเทศทางการเมืองกับกระบวนการทางการเมืองของสังคมไทย**

การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง ช่วยสร้างความเข้าใจให้กับภาพของประชาธิปไตยประเทศไทยที่ดำเนินไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ เพราะคนที่ไม่เห็นความสำคัญ ไม่ได้มีแรงจูงใจในการติดตามข่าวสารการเมืองมีแนวโน้มจะจัดการเมื่อเผชิญข้อมูลที่มากมายหรือเข้าใจยากด้วยการเพิกเฉย ลดการเอาใจใส่ รวมถึงปรับจิตใจตนเองให้ยอมรับกับสภาวะการติดตามข่าวสารน้อยได้ ซึ่งเป็นการใช้กลไกทางความคิดที่ใช้จัดการไม่ให้ตนเองได้รับผลกระทบจากสภาวะท่วมท้นทางสารสนเทศ แทนที่จะพยายามเพิ่มศักยภาพของตนเองในการติดตามข้อมูลมาให้ได้ ดังนั้นการจะผลักดันให้คนพยายามเปิดรับข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เป็นพลเมืองที่มีความรู้ (informed citizen) จึงเป็นเรื่องยาก เพราะคนเรามีแนวโน้มจะลงทุนลงแรงความคิดให้น้อยที่สุด และพร้อมจะหาเหตุผลนานับประการมาสนับสนุนการกระทำของตน

นอกจากนี้คนไทยยังไม่ค่อยมีความรู้สึกผูกพันกับการเมืองมากเท่าใด เห็นได้จากเมื่อประสบกับปัจจัยที่เอื้อต่อความท่วมท้นทางสารสนเทศ หรือไม่สามารติดตามข้อมูลที่ตนเห็นว่าควรใส่ใจได้ครบ บุคคลมีแนวโน้มจะปรับใจให้ยอมรับกับปริมาณข้อมูลที่ตนเปิดรับได้ มากกว่าจะยอมให้ตนเองเกิดอาการทางลบทางจิตใจจากการที่ติดตามข้อมูลไม่ได้ กล่าวได้ว่าแม้บุคคลอาจมีการตั้งความคาดหวังในการติดตามใช้สื่อและข่าวสารทางการเมือง แต่สำหรับคนไทยแล้ว เรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่ทำได้ง่ายกว่าเรื่องของการทำมาหากิน

ดังเห็นได้จากเมื่อบุคคลขาดการติดตามข่าวสารไประยะหนึ่ง จำนวนบุคคลที่มีความไม่พึงพอใจและบุคคลที่ไม่ได้รู้สึกอะไรกับเรื่องนี้ มีสัดส่วนเท่าๆกัน และเมื่อเจอกับสถานการณ์ที่ข้อมูลจากสื่อที่ตนใช้

อยู่บนำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน บุคคลส่วนใหญ่รู้สึกอึดอัดใจคับข้องใจในระดับปานกลางค่อนข้างน้อย นอกจากนี้แม้ไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ตนต้องการได้ บุคคลส่วนใหญ่ก็มีความกังวลใจน้อยและไม่ได้คิดว่าทำให้พวกเขาตัดสินใจทางการเมืองยากขึ้น เพราะบุคคลใช้วิธีสอบถามจากผู้อื่นที่ตนเองเชื่อถือ ตัดสินใจจากข้อมูลที่เคยรู้มาหรือเท่าที่ตนเองมี หรือคิดว่าตัดสินใจเองได้ โดยไม่ต้องพึ่งข้อมูลจากสื่อ พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารแบบง่าย ๆ เช่นนี้ โดยไม่คิดวิเคราะห์ ไม่พิจารณาข้อมูลในทุกแง่มุม ไม่สนใจข้อมูลที่ขัดแย้ง ฯลฯ ส่งผลกระทบทำให้บุคคลเกิดอคติเมื่อต้องตัดสินใจทางการเมืองได้

ในประเด็นของการตัดสินใจทางการเมือง ซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาของประเทศ งานวิจัยนี้ชี้ว่าคนเราส่วนใหญ่กลับมีแนวโน้มจะใช้การข้อมูลเพียงบางส่วนมาเปรียบเทียบมากกว่าจะนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบซึ่งน้ำหนักอย่างเท่าเทียมกันก่อนการตัดสินใจ อย่างที่เรียกว่าเป็นวิธีการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจที่สมบูรณ์ที่สุด ซึ่งการใช้ข้อมูลเพียงบางส่วนบุคคลอาจพลาดข้อมูลที่สำคัญ และนำไปสู่การตัดสินใจที่ผิดพลาด นอกจากนี้ผู้ที่แทบไม่ติดตามข่าวสารการเมืองเลยจะยิ่งใช้เส้นทางลัดง่าย ๆ ในการตัดสินใจ โดยไม่พิจารณาข้อมูลเอง เช่น การเลือกเชื่อหรือถามตนรอบข้าง หรือได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อม อย่างท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ ฯลฯ ซึ่งพฤติกรรมการตัดสินใจโดยพึ่งจากบุคคลอื่นทำให้เกิดการขึ้นาทางการเมืองได้ง่าย ทำให้เกิดการสร้างกระแสใจได้ และก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศ หากเป็นการตัดสินใจสำคัญๆ อย่างการเลือกตั้ง

นักวิชาการด้านสื่อสารการเมืองเห็นตรงกันว่าในระบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบ พลเมืองควรรอบรู้ข่าวสาร และตัดสินใจทางการเมืองหลังการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูลข่าวสารอย่างรอบคอบ แต่จากการวิจัยกลับสะท้อนให้เห็นว่าคนเราส่วนใหญ่ยังคงไม่ได้ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจอย่างสมบูรณ์แบบแต่กลับใช้ข่าวสารทางการเมืองอย่างง่าย ๆ โดยไม่พินิจพิจารณาข้อมูลอย่างรอบด้าน ซึ่งอาจนำไปสู่อคติทางการเมืองตัดสินใจ นอกจากนี้ผู้ที่ไม่ค่อยเปิดรับข่าวสารการเมือง ก็จะมีข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจน้อย คนกลุ่มนี้ก็จะนิยมใช้วิธีการง่าย ๆ เมื่อต้องตัดสินใจ จากสภาวะที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ล้วนแต่มีผลในทางลบอย่างยิ่งต่อประสิทธิภาพของระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้นภาพของประชาธิปไตยที่สมบูรณ์อันประกอบไปด้วยพลเมืองที่ตัดสินใจอย่างมีเหตุมีผลจึงยังไม่มีทางเกิดขึ้นในสังคมไทย

บทสรุปการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลในยุคสังคมสารสนเทศ

บทสรุปที่เราได้เรียนรู้จากงานศึกษานี้คือ โลกแวดล้อมสารสนเทศเป็นเรื่องส่วนบุคคล หรืออัตวิสัย แม้สื่อมวลชนจะเป็นผู้นำเสนอข้อมูลข่าวสารในสังคม แต่บุคคลเป็นผู้เลือกสร้างโลกแวดล้อมทางข้อมูลของตนขึ้นมาเอง พฤติกรรมการสื่อสารของมนุษย์จึงเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมสารสนเทศที่มีอยู่จริง (information environment) หรือ โลกทางกายภาพ (objective world) กับโลกแวดล้อมของสารเทศที่เราสร้างขึ้นจากประสบการณ์ของตนเอง (subjective world) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า บุคคลมีการประกอบสร้างโลกทางข้อมูลข่าวสารของตนเอง

แนวคิดเรื่องวัตถุวิสัย (objective world) และอัตวิสัย (subjective world) เป็นประเด็นที่มีการถกเถียงกันในวงวิชาการสื่อสารมวลชนมาเป็นเวลานาน เช่นที่ปรากฏในทฤษฎีช่องว่างทางความรู้ ว่าคนเรามีการกำหนดสิ่งที่เรียกว่าเป็นความรู้ของตนเอง หากบุคคลไม่ได้สนใจ ไม่เห็นความเกี่ยวข้องของตนกับเรื่อง สื่อมวลชนนำเสนอย่อมจะไม่ใส่ใจเปิดรับข้อมูลนั้น ในขณะที่ผู้ที่มีความสนใจ หรือแรงจูงใจในการเปิดรับเรื่องนั้นๆ จะมีอัตราการเปิดรับได้มากและเร็ว การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศจึงสะท้อนให้แนวคิดดังกล่าวเช่นกัน

กระบวนการในการสร้างโลกแวดล้อมของบุคคลแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นของการรับรู้ ขั้นของการกำหนด และขั้นของการใช้จริง

ในขั้นของการรับรู้ ซึ่งถือเป็นขั้นแรกของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างโลกแวดล้อมสารสนเทศที่มีอยู่จริง (information environment) กับตัวผู้รับสาร ซึ่งในขั้นตอนนี้ปัจจัยด้านลักษณะของสื่อและข้อมูล เช่น ความน่าเชื่อถือของสื่อ ความหลากหลายในการนำเสนอ ฯลฯ และปัจจัยส่วนบุคคล เช่น ความรู้ ประสบการณ์จะเข้ามามีอิทธิพลต่อการรับรู้ โดยปัจจัยด้านลักษณะของสื่อและข้อมูลจะเข้ามามีบทบาทค่อนข้างมากกว่าปัจจัยส่วนบุคคล

ขั้นต่อมา คือ ขั้นของการกำหนดสื่อและข้อมูลของตน เป็นสื่อและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตน ซึ่งถือเป็นโลกสารสนเทศจริงของตนเอง ซึ่งปกติแล้วบุคคลไม่ได้กำหนดสื่อและข้อมูลที่ตนเองจะใส่ใจเปิดรับเท่ากับปริมาณสื่อและข้อมูลทางการเมืองที่ตนรับรู้ว่ามีอยู่ทั้งหมด การสร้างโลกแวดล้อมในขั้นตอนนี้ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกำหนดสื่อและข้อมูล ได้แก่ ปัจจัยด้านลักษณะของข้อมูลภายนอกแล้ว (information character) ปัจจัยด้านความสามารถในการรับข้อมูลของบุคคล (capacity) และปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสารของบุคคล (requirement) ซึ่งในขั้นตอนนี้ปัจจัยทางจิตวิทยา อันได้แก่ ปัจจัยด้าน

ความสามารถ และปัจจัยทางด้านของความต้องการข่าวสารจะเข้ามามีบทบาทมากกว่าปัจจัยด้านลักษณะของข้อมูลภายนอก ซึ่งนำไปสู่การเลือกรับหรือเลือกเพิกเฉยข้อมูล

ในขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ คือ การติดตามใช้สื่อและข้อมูล ได้จริง จากปริมาณของสื่อและข้อมูลในโลกสารสนเทศของตนเอง ซึ่งส่วนใหญ่บุคคลติดตามใช้ได้ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในขั้นของการใช้จริง คือ ปัจจัยที่มาจากตัวบุคคลมากที่สุด ได้แก่ เรื่องของความสามารถในการรับข้อมูลของบุคคล (capacity) และปัจจัยทางด้านความต้องการข่าวสารของบุคคล (requirement)

● สภาวะการเกิดความท่วมท้นทางสารสนเทศในบริบทการสื่อสารการเมือง

ในยุคของการระเบิดของข้อมูลข่าวสาร หลายคนต่างกังวลถึงผลกระทบอันเกิดจากปริมาณข้อมูลที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดเวลา ที่เรียกกันว่า สภาวะความท่วมท้นทางสารสนเทศ ซึ่งนำไปสู่ความเครียด ความกังวลใจ และประสิทธิภาพลดลงในทำกิจกรรมๆ ที่เกี่ยวข้อง กับข้อมูลข่าวสาร

ในสังคมมีค่านิยมความหมายของความท่วมท้นไว้มากมาย ซึ่งสรุปสาระสำคัญร่วมกันได้ว่า สภาวะที่บุคคลเกิดผลกระทบทางจิตใจ เช่น เครียด สับสน กังวล ฯลฯ จากความรู้สึกว่าปริมาณของข้อมูลที่ตนต้องใช้หรือติดตามมีมากเกินไปเกินความสามารถของบุคคลในการติดตาม ค้นหา เข้าใจ และนำข้อมูลเหล่านั้นกลับขึ้นมาใช้ใหม่ นอกจากนี้ยังรวมไปถึงสภาวะที่บุคคลไม่สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ต้องการได้ เช่น ข้อมูลได้รับมีความละเอียด ชับซ้อน เกินความเข้าใจ หรือเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ

จากการศึกษาเรื่องความท่วมท้นทางสารสนเทศในบริบทของข้อมูลข่าวสารทางการเมือง พบว่า แม้บุคคลจะรับรู้ข่าวสารรอบตัวมีปริมาณมากหรือละเอียด ชับซ้อน แต่ความท่วมท้นทางสารสนเทศไม่ได้เกิดกับทุกคน เพราะในขั้นที่สองของการสร้างโลกแวดล้อม หรือขั้นของการเลือกนั้น บุคคลมีการคัดกรองข้อมูลส่วนที่ไม่ใช่ของตนออกไปแล้วจำนวนหนึ่ง ดังนั้นแม้ข้อมูลภายนอกจะมากหรือละเอียด ชับซ้อน เปลี่ยนแปลงรวดเร็ว แต่บุคคลส่วนใหญ่ไม่ได้เอาข้อมูลทั้งหมดนั้นมาเป็นของตน ดังนั้นความท่วมท้นทางสารสนเทศจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคน

ความท่วมท้นทางสารสนเทศจะเกิดขึ้นในระดับของโลกแวดล้อมในขั้นของการติดตามใช้สื่อและข้อมูลจากโลกที่บุคคลเลือกกำหนดขึ้น จากผลการศึกษาชี้ว่า ส่วนหนึ่งยังคงสนับสนุนแนวคิดเดิมว่า บุคคลที่รู้สึกว่ามีปริมาณของข้อมูลที่ตนต้องติดตามมีมาก หรือรู้สึกว่าข้อมูลมีความละเอียด ชับซ้อน

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ฯลฯ จะเกิดความรู้สึกท่วมท้นทางสารสนเทศ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบที่น่าสนใจจากแนวคิดความท่วมท้นทางสารสนเทศเดิม คือ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้นไม่ใช่ปัจจัยเดียวที่ก่อให้เกิดความท่วมท้น แต่ปริมาณการใช้ข้อมูลได้มาก เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สามารถนำไปสู่ความท่วมท้นทางสารสนเทศได้เช่นกัน กล่าวคือ ผู้ที่เห็นว่าตนเองติดตามสื่อและข้อมูลทางการเมืองได้มาก จะเกิดอาการความท่วมท้นทางสารสนเทศมากด้วย นอกจากนี้ปัจจัยทั้งสอง อันได้แก่ ปัจจัยที่เอื้อต่อการเกิดความท่วมท้น (ปัจจัยจากแนวคิดเก่า) และการติดตามใช้สื่อและข้อมูลจริงยังสามารถส่งอิทธิพลร่วมกันต่ออาการความท่วมท้น ได้ด้วย โดยผู้ที่มีปัจจัยเอื้อมาก และมีการติดตามข้อมูลมากจะมีอาการท่วมท้นมากยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ตาม แม้การติดตามมากจะนำไปสู่อาการความท่วมท้น แต่คนส่วนหนึ่งก็ยังคงยอมติดตามมาก เหตุหนึ่งเพราะผู้ที่ใช้สื่อและข้อมูลมากจะเป็นผู้ที่มีความต้องการข่าวสารมากเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว ดังนั้นผลตอบแทนที่ได้รับจากการลงทุนลงแรงในการเปิดรับข่าวสารการเมืองของคนกลุ่มนี้จึงมีสูง แม้จะทำให้พวกเขาเผชิญกับความไม่สบายจิตใจจากการติดตาม (อาการความท่วมท้นทางสารสนเทศ)

จากข้อสรุปที่นำเสนอไปข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงการจัดการหรือปฏิบัติการตอบสนองของบุคคลที่มีต่อข้อมูลในยุคของการระเบิดของข้อมูลข่าวสาร การเพิ่มขึ้นของปริมาณสื่อหรือข้อมูล ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อกระบวนทัศน์ในภาพรวมต่อบุคคลในสังคมอย่างรุนแรง นั่นเพราะส่วนหนึ่งโลกของสื่อและข้อมูลที่บุคคลสร้างก็ยังคงมีขนาดเท่าเดิม ค่อนข้างเป็นโลกที่สร้างขึ้นเฉพาะตัว(subjective world) ไม่ได้ขึ้นกับโลกภายนอก (objective world)

ดังนั้นประเด็นที่หลายคนกังวลว่าปริมาณสื่อและข้อมูลข่าวสารที่เพิ่มมากขึ้นอย่างมหาศาลจะทำให้เกิดความท่วมท้นนั้น คงไม่ใช่ประเด็นที่น่ากังวลเท่ากับคุณภาพจากการใช้ข้อมูลเหล่านั้น เห็นจากกระบวนการสร้างโลกแวดล้อมที่คนเราพร้อมจะเลือก ตัดทอน หรือเพิกเฉยกับข้อมูล ได้ทุกสถานการณ์ หากรู้สึกว่าการกำลังถูกคุกคามจากความท่วมท้น เพราะไม่ต้องการเผชิญกับสภาวะดังกล่าว

นอกจากนี้คนเรายังพร้อมที่จะจัดการกับข้อมูลทางการเมืองอย่างง่าย ๆ ไม่ใช่ความคิดพิจารณามากนัก ดังเห็นได้จากเมื่อต้องหาข้อสรุปท่ามกลางความคิดเห็นขัดแย้ง หรือเมื่อต้องใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง บุคคลส่วนใหญ่ในสังคมมีการแสวงหาและใช้ข้อมูลไม่รอบด้านเมื่อต้องตัดสินใจ เหตุหนึ่งเพราะการแสวงหาข้อมูลอย่างรอบด้านและเปรียบเทียบอย่างเท่าเทียมเป็นสิ่งที่ต้องใช้ความพยายามมาก ในขณะที่บุคคลมีแนวโน้มจะเป็นผู้ประหยัดทางความคิด ดังนั้นบุคคลจึงเกิดการรวมชอมกันระหว่างการต้องใช้ความพยายามในการจัดการกับข้อมูลที่มากและขัดแย้ง กับการได้ข้อมูลมาเพื่อใช้ใน

การตัดสินใจ โดยบุคคลจะเลือกใช้วิถีทางที่ลงทุนน้อยที่สุด แต่ได้ผลตอบแทนกลับมามากที่สุด เช่น การถามผู้อื่นที่เราเห็นว่าเป็นผู้รู้ หรือใช้ข้อมูลเท่าที่ตนมี ฯลฯ

ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ อย่างอินเทอร์เน็ต เทคโนโลยีประเภท On - demand ต่างๆ แม้ด้านหนึ่งจะมีผู้กล่าวว่าทำให้ข้อมูลข่าวสารในสังคมยิ่งเพิ่มสูงขึ้น แต่ในอีกทางหนึ่ง เทคโนโลยีนี้ช่วยลดภาระของบุคคลในการเผชิญข้อมูลจำนวนมากได้เช่นกัน ด้วยรูปแบบของเทคโนโลยีสารสนเทศเหล่านี้เข้ามาช่วยบุคคลในการคัดกรอง และเลือกตัดส่วนที่ไม่ต้องการได้ ซึ่งแตกต่างจากการเปิดรับสื่อรูปแบบเดิม อย่างโทรทัศน์ หรือวิทยุ ที่ต้องนั่งติดตามฟังตลอดจนกว่าจะถึงเรื่องที่ตนสนใจ หรือหนังสือพิมพ์ ที่ต้องซื้อทั้งฉบับโดยที่อาจต้องการอ่านข่าวเพียงบางเรื่อง

สื่อใหม่อย่างอินเทอร์เน็ต มีบริการหลากหลายรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นเว็บไซต์หนังสือพิมพ์ออนไลน์ เว็บบอร์ด เว็บบล็อก รวมถึงบริการส่งข่าวสารตามความสนใจ ซึ่งผู้ใช้สื่อสามารถพุ่งตรงสู่ข้อมูลที่ตนสนใจ หรือต้องการได้ง่ายกว่าสื่อเดิม และสามารถหยุดพักหรือตัดทิ้งข้อมูลได้ทุกเมื่อ รวมถึงสามารถกลับมาติดตามย้อนหลังได้หากต้องการ ทำให้การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลทำได้ง่ายยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ผู้ที่สนใจข่าวกีฬา ก็ไม่ต้องนั่งฟังข่าวโทรทัศน์ตั้งแต่ข่าวในพระราชสำนัก ข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศ ไปจนกว่าจะถึงช่วงข่าวกีฬา เขาสามารถเปิดเว็บไซต์กีฬาโดยเฉพาะ โดยไม่ต้องรับรู้ข่าวอื่นที่ไม่ได้สนใจไปด้วย หรือผู้ที่สนใจข่าวการเมือง ก็อาจเลือกเปิดรับเฉพาะเฉพาะเว็บบอร์ด หรือบล็อกที่มีความคิดเห็นตรงกับตน เป็นต้น

ข้อที่พึงตระหนักประการหนึ่ง คือ แม้ช่องทางการสื่อสารใหม่ๆ และข้อมูลจะมีมากขึ้น ไม่ได้เป็นการรับประกันถึงคุณภาพของข้อมูล ข้อมูลมากมายส่วนหนึ่งบนอินเทอร์เน็ตขาดความน่าเชื่อถือ ไม่ได้รับการตรวจสอบ และหากบุคคลเลือกอย่างไม่พิจารณาก็อาจได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องได้

สรุปแล้ว เมื่อโลกของข้อมูลข่าวสารเป็นโลกส่วนบุคคล ที่คนเราต่างมีวิถีในการประกอบสร้างของตนเอง ฝ่ายผู้ส่งสารทั้งหลายไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชนที่ต้องการให้ข้อมูลของตนเข้าถึงประชาชน ไม่ว่าจะเพื่อส่งเสริมความรู้หรือเพื่อการพาณิชย์คงต้องเริ่มขบคิดว่าทำอย่างไรที่จะให้ข้อมูลของตนสามารถแทรกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคล เพราะบุคคลมีแนวโน้มจะเปิดรับสื่อและข้อมูลตามโลกที่ตนกำหนดไว้ และพร้อมจะหลีกเลี่ยงข้อมูลที่เกินจากโลกที่ตนกำหนดไว้ โดยไม่ได้รู้สึกกังวลใจมากนัก

ในสภาวะการณ์ที่สังคมประชาธิปไตยของประเทศไทยที่ประกอบไปด้วยข้อมูลมากมายหลาย กระแส ทั้งมีคุณภาพและไม่มีคุณภาพ สังคมต้องการประชาชนที่มีความรอบรู้หลายๆด้าน ใช้การ วิเคราะห์ข้อมูลอย่างสมเหตุสมผล และมีการตัดสินใจอย่างมีคุณภาพ แต่หากคนในสังคมยังมีแนวโน้มจะ เพิกเฉยต่อการเปิดรับข้อมูลที่เป็นประโยชน์กับประเทศแต่ไม่ตรงกับความสนใจของตน และใช้ข้อมูลใน การตัดสินใจประเด็นสาธารณะต่างๆ แบบไม่พินิจพิเคราะห์ย่อมส่งผลการพัฒนาประเทศ ดังนั้นผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องต้องหาวิธีที่จะทำให้บุคคลในสังคมรับเอาข้อมูลข่าวสารนั้นเข้ามาเป็นหนึ่งในโลกสารสนเทศของตน รวมถึงทำอย่างไรให้บุคคลรู้สึกว่าการขาดข้อมูลตรงนั้น ถือเป็นปัญหาสำหรับตนเอง เพื่อให้บุคคล พยายามเพิ่มศักยภาพของตนการเข้าหาข้อมูลนั้น มากกว่าจะหลบเลี่ยงโดยไม่ได้รู้สึกว่าจะทำให้ตนเอง สูญเสียอะไรไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. งานวิจัยครั้งนี้ถือเป็นงานวิจัยนำร่อง (exploratory) เกี่ยวกับการศึกษาการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศ และความท่อมั่นทางสารสนเทศในบริบทของนิเทศศาสตร์ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่าคนเรามีรูปแบบ การจัดการข้อมูลที่แตกต่างกันมาก ในอนาคตสำหรับการศึกษาในเรื่องนี้ต่อไป อาจทำในลักษณะของการ จำแนกคนที่สร้างโลกแวดล้อมแบบต่างๆ ตามปัจจัยเกี่ยวข้องต่างๆ เช่น ความรู้ แรงจูงใจ อุปนิสัย ฯลฯ ด้วยวิธีการวิเคราะห์สถิติขั้นสูง เพื่อให้เห็นว่าในสังคมมีคนที่แบบที่สร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศแตกต่างกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อผู้ต้องการให้ข้อมูล (information provider) ในการหายุทธวิธีเพื่อให้สารของตน สามารถเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของโลกแวดล้อมสารสนเทศของคนแต่ละแบบ
2. การวัดการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในที่นี้ ผู้วิจัยใช้การวัดด้วยตัวแปรด้วย likert scale ซึ่งใน อนาคตอาจลองสร้างเครื่องมือวัดด้วยวิธีอื่น และนำมาเปรียบเทียบประสิทธิภาพระหว่างเครื่องมือวัด เพื่อให้ได้วิธีการวัดที่มีความตรงและความเที่ยงสูงที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อไปผู้ที่ต้องการศึกษาใน หัวข้อนี้ต่อไป
3. ประเด็นเรื่องของการจัดการข้อมูลของบุคคลในสถานการณ์ทางข้อมูลแบบต่างๆ เป็นประเด็นหนึ่ง ที่ให้ผลการวิจัยที่น่าสนใจว่าคนเรามีแนวโน้มจะจัดการกับข้อมูลทางการเมืองด้วยการพิจารณาสารค่อนข้าง น้อย ซึ่งงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการจัดการข้อมูลทางด้านนี้ยังมีอยู่น้อย ส่วนใหญ่จะเน้นในเรื่องของ การศึกษาการใช้ประโยชน์และความพึงพอใจ มากกว่าจะศึกษาในเรื่องของกระบวนการทางความคิดใน

การจัดการข้อมูล ดังนั้นจึงน่าจะมึงานศึกษาในแง่มุมนี้ให้มากขึ้น เพื่อให้เข้าใจสภาพการบริโภคข่าวสารทางการเมืองของบุคคลได้ดีมากขึ้น

4. งานวิจัยครั้งนี้ศึกษาพบว่าบุคคลมีการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของตนเอง แต่ไม่ได้ศึกษาลงไปในรายละเอียดของวิธีการเลือกข้อมูลมาสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของตน งานวิจัยที่น่าสนใจศึกษาต่อไปคือ ศึกษาเรื่องความแตกต่างในการเลือกข้อมูลของบุคคล เพื่อจะได้ทราบถึงตัวแปรเข้ามาเป็นปัจจัยตัดสินการเลือกข้อมูลของบุคคลที่ชัดเจนมากขึ้น

5. งานวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลในช่วงของการเกิดรัฐประหารจนกระทั่งก่อนการเลือกตั้งวันที่ 23 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ซึ่งบริบททางการเมืองในขณะนั้นมีความแตกต่างไปจากปัจจุบัน ดังนั้นจึงน่าสนใจศึกษาเรื่องการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศในบริบทการเมืองที่ต่างไปจากงานวิจัยครั้งนี้ ว่าบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนไปส่งผลให้การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปด้วยหรือไม่

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กาญจนา แก้วเทพ . (2539). ความหมายและนัยสำคัญของสังคมสารสนเทศตามทัศนะนักอนาคตศาสตร์.
ใน สื่อสองวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์อัมรินทร์.

กาญจนา แก้วเทพ. (2541). สื่อสารมวลชน: ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.

กาญจนา แก้วเทพ. (2543). ความเรียงว่าด้วย “สัญญาวิทยา” กับ “สื่อสารสนเทศ”. ใน มองสื่อใหม่มอง
สังคมใหม่. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.

กิตติ กันภัย. (2543). การสื่อสารผ่านคอมพิวเตอร์ในสังคมสาสนเทศ. ใน มองสื่อใหม่ มองสังคมใหม่.
กรุงเทพฯ : เอดิสัน เพรส โปรดักส์.

คมสัน รัตนะสิมะกุล. (2549). การทดสอบทฤษฎีวงเกลียวแห่งความเจ็บในการก่อตัวของสาธารณมตติใน
บริบทการเมืองและวัฒนธรรมไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จริญญา เจริญสุขไส. (2539). การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิ
ออกเสียงของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชฎานิน เจริญมาก. (2547). การแสวงหาข่าวสารทางการเมือง จิตสำนึกประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองของผู้อ่านนิตยสารแนวการเมืองเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชัยวัฒน์ รัฐจร. (2522). ความเข้าใจทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน:
ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองจังหวัดชลบรี ประเทศไทย 2521. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

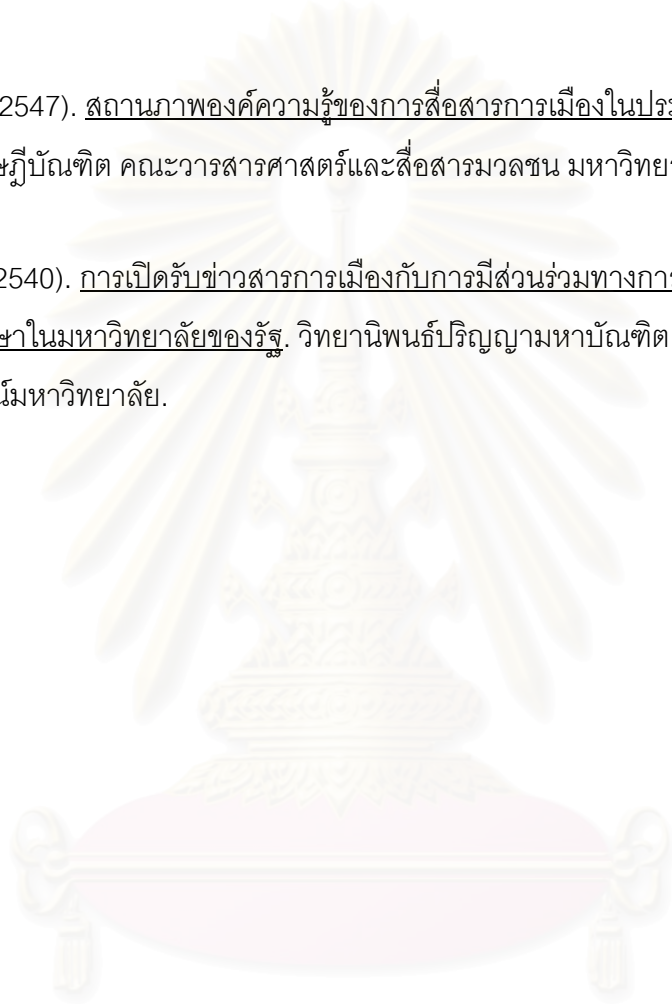
- ดวงกมล ชาติประเสริฐ และ มณฑิรา อินคชสาร. (2540). การอ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์และหนังสือพิมพ์ออนไลน์: ศึกษาเปรียบเทียบปริมาณข้อมูลที่ได้อ่าน ความจำ และความพึงพอใจของผู้อ่าน. ใน โลกของสื่อ. คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ดวงกมล ชาติประเสริฐ. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการรับรู้ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของตนเองและการรับรู้ตนเองของนักเรียน. รายงานวิจัย ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- ธีระพร อูวรรณโณ. (2535). เจตคติ: การศึกษาตามแนวทางทฤษฎีหลัก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิลบล ใจอ่อนน้อม. (2543). การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรมะ สตะเวทิน. (2544). สื่อกับการตัดสินใจเลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครวันที่ 23 กรกฎาคม 2543 ของผู้ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรศักดิ์ ฝ่องแผ้ว. (2523). ข่าวสารการเมืองของคนไทย. รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พลุ ชัยเวฬุ. (2541). การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทางโทรทัศน์ของนิสิตนักศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิงรอง รามสูต รัตนันท์. (2545). แนวคิดเกี่ยวกับสังคมสารสนเทศ: บทสำรวจและวิเคราะห์. วารสารสังคมศาสตร์. (33): 109 - 141.
- วิชัย โวหารดี. (2534). พฤติกรรมกรเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สุรพงษ์ โสภนะเสถียร. (2545). การสื่อสารกับการเมือง. กรุงเทพฯ: ประสิทธิ์ภักดิ์ แอนด์ พรีนติ้ง.

เสถียร เขยประทับ. (2540). การสื่อสารกับการเมือง: เน้นสังคมประชาธิปไตย. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรรถพร กงวิไล. (2547). สถานภาพองค์ความรู้ของการสื่อสารการเมืองในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุขฎิบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุษา ไหราเรือง. (2540). การเปิดรับข่าวสารการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยของรัฐ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาษาอังกฤษ

- Amor, D. L. (1987). Images of the media, orientations to the world: where do public images of mass media news come from?. Paper presented to the Mass Communication Division, International Communication Association, Montreal, May, 1987.
- Atkin, C. (1973). Instrumental utilities and information-seeking. In P. Clarke (ed.), New Models for Mass Communication Research, Beverly Hills, CA: Sage.
- Atkin, C. K. , et al. (1974). Reciprocal Causality among Political Interest, Political Knowledge and Mass Media Exposure. Paper presented at the Annual Meeting of the International Communication Association (New Orleans, April 17-20, 1974)
- Bandura, A. (1997). Self – Efficacy: The Exercise of Control. NY: Freeman.
- Baran, S.T. and D. K. David. (2000). Mass Communication Theory. CA: Wadsworth.
- Barrett, D. W., Patock-Peckham, J. A., Hutchinson, G. T., and C. T. Nagoshi. (2005). Cognitive motivation and religious orientation. Journal of Personality and Individual Differences 38: 461-474.
- Blumler, J.G. and E.Katz. (1974). The uses of mass communications: Current perspectives on gratifications research. Beverly Hills, CA: Sage.
- Brown, S. L., Asher, T., and R. B. Cialdini. (2005). Evidence of a positive relationship between age and preference for consistency, Journal of Research in Personality 39: 517-533.
- Cacioppo, J.T. and R.E. Petty. (1982). The Need for Cognition. Journal of Personality and Social Psychology 42: 116-131.

- Cacioppo, J.T., Petty, R. E., and Chuan Feng Kao. (1984). The efficient assessment of need for cognition. Journal of Personality Assessment 48: 306-307.
- Campbell, A. (1954). *The Voter Decides*. Evanston: Row and Peterson.
- Cialdini, R. B., and M. E. De Nicholas (1989). Cited in Cognitive Consistency and Attitudes. Available from www.furthereducationlessontrader.co.uk/cognitive_consistency_and.attitudes.html)
- Cook, G. J. (1993). An Empirical Investigation of Information Search Strategies with Implications for Decision Support System Design. Decision Sciences 24 (3) : 683–698.
- Chartprasert, D. (1991). The effect of information processing demand on the use of decision strategies. Doctoral dissertation. University of Wisconsin-Madison.
- Compeau, D.R., and C. A. Higgins. (1995). Computer self-efficacy: development of a measure and initial test. MIS Quarterly 19: 189-211.
- Cooper, G. (1998). Research into Cognitive Load Theory and Instructional Design at UNSW(Online). Available from: [http://education.arts.unsw.edu.au/CLT NET Aug 97.HTML](http://education.arts.unsw.edu.au/CLT_NET_Aug_97.HTML)
- Delli Carpini, M.X. (2004). Mediating democratic engagement: the impact and communications on citizens' Involvement in Political and Civic Life. In Lynda Lee Kaid (eds.) Handbook of Political Communication Research. NJ: LEA.
- Dervin, B. (1983). "Information as a User-Construct: The Relevance of Perceived Information Needs to Synthesis and Interpretation," in S. Ward and L.J. Reed, Eds., Knowledge Structure and Use: Implications for Synthesis and Interpretation, Temple University Press, Philadelphia :154-183.

- Easton, D. (1965). A Systems Analysis of Political Life, New York: John Wiley & Sons.
- Eppler, M. J. and J. Mengis. (2004). The Concept of Information Overload: A Review of Literature from Organization Science, Accounting, Marketing, MIS, and Related Discipline. The Information Society 20:325-344.
- Ettema, J. , and Kline, F. (1977). Deficits, differences and ceilings: contingent conditions for understanding the knowledge gap. Communication Research 4: 179-202.
- Eurescom. (2001). Impacts of Information Overload(Online). Available from <http://www.eurescom.de/public/projectresults/P900-series/947d1.asp>
- Eveland, W.P. (2002). News information processing as mediator of the relationship between motivation and political knowledge, Journalism and Mass Communication Quarterly 79(1): 26-40.
- Eveland, W.P. and S. Dunwoody. (2001). User control and structural isomorphism or disorientation and cognitive load? Communication Research 28 (1): 48-78.
- Eveland JR., W.P., Shah, D.V. and N. Kwak. (2003). Assessing causality in the cognitive mediation model: panel study of motivations, information processing, and learning during campaign 2000. Communication Research 30 (4): 359-386.
- Farhoomand, A. F. and D. H. Drury. (2002). Managerial Information Overload. Communications of the ACM, 45 (10) : 127-131.
- Festinger, L. (1957). A Theory of Cognitive Dissonance. Stanford: Stanford University Press.
- Fishbein, M., & Ajzen, I. (1975). Belief, Attitude, Intention, and Behavior: An Introduction to Theory and Research. Reading, MA: Addison-Wesley.

- Fiske, S.T. (1995). Social cognition. In Abraham Tesser (ed.), Advanced Social Psychology, NY: McGraw-Hill.
- Franzoi, S.L. (2000). Social Psychology. 2nd ed, NY: McGraw-Hill.
- Graber, D. (1988). Processing the News : How People Tame the Information Tide(Online). Available from www.aber.ac.uk/media/Modules/TF33120/graber.html.
- Green, L. (2001). Communication, Technology and Society. London: Sage.
- Harris, R. J. (1994). A Cognitive Psychology of Mass Communication. 2nd ed., NJ: LEA.
- Hawkins,R.P. and J. Daly. (1988). Cognition and communication. In Robert J. Hawkins et.al. (eds.), Advancing Communication Science: Merging Mass and Interpersonal Process, CA: Sage.
- Hendriks Vettehen, P. G. J. (2004). Political Knowledge and Media Use in the Netherlands. European Sociological Review 20(5):415-424.
- Herstein, J. A. (1985). Voter thought processes and effects. In Richard M. Perloff and Sidney Kraus (eds.), Mass Media and Political Thought. CA: Sage.
- Huang, L. (1998). The Impact of Information Processing Goals and Expertise on Candidate Information Search. Dissertation, University of Michigan.
- Hunter, G. L. (2004). Information Overload: Guidance for Identifying When Information Becomes Detrimental to Sales Force Performance. Journal of Personal Selling & Sales Management. 24 : 91-100.
- Infante, D. C., Rancer, A. S., and D. F. Womack. (2003). Building Communication Theory. IL: Waveland Press.

Jeffres, J.W. (1997). Mass Media Effect. IL:Waveland Press.

Kenski, K., and N. Jomini. (2004). The reciprocal effects of external and internal political efficacy?: results from the 2000 U.S. Presidential Election. Paper presented at the World Association for Public Opinion Research conference in Phoenix, Arizona, May 11-13, 2004.

Keller, L. K. and R. Staelin. (1987). Effects of Quality and Quantity of Information on Decision Effectiveness. Journal of Consumer Research 14 : 200-213.

Kilari, V. (1989). The Effects of information Load on Decision-makers and the Use of Heuritic. Doctoral dissertation. University of Wisconsin-Milwaukee.

Knobloch, S., Carpentier, F. D., and D. Zillmann. (2003). Effects of salience dimensions of informational utility on selective exposure to online news. Journal of Mass Communication Quarterly 80 (1): 91-108.

Knobloch, S., Carpentier, F.D., Blumhoff, A. and N. Nickel. (2005). Selective exposure effects for positive and negative news: testing the robustness of the informational utility model. Journalism and Mass Communication Quarterly 82 (1): 181-195.

Knobloch-Westerwick, S. (2007). Gender differences in selective media use for mood management and mood adjustment. Journal of Broadcasting & Electronic Media.

Kosicki, G.M. and G.R. Petty. (1986). The interactive effects of media use and attention: political knowledge and the partisan supporter typology. Paper presented at the Annual Meeting of the Association for Education in Journalism and Mass Communication, OK: Norman.

- Kosicki, G. M., McLeod, J.M. and D. L. Amor. (1988). Processing strategies for mass information: selecting, integrating and making sense of political news. Paper presented to the Elections, Voting and Media Division of the Midwest Political Science Association, April 1988.
- Kosicki,G. and J. McLeod. (1990). Learning from political news: effect of media images and information processing strategies. In S. Kraus (ed.), Mass Communication and Political Information Processing. Hillsdale, NJ: LEA.
- Kraus, S. and R. M. Perloff. (1985). Mass Media and Political Thought. CA: Sage.
- Lau R., Richard. (1985). Political Sophistication: An information processing perspective. In Sidney Kraus & Richard M. Perloff (eds.) Mass Media and Political Thought, CA:Sage.
- Lang, A. (2000). The limited capacity model of mediated message processing. Journal of Communication 50 (1):. 46-70.
- LittleJohn, S. W. (2002). Theories of Human Communication. 7th edition, CA : Wadsworth.
- Lyman, P., and H. R. Varian. (2003). How Much Information?(Online). Available from <http://www.sims.berkeley.edu/how-much-info-2003>.
- McLeod,D. M., Kociski ,G. M. and J. M. McLeod. (2002). Resurveying the boundaries of political communication effects. In J. Bryant & D. Zillmann (Eds.), Media effects: Advances in Theory and Research. Mahwah, NJ: LEA.
- Miller, A.H. and K. Asp. (1985). Learning about politics from the media. In Mass Media and Political Thought. CA: Sage.
- Mulder,I., et.al. (2006). An Information Overload Study: Using Design Methods for Understanding. ACM International Conference Proceeding Series ; Vol. 206 : 245-252.

Newby-Clark, I.R., McGregor, I. and M.P. Zanna. (2002). Thinking and caring about cognitive consistency: when and for whom does attitudinal ambivalence feel uncomfortable?. Journal of Personality and Social Psychology 82 (2): 157-166.

Oracle Glossary. (2006). Available from www.orafaq.com/glossary/fagglosi.html.

O'Reilly, C. A. (1980) . Individuals and Information Overload in Organizations: Is More Necessarily Better? Academy of Management Journal 23 (4): 684-696.

Petty, R. E., and J. T. , Cacioppo. (1986). Communication and Persuasion: Central and Peripheral Routes to Attitude Change. New York: Springer-Verlag.

Petty, R. E. (1995). Attitude Change. In Abraham Tesser (ed.), Advanced Social Psychology, NY: McGraw-Hill.

Reynold, H. T. (1974). Politics and the Common Man: an Introduction to Political Behavior. USA: The Dorsey Press.

Scheufele, D.A. (2002). Examining differential gains from mass media and their implications for participatory behavior, Communication Research 29 (1): 46-65.

Information Overload(Online). (2006). Available from : http://www.slais.ubc.ca/courses/libr500/03-04-wt2/www/K_Woods/contents.htm

Schroder, H.M., Driver, M.J. and S. Streufert. (1967). Human information processing. NY: Reinhart & Wilson.

Sotirovic, M., and J. M. McLeod. (2004). Knowledge as understanding: the information processing approach to political learning. In Lynda Lee Kaid (eds.) Handbook of Political Communication Research. NJ: LEA.

Sternberg, R.J. (2003). Cognitive Psychology. CA: Wadsworth.

Stuhlman, D. D. (2005). Knowledge Management Terms (Online). Available from
<http://home.earthlink.net/~ddstuhlman/defin1.htm>.

Sullivan, J.L. and E. Riedel (2001). International Encyclopedia of the Social and Behavioral Sciences. Elsevier Science.

Tewksbury, D. (1999). Differences in how We watch the news. Communication Research 26: 4-29.

The Pew Research Center for the People & the Press. (1999). Striking the Balance, Audience Interests, Business, Pressures and Journalists' Values (Online). Available from
<http://people-press.org/reports/display.php3?ReportID=67>

The Pew Research Center for the People & the Press (2003). Public's News Habits Little Changed by September 11: Americans Lack Background to Follow International News(Online). Available from <http://people-press.org/reports/display.php3?ReportID=156>

Tidline, T. J. (1999). The Mythology of Information Overload. Library Trends 47 (Winter): 487-509.

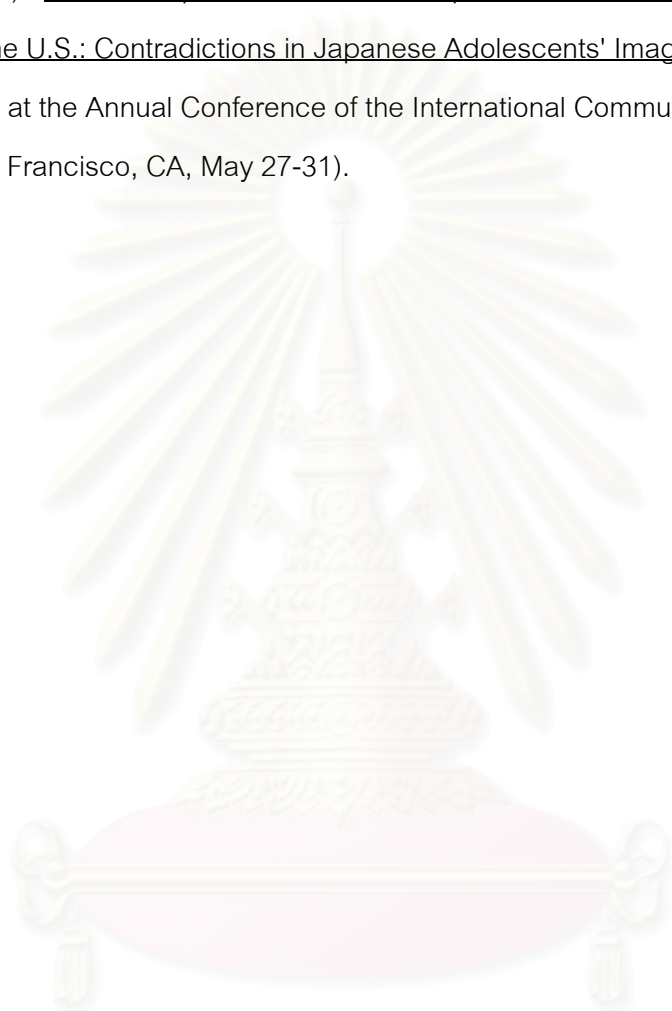
Wurman, R.S. (1989). Information anxiety. NY: Doubleday.

Schunk, D. H. (2004). Learning Theories: an Education Perspective. 4th edition, OI: Pearson Prentice Hall.

Shyu, H. (2004). Psychological Resources of Political Participation: Comparing Hong Kong, Taiwan, and Mainland China. Paper for the International Conference on the Transformation Citizen Politics and Civic Attitudes in Three Chinese Societies, Taipei, Taiwan, November 19-20.

Tsfati, Y. and J. N. Cappella (2003). Do People Watch What They Do Not Trust?
Communication Research 30 (5): 504-529.

Yasuhiro, I (1999). Relationships between Media Exposure, Violent Images, and Attitude towards the U.S.: Contradictions in Japanese Adolescents' Images and Attitudes. Paper presented at the Annual Conference of the International Communication Association (49th, San Francisco, CA, May 27-31).

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ความรู้ทางการเมือง

ตารางที่ ก แสดงจำนวน และร้อยละ ของปริมาณผู้ตอบคำถามด้านความรู้จำแนกตามรายชื่อ

	ถูก (ร้อยละ)	ไม่ถูก (ร้อยละ)
1. กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยที่ถูกถอนสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี จากกรณียุบพรรคการเมืองมีจำนวนทั้งสิ้นกี่ท่าน	276 (63.4)	159 (36.6)
2. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่มีการลงประชามติได้เปลี่ยนแปลงสัดส่วนของจำนวนประชาชนที่สามารถเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองจากเดิม 50,000 คน เหลือกี่คน	68 (84.4)	367 (15.6)
3. พรรคไทยรักไทยถูกตัดสินให้ยุบพรรคการเมืองด้วยความผิดใด	172 (39.5)	263 (60.5)
4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีอายุการทำงานวาระหนึ่งจำนวนกี่ปี	364 (83.7)	71 (16.3)
5. ข่าวกรณีการสอบทุจริตการจัดซื้อเครื่องตรวจสอบวัตถุระเบิดแบบซีทีเอ็กซ์ 9000 เกิดขึ้นในสมัยใครดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม	215 (49.4)	220 (50.6)

ตารางที่ ข แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปริมาณผู้ที่ตอบคำถามด้านความรู้ได้ถูกต้อง

ข้อที่ถูก	จำนวน	ร้อยละ
ตอบถูก 5 ข้อ	41	9.4
ตอบถูก 4 ข้อ	71	16.3
ตอบถูก 3 ข้อ	111	25.5
ตอบถูก 2 ข้อ	104	23.9
ตอบถูก 1 ข้อ	65	14.9
ไม่ถูกเลย	43	9.9
รวม ค่าเฉลี่ย = 2.51 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.42		

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ตารางที่ ค แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับประเทศ (ส.ว. /ส.ส.) และท้องถิ่น (สก./ สข.หรือ อื่นๆ)	435	4.02	.96
2. พุดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางการเมืองกับบุคคลอื่นๆ อย่างไม่เป็นทางการ	435	3.07	1.01
3. ร่วมฟังการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่ต่างๆ หรือติดตามผ่านสื่อมวลชน	435	2.55	1.04
4. อ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดทางการเมืองต่างๆ	435	2.44	1.04
5. เข้าร่วมหรือแสดงความคิดเห็นในการทำประชาพิจารณ์หรือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่างๆ	435	2.24	1.05
6. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อร้องเรียน หรือรักษาผลประโยชน์ของตนหรือคนอื่นๆ ที่ตนสนใจ	435	2.08	1.03
7. เข้าชื่อเสนอหรือคัดค้านกฎหมาย พ.ร.บ. หรือถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	435	1.98	1.04

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ทัศนคติต่อข่าวสารทางการเมือง

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวน และค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อข่าวสารทางการเมืองจำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
<u>การเห็นความสำคัญของข่าวสารทางการเมือง</u>			
1. ท่านเห็นว่าข่าวสารการเมืองมีความสำคัญต่อตัวท่านมากน้อยเพียงใด	435	3.40	.854
<u>อารมณ์ทางลบที่มีต่อข่าวสารทางการเมือง</u>			
1. ท่านรู้สึกเบื่อกับข่าวสารทางการเมืองมากน้อยเพียงใด	435	3.37	.918
2. ท่านรู้สึกหดหู่ใจกับข่าวสารทางการเมืองมากน้อยเพียงใด	435	3.51	.951
รวม	435	3.44	.814
<u>ความเชื่อถือต่อสื่อ</u>			
1. ในภาพรวม ท่านเห็นว่าสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความน่าเชื่อถือในการเสนอข่าวเพียงใด	435	3.28	.773

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แรงจูงใจเชิงอรรถประโยชน์

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจด้านอรรถประโยชน์ จำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. เพื่อติดตาม/ตรวจตราว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทำงานอย่างมีคุณภาพหรือไม่	434	3.53	.930
2. เพื่อหาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดเห็นของชั้นต่อนักการเมือง	434	3.15	.998
3. เพื่อเอาไปใช้ในการทำงานหรือการศึกษา	434	3.06	1.108
4. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งว่าจะเลือกใคร	434	3.62	.990
รวม ค่าเฉลี่ย = 3.33 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .688			

แรงจูงใจด้านความพึงพอใจส่วนบุคคล

ตารางที่ ๗ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแรงจูงใจด้านปัจจัยส่วนบุคคลจำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. เพื่อจะได้มีเรื่องเอาไว้พูดคุยกับเพื่อน คนรู้จัก หรือญาติมิตร	434	3.12	.928
2. เพื่อดูว่าการเมืองตอนนี้มีอะไรน่าตื่นเต้นบ้าง	434	3.32	.887
3. เพื่อเอาไปประดับความรู้	434	3.44	.871
4. เพราะทำให้รู้สึกว่าเป็นพลเมืองที่ดีของระบอบประชาธิปไตย	434	2.98	1.055
รวม ค่าเฉลี่ย = 3.21 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .651			

ความสนใจทางการเมือง

ตารางที่ ๖ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจทางการเมือง จำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ฉันสนใจติดตามความเป็นไปเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองของประเทศ แม้จะอยู่ในช่วงเลือกตั้งหรือไม่ใช่ช่วงเลือกตั้งก็ตาม	435	3.35	.896
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองต่างๆ เช่น ออกเสียงเลือกตั้ง ฟังปราศรัย ฯลฯ ล้วนเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับฉัน	435	2.93	1.028
3. ฉันมักวิพากษ์วิจารณ์หรือชื่นชมการทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมืองกับบุคคลรอบข้างอยู่เสมอ	435	2.83	1.040
4. ฉันชอบฟังบุคคลรอบข้างหรือผู้เชี่ยวชาญพูดคุยเรื่องความเคลื่อนไหวทางการเมือง	435	3.39	2.190
5. ฉันคิดว่าการอ่านหรือฟังข่าวการเมืองเป็นเรื่องเสียเวลา	435	3.38	1.114
6. ฉันรู้สึกเฉยๆ แม้ตนเองจะไม่ทราบเรื่องราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองปัจจุบันเท่าใด	434	3.07	.982
รวม ค่าเฉลี่ย = 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .706			

การขอใช้ความคิด

ตารางที่ ๒ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการเป็นคนขอใช้ความคิด จำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. การใช้ความคิดแก้ไขวิเคราะห์ปัญหาไม่ใช่เรื่องสนุก *	435	3.06	.962
2. ฉันสนุกกับงานที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ	435	3.28	.817
3. ฉันชอบทำงานที่ยากและต้องใช้สติปัญญามากกว่างานที่ไม่ต้องใช้ความคิดมากเท่าไร	435	3.30	.847
4. ฉันรู้สึกชอบหากตนเองได้รับหน้าที่จัดการกับสถานการณ์ที่ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์	435	3.26	.854
5. ฉันชอบปัญหาที่ซับซ้อนมากกว่าปัญหาง่ายๆ	435	3.02	.909
6. ฉันอยากทำงานที่ใช้สติปัญญาเพียงเล็กน้อยมากกว่างานที่ทำทลายความสามารถในการวิเคราะห์ของฉัน*	435	3.04	.965
รวม ค่าเฉลี่ย = 3.15 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .593			

* คำถามกลับค่า

ความชอบต่อความคงเส้นคงวาทางความคิด

ตารางที่ ๕ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคงเส้นคงวาทางความคิดจำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. ฉันจะไม่ค่อยสบายใจหากตัวเองต้องทำอะไรที่ตรงกันข้ามกับความคิดความเชื่อของตน	435	3.60	.878
2. ฉันจะรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจหากมีความคิดความเชื่อสองอย่างที่ไม่สอดคล้องกันเกิดขึ้นภายในจิตใจตนเอง	435	3.49	.870
3. ฉันอยากให้เพื่อนสนิทของฉันเป็นคนประเภทที่คาดเดาได้	435	3.32	.907
4. ฉันรู้สึกรำคาญใจ หากใครก็ตามที่ฉันต้องพึ่งพาเป็นคนที่คาดเดาไม่ได้	435	3.45	.918
5. การเป็นคนที่มีความคงเส้นคงวาถือเป็นส่วนสำคัญของภาพลักษณ์ที่ฉันแสดงให้เห็น	434	3.55	.859
6. ฉันพยายามจะเป็นคนที่มีความคงเส้นคงวาในสายตาของผู้อื่น	434	3.49	.874
รวม ค่าเฉลี่ย = 3.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .563			

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมือง

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจทางการเมืองจำแนกตามรายชื่อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
● การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบทุกทางเลือก			
1. คุณจะติดตามข้อมูล <u>ทั้งบวกและลบของผู้สมัครทุกคน</u> และนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบอย่างเท่าเทียมก่อนการตัดสินใจ	435	3.14	1.029
2. เมื่อท่านต้องประเมินผู้สมัคร ท่านจะนำข้อเด่นและข้อด้อยของ <u>ผู้สมัครทุกคน</u> มาพิจารณาและถ่วงน้ำหนักระหว่างข้อเด่นและข้อด้อยเหล่านั้น	435	3.00	1.023
3. แม้ผู้สมัครบางคนจะมีข้อเสีย แต่คุณก็จะพยายามค้นหาข้อดีต่างๆของเขามาพิจารณาร่วมด้วย โดยนำข้อดีข้อเสียเหล่านั้นมา <u>เปรียบเทียบกันในทุกๆด้าน</u>	435	2.78	.971
● การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบบางทางเลือก			
1. คุณจะติดตามข้อมูลของผู้สมัคร <u>เพียงบางคนที่คุณสนใจ</u> และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันก่อนการตัดสินใจ	435	3.28	.968
2. คุณจะพิจารณาผู้สมัครโดยเปรียบเทียบกันเฉพาะ <u>คุณสมบัติบางด้าน</u> ที่คุณเห็นว่าสำคัญ	435	3.29	.848
3. คุณจะหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครจนกระทั่งตนเองพอใจ โดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลผู้สมัครจนครบทุกคน	435	2.98	.933
● การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจแบบเส้นทางลัด			
1. คุณจะสอบถามและอาศัยข้อมูลจากคนรอบข้างในการตัดสินใจมากกว่าค้นคว้าข้อมูลของผู้สมัครด้วยตนเอง	435	2.99	.973
2. คุณเคยออกเสียงเลือกตั้งโดยที่ไม่ได้ศึกษาข้อมูลของผู้สมัครคนที่ <u>คุณเลือกสักเท่าใด</u>	435	2.80	1.055
3. คุณเคยเลือกผู้สมัคร โดยฟังตามบุคคลที่คุณเชื่อถือ หรือนับถือบอก	435	2.79	1.130
4. คุณจะพิจารณาผู้สมัครจากข้อมูลเท่าที่ตนเองมี	435	3.31	.869

ความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมือง

ตารางที่ ๓ แสดงจำนวน ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเชื่อมั่นในประสิทธิภาพทางการเมืองจำแนกตามรายข้อ

	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	S.D.
1. เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่วุ่นวายสับสนเสียจนคนอย่างฉันไม่สามารถเข้าใจได้จริงๆว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง*	434	2.92	.992
2. การเมืองเป็นเรื่องที่คนธรรมดาอย่างเราไม่สามารถไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้*	435	2.89	1.057
3. ฉันคิดว่าตนเองมีความเข้าใจค่อนข้างดีในประเด็นการเมืองสำคัญๆของประเทศ	435	2.86	.824
4. ฉันคิดว่าตัวเองมีคุณสมบัติที่เหมาะสมพอที่จะเข้าร่วมลงสมัครเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ	435	2.09	1.040
5. ฉันคิดว่าตัวเองรู้เรื่องราวทางการเมืองค่อนข้างดีกว่าคนทั่วไป	435	2.55	.895
รวม ค่าเฉลี่ย = 2.66 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = .588			

* คำถามกลับค่า

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๗ แสดงข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์เจาะลึก

ลำดับที่	เพศ	อายุ	อาชีพ
1.	หญิง	20	นักศึกษาปริญญาตรี
2.	หญิง	23	นักศึกษาปริญญาโท
3.	หญิง	24	พนักงานบริษัทเอกชน(เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
4.	หญิง	25	นักศึกษาปริญญาโท
5.	ชาย	25	พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
6.	หญิง	25	พนักงานบริษัทเอกชน (เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
7.	หญิง	26	พนักงานธนาคาร (เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
8.	ชาย	26	พนักงานบริษัทเอกชน (เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
9.	หญิง	26	พนักงานชั่วคราวขององค์กรอิสระ
10.	หญิง	27	พนักงานบริษัทเอกชน (เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
11.	ชาย	27	นักศึกษาปริญญาโท อดีตพนักงานบริษัทเอกชน
12.	หญิง	27	Graphic designer และนักวิจัยตลาดของบริษัทเอกชน
13.	หญิง	28	นักวิจัยขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร
14.	หญิง	29	พนักงานของรัฐ
15.	หญิง	29	นักวิจัยตลาดบริษัทเอกชน
16.	หญิง	30	นักวิจัยขององค์กรไม่แสวงหาผลกำไร
17.	หญิง	30	พนักงานบริษัทเอกชน (ผู้บริหารระดับกลาง)
18.	หญิง	31	พนักงานของรัฐ
19.	ชาย	32	พนักงานธนาคาร (ฝ่ายบริหาร)
20.	หญิง	33	พนักงานของรัฐ
21.	ชาย	33	อาจารย์
22.	หญิง	33	เจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก
23.	ชาย	38	พนักงานบริษัทเอกชน(เจ้าหน้าที่ทั่วไป)
24.	ชาย	38	อาจารย์
25.	หญิง	41	อาชีพอิสระ
26.	ชาย	45	พนักงานบริษัทเอกชน (ผู้บริหาร)
27.	หญิง	45	เจ้าของธุรกิจขนาดกลาง

ลำดับที่	เพศ	อายุ	อาชีพ
28.	หญิง	45	ข้าราชการ
29.	หญิง	59	เจ้าของธุรกิจขนาดกลาง
30.	หญิง	60	แม่บ้านและเจ้าของธุรกิจขนาดเล็ก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ฎ แสดงการแบ่งเขตตามการตั้งถิ่นฐานชุมชน

พื้นที่	ชื่อเขต
เขตเมืองชั้นใน 22 เขต	พระนคร, ป้อมปราบฯ, สัมพันธวงศ์, ปทุมวัน, ราชเทวี, บางรัก, ดุสิต, พญาไท, บางพลัด, บางกอกน้อย, บางกอกใหญ่, สาทร, ยานนาวา, บางคอแหลม, บางซื่อ, คลองสาน, ธนบุรี, จตุจักร, ห้วยขวาง, ดินแดง, คลองเตย, วัฒนา
เขตชั้นกลางหรือเขตต่อเมือง 22 เขต	ดอนเมือง, หลักสี่, บางเขน, สายไหม, ลาดพร้าว, บางกะปิ, บึงกุ่ม, วังทองหลาง, คันนายาว, สะพานสูง, พระโขนง, บางนา, ประเวศ, สวนหลวง, ตลิ่งชัน, ทวีวัฒนา, ภาษีเจริญ, บางแค, หนองแขม, ราษฎร์บูรณะ, ทุ่งครุ, จอมทอง
เขตชั้นนอกหรือเขตชานเมือง 6 เขต	มีนบุรี, คลองสามวา, ลาดกระบัง, หนองจอก, บางขุนเทียน, บางบอน
จังหวัดปริมณฑล	นครปฐม ปทุมธานี นนทบุรี สมุทรปราการ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามเรื่อง “การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของบุคคล”

คำชี้แจง : แบบสอบถามฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับดุษฎีบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย จึงขอความกรุณาจากท่านโปรดตอบคำถามให้ครบทุกข้อ ข้อมูลของท่านจะถูกเก็บเป็นความลับและใช้ประโยชน์เพื่อการวิจัยครั้งนี้เท่านั้น ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการตอบคำถามครั้งนี้

โปรดอ่านข้อความต่อไปนี้เพื่อใช้ในการตอบคำถาม

ให้ท่านลองคิดตามว่า **โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมือง** ประกอบไปด้วยส่วนของ “แหล่งข้อมูล” กับส่วนของ “เนื้อหา”

แหล่งข้อมูล หมายถึง สื่อต่างๆที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นสื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ นสพ. อินเทอร์เน็ต) สื่อบุคคล สื่อเฉพาะกิจ หรือ งานประชุม สัมมนา การปราศรัยในที่สาธารณะ ตัวอย่างเช่น สื่อโทรทัศน์มีอยู่หลายช่อง หนังสือพิมพ์มีหลายฉบับ วิทยุมีหลายคลื่น สื่อบุคคลมีหลายคน (เพื่อน ญาติ คนรู้จัก อาจารย์ที่มหาวิทยาลัย) สื่อเฉพาะกิจของพรรคการเมือง (ใบปลิว วารสารของพรรค) ฯลฯ

เนื้อหา หมายถึง ข้อมูล เรื่อง หรือประเด็นทางการเมืองที่นำเสนอในสื่อต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่งๆ มีการนำเสนอเนื้อหาการเมืองหลายประเด็นในหนึ่งวัน และนำเสนอทุกวัน โทรทัศน์หนึ่งช่องเสนอข่าวการเมืองหลายเรื่องในหนึ่งวัน และในหลายรายการ หรืออินเทอร์เน็ตเสนอข้อมูลการเมืองหลากหลายเรื่อง ฯลฯ

นอกจากนี้ ให้ท่านนึกภาพต่อว่า “**โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีด้วยกัน 3 ระดับ**” ทั้งในด้านของแหล่งข้อมูลและเนื้อหา กล่าวคือ

โลก ก. โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านทราบว่า มีอยู่ทั้งหมดในสังคม

ในด้านแหล่งข้อมูล คือ ปริมาณสื่อต่างๆ ที่ท่านทราบว่าเป็นแหล่งที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม

ในด้านเนื้อหา คือ ปริมาณของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านทราบว่า มีนำเสนออยู่ในสังคม

โลก ข. โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านเห็นว่าตนเองควรใส่ใจ

ในด้านแหล่งข้อมูล คือ ปริมาณสื่อที่ท่านเห็นว่าเป็นประโยชน์กับท่านไม่ว่าจะในแง่ใดก็ตาม ท่านอยากใช้หรือท่านต้องใช้ ซึ่งสื่อเหล่านี้บางส่วนท่านอาจจะใช้จริงหรือไม่ใช้ก็ได้

ในด้านเนื้อหา คือ ปริมาณของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านเห็นว่ามีประโยชน์กับท่านไม่ว่าจะในแง่ใดก็ตาม ท่านอยากทราบ หรือท่านต้องทราบ ซึ่งเนื้อหาเหล่านี้ส่วนหนึ่งท่านติดตามได้จริง แต่บางส่วนท่านอาจไม่ได้ติดตามก็ได้

โลก ค. โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านติดตามได้จริง/ใช้อยู่จริงในชีวิตประจำวัน

ในด้านแหล่งข้อมูล คือ ปริมาณสื่อต่างๆ ที่ท่านใช้ติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่จริงในชีวิตประจำวัน

ในด้านเนื้อหา คือ ปริมาณของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านติดตามได้จริงจากการใช้สื่อต่างๆ ในชีวิตประจำวัน

ส่วนที่ 1 การสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมือง

กรุณาใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับความจริงเกี่ยวกับตัวท่านมากที่สุด และโปรดเติมข้อความในส่วนที่ต้องระบุ

1. แหล่งข่าวสารการเมืองที่มีอยู่ในสังคมมีหลายประเภทและหลากหลายรูปแบบ ซึ่งท่านอาจเห็นว่าเป็นสื่อที่ตนควรใช้ทั้งหมดหรือใช้เพียงบางแหล่ง ท่านใช้หลักเกณฑ์ต่อไปนี้มากน้อยเพียงใดในการตัดสินใจว่าแหล่งข่าวสารใดที่ท่านควรจะใช้ในการติดตามข่าวสารทางการเมือง

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ความสะดวก					
2. ความน่าเชื่อถือ					
3. ความเคยชิน/คุ้นเคย					
4. ความครบถ้วนของเนื้อหาที่น่าเสนอ					
5. นำเสนอมุมมองที่ตรงกับตัวท่าน					
6. ความถูกต้อง					
7. เป็นสื่อที่คนอื่นในสังคมเปิดรับกันทั่วไป					
8. ความละเอียดของเนื้อหาที่น่าเสนอ					
9. คุณภาพของพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ					
10. ความเข้าใจง่ายของเนื้อหาที่น่าเสนอ					
11. ความหลากหลายของเนื้อหา					
12. ความน่าดึงดูดใจของวิธีนำเสนอ					
13. ความหลากหลายของรูปแบบการนำเสนอ เช่น เสียง ภาพเคลื่อนไหว ฯลฯ					
14. ความรวดเร็วในการรายงาน					
15. ความลึกซึ้งของเนื้อหา					
16. อื่นๆ (โปรดระบุ).....					

2. โลกของข้อมูลข่าวสารทางการเมือง ในด้านแหล่งข้อมูล และในด้านเนื้อหา

กรุณาใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านแหล่งข้อมูล					
2.1 ท่านคิดว่า <u>สื่อทั้งหมด</u> ที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน					
2.2 หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ <u>ท่านควรใส่ใจใช้</u> เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณ <u>สื่อทั้งหมด</u> ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองในสังคม					
2.3 หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคมที่ <u>ตนเองเปิดรับได้จริง</u> นั้นเทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณ <u>สื่อที่ท่านคิดว่าตนควรใส่ใจใช้</u>					
2.4 ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณสื่อที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ <u>ตนเองเปิดรับได้จริง</u> เทียบได้เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของ <u>สื่อทั้งหมด</u> ที่ให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองในสังคม					
ด้านเนื้อหา					
2.5 ท่านคิดว่า <u>ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด</u> ที่นำเสนออยู่ในสังคมมีปริมาณมากน้อยแค่ไหน					
2.6 หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ <u>ท่านควรใส่ใจติดตาม</u> เทียบเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของปริมาณ <u>ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด</u> ที่นำเสนออยู่ในสังคม					
2.7 หากให้เปรียบเทียบ ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ <u>ท่านติดตามได้จริง</u> นั้นเทียบได้เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใด ของปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ <u>ท่านควรใส่ใจติดตาม</u>					
2.8 ในภาพรวม ท่านเห็นว่าปริมาณข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ <u>ตนเองติดตามได้จริง</u> นั้น เทียบได้เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใดของ <u>ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองทั้งหมด</u> ที่นำเสนออยู่ในสังคม					

3. ในสถานการณ์บ้านเมืองปกติ โดยส่วนตัวของท่านแล้ว ท่านคิดว่าตนเองต้องรู้ข่าวสารการเมืองทั้งหมดที่มีอยู่ในสังคมอย่างน้อยเพียงใด (เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

- () ต้องรู้ทั้งหมด เหตุเพราะ.....
- () รู้ให้มากที่สุดเท่าที่ทำได้ เหตุเพราะ.....
- () รู้เท่าที่เกี่ยวกับตัวเอง เหตุเพราะ.....
- () รู้เท่าที่อยากรู้ เหตุเพราะ.....
- () ไม่ได้นึกถึงว่าต้องรู้ขนาดไหน เหตุเพราะ.....

4. ปกติท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองบ่อยเพียงใด

- () เป็นประจำทุกวัน – 6 วันต่อสัปดาห์ () เฉลี่ยสัปดาห์ละ 3 – 5 วัน () เฉลี่ยสัปดาห์ละ 1 – 2 วัน
- () เฉลี่ยน้อยกว่าสัปดาห์ละ 1 วัน () แทบไม่เคยเลย

5. ท่านใช้เวลาโดยเฉลี่ยในการติดตามข่าวสารการเมืองแต่ครั้งประมาณเท่าใด (หากในหนึ่งวันท่านติดตามจากหลายช่วงเวลาให้อาเวลามารวมกันเป็นหนึ่งครั้ง)

- () มากกว่า 3 ชั่วโมง () 2-3 ชั่วโมง () 1-1.59 ชั่วโมง
- () 30 – 59 นาที () น้อยกว่า 30 นาที

6. ในชีวิตประจำวัน ท่านใช้แหล่งข้อมูลทางการเมืองเหล่านี้ติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างน้อยเพียงใด

สื่อ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ได้ใช้สื่อนี้
โทรทัศน์						
หนังสือพิมพ์						
วิทยุ						
อินเทอร์เน็ต						
นิตยสารข่าว (เช่น มติชนสุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ ฯลฯ)						
บริการข่าวสั้นทางโทรศัพท์มือถือ/ SMS ข่าว						
สื่อบุคคล เช่น เพื่อน ญาติมิตร ครู/อาจารย์ ฯลฯ						

ส่วนที่ 2 ความรู้สึกท่วมท้นต่อสารสนเทศทางการเมือง

ท่านประสบกับความรู้สึกต่อไปนี้บ่อยเพียงใด กรุณาใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	แทบไม่เคยเลย
1. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการมีปริมาณมาก					
2. ท่านมีเวลาไม่เพียงพอในการติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการ					
3. ท่านไม่สามารถตัดสินใจได้ว่าจะเลือกข้อมูลข่าวสารการเมืองที่ท่านต้องการจากแหล่งข้อมูลหรือสื่อใดดี					
4. ท่านไม่สามารถตัดสินใจความถูกต้องของข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้รับ					
5. ข่าวสารทางการเมืองที่ท่านได้รับมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วอยู่ตลอดเวลาจนเกินที่ท่านจะติดตามได้ทัน					
6. ท่านเคยเจอสถานการณ์ที่ไม่รู้ว่าข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ตัวเองต้องการมีให้หาหรือสืบค้นหรือไม่					
7. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ท่านได้รับมีความละเอียดเกินต้องการ					
8. ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ได้ท่านรับมีความซับซ้อนเกินกว่าเข้าใจ					
9. ข่าวสารทางการเมืองที่ท่านไม่ต้องการมีปริมาณมากจนรบกวนการติดตามข้อมูลข่าวสารอย่างอื่น					

ท่านมีความรู้สึกและอาการต่อไปนี้บ่อยเพียงใด กรุณาใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด

	เป็นประจำ	บ่อยครั้ง	บางครั้ง	นานๆครั้ง	แทบไม่เคยเลย
1. ท่านรู้สึกเครียดเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการได้					
2. ท่านรู้สึกเครียดเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้					
3. ท่านรู้สึกเป็นทุกข์เนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการได้					

4. ท่านรู้สึกเป็นทุกข์เนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้					
5. ท่านรู้สึกกดดันเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการได้					
6. ท่านรู้สึกกดดันเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้					
7. ท่านรู้สึกหงุดหงิดเนื่องจากไม่สามารถติดตามข่าวสารทางการเมืองที่ท่านต้องการได้					
8. ท่านรู้สึกหงุดหงิดเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้					
9. ท่านรู้สึกสับสนเนื่องจากการติดตามข่าวสารทางการเมืองในปริมาณมาก					
10. ท่านรู้สึกสับสนเนื่องจากไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวทางการเมืองที่ติดตามอยู่ได้					
11. ท่านเคยปิดทีวี หยุดอ่านหนังสือพิมพ์ หรือหลบออกจากวงสนทนา เพราะไม่สามารถติดตามเรื่องราวการเมืองที่สื่อนำเสนอ หรือวงสนทนาดำเนินการพูดคุยกันไม่ได้					
12. ท่านเคยหยุดติดตามข่าวสารการเมืองไประยะหนึ่ง เพราะรู้สึกข่าวการเมืองที่ท่านต้องติดตามมีปริมาณมากเกินไป					

ส่วนที่ 3 ระดับความพึงพอใจต่อการสร้างโลกแวดล้อมสารสนเทศทางการเมืองของตนเองและการจัดการกับสภาวะความไม่พึงพอใจ

1. ปัจจุบันท่านติดตามข่าวสารการเมืองได้เพียงพอกับที่ใจต้องการมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด (ข้ามไปตอบข้อ 6) () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

2. เมื่อท่านไม่สามารถติดตามข่าวสารการเมืองได้เท่าที่ใจตนเองต้องการ ท่านรู้สึกกังวลใจหรือไม่สบายใจหรือไม่

() กังวลมากที่สุด () กังวลมาก () กังวลปานกลาง () กังวลน้อย () กังวลน้อยที่สุด

3. เมื่อท่านไม่สามารถติดตามข่าวสารการเมืองได้เพียงพอกับที่ใจต้องการ ท่านคิดว่าทำให้ท่านตัดสินใจทางการเมืองได้ยากขึ้นหรือไม่

() ยากขึ้น () ไม่ยากขึ้น

เพราะ.....

4. ท่านรู้สึกว่าตนเองต้องติดตามข่าวสารทางการเมืองให้ได้มากกว่าที่ทำได้อยู่ตอนนี้มากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

5. เมื่อท่านอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่สามารถติดตามข้อมูลข่าวสารทางการเมืองได้เท่าที่ใจต้องการ ไม่ว่าจะ
เนื่องมาจากข้อมูลมีปริมาณมากเกินไปหรือเนื่องจากสาเหตุอื่นๆ ท่านทำเช่นไร (เลือกตอบเพียงข้อเดียวที่ท่านมักทำ
เป็นประจำ)

- () หยุดพัก และค่อยกลับมาอ่านติดตามต่อ
- () เลือกรับเฉพาะประเด็นสำคัญหรือเรื่องที่ตนสนใจที่สุด ส่วนที่เหลือก็ปล่อยให้ผ่านไป
- () เลิกติดตามด้วยตนเอง และหันไปใช้วิธีถามจากผู้อื่นเอา
- () เลิกติดตาม โดยไม่สนใจย้อนกลับมาติดตามข้อมูลเหล่านั้นต่อ

ส่วนที่ 4 การจัดการกับสถานการณ์ทางข้อมูลต่างๆ

1. หากมีช่วงหนึ่งที่ท่านไม่ได้ติดตามข่าวสารการเมืองเลย ท่านจะมีความรู้สึกอย่างไร

- () รู้สึกตกข่าว หรือขาดหายอะไรไป
- () รู้สึกเฉยๆ (ข้ามไปตอบข้อ 3)

2. หากท่านรู้สึกตกข่าว หรือขาดหายอะไรไป ท่านทำอย่างไร

- () ต้องพยายามหาทางติดตามข้อมูลที่ขาดไปให้ได้
- () จะพยายามติดตาม แต่ถ้าไม่ได้ก็ไม่เป็นไร
- () ปล่อยให้ผ่านไป ไม่รู้สึกว่าต้องติดตามให้ได้

3. ท่านคิดว่าสื่อประเภทต่างๆ ที่ให้ข้อมูลทางการเมืองนั้น ให้ข้อมูลที่เหมือนหรือต่างกันหรือไม่ อย่างไร

- () เหมือน (โปรดระบุเหตุผลและข้ามไปทำข้อ 5)
- () ต่าง (โปรดระบุเหตุผลและทำข้อต่อไป)

อย่างไร.....

4. หากสื่อต่างๆ ให้ข้อมูลทางการเมืองที่ต่างกัน การที่ท่านเลือกรับเฉพาะบางสื่อ ท่านรู้สึกกังวลในเรื่องความแตกต่าง
ของเนื้อหาที่ท่านได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

- () กังวลมากที่สุด
- () กังวลมาก
- () กังวลปานกลาง
- () กังวลน้อย
- () กังวลน้อยที่สุด

เพราะเหตุใด.....

5. หากข้อมูลจากแหล่งข่าวสารการเมืองที่ท่านติดตามอยู่ นำเสนอข้อมูลที่ขัดแย้งกัน ท่านจะรู้สึกอึดอัดคับข้องใจหรือไม่

- () อึดอัดมากที่สุด
- () อึดอัดมาก
- () อึดอัดปานกลาง
- () อึดอัดน้อย
- () อึดอัดน้อยที่สุด

6. เวลาที่ท่านชม/อ่าน/ฟัง ข่าวสารการเมืองท่านเคยคำนึงถึงความน่าเชื่อถือของข้อมูลมากน้อยเพียงใด
 () คำนึงถึงมากที่สุด () คำนึงถึงมาก () คำนึงถึงปานกลาง () คำนึงถึงน้อย () คำนึงถึงน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ความรู้ทางการเมือง

โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ (หากข้อใดท่านไม่ทราบให้เว้นว่างไว้ และโปรดอย่าถามคำตอบจากผู้อื่นเพราะอาจทำให้ผลการวิจัยผิดพลาด)

1. กรรมการบริหารพรรคไทยรักไทยที่ถูกถอนสิทธิ์ทางการเมืองเป็นเวลา 5 ปี จากกรณียุบพรรคการเมืองมีจำนวนทั้งสิ้นกี่ท่าน

2. ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่มีการลงประชามติได้เปลี่ยนแปลงสัดส่วนของจำนวนประชาชนที่สามารถเข้าชื่อถอดถอนนักการเมืองจากเดิม 50,000 คน เหลือกี่คน

3. พรรคไทยรักไทยถูกตัดสินให้ยุบพรรคการเมืองด้วยความผิดใด

4. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) มีอายุการทำงานวาระหนึ่งจำนวนกี่ปี

5. ข่าวกรณีการสอบทุจริตการจัดซื้อเครื่องตรวจสอบวัดอุณหภูมิแบบซีทีเอ็กซ์ 9000 เกิดขึ้นในสมัยใครดำรงตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีกระทรวงคมนาคม

ส่วนที่ 6 ทศนคติ แรงจูงใจ ความสนใจ กลยุทธ์การใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ ความเชื่อใน ประสิทธิภาพทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

กรุณาใส่เครื่องหมาย (✓) ในช่องที่ตรงกับคำตอบของท่านมากที่สุด

ทศนคติต่อสารสนเทศทางการเมือง

1. ท่านเห็นว่าข่าวสารการเมืองมีความสำคัญต่อตัวท่านมากน้อยเพียงใด

() สำคัญมากที่สุด () สำคัญมาก () สำคัญปานกลาง () สำคัญน้อย () ไม่สำคัญ

2. ท่านรู้สึกเบื่อกับข่าวสารทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

3. ท่านรู้สึกหดหู่ใจกับข่าวสารทางการเมืองมากน้อยเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

4. ในภาพรวม ท่านเห็นว่าสื่อที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองมีความน่าเชื่อถือในการเสนอข่าวเพียงใด

() มากที่สุด () มาก () ปานกลาง () น้อย () น้อยที่สุด

แรงจูงใจในการเปิดรับข่าวการเมือง

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับความคิด และพฤติกรรมของคุณในระดับใด

ฉันติดตามข่าวการเมือง.....	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เพื่อติดตาม/ตรวจสอบว่าเจ้าหน้าที่บ้านเมืองทำงานอย่างมีคุณภาพหรือไม่					
2. เพื่อจะได้มีเรื่องเอาไว้พูดคุยกับเพื่อน คนรู้จัก หรือญาติมิตร					
3. เพื่อดูว่าการเมืองตอนนี้มีอะไรน่าตื่นเต้นบ้าง					
4. เพื่อเอาไว้ประดับความรู้					
5. เพื่อหาข้อมูลมาสนับสนุนความคิดเห็นของฉันต่อนักการเมือง					
6. เพื่อเอาไปใช้ในการทำงานหรือการศึกษา					
7. เพราะทำให้รู้สึกว่าเป็นพลเมืองที่ดีของระบอบประชาธิปไตย					
8. เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจออกเสียงเลือกตั้งว่าจะเลือกใคร					

ความสนใจทางการเมือง

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับความคิด และพฤติกรรมของคุณในระดับใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ฉันสนใจติดตามความเป็นไปเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองของประเทศ แม้จะอยู่ในช่วงเลือกตั้งหรือไม่ใช่ช่วงเลือกตั้งก็ตาม					
2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมืองต่างๆ เช่น ออกเสียงเลือกตั้ง ฟังปราศรัย ฯลฯ ล้วนเป็นเรื่องที่น่าสนใจสำหรับฉัน					
3. ฉันมักวิพากษ์วิจารณ์หรือชื่นชมการทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมืองกับบุคคลรอบข้างอยู่เสมอ					
4. ฉันชอบฟังบุคคลรอบข้างหรือผู้เชี่ยวชาญพูดคุยเรื่องความเคลื่อนไหวทางการเมือง					
5. ฉันคิดว่าการอ่านหรือฟังข่าวการเมืองเป็นเรื่องเสียเวลา					
6. ฉันรู้สึกเฉยๆ แม้ตนเองจะไม่ทราบเรื่องราวความเคลื่อนไหวทางการเมืองปัจจุบันเท่าใด					

การใช้ข้อมูลทางการเมืองเพื่อการตัดสินใจ

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับพฤติกรรมของคุณในระดับใด

เมื่อต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. คุณจะติดตามข้อมูล ทั้งบวกและลบ ของผู้สมัครทุกคน และนำข้อมูลทั้งหมดมาเปรียบเทียบอย่างเท่าเทียมก่อนการตัดสินใจ					
2. คุณจะติดตามข้อมูลของผู้สมัคร เพียงบางคนที่คุณสนใจ และนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกันก่อนการตัดสินใจ					
3. คุณจะพิจารณาผู้สมัครโดยเปรียบเทียบกันเฉพาะ คุณสมบัติบางด้าน ที่คุณเห็นว่าสำคัญ					
4. เมื่อท่านต้องประเมินผู้สมัคร ท่านจะนำข้อเด่นและข้อด้อยของ ผู้สมัครทุกคน มาพิจารณาและถ่วงน้ำหนักระหว่างข้อเด่นและข้อด้อยเหล่านั้น					

เมื่อต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง.....	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. คุณจะสอบถามและอาศัยข้อมูลจากคนรอบข้างในการตัดสินใจมากกว่า คั่นกว่าข้อมูลของผู้สมัครด้วยตนเอง					
6. แม้ผู้สมัครบางคนจะมีข้อเสีย แต่คุณก็จะพยายามค้นหาข้อดีต่างๆ ของเขามา พิจารณาพร้อมด้วย โดยนำข้อดีข้อเสียเหล่านั้นมา <u>เปรียบเทียบกันในทุกๆด้าน</u>					
7. คุณเคยออกเสียงเลือกตั้งโดยที่ไม่ได้ศึกษาข้อมูลของผู้สมัครคนที่คุณเลือก สักเท่าใด					
8. คุณเคยเลือกผู้สมัคร โดยฟังตามบุคคลที่คุณเชื่อถือ หรือนับถือบอก					
9. คุณจะหาข้อมูลเกี่ยวกับผู้สมัครจนกระทั่งตนเองพอใจ โดยไม่จำเป็นต้อง พิจารณาข้อมูลผู้สมัครจนครบทุกคน					
10. คุณจะพิจารณาผู้สมัครจากข้อมูลเท่าที่ตนเองมี					

ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับความคิดของคุณในระดับใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. เรื่องของการเมืองการปกครองเป็นเรื่องที่วุ่นวายสับสนเสียจนคนอย่างฉัน ไม่สามารถเข้าใจได้จริงๆว่าเกิดอะไรขึ้นบ้าง					
2. การเมืองเป็นเรื่องที่คนธรรมดาอย่างเราไม่สามารถไปกำหนดหรือ เปลี่ยนแปลงอะไรได้					
3. ฉันคิดว่าตนเองมีความเข้าใจค่อนข้างดีในประเด็นการเมืองสำคัญของ ประเทศ					
4. ฉันคิดว่าตัวเองมีคุณสมบัติที่เหมาะสมพอที่จะเข้าร่วมลงสมัครเลือกตั้ง ในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาติ					
5. ฉันคิดว่าตัวเองรู้เรื่องราวทางการเมืองค่อนข้างดีกว่าคนทั่วไป					

การมีส่วนร่วมทางการเมือง

ท่านเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆเหล่านี้มากน้อยเพียงใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งระดับประเทศ (ส.ว. /ส.ส.) และท้องถิ่น(สก./ สข. หรืออื่นๆ)					
2. เข้าชื่อเสนอหรือคัดค้านกฎหมาย พ.ร.บ. หรือถอดถอนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง					
3. เข้าร่วมหรือแสดงความคิดเห็นในการทำประชาพิจารณ์หรือการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในเรื่องต่างๆ					
4. ติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐผ่านช่องทางต่างๆ เพื่อร้องเรียน หรือรักษาผลประโยชน์ของตนหรือคนอื่นๆ ที่ตนสนใจ					
5. อ่านหรือแสดงความคิดเห็นในเว็บบอร์ดทางการเมืองต่างๆ					
6. ร่วมฟังการอภิปรายหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามที่ต่างๆ หรือติดตามผ่านสื่อมวลชน					
7. พูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นทางการเมืองกับบุคคลอื่นๆ อย่างไม่เป็นทางการ					

ส่วนที่ 7 บุคลิกลักษณะส่วนบุคคล

ข้อความต่อไปนี้ตรงกับความคิด ลักษณะนิสัย และพฤติกรรมของคุณในระดับใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การใช้ความคิดแก้ไขวิเคราะห์ปัญหาไม่ใช่เรื่องสนุก					
2. ฉันสนุกกับงานที่เกี่ยวข้องกับวิธีการแก้ปัญหาใหม่ๆ					
3. ฉันชอบทำงานที่ยากและต้องใช้สติปัญญามากกว่างานที่ไม่ต้องใช้ความคิดมากเท่าไร					
4. ฉันรู้สึกชอบหากตนเองได้รับหน้าที่จัดการกับสถานการณ์ที่ต้องใช้ความคิดวิเคราะห์					
5. ฉันชอบปัญหาที่ซับซ้อนมากกว่าปัญหาง่ายๆ					
6. ฉันอยากทำงานที่ใช้สติปัญญาเพียงเล็กน้อยมากกว่างานที่ท้าทายความสามารถในการวิเคราะห์ของฉัน					

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
7. ฉันจะไม่ค่อยสบายใจหากตัวเองต้องทำอะไรที่ตรงกันข้ามกับความคิดความเชื่อของตน					
8. ฉันจะรู้สึกอึดอัดหรือไม่สบายใจหากมีความคิดความเชื่อสองอย่างที่ไม่สอดคล้องกันเกิดขึ้นภายในจิตใจตนเอง					
9. ฉันอยากให้เพื่อนสนิทของฉันเป็นคนประเภทที่คาดเดาได้					
10. ฉันรู้สึกรำคาญใจ หากใครก็ตามที่ฉันต้องพึ่งพาเป็นคนที่คาดเดาไม่ได้					
11. การเป็นคนที่มีความคงเส้นคงวาถือเป็นส่วนสำคัญของภาพลักษณ์ที่ฉันแสดงให้คนอื่นเห็น					
12. ฉันพยายามจะเป็นคนที่มีความคงเส้นคงวาในสายตาของผู้อื่น					

ส่วนที่ 8 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. เพศ () หญิง () ชาย

2. อายุ ปี

3. การศึกษาขั้นสูงสุด (*สำหรับผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ ให้ถือเอาระดับการศึกษาในปัจจุบัน)

() ประถมศึกษาปีที่ 6 หรือต่ำกว่า () มัธยมศึกษา () มัธยมศึกษา หรือ ปวช.

() อนุปริญญา หรือ ปวส. () ปริญญาตรี () ปริญญาโท หรือ สูงกว่า

4. อาชีพ ** หากท่านเป็นนิสิตนักศึกษาที่เรียนและทำงานประจำไปด้วย โปรดตอบอาชีพหลักที่ท่านกำลังทำอยู่แทน

() ข้าราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ/ พนักงานของรัฐ () พนักงานบริษัทเอกชน

() ประกอบธุรกิจส่วนตัวขนาดใหญ่/กลาง/เล็ก (รวมถึงพ่อค้า/แม่ค้า) () รับจ้างทั่วไป

() แม่บ้าน / พ่อบ้าน () นิสิต/ นักศึกษา**

() สื่อมวลชน () อื่นๆ โปรดระบุ

5. เขต/อำเภอที่ท่านอาศัยอยู่ปัจจุบัน จังหวัด.....

*** จบแบบสอบถาม ขอขอบพระคุณ***

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาว ศศิธร ยิวโกศล เกิดเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม พ.ศ. 2520 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทจากคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกที่คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปี พ.ศ.2546 ระหว่างศึกษาระดับปริญญาเอก ได้ทำงานเป็นผู้ช่วยวิจัยในโครงการวิจัยต่างๆ ของอาจารย์ในคณะนิเทศศาสตร์ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมลชาติประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิงรอง รามสูต รองศาสตราจารย์ ดร.ยุบล เบ็ญจรงค์กิจ และรองศาสตราจารย์ กรรณิการ์ อัครดรเดชา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย